

Джек Лондон

Малката стопанка на
голямата къща

ГЛАВА I

Той се събуди в мрак. Пробуждането му беше просто, леко, без движение – само очите му се отвориха и той разбра, че е тъмно. За разлика от повечето хора, които трябва най-напред да опипат наоколо, да се ослушат и да влязат в допир с околния свят, той още от самия миг на събуждането свързва своето „аз“ с времето и пространството. След прекараните в сън часове подхвана без усилие прекъснатата повест на живота си. Знаеше, че е Дик Форест, собственик на обширни земи, заспал часове преди това, след като сънливо бе пхнал кибритена клечка между страниците на „Роуд таун“ и бе изгасил електрическата нощна лампа.

Наблизо се чуваше тихото бълбукаме и ромолене на фонтан. Отдалеко се носеше звук, който го накара да се усмихне от удоволствие, звук толкова слаб и далечен, че само твърде остър слух можеше да го долови. Той позна глухия гърлен рев на Крал Поло – Крал Поло, най-хубавия му късорог бик, който три пъти бе ставал първенец между всичките бикове в Сакраменто на изложбите в щата Калифорния.

Усмивката бавно замря на лицето на Дик Форест, защото той спря за миг мисълта си на новите победи, които бе подготвил тази година за Крал Поло на говедовъдните изложби в Източните щати. Той ще им покаже, че един роден и отгледан в Калифорния бик може да съперничи с най-хубавите бикове, отхранени с царевица в Айова или внесени от земите отвъд океана, от древното отечество на късорогите бикове.

Едва когато подир няколко секунди усмивката изчезна, той посегна в тъмното и натисна първото копче от една редица. Имаше три реда такива копчета. Скритата светлина, която се разли от тавана, разкри една спална веранда, заградена от три страни с мрежа от тънки медни жици. Четвъртата страна беше солидната бетонна стена на къщата, с големи френски прозорци, служещи за врати.

Той натисна второто копче и ярката светлина падна върху точно определено място, като освети намиращите се в една редица часовник, барометър и два термометъра – Реомюр и Фаренхайт. Почти само с един бегъл поглед той прочете последните данни: точно време 4:30; атмосферно налягане 29,80, което беше нормално за дадената височина и годишното време; и температура 36° по Фаренхайт. С ново натискане на копчето всички данни за времето, температурата и атмосферното налягане отново потъгнаха в мрак.

Третото копче му запали лампата за четене, така поставена, че светлината падаше, без да блести в очите му, а първото изгаси, идващата от тавана скрита светлина. Той взе сноп коректури от нощната масичка и като запали цигара с молив в ръка, започна да коригира.

Явно, това беше спалното помещение на човека на труда. От него лъхаше главно деловитост, макар че навред проличаваше и един не напълно спартански комфорт. В долния край на леглото, като допълнителна покривка, бе метнат сив халат от вълчи кожи с провиснали опашки. На пода, върху дебела кожа от дива коза, се намираха чехлите му.

На голямата нощна маса бяха натрупани в грижлив ред книги, списания и бележници, но там имаше място и за кибрит, цигари, пепелник и термос. На подвижна подставка бе закачен диктофон. На стената, под барометъра и термометрите, от кръглата дървена рамка поглеждаше усмихнатото лице на млада жена. Пак на стената, между редиците копчета и една дъска с щепсели, от отворен калъф се подаваше дръжката на четиридесет и четири милиметров автоматичен пистолет „Колт“.

Точно в шест часа, когато сивата светлина бе започнала да се промъква през мрежата, Дик Форест, без да вдига очи от коректурите, протегна дясната си ръка и натисна едно копче от втората редица. След пет минути на верандата се появи китаец в меки пантофи. Той държеше малък полиран меден поднос с чашка и чинийка, мъничко сребърно кафениче и също такава малка сребърна каничка за каймак.

– Добро утро, О'Май – поздравя Дик Форест, усмихвайки се както с очите, така и с устните си.

– Добро утро, господарю – отвърна О'Май и направи на масата място за подноса, след което наля кафето и каймака.

После, като видя, че господарят му отпиваше по малко кафе с едната си ръка, докато с другата продължава да коригира; О'Май не дочака нови заповеди, а вдигна от пода една лека, розова, дантелена нощна шапчица и си излезе безшумно. Той изчезна като сянка през отворения френски прозорец.

Точно в шест и половина часа, без секунда закъснение, той се появи отново с по-голям поднос. Дик Форест остави настрана коректурите, взе една книга, озаглавена „Отглеждане на жаби за търговски цели“, и се приготви да закусва. Закуската беше проста, но доста засищаща – пак кафе, половин грейпфрут, две рохки яйца, излени в чаша с малко масло и съвсем горещи, и парче непрепържен бекон, който той знаеше, че е домашно приготвен от собствените му свини.

По това време слънчевата светлина вече се струеше през

мрежестата стена и заливаше леглото му. От външната страна по мрежата се бяха налепили няколко мухи, излюпили се рано за сезона и вкочанени от нощния студ.

Докато Форест се хранеше, той наблюдаваше как ги ловяха хищни жълтобагрени оси. Яки, по-издръжливи на студа от пчелите, те вече се виеха във въздуха и се нахвърляха върху вкочанените мухи. Въпреки шумното им бръмчене рядко се случваше тези летящи жълти стръвници да не улучат набелязаните безпомощни жертви, като се спущаха върху тях и ги отнасяха със себе си. Последната муха изчезна, преди Дик Форест да допие последната си глътка кафе, да отбележи с кибритена клечка докъде бе стигнал в книгата „Отглеждане на жаби за търговски цели“ и да се залови отново с коректурите си.

След известно време нежните трели на полската чучулига, първата утринна певица, го откъснаха от работата. Той погледна часовника. Стрелките показваха седем. Форест остави настрана коректурите и започна да се обажда по телефона на цял ред лица, като боравеше ловко с щепселите на дъската.

– Ало, О'Джой – обърна се той към първия. – Мистър Тейър стана ли?... Много добре. Не го безпокойте. Не мисля, че ще закусва в леглото, но вижте... Така, и му покажете как се пуща горещата вода. Може би той не знае... Да, добре. Намерете още един слуга, но колкото е възможно по-скоро. Когато настъпи хубавото време, тук винаги идват много гости... Разбира се. Направете си преценка. Дочуване.

– Мистър Хенли?... Да – започна той втория си разговор, като пъхна друг щепсел, – мисля си за бента на реката Бъкай. Искам да се направи сметка за доставката на чакъла и за трошенето на камъните... Да, точно така. Смятам, че чакълът ще струва приблизително от шест до десет цента по-скъпо за ярд, отколкото камъните. Онази там, последната стръмна част от хълма – тя затруднява превоза. Направете необходимите изчисления... Не, не ще можем да започнем по-рано от две недели... Да, да, новите трактори, ако изобщо пристигнат, ще освободят конете от оранта, но ще трябва да ги върнем за проверката... Не, ще трябва да поговорите с мистър Ъврин за това. Дочуване. И третият му разговор:

– Мистър Даусън? Ха! Ха! Точно сега на верандата ми е тридесет и шест. Долу в равнините трябва да е побеляло от слана. Но най-вероятно това е последната слана тази година... Да, те се заклеха, че тракторите ще бъдат доставени преди два дни... Позвънете на железопътния агент. Между другото обадете се вместо мене на Хенли. Забравих да му кажа да изпрати мишеловките с втората партия мухоловки... Да, веднага.

Тази сутрин на моята мрежа бяха накацали около две дузини... Да... Дочуване.

След това Форест се измъкна от леглото по пижама, нахлу чехлите си и се запъти през френския прозорец към банята, където О'Май бе пуснал водата. След десетина минути, вече избърснат, той беше отново в леглото, четейки книгата си за жабите, докато О'Май, точен до секундата, масажираше краката му.

Те бяха хубаво оформени крака на добре сложен мъж, висок пет фута¹ и десет инча² и тежък сто и осемдесет фунта³. Освен това те можеха да разкажат много неща за живота му. Лявото бедро бе загрозено с дълъг белег. Напреко през левия прасец бяха разпръснати шест следи от рана, големи колкото половиндоларови монети. Когато О'Май натиснеше и изопнесе лявото коляно малко по-силно, Форест се намръщваше от болка. Десният му пищял беше нашарен с няколко тъмни белега, а друг голям белег, точно под коляното, се връзваше почти до самата кост. Между коляното и хълбока се виждаше следата на стара дълбока рана, изпъстрена със ситните точки на зараснал шев.

Внезапно отвън се чу радостно цвилене, което го накара да сложи кибритената клечка между страниците на книгата за жабите, и докато О'Май обличаше господаря си в леглото и му обуваше чорапите и обувките, той се полуобърна на едната си страна и впери поглед по посока на цвиленето. Надолу по пътя, през люлеещите се морави кичури на рано цъфналия люляк, се виждаше живописно облечен каубой, възседнал грамаден кон, който лъщеше с червеникави отблясъци в златните лъчи на утринното слънце, хвърляше къчове със снежнобелите си мощни нозе, разтърсваше надменно грива, шарейки с поглед из полето, докато тръбните звуци на любовния му призив отекваха далеко над зеленеещата равнина.

Радост и тревога обзеха едновременно Дик Форест – радост при вида на великолепното животно, което пристъпваше надолу между люляковите храсти, тревога, че жребецът може да събуди младата жена, която поглеждаше засмяно от кръглата дървена рамка на стената му. Той погледна бързо през широкия двор към дългото, сенчесто, издадено напред крило на къщата, където бяха нейните стаи. Завесите на спалната й веранда бяха спуснати и не се помръдваха. Жребецът изцвили отново и едничкото нещо, което се раздвижи, бяха ято диви канарчета, които

---

1. Един фут е равен на 30,48 см. Б. пр.

2. Един инч е равен на 2,6 см. Б. пр.

3. Един фунт е равен на 453,6 г. Б. пр.

излитаха от цветята и храстите на двора като някакъв златистозелен сноп светлина, хвърлен от изгряващото слънце.

Форест проследи през люляковите храсти жребеца, докато той се скри от погледа му и си представи потомството му от красиви шаиърски жребци, едри и без никакъв недостатък, а след това, по свойствения си навик, премина към непосредствената си задача и заговори с прислужника си.

– Как е новото момче, О'Май? Бива ли го?

– Той доста добър момче, смятам – отговори на неправилен английски език О'Май. – Той добър момче. Всичко ново. Доста бавен. Все пак, мисля, той стане ловък.

– Защо? Какво те кара да мислиш така?

– Сутрин будя него вече три, четири пъти. Спи като бебе. Той събужда усмихнат както вие. Това много добре.

– Аз усмихнат ли се събуждам? – запита Форест. О'Май кимна енергично.

– Много пъти, много години вас събуждам. Щом ваши очи отворят, ваши очи усмихват, ваша уста усмихва, ваше лице усмихва, вие цял усмихвате. Това много хубаво. Човек, който събужда така, има много разум. Аз знам. Това ново момче такова. С време, много скоро, той стане чудесно момче. Вие видите, Негово име Чоу Гам. Какво име му дадете тук?

Дик Форест се замисли.

– Какви имена имаме вече? – запита той.

– О'Джой, А'Уел, А'Ми, пък аз – аз О'Джой – избърбори китаецът, – О'Джой той казва наречем ново момче...

Той се поспря колебливо и погледна господаря си с предизвикателно пламъче в очите. Форест кимна.

– О'Джой той казва наречем ново момче „О'Хел“⁴.

– Охо! – засмя се Форест, оценявайки шегата – О'Джой си го бива. Сполучливо име, но не е подходящо. Трябва да държим сметка какво ще каже госпожата. Налага се да измислим друго.

– О'Хо, това хубаво име.

В ушите на Форест все още звучеше собственото му възклицание, така че той разбра кой беше източникът на вдъхновението на О'Май.

– Много добре, ще наречем момчето О'Хо.

О'Май наведе глава, изчезна бързо през френския прозорец и също

---

4. О'Хел – О, ад. Б. пр.

тъй бързо се върна с останалата част от облеклото на Форест. После му помогна да облече фланелката и горната риза, метна на врата му връзката, като го остави сам да си я върже, и коленичейки, му сложи гетите и шпорите. Широкополата шапка и бичът завършиха тоалета му; бичът, който висеше от китката му на кожена каишка, беше направен от ивици сурова кожа, оплетени по индиански, а на дебелия му край беше вмъкната тежка оловна топка.

Но Форест не беше още свободен. О'Май му даде няколко писма, като му обясни, че пристигнали от гарата вечерта, след като Форест си бил легнал. Той разкъса пликовете и прегледа набързо всички писма освен едно. На него той се спря по-подробно със свити от раздражение вежди, а сетне дръпна диктофона от стената, натисна копчето, което задвижваше цилиндъра, и започна бързо да диктува, без да се спира да търси думите или мислите си:

„В отговор на писмото Ви от 14 март 1914 г., трябва да Ви кажа, че с голямо съжаление научавам за холерната епидемия по свинете Ви. Не по-малко съжалявам и за това, че сте намерили за уместно да стоварите отговорността върху мене. Съжалявам още и за обстоятелството, че нерезът, който Ви изпратихме, е умрял.

Мога само да Ви уверя, че тук нямаме холера и че осем години не сме имали никаква холера, с изключение на два случая, пренесени у нас от изток, като последният беше преди две години. Според възприетия тук обичай и двете животни бяха отделени още с пристигането си и бяха заклани преди заразата да се бе предала на стадата ни.

Смятам за необходимо да Ви уведомя, че нито при един от тези случаи не обвиних продавачите, че са ми продали заразена стока. Тъкмо обратното, понеже инкубационният период на свинската холера е девет дни, което Вие би трябвало да знаете, аз проверих на коя дата са били изпратени животните и разбрах, че в момента на товаренето те са били здрави.

Никога ли не Ви е минавало през ум, че за разпространяването на холерата до голяма степен са виновни железниците? Чували ли сте някога да се опушват или дезинфекцират вагони, които са пренасяли заразени животни? Съпоставете датите: първо, кога съм натоварил животните на парахода; второ, кога сте получили нереза; и трето, кога са се появили болестните признаци у него. Както отбелязвате, поради лошото време нерезът е пътувал пет дни. Първите признаци са се появили чак на седмия ден, след като сте го получили. Това прави дванадесет дни от момента, когато животното е излязло от моите ръце.

Не, не съм съгласен с Вас. Не съм отговорен за бедата, сполетяла стадото Ви. Освен това, за да се убедите напълно, че съм прав, пишете на ветеринарното управление и питайте дали у нас има холера, или не.

Искрено Ваш...“

ГЛАВА II

Когато Форест излезе от спалната си веранда през френския прозорец, той мина най-напред през комфортно наредена гардеробна, с дивани край прозорците, с много шкафчета, с голяма камина и с вход към банята, а сетне през дълга канцелария, изпълнена с всички необходими вещи за делова работа – писалища, диктофони, картотеки, шкафове за книги, полици за списания и разделени на кутийки етажерки, които стигаха чак до ниския, с кръстосани греди таван.

Като стигна до средата на канцеларията, той натисна едно копче и няколко полици, натрупани с книги, се завъртяха около една ос и откриха тясна спираловидна желязна стълба, по която той слезе внимателно, за да не закачи с шпорите си полиците, които автоматично се завъртяха зад него и отново застанаха на мястото си.

Като слезе долу, той натисна друго копче, раздвижиха се нови полици с книги и му откриха вход към дълга ниска стая, около чиито стени от пода до тавана се издигаха рафтове с книги. Той отиде право до един от тях, посегна към точно определена полица и безпогрешно взе тъкмо книгата, която му трябваше. Прелисти за минута страниците ѝ, намери търсения пасаж, кимна, сякаш да потвърди сам на себе си, че има право, и отново я постави на мястото ѝ.

Една врата водеше към пергола от четвъртити бетонни колони, съединени с напречни греди от калифорнийски кедър, преплетени е по-тънки греди от същото дърво, покрити с грапава, набръчкана кора, прилична на червеникаво кадифе.

Тъй като заобиколи край бетонните стени на грамадната къща, той очевидно не търсеше най-късия път. Под широко разклонените вековни дъбове, където дългите коневръзи с прегризана кора и изпотъпканият пясък свидетелстваха, че тук са удряли много копита, той намери светлорозовата, почти жълтеникавокафява кобила. Грижливо изчистената и изчеткана свежа козина блестеше под утринните слънчеви лъчи, които се промъкваха косо между листата на преплетените в свод клони. Цялото ѝ същество сякаш беше изтъкано от жизненост и пламък. По снага приличаше на жребец, а тъмната тясна ивица козина, която минаваше по гръбнака ѝ, ясно показваше произхода ѝ от много поколения мустанги.

– Как е днес Людоедката? – запита той, като сне от шията

въженцето, с което бе завързана.

Тя дръпна назад малките си ушенца – най-малките ушенца, които можеха да се видят у един кон, ясно издаващи бурната любов на някой от породистите ѝ прадеди с диви кобили сред хълмовете и лъсна срещу Форест своите остри зъби и злобно святащи очи.

Когато той се метна на седлото, тя отскочи настрана и като все се опитваше да се изправи на задните крака, заприпка надолу по постланата с пясък пътека. И тя наистина би се изправила, ако не беше мартингалът⁵, който държеше главата ѝ надолу и спасяваше ездача от сърдитите ѝ махания.

Той беше така свикнал с кобилата, че почти не забелязваше лудорите ѝ. Ту само с най-леко допиране на юздата до високата ѝ извита шия, ту с гъделичкане с шпорите или с докосване с коляно, той автоматично я заставяше да върви, в което направление искаше. Веднъж, когато тя се завъртя и затанцува, пред погледа му се мярна Голямата къща. Тя беше голяма на вид и все пак бе построена така, че всъщност изглеждаше по-голяма, отколкото беше. Лицевата ѝ страна се простираше на разстояние от осемдесет фута. Но голяма част от тези осемдесет фута се състоеше от коридори с бетонни стени и керемидени покриви, които свързваха и съединяваха различните части на сградата. Тук имаше множество вътрешни дворове и веранди и всичките стени, с многобройните си правоъгълни издатини и вдлъбнатини, се извишаваха над легло от зеленина и цветя.

Архитектурата на Голямата къща имаше испански стил, но не от калифорнийско-испанския стил, донесен от Мексико преди сто години и изменен от съвременните архитекти според гостуващия по това време калифорнийско-испански стил. С цялата си разнородност Голямата къща имаше по-скоро испано-мавритански стил, макар че някои специалисти горещо оспорваха този термин.

Просторност без суровост и красота без показност – това беше общото впечатление, което къщата създаваше. Дългите ѝ хоризонтални линии, пресечени само от вертикалните линии на издатините и нишите, разположени винаги под прав ъгъл ѝ придаваха манастирска простота. Начупената линия на покрива обаче премахваше сянката от еднообразие.

Ниска и разпростряна нашироко, постройката не беше прихлупена,

---

5. Мартингал – раздвоен ремък, свързващ предната носна част на оглавника на коня с подпругния ремък. Б. пр.

а четириъгълните върхове на кулите и куличките, издигащи се една над друга, ѝ придаваха нужната височина, без да създават впечатление, че е устремена към небето. От Голямата къща лъхаше солидност. Тя не се боеше от земетресения. Беше строена така, че да трае хиляди години. Обикновеният бетон бе покрит с пласт обикновена декоративна мазилка в кремав тон. Тази еднаквост в цветовете можеше да бъде монотонна за окото, ако не бяха топлите червени багри на многото плоски червени покриви от испански керемиди.

Докато кобилата, кой знае защо, се въртеше, Дик Форест с едно плъзгане на погледа обхвана цялата Голяма къща. За една неуловима секунда очите му се спряха загрижено върху голямото крило зад просналия се на двеста фута двор, където под издигащите се една над друга кули, облени в червената светлина на утринното слънце, спуснатите завеси на спалната веранда показваха, че господарката още спи.

Наоколо, в трите четвърти на кръга, склучен от хоризонта, се издигаха ниски вълнисти ридове, гладки, окосени, с оградени пасбища; те преминаваха в по-високи хълмове и по-стръмни гористи склонове, които се извишаваха все по-нагоре и се превръщаха във величествени планини. Последната четвърт от кръга не бе преградена с планински стени и хълмове. Тя се губеше в меки склонове, спускащи се надалеч в обширни низини, които въпреки прозрачния мразовит въздух не можеха да се обхванат с поглед.

Кобилата запръхтя. Той притисна колене о тялото ѝ и я накара да се върне към самия край на пътя. Надолу към него, с топуркане по пясъка, течеше сякаш река от бяла бляскаща коприна. Той веднага позна най-хубавото си стадо ангорски кози, всяка със свое родословие, със своя история. Трябва да бяха около двеста животни и той знаеше, че благодарение на строгия подбор, който прилагаше, както и поради това, че през есента не бяха ги стригали, лъскавата козина, която покриваше тялото и на най-дребната от тях, тънка като косата на новородено дете и дори още по-тънка, бяла като косата на албинос и дори по-бяла, беше по-дълга от обичайните дванадесет инча и че козината на най-добрите от тях можеше да се боядисва в цвета на каквато и да било коса в дълги двадесет инча кичури за женски перуки, и че ще може да се продава на баснословни цени.

Плени го и красотата на зрелището. Целият път се бе превърнал във виеща се копринена лента, украсена с жълти очи, приличащи на котешки, които с боязливо любопитство оглеждаха на минаване и него и буйната му кобила. Двама овчари-баски завършваха шествието. Те бяха

ниски, широкоплещести, мургави мъже, с черни очи и живи лица, със сериозен и философски израз. Двамата свалиха шапки и му се поклониха ниско. Форест вдигна дясната си ръка, с висящия от китката му бич и докосна с показалеца ръба на широкополата си шапка в полувоенен поздрав.

Кобилата отново започна да се върти и подскача, но той успяваше да я удържи, като подръпваше юздата и я бодваше с шпорите, без да сваля поглед от четвероногите копринени къдели, които изпълваха пътя с бляскащата си белота. Той знаеше защо ги бяха изкарали. Наближаваше време да се козят и сега ги водеха от пасбищата към кошарите и навесите, където през тези дни трябваше да бъдат гледани грижливо и хранени изобилно. И докато ги наблюдаваше, той си представяше мислено най-хубавите турски и южноафрикански породи, които бе виждал, и ги сравняваше с тях, но неговото стадо издържаше напълно на сравнение. То наистина беше хубаво. Беше много хубаво.

Форест подкара по-нататък. Отвред наоколо се носеше тракането и бръмченето на автоматичните платформи-наторители. В далечината, по ниските, плавно спускащи се склонове, впряг след впряг, по три в редица, се виждаха неговите шаийърски кобили, които разораваша земята надлъж и нашир, като обръщаха зелените чимове на склоновете и откриваха богатия тъмнокафяв чернозем, тъй пълен с животворна сила и рокав, че просто се разпаднаше от собствената си тежест на ситно пресети частици пръст, готова да погълне семената. Тази земя бе предназначена за посев на царевица и кръмни растения за фуражните ями. Съгласно системата му за редуване на посевите други хълмове вече бяха покрити с висок до пояс ечемик, а още по-нататък се зеленееше люцерната и канадският грах.

Навред наоколо големи и малки ниви бяха подредени в система, която ги правеше тъй достъпни и лесни за обработване, че можеха да сгреят сърцето и на най-придирчивия специалист. Всяка ограда беше така направена, че през нея да не може да се промъкне ни вол, ни свиня и никъде край оградите не се виждаше стръкче бурен. Много от ниските ниви бяха засети с люцерна. В други, пак съгласно системата му за редуване, вече зрееше плод, засят предишната есен, или се подготвяше пролетната сеитба. А трети, близо до кошарите, бяха отредени за пасища на тлъстите му шропшиърски и френски мериносови овце или за отглеждане на огромни бели расови свине, при чийто вид в очите му изведнъж блесна радост, когато мина с коня си край тях.

Той прекоси нещо, подобно на село, на което липсваха само

магазини и хотели. Къщите бяха леки, просторни, приятни за окото, всяка заобиколена с градина, където цъфтяха по-устойчиви цветя, включително рози, усмихващи се сякаш на заплахите на късния мраз. Децата вече се бяха размърдали, като се смееха и играеха между цветята, или припкаха към къщи, където майките им ги викаха за закуска.

По-нататък, на около половин миля от Голямата къща, той мина край цяла редица работилници. Спря се до първата и надникна вътре. До наковалнята работеше ковач. Другият, очевидно подковал току-що предния крак на възрастна шапърска кобила, тежка не по-малко от хиляда и осемстотин фунта, изстъргваше ръба на копитото, за да го изравни с подковата. Форест огледа наоколо, поздрави и подкара кобилата си по-нататък, но като измина сто крачки, се спря и написа нещо в бележника, който извади от джоба си.

После мина край други работилници – бояджийска, талигарска, водопроводна и дърводелска. Докато оглеждаше последната, край него профуча някаква машина-хибрид, наполовина автомобил, наполовина камион и пое главния път към железопътната станция, на осем мили от имението. Той позна камиона, който прибираше сутрин дневното производство на млечната ферма и го носеше за товарния влак.

Голямата къща беше душата и средището на цялото имение. На разстояние от половин миля я обкръжаваха най-различни селскостопански сгради. Като поздравяваше непрекъснато своите хора, Дик Форест мина в галоп край млечната ферма, която представляваше едва ли не море от сгради, със силосни кули и въздушна линия, по която се движеха много вагонетки и автоматично разтоварваха тор в чакащите ги камиони-наторители. На няколко пъти го спираха и заговорваха мъже с делови вид, очевидно все висшисти, яхнали коне или каращи коли. Това бяха ръководители на служби, управляващи отделните отрасли в стопанството, и в разговора те така пестяха думите си и се ограничаваха само до разисквания въпрос, както и той. Последният от тях, яхнал тригодишна кобилка, грациозна и буйна като арабски кон, се готвеше да отминее само с поздрав, но господарят му го спря.

– Добро утро, мистър Хенеси, кога ще бъде готова кобилата за мисис Форест? – запита Дик.

– Трябва ми още една седмица – отвърна Хенеси. – Вече е добре обяздена, точно както я иска мисис Форест, но е много нервна и чувствителна и ми е необходима още една седмица, за да я накарам да свикне и се успокои.

Форест кимна одобрително и Хенеси, ветеринарят, продължи:

– Бих искал да уволня двама от хората, които работят на люцерната.

– Какви им са недостатъците?

– Единият, Хопкинс, нов човек, е бивш войник. Той може да се справя с държавни мулета, но от шаиърски коне нищо не разбира.

Форест кимна.

– Другият работи при нас от две години, но сега се е пропил и си изкарва махмурлука от конете.

– Говориш за Смит, американец от стар тип, гладко избръснат, кривоглед с лявото око?

Ветеринарят кимна утвърдително.

– Следил съм го – довърши Форест. – Отначало беше свестен човек, но напоследък не го бива. Разбира се, махнете го. Уволнете заедно с него и другия – Хопкинс ли казахте, че се нарича? Между другото, Хенеси – продължи той, като извади бележника си, – в ковачницата имате нов човек. Какво впечатление ви прави той?

– Още е твърде нов, за да мога да го преценя.

– Хм, изгонете и него с онези двамата. Той не е за нас. Току-що видях как, за да натъкми по-добре подковата на старата Беси, остърга близо един сантиметър от предното ѝ копито.

– Намерил начин!

– Тогава вижте какво. Пратете го по дяволите – повтори Форест и като шибна леко коня, пусна го по шосето; конят тръгна изведнъж карьер, като отмяташе глава и се опитваше да го хвърли.

Много от това, което Форест видя, му харесваше. Като гледаше тучните пластове земя, той дори промърмори: „Хубава е земицата, хубава!“ Но някои неща не му харесаха и той веднага записа съответното в бележника си.

Затваряйки кръга, център на който беше Голямата къща, Форест измина още около половин миля до групата усамотени бараки и кошари. Това беше болницата за добитъка – целта на излизането му. Тук той намери само две телета с подозрение за туберкулоза и един великолепен джърийски шопар, който се чувствуваше от добре по-добре. Шопарът тежеше шестстотин фунта; нито бляскащите му очи, нито живите му движения, нито лъскавата му четина даваха основания да се смята, че е болен. Шопарът беше пристигнал неотдавна от щата Айова и трябваше, съгласно установените в имението правила, да премине определената карантина. В списъците на търговското дружество той беше записан като Бургес Първи, двегодишен, и струваше на Форест петстотин долара.

Оттук Форест сви по един от пътищата, които излизаха като радиуси от Голямата къща, догони своя свинар Крелин, даде му в петминутен разговор нареждания как да се грижи през следващите месеци за Бургес Първи и научи, че неговата великолепна първокласна свиня-майка, Ле-ди Айлтън, премирана на всички изложби от Сиатъл до Сан Диего и удостоена със синята лента, благополучно е родила единадесет прасенца. Крелин разказа, че е стоял край нея почти цялата нощ и сега си отива в къщи, да се изкъпе и закуси.

– Чух, че голямата ви дъщеря завършила училище и се готвела да постъпи в Станфордския университет? – запита Форест, сдържайки коня, който се канеше вече да пусне галон.

Крелин, млад човек на около тридесет и пет години, рано узрял от това, че отдавна бе станал баща, и още млад поради честния живот и чистия въздух, беше поласкан от вниманието на господаря; той се изчерви леко под загара си и кимна.

– Обмислете хубавичко това – продължи Форест. – Я си спомнете всички ваши познати момичета, завършили колеж или учителски институт: много ли работят по своята специалност? А колко от тях още първите две години след завършването на курса се изпоомъжиха и се снабдиха със собствени дечурлига?

– Но Елена се отнася към учението много сериозно – възрази Крелин.

– Ами помнете ли, когато ми вадеха апендикса, за мен се грижеше една опитна болногледачка – най-прелестното момиче, което някога е стъпвало по земята с прекрасните си крачета. Само шест месеца преди това беше получила свидетелство за квалифицирана болногледачка. А не минаха и четири месеца и аз трябваше да ѝ изпращам сватбен подарък. Омъжи се за един агент на автомобилна фирма. Оттогава постоянно скита по хотелите и нито веднъж не е имала възможност да приложи знанията си, още повече, че и деца си нямаха. Наистина сега у нея пак се появиха надежди... Но я стане, я не, а засега тя и така си е съвсем щастлива. И за какво е цялото това учене?

Точно тогава край тях мина празна наторителна платформа, заставайки Крелин, който стоеше прав, и Форест, на кобилката, да се отдръпнат отстрани на пътя. Форест изгледа с радостни очи впрегнатата от външната страна кобила, грамадно, добре сложено шаиърско животно, чиито сини ленти на прадедите му, получавани като награди, бяха толкова много, че за да се изброят и класифицират, би бил необходим специалист-счетоводител.

– Погледнете Принцеса Фодърингтън – каза Форест, като посочи с глава кобилата, която бе запалила радостния пламък в очите му. – Ето ви типична представителка на женския пол. Само случайно, след хиляди години подбор, човек е могъл да направи от нея истински впрегатен кон. Но това, че е впрегатно животно, е второстепенно – главното в случая е чисто женската ѝ природа. Вижте и нашите жени общо взето, най-важното нещо за тях е любовта им към нас, мъжете, и майчинството, което е тяхната същност. Никакво биологично оправдание няма цялата днешна шумотевица за политически права на жените и за правото им на кариера.

– Но икономическо оправдание има – възрази Крелин.

– Вярно е – съгласи се Форест, но веднага изтъкна нови възражения. – Днешната ни индустриална система пречи на брака и тласка жените към кариера. Не забравяйте обаче, че индустриалните системи идват и си отиват, но биологията остава вечна.

– Днес е трудничко да задоволите младите жени само с брака – противопостави се завеждащият свиневъдството.

Дик Форест се засмя недоверчиво.

– Не съм сигурен в това – рече той. – Вземете например вашата съпруга. Получила е диплом, при това по класически науки, и какво е направила за него? Две момчета и три момичета, струва ми се? Казвали сте ми, както си спомням, че сте се сгодили, шест месеца преди тя да завърши последната си година.

– Че е вярно, вярно е... – настояваше Крелин с весело пламъче в очите си, въпреки че приемаше този довод – обаче това беше преди петнадесет години, пък и се оженихме по любов. Просто не можехме да постъпим иначе. Дотук съм съгласен. Тя мечтаеше за какви ли не постижения, докато аз не можех да си представя нищо повече от декански пост във факултета по земеделски науки. Просто не можехме да постъпим иначе. Но това беше преди петнадесет години, а петнадесет години преобръщат с главата надолу всички амбиции и идеали на нашите млади девойки.

– О, не вярвайте това. Казвам ви, мистър Крелин, погледнете статистиката. Всичко, което противоречи на тази теза, е чиста случайност. Всяка жена си остава жена завинаги. Докато нашите момиченца не престанат да играят на кукли и да съзерцават очарователното си отражение в огледалото, жената не ще престане да бъде онова, което е била винаги: първо майка, а сетне другарка на мъжа. Статистиката го доказва. Следил съм девойките, които завършват педагогическа гимназия. Забележете,

че онези, които се омъжват, преди да свършат, са изключени от сметката. И все пак, дори и завършилите учителстват средно не повече от две години. И като вземете под внимание, че голяма част от тях поради това, че са грозни или че не са имали късмет, предварително са обречени да останат стари моми и да учителстват цял живот, вие ще разберете как се съкращава срокът на педагогическата дейност на онези, които се омъжват.

– Една жена, дори и едно младо момиче винаги налагат волята си над тези простички създания, мъжете – промълви Крелин, безсилен да оспори цифровите данни на господаря си, но твърдо решил в ума си да ги провери.

– И вашата девойка ще постъпи в университета „Станфорд“ – засмя се Форест, готвейки се да пусне кобилата в галоп, – а вие и аз, и всички мъже ще правим всичко необходимо, докато свят светува, за да могат жените да налагат волята си.

Крелин се усмихна на себе си, докато Форест се отдалечаваше надолу по пътя; той познаваше добре творчеството на Киплинг и мисълта, която го караше да се усмихва, беше следният цитат от него: „А къде са вашите деца, мистър Форест?“ И той реши да го повтори пред мисис Крелин при сутрешното кафе.

Дик Форест се спря още веднъж, преди да стигне Голямата къща. Той заговори с един човек, когото назова мистър Мендънхол, управляващ коневъдството и специалист по пасищата, който имаше славата, че познава не само всяко стръкче трева в чифлика, но и височината и възрастта му още от самото му поникване.

Форест му направи знак и Мендънхол спря двата жребца, които тренираше да теглят двуколка. Форест го повика, защото искаше да сподели с него нещо, което му хрумна, когато отправи поглед отвъд северния край на долината, към големите вълнисти склонове, осветени от слънцето и обагрени с ярка зеленина там, където се връзваха в обширната равнина на реката Сакраменто.

Последвалият разговор беше бърз и кратък, свеждащ се до изрази, употребявани от хора, които си разбират от приказката. Говориха за тревата. Отвориха дума за зимните валежи и за възможността от предстоящи късни пролетни дъждове. Споменаха разни имена като Малкия Койот и рекичките Лос Куатос, хълмовете Йоло и Мирамор, Големия басейн, Кръглата долина, планинските гребени Сан Анселмо и Лос Банос. Разискваха движението на стадата и табуните в миналото, настоящето и бъдещето, както и изгледите за добив на сено в далечни високи пасища,

и оценката на сеното, останало от зимата в отдалечени хамбари и в скътаните планински долини, където стадата зимуваха и се хранеха.

Под дъбовете на коневръза на Форест бе спестено усилието да завърже Людоедката. Един коняр изтича да поеме кобилата и Форест, като се поспря само да спомене нещо за някакъв кон на име Дъди, пристъпи прага на Голямата къща, звънтейки с шпорите си.

ГЛАВА III

Форест влезе в едно крило на Голямата къща през масивна врата от дялано дърво, обкована с железни гвоздеи, отваряща се към помещение, прилично на подземен средновековен затвор. Подът беше циментов, а наоколо имаше врати, които водеха в различни посоки. Една от тях се отвори и от нея излезе китаец с бяла престилка и бяла колосана готварска шапчица, а заедно с него се появи и шум от глухо бръмчене на динамомашина. Това отклони Форест от пътя му. Той се спря, разтвори широко вратата и надникна в хладна циментирана стая, осветена с електричество, където се намираще дълъг хладилник със стъклена предна страна и стъклени полици, отстрани на който се виждаше машина за изкуствен лед и динамомашината. На пода, облечен в омазнен работнически комбинезон, беше клекнал дребен изпоцапан човек, комуто Форест кимна с глава.

– Някаква повреда ли има, Томпсън? – запита той.

– Имаше – отговори кратко и натъртено човекът.

Форест затвори вратата и тръгна по приличен на тунел коридор. Тесни прозоречни отверстия с железни пречки, прилични на бойници за стрелци от средновековни замъци, осветяваха слабо пътя. През друга врата той влезе в дълга, ниска стая, с греди по тавана и с камина, в която би могъл да се изпече цял вол. Грамаден пън, сложен върху легло от жарава, пламтеше ярко. По-голямата част от мебелировката се състоеше от две билирдни маси, няколко масички за карти, дивани по ъглите и миниатюрен бар. Двама младежи, които натриваха с тебешир щеките си, отговориха на поздрава на Форест.

– Добро утро, мистър Незмит – поздрави весело той, – насъбрахте ли още материали за „Скотовъден вестник“?

Незмит, тридесетгодишен човек с очила, се усмихна смутено и като намигна, посочи с глава другаря си.

– Уейнрайт ме съблазни – обясни той.

– Което означава, че Лют и Ернестина сигурно още спят, за да поддържат красотата си – засмя се Форест.

Младият Уейнрайт се наежи при тази шега, но преди да изрече готовия на устните му отговор, неговият домакин вече беше тръгнал напред, обръщайки се през рамо към Незмит:

– Искате ли да дойдете с мене в единадесет и половина? Тейър и аз

отиваме с колата да видим шропшиърските овни. Той иска да купи десет вагона. Вие сигурно ще намерите богат материал в тези пратки за Айдахо. Донесете и фотографическия си апарат... Видяхте ли Тейър тази сутрин?

– Той дойде на закуска точно когато пие ставахме – обади се Бърт Уейнрайт.

– Ако го видите, кажете му да бъде готов в единадесет и половина. Вас, Бърт, не каня... от любезност. По това време девойките сигурно ще са станали.

– Но вземете и Рита със себе си – замоли се Бърт.

– Не се бойте – отвърна от вратата Форест. – Ние отиваме по работа. Освен това и с крик не можеш да откъснеш Рита от Ернестина.

– Тъкмо затова бих искал да видя дали можете да го направите – усмихна се широко Бърт.

– Чудно как мъжете никога не ценят собствените си сестри. – Форест помълча малко. – Винаги съм смятал, че Рита е отлична сестра. Какво не ѝ харесвате?

Без да дочака отговора, той затвори зад себе си вратата и задрънча шпори по коридора към една извита стълба с широки каменни стъпала. Когато се изкачи горе, той чу звуци на пиано и привлечен от ритъма на танцова мелодия и от висок смях, надникна в бяла утринна стая, цялата обляна в слънчева светлина. Млада девойка с розово кимоно и сутрешна шапчица седеше до пианото, а други две девойки, също така облечени, играеха прегърнати някакъв танц, който не се учи в никоя танцувална школа и не е предназначен за мъжки поглед.

Девойката при пианото го забеляза, смигна му и продължи да свири. Танцуващите го зърнаха едва след няколко минути. Те нададоха виковете на уплаха, паднаха, смеейки се, една друга в обятията си и музиката спря. И трите бяха великолепни, здрави млади същества и докато Форест ги гледаше, в очите му грееше същата радост, която изпитваше при вида на Принцеса Фодърингтън.

Започнаха да си разменят шегички и закачки, както е обичайно, когато се съберат млади хора.

– Стоя тук вече пет минути – увери ги Дик Форест. За да прикрият смущението си, двете танцьорки заявиха, че се съмняват в това и посочиха редица добре известни случаи, когато са го улавяли в лъжа. Девойката до пианото, Ернестина, негова балдъза, настоятелно твърдеше, че от устата му се отронват само чисти бисери истина, че го е забелязала още от момента, когато е влязъл, и че по нейното пресмятане той ги е

наблюдавал много повече от пет минути.

– Е, както и да е – прекъсна Форест глъчката им, – милият наивник Бърт мисли, че още не сте станали.

– Станали сме, но не за него – възрази една от танцуващите девойки, жива и млада, хубава като Венера. – А също не и за вас. Така че бягайте, млади момко.

– Слушайте, Лют – започна строго Форест, – само поради това, че съм немощен старец, а вие на осемнадесет години и че по една случайност сте сестра на жена ми, не следва, че трябва да важничите с мене. Не забравяйте – и аз желая да изтъкна този факт заради Рита, колкото и неприятен да е той, – не забравяйте, че през последните десет години за ваш срам аз съм ви натупвал толкова много пъти, че сигурно не бихте искали да ме предизвикате да ги изброя. Вярно е, че не съм толкова млад, колкото някога, но... – Той попипа мускулите на дясната си ръка и даде вид, че се готви да засуче ръкава си. – Но още не се давам и бас държа...

– Какво? – подразни го войнствено младата девойка.

– Бас държа – промълви той заплашително, – бас държа, че... Освен това със съжаление трябва да отбележа, че шапчицата ви е изкривена. Пък и не може да се каже и при най-добро желание, че е ушита с особено голям вкус. Аз бих могъл да уشيا шапчица, която да ви прилича много повече даже с пръстите на краката си, даже насън и ... да, даже ако страдам от морска болест.

Лют тръсна предизвикателно русата си глава, хвърли поглед към другарките си, търсейки подкрепа, и каза:

– Съмнявам се. Мислите ли, че ние трите няма да успеем да се справим с такъв възстар, дързък и надебелял мъж. Е, момичета, какво ще кажете? Да го нападнем. Та той е вече на четиридесет години, а и страда от аневризъм. Да, макар и да ми е противно да издавам семейни тайни, трябва да кажа, че той има болестта на Мениер⁶.

Ернестина, дребна, но яка осемнадесетгодишна блондинка, скочи от пианото и се втурна заедно с другарките си в нападение с възглавниците от дълбоките дивани край прозореца. В една редица, всяка с възглавница в ръка, запазвайки умело необходимото разстояние помежду си, за да могат по-лесно да хвърлят възглавниците, те започнаха да настъпват към врага.

Форест се приготви за бой, но внезапно вдигна ръка за преговори.

---

6. Болестта на Мениер – нервно страдание, при което се губи равновесие. Б. пр.

– Страхливец! – подразниха го те отначало поотделно, а после в хор.

Той заклати енергично глава.

– Специално за това и изобщо за цялата ви дързост и трите ще си получите заслуженото. Сега в съзнанието ми ослепително блясват неправдите, които цял живот съм търпял от вас. Още миг и ще ви направя на пух и прах. Но най-напред аз се обръщам към вас, Лют, като селски стопанин, и ви моля най-смирено да ми обясните, какво, за бога, е това Мениерова болест? Овците прихващат ли я?

– Мениеровата болест... – започна Лют – е болестта, от която вие страдате. Знае се, че овците са единствените същества, които се разболяват от нея.

Избухна истинска война и хаос. Форест предприе един футболен ход, който бе популярен в Калифорния, преди там да бяха започнали да играят ръгби; девойките го оставиха да пробие редицата им, втурнаха се към него откъм фланговете и почнаха да го удрят с възглавниците. Той тръгна към тях с широко разперени ръце, с прострени напред и извити като куки пръсти и сграбчи и трите. Битката се превърна във вихрушка около мъжа с шпори, върху когото полетяха късове лек копринен плат, пантофи, шапчици и игли за коса. Чуваха се ударите на възглавниците, ръмженето на нападнатия, виковете, писъците и кикотенето на девойките и над целия грохот на битката се носеше неудържим смях и звук от раздирането и късането на нежни материи.

Дик Форест се озова проснат на пода, задушен от майсторски хвърляните върху му възглавници, с бръмнала от ударите глава, повлякъл с ръка разкъсан и цял изпомачкан бледосин копринен колан с избродира на него рози.

До едната врата, с пламнали от борбата бузи, беше застанала Рита, настръхнала като сърна, готова да бяга. До другата врата, също с пламнали бузи, стоеше Ернестина в повелителната поза на майката на братята Гракхи, увила се грижливо в жалките остатъци на кимоното си, което крепеше здраво с ръка. Лют, скрила се зад пианото, се опита да избяга, но бе спряна от заплашванията на Форест, който, застанал на четири крака, удряше силно с длани по пода, въртеше свирепо глава и реवेशе като разярен бик.

– А хората все още вярват в древния праисторически мит – заяви Ернестина от безопасното си място, – че това клето подобие на човек, съборено в праха, някога е било капитан на отбора на „Бъркли“ и е победило отбора на „Станфорд“.

Тя се задъхваше от умора и Форест с особено възхищение забеляза как блестящата вишнева коприна трепкаше върху повдигащите ѝ се гърди, а сетне хвърли поглед и към другите две девойки, също така задъхани.

Пианото беше миниатюрен роял – изящно съчетание на бяла полировка и злато, в тон със сутрешната стая. То стоеше настрани от стената, така че Лют можеше да избяга, като го заобиколи. Форест се изправи на крака и застана срещу нея над широкия плосък капак на инструмента. Той понечи да го прескочи, но тя извика ужасена:

– Шпорите ви, Дик! Шпорите ви!

– Почакайте да ги махна – предложи той.

Когато се наведе да ги свали, Лют се втурна да бяга, но той незабавно я върна в убежището ѝ зад пианото.

– Чудесно! – извика той. – Нека всичко падне върху главата ви. Ако пианото се издраска, ще разкажа работата на Паола.

– Имам свидетели – рече тя задъхано, като посочи с веселите си сини очи двете млади същества до вратите.

– Много добре, миличка. – Форест се отдръпна назад и разпери длани върху капака на пианото. – Идвам при вас.

Думите и действието се сляха. С отдръпнато настрани от ръцете си тяло той прескочи пианото, като опасните шпори минаха цял фут над лъскавата бяла повърхност. В същия миг Лют се мушна пълзешком под пианото! За нещастие обаче тя си удари главата и преди да се съвземе, Форест заобиколи пианото и я натика под него.

– Излезте! – заповяда той. – Излезте, за да си получите наказанието!

– Примирие – замоли се тя. – Примирие, рицарю, в името на възлюбената ви и на всички девойки в беда.

– Не съм никакъв рицар – заяви с дълбок бас Форест, – а людоед, мръсен, долен и съвсем непоправим. Роден съм сред блатата. Баща ми беше людоед, а майка ми още по-страшна людоедка. Приспивали са ме воплите на умиращи деца, прокълнати и обречени на гибел. Отхранен съм само с кръвта на девойки, възпитавани в пансиона „Милз“. Любимото ми място за ядене винаги е било твърдият дървен под, храната ми – парче от девойка от пансиона „Милз“, а покривът ми капак на пиано. Баща ми беше не само людоед, но и калифорнийски конекрадец. Аз съм по-свируп от баща си. Имам повече зъби. Майка ми беше не само людоедка, но и агент-разпространител на книги в Невада. Нека разкрия целия ѝ позор. Тя дори записваше абонати за женски списания. Аз съм по-

страшен от майка си. Бил съм амбулантен търговец на самобърсначки.

– Нищо ли не може да смекчи и умиловити жестокото ви сърце? – замоли се Лют с трогателен глас, като същевременно търсеше възможности за бягство.

– Само едно-единствено нещо, клето женско същество. Само едно-единствено нещо на земята, над земята и под буйните вълни...

Ернестина го прекъсна, като извика, че е плагиат.

– Виж: Ърнест Даусън, страница седемдесет и девета, тъничка книжка със слабички стихове, раздавани заедно с овесената каша за закуска на младите девойки, затворени в пансиона „Милз“ – продължи Форест. – Както вече оповестих, преди да ме бяха прекъснали така грубо, едничкото нещо, което може да успокои и смекчи жестокото ми сърце, е „Молитвата на девицата“. Слушайте с четири уши, преди да съм ви ги отхапал, всички наведнаж! Слушайте вие, глупаво, неугледно, ниско, късокрако, грозно женско същество под пианото! Можете ли да изсвирите „Молитвата на девицата“?

Радостните крясъци на младите девойки до вратите не позволиха да се чуе отговорът и Лют извика изпод пианото към току-що появилия се Уейнрайт:

– Помощ, благородни рицарю! Помощ!

– Освободете девойката! – заповяда Бърт.

– Кой сте вие? – запита Форест.

– Аз съм крал Георг, човече... хм, искам да кажа, свети Георги.

– Тогава аз съм твоя змей – отговори Форест с подобаващо смирение. – Пощади тази стара, почтена и единствена моя глава.

– Отсечете му главата! – изкомандуваха младите девойки.

– Почакайте, момичета, моля ви – продължи Бърт. – Аз съм един незначителен човечец. Но все пак, не се боя. Ще се разправя със змея. Ще забия меч в гърлото му и докато той се задушава и гърчи, в предсмъртни мъки от моята неумолимост и жестокост, вие, хубави девойки, бягайте в планината, за да не се сгромолясат върху вас долините. Йоло, Петалума и Западен Сакраменто са застрашени от мощен прилив и много едри риби.

– Отсечете му главата! – скандираха девойките. – Да се заколи и да се изпече!

– Съдбата ми е решена – изпъшка Форест. – Свършено е с мене. Върви, че се доверявай на безкрайното милосърдие на християнските момичета от 1914 година, които някой ден ще получат изборителни права, ако изобщо пораснат и не се омъжат за чужденци. Отсечи главата

ми, свети Георги! Издъхвам и потомството никога нищо не ще узнае за мене.

И с ридания и хлипания, като се гърчеше и риташе, звънтейки през всичкото време с шпорите си, Форест се търкулна на земята и издъхна.

Лют изпълзя изпод пианото и заедно с Рита и Ернестина изпълниха импровизиран танц на фуриите над тялото на убития.

Но посред танца Форест се изправи и седна на пода, като запротестира шумно. При това той намигна тайно и многозначително на Лют.

– Героя! – извика той. – Не забравяйте героя. Увенчайте го с цветя!

И Бърт бе увенчан с цветя от вазите, където водата не бе сменявана от предишния ден. Когато омекналите от водата стръкчета ранни лалета, забодени на ухото му от енергичната ръка на Лют, измокриха врата му, той избяга. Глъчката на буйната гоненица отекна по коридора и замря надолу по стълбите към билиардната зала. Форест се изправи и усмихнат широко, продължи пътя си през Голямата къща, дрънчейки с шпорите.

През тухлени коридори-тунели, покрити с испански керемиди, той прекоси два вътрешни двора, потънали в ранна зеленина и цветя, и все още задъхан от играта, стигна до своето крило на сградата и намери в канцеларията си секретаря, който го чакаше.

– Добро утро, мистър Блейк – поздрави той. – Съжалявам, че се забавих. – Той погледна ръчния си часовник. – Впрочем само четири минути. Не можах да се откъсна по-рано.

ГЛАВА IV

От девет до десет Форест и секретарят му се занимаваха с кореспонденцията с научни дружества и най-различни селскостопански организации. Тя беше толкова голяма, че един обикновен делови човек, без помощник, би се принудил да стои до полунощ, за да я свърши.

Дик Форест беше отправният център на система, която сам си беше съставил и с която тайно много се гордеше. Важните писма и документи той подписваше лично с едрия си почерк. Всички останали писма носеха печата, поставян от мистър Блейк, който също така в продължение на един час стенографираше отговорите на много писма и получаваше общи указания за отговорите на редица други. Мистър Блейк бе вътрешно убеден, че работи повече от господаря си, както и че господарят му бе голям майстор на изнамиране работа за другите.

Точно когато часовникът удари десет, в канцеларията влезе Питмън, завеждащият рекламния отдел на Форест и Блейк, натоварен с подноси писма, снопове документи и диктофонни цилиндри, се оттегли в собствената си канцелария.

От десет до единадесет в стаята се вливаше и изливаше цял поток управители и ръководители на служби. Всички бяха добре школовани да се излагат накратко и да пестят времето. Както Дик ги беше приучил, прекараните при него минути не бяха за размишляване. Те трябваше да се подготвят, преди да докладват или да правят предложения. Бонбрайт, помощник-секретарят, винаги пристигаше в десет часа да замести Блейк; и сега, застанал до рамото на Форест, със светкавично движещ се молив, той записваше престрелката от въпроси и планове. Тези стенографски бележки, дешифрирани и преписани на машина в два екземпляра, бяха кошмарът, а понякога и Немезида⁷ за управители и ръководители на служби. Защото, първо, Форест притежаваше забележителна памет; и второ, той имаше обичай да доказва това свое качество, основателно се на същите тези бележки на Бонбрайт.

Често се случваше след пет или десет минути разговор някой управител да си излезе цял изпотен, разнебитен и изтощен. Но в продължение на целия този час на бързи разговори при високо напрежение Форест с майсторско умение се справяше с всички посетители и с

---

7. Немезида – богиня на отмъщението, която според гръцката митология наказвала за престъпления. – Б. пр.

многобройните подробности на различните им отдели. В някакви си четири минути той обясни на механика Томпсън в какво се състоеше повредата на динамомашината, която обслужваше хладилника на Голямата къща, и изтъкна, че вината е на самия Томпсън, продиктува на Бонбрайт една бележка с цитат, посочвайки точно главата и страницата на книгата, която Томпсън трябваше да намери в библиотеката, каза на Томпсън, че управителят на млечното стопанство Паркмън не е доволен от последния ремонт на доячните машини и че хладилният апарат в скотобойната прави засечки при обичайната си натовареност.

Всеки от служащите на Форест беше специалист, но той самият доказваше, че е усвоил специалностите на всички. Така Паулсън – агроном, отговорен за оранта, се оплакваше тайно на Досън, също агроном – завеждащ събирането на реколтата:

– Работя тук от дванадесет години и никога не съм го виждал с пръст да пипне плуга, а все пак, дявол да го вземе, някак си познава работата. Гений е, казвам ви. Знаете ли, веднъж го видях как прелетя край едно изорано място, целият погълнат от онази негова людоедка, застрашен от внезапна смърт, и на следната сутрин спомена, ей тъй между другото, като сгреша само с половин инч, колко надълбоко било орано и с какви плугове!... Вземете и случая, когато орахме Попи Медоу, горе на Литъл Медоу, на реката Лос Куатос. Просто не виждах как ще се справя и реших да мина с единична вместо с двойна напречна оран, като смятах, че номерът ми ще успее. След като всичко беше свършено, случи се, че той се озова там – аз гледах, докато той не даваше вид, че поглежда, – обаче на следната сутрин, в канцеларията, добре ми натри носа. Оттогава насам никога не съм се опитвал да го баламосвам.

Точно в единадесет часа Уордмън, завеждащият овцевъдството, излезе от канцеларията с нареждането в единадесет и половина да замине с автомобила заедно с Тайър, купувача от Айдахо, да прегледа шропшиърските овни. Заедно с Уордмън си излезе и Бонбрайт, за да дешифрира бележките си, и Форест остана сам в канцеларията. От плоска телена кошничка с още непрегледани книжа – такива кошнички имаше много, наредени една върху друга, по пет в група – той извади една брошура за холерата по свинете, издадена от щата Айдахо, и започна да я прелиства.

За своите четиридесет години Дик Форест имаше внушителна външност. Очи сиви, големи, под изпъкнала челна кост; тъмни ресници и вежди. Косата, над обикновено чело, имаше светлокафяв, почти кестеняв цвят. Скулите му бяха изпъкнали, с характерните за такъв строеж на

лицето хлътнали бузи. Челюстите силни, без да са груби, а носят, с големи ноздри, достатъчно прав и едър, без да излиза извън мярката. Брада четвъртита, но не груба, без трапчинка; уста деликатна и нежна, но нелишена от твърдост, която се проявяваше при предизвикателство. Кожата му беше гладка и добре загоряла, обаче по средата между веждите и косата загарът избледняваше – ясно доказателство, че периферията на широкополата му шапка го предпазваше от слънцето.

В ъглите на устата и очите се таеше смях, а около устата, откъм бузите, се виждаха бръчици, очевидно също тъй изрязани от чест смях. Но наред с това всяка черта на лицето му, изразяващо съчетание от различни особености, носеше белег на самоувереност. Дик Форест наистина бе уверен в себе си – уверен, че когато посегне за нещо на писалището си, ръката му веднага ще напипа търсената вещ, без да се колебае и без да се отклони и с милиметър от целта; уверен, че щом умът му се задълбочи в трудните пасажи от текста за свинската холера, няма да пропусне ни една мисъл; уверен както в добре уравнивесеното си тяло, когато седи във въртящия се писалищен стол, така и в уравнивесения си мозък; уверен в сърцето и главата си, в живота и в работата си, във всичко, което притежаваше – уверен в самия себе си.

Той имаше основание за такава увереност. Тялото, мозъкът и жизненият му път бяха надмогнали много изпитания. Син на богати родители, той не пропиля бащините си пари. Роден и възпитан в града, той се върна към земята и там постигна толкова успехи, че името му бе на устата на всички скотовъдци, навред, където те се срещаха и разговаряха. Той беше собственик, без никакви ипотечни тежести, на двеста и петдесет хиляди акра земя – земя, чиято стойност бе различна, от хиляда долара акъра до сто долара, от сто долара до десет цента, а имаше места, където тя не струваше ни грош единият акър. За мелиоративните работи върху този четвърт милион акри, от отводнените посредством канали ливади до пресушените блата, от благоустроените пътища до изработената система за права върху водата от чифликчийските постройки до самата Голяма къща отиваха средства, просто нечувани за земеделските области.

Всичко беше в голям мащаб, но съвременен до най-незначителната дреболия. Управителите живееха в къщи за по пет и десет хиляди долара, без наем, и получаваша заплати според способностите си – но това бяха все най-добрите специалисти, събрани от целия континент, от Атлантическия до Тихия океан. Когато поръчваше газолинови трактори за обработване на равнините, той ги поръчваше по две десетки наведнъж.

Когато строеше язовири в планините, той заприщваше по стотици милиони галона вода. Когато пресушаваше блатата си, вместо да сключва договор за изкопаване на земята, той направо купуваше огромните багери и след като свършваше работата в собствените си блата, поемаше пресушаването на блатата на съседите си – едри фермери, земеделските компании и корпорации, по на сто мили нагоре и надолу по реката Сакраменто.

Той имаше достатъчно мозък да разбере колко е необходимо да купува чужди мозъци и да заплаща доста над средната пазарна цена за най-добрите от тях. Имаше и достатъчно ум да използва най-рационално купуваните от него мозъци.

И макар да бе току-що навършил четиридесет години, той имаше добро зрение, спокойно сърце и равномерен пулс, беше наистина силен човек. До тридесетата година животът му протече извънредно лудешки и бурно до най-крайна степен. На тридесет години избяга от богатия си бащин дом Още преди да навърши двадесет и една години, пожъна завидни успехи в университета, а след това опозна всички приказни пристанища на всички приказни морета и с хладен разум, с пламенно сърце и със смях се хвърли срещу всички опасности, които му обещаваха и осигуряваха бурният свят на приключенията, които буквално пред очите му все пак беше принуден да се покори на закона и реда.

В миналото името Форест се радваше, на слава и влияние в Сан Франциско. Родовата къща на Форестовци бе един от първите дворци, построени на Ноб Хил от местните пионерски семейства – Флъдовци, Макеовци, Крокъровци О'Брайновци. Ричърд Форест, бащата, наричан „Щастливеца“, бе дошъл тук през Панамския канал направо от Нова Англия. Човек с остър търговски усет, преди идването си тук той се интересуваше от бързоплаващи параходи и от построяването на такива параходи и веднага след пристигането си прояви интерес към крайбрежните парцели, речни параходи и, разбира се, мини, а по-късно към пресушаването на блата в Невада и към прокарането на южната тихоокеанска железница.

Той играеше на едро, печелеше на едро, губеше на едро; но винаги печелеше повече, отколкото губеше, и онова, което при една игра заплащаше с едната си ръка, си го връщаше с другата при друга игра. Парите, спечелени от Комщок, той зарови в бездънните рудници на компанията „Дафодил“ в окръга Елдорадо. Спасеното при фалита на железопътната линия „Бениша“ той прехвърли във фирмата „Напа Консолидейтед“, занимаваща се с производство на живак, и това му донесе пет хиляди

процента печалба. Загубеното при фалита на „Стоктън“ той си върна с лихвите, след като закупи недвижими имоти в Сакраменто и Оуклънд.

И като връх на всичко, когато „Щастливеца“ Ричърд Форест изгуби цялото си богатство в редица катастрофи и изпадна толкова, че целият Сан Франциско разискваше каква цена ще се получи, когато продадат на търг двореца му на Ноб Хил, той снабди някой си Дел Нелсън с необходимите съоръжения за търсене на подземни богатства в Мексико с уговорката, че ще участва в находката. Както историята сериозно разказва, в резултат на усилията на този Дел Нелсън да намери кварц, започнала експлоатацията на групата рудници Харвест, с легендарните и неизчерпаеми богатства на Татълснейк, Войс, Сити, Дездемона, Булфрог и Йелоу Бой. Смаян от успехите си, Дел Нелсън за една година се удавил в несметни количества евтино уиски и тъй като нямал никакъв роднина, който да оспори завещанието му, оставил своя дял от богатството на „Щастливеца“ Ричард Форест.

Дик Форест беше истински син на баща си. „Щастливеца“ Ричард, човек с безгранична енергия и предприемчивост, макар да се бе женил и овдовял два пъти, не бе ощастливен с деца. В 1872 година той се ожени трети път на петдесет и осем годишна възраст и в 1874 година изгуби и тази си жена, след като тя му роди здраво бебе, със силни дробове, тежко дванадесет фута, което бе отгледано в двореца на Ноб Хил от цял полк дойки.

Малкият Дик бе преждевременно развито дете. „Щастливеца“ Ричърд бе демократ по убеждения. В резултат на това за една година малкият Дик премина с частен учител толкова материал, колкото в училище би изучил за три години, като цялото спестено време използва в игри и занимания на чист въздух. Пак благодарение на ранното развитие на си-на и на демократичните възгледи на бащата последната година малкият Дик бе даден в народното училище, за да се възпита в демократичен дух, като общува със синовете и дъщерите на работници, търговци, кръчмари и политически деятели.

Когато разказваше уроците си или когато участваше в състезание по правопис, бащините му милиони не му помагаша да победи Патси Халоран, даровитата математичка, дъщеря на количкар, нито Мона Сангинети, цяла магьосница на правописа, чиято майка-вдовица държеше зарзаватчийница. Бащините милиони и дворецът на Ноб Хил не бяха никаква помощ на малкия Дик и когато свличаше жакета си, и бос, без никакви правила, надвиваше или го надвиваха, борейки се до победа или поражение с Джими Богс, Жан Чойински и всички останали момчета,

които няколко години по-късно вече скитаха по света, печелейки слава и пари – цяло поколение борци-състезатели, каквито можеше да роди само Сан Франциско, суров и мъжествен, кипящ от сили и младост.

Най-мъдрото нещо, което „Щастливеца“ Ричърд направи за сина си, беше да му даде тази демократична закваска. В дъното на душата си младият Дик никога не забравяше, че живее в дворец с много слуги и че баща му се радва на власт и почит. От друга страна, той разбра какво значи да си обикновен човек, който стои на собствените си крака и се бори със собствените си два юмука. Разбра това, когато Мона Сангинети го победи в състезанието по правопис. Разбра го, когато Берни Милър го победи при надбягването в Блек Мач.

А когато Тим Хаган с прав ляв удар разкърва на стотния път носата му и смаза устата му, а дъхът му излизаше със свистене и ридания през разкъсаните устни, той не потърси подкрепа от дворци и банкови сметки. Стъпил на двата си крака, размахвайки двата си юмука, трябваше да победи или той, или Тим. И именно там, в пот и кръв, в желязната твърдост на духа, младият Дик се научи как да не губи една обречена на поражение битка. Положението беше тежко още от първия удар, но той издържа докрай и всички признаха, че противниците са еднакво силни, като обаче това решение бе взето едва когато и двамата вече лежах на земята, замаяни и изтощени, с очи, разплакани от ярост и взаимна омраза. След това те станаха добри приятели и заедно царуваха в училищния двор.

„Щастливеца“ Ричърд умря същия месец, когато Дик завърши народното училище. Момчето беше на тринадесет години, притежаваше двадесет милиона долара и нямаше ни един роднина, който да го безпокои. Беше господар на дворец с много слуги, яхта, конюшни, а също и лятна резиденция на полуострова край морето, в колонията на едрите богаташи в Менло. Тежеше му само едно-единствено нещо: опекуните му.

Един летен следобед, в голямата библиотека, той присъства на първия им съвет. Те бяха трима, всичките на солидна възраст и състоятелни, всичките юристи и делови другари на баща му. Докато му обясняваха нещата, той почувства, че макар и да му мислеха доброто, те не му бяха близки. За него те бяха хора, чиято младост отдавна е отлетяла. Освен това стана му ясно, че именно него, момчето, за което бяха така загрижени, те съвсем не могат да разберат. Най-сетне със свойствената си самоувереност Дик реши, че той е единственият човек в света, който знае кое е добро за него.

Мистър Крокет произнесе дълга реч, която Дик изслуша с напрегнато и подобаващо за случая внимание, като кимаше с глава винаги когато опекунът му се обръщаше непосредствено към него. Господата Дейвидсън и Слоукъм също се изказаха, като и към тях той се отнесе със същото уважение. Между другото Дик узна какъв ценен и достоен човек е бил баща му и каква програма вече бяха изработили тримата господа, за да стане и той такъв ценен и достоен човек.

Когато те свършиха, Дик също поиска да каже нещо.

– Обмислих всичко – заяви той – и най-напред ще тръгна да пътувам.

– Това ще стане по-късно, момчето ми – поясни галовно мистър Слоукъм. – Когато... да речем... когато бъдете готов да влезете в университета. Тогава една година в чужбина би било много хубаво нещо... много хубаво наистина.

– Разбира се – намеси се бързо и мистър Дейвидсън, доловил раздразнението в очите на момчето и несъзнателното упорито свиване на устните му, – разбира се, междуременно вие бихте могли да попълвате, ей тъй мъничко, през ваканциите. Уверен съм, моите другари ще се съгласят, че – разбира се, при необходимата предпазливост и контрол – едни такива малки пътувания между учебните години биха били уместни и благотворни.

– На каква сума казахте, че възлиза имуществото ми? – запита Дик привидно без връзка с досегашния разговор.

– Двадесет милиона, пресметнато най-умерено, горе-долу толкова – отговори бързо мистър Крокет.

– Ами ако сега кажа, че ми трябват сто долара? – продължи Дик.

– А!... Хм... – заекна мистър Слоукъм и заоглежда другарите си за подкрепа.

– Ще бъдем принудени да ви запитаме за какво ги искате – отвърна мистър Крокет.

– Ами ако – рече Дик много бавно, гледайки мистър Крокет право в очите, – ако ви кажа, че за съжаление не желая да ви обясня за какво ми трябват?

– Тогава няма да ги получите – заключи мистър Крокет така бързо, че в държането му се долови сянка от раздразнение и острота.

Дик наведе бавно глава, сякаш да остави тези думи да проникнат дълбоко в съзнанието му.

– Но, разбира се, момчето ми – подхвана бързо мистър Слоукъм, – вие съзнавате, че още сте твърдо млад, за да боравите с пари. Тези

въпроси ще трябва ние да разрешаваме заради вас.

– Искате да кажете, че не мога да похарча ни цент без ваше разрешение?

– Нито цент – отсече мистър Крокет. Дик наведе глава замислено и промълви:

– Да, ясно ми е.

– Разбира се, и това е съвсем естествено и справедливо, ще ви се отпусна известна малка сума пари за дребни лични разходи – заяви мистър Дейвидсън. – Да речем, един долар или може би два долара седмично. С течение на времето тази сума ще се увеличава. И като навършите двадесет и една години, вие безсъмнено ще бъдете напълно в състояние да се разпореждате сам с работите си, разбира се, като се вслушвате в съветите ни.

– А преди да съм навършил двадесет и една години, със своите двадесет милиона аз не ще мога да имам и сто долара, с които да правя, каквото си искам, така ли? – попита Дик много унило.

Мистър Дейвидсън се опита да потвърди това с някои по-меки изрази, но Дик му направи знак да мълчи и продължи:

– Доколкото разбирам, не ще мога да харча никакви пари без четиримата да сме постигнали съгласие, така ли?

Тримата опекуни кимнаха утвърдително.

– Значи онова, върху което се съгласим, ще бъде изпълнено?

Опекуните отново кимнаха.

– Тогава бих искал още сега да получа сто долара – заяви Дик.

– За какво? – запита мистър Крокет.

– Нямам нищо против да ви кажа – отвърна спокойно момчето. – За да пътувам.

– Тази вечер ще пътувате до леглото си в осем и половина – отвърна мистър Крокет. – И не ще получите никакви сто долара. Дамата, за която ви говорихме, ще дойде тук преди шест. Както ви обяснихме, тя ще се грижи за вас всеки ден и всеки час. В шест и половина, както обикновено, ще вечеряте и тя ще вечеря с вас и ще се погрижи да си легнете. Както ви казахме, тя ще играе ролята на ваша майка, ще следи ушите ви да са чисти, вратът измит.

– И събота вечер да се къпя – довърши смирено мисълта му Дик.

– Точно така.

– И колко ще плащате... колко ще плащам на тази дама за услугите ѝ? – запита Дик с онзи смущаващ, съдържан тон, който вече му беше станал обичаен, както бяха го изпитали на свой гръб неговите съученици и

учители.

Мистър Крокет за първи път се изкашля, за да спечели време.

– Защото аз й плащам, нали? – каза натъртено Дик. – От моите двадесет милиона долара.

– Цял бащичко – забеляза за себе си мистър Слоукъм.

– Мисис Съмърстоун или „дамата“, както вие я наричате, ще получава месечно сто и петдесет долара или общо хиляда и осемстотин долара годишно – каза г-н Крокет.

– Това е само прахосване на пари – отбеляза с въздишка Дик. – А освен това храна и квартира!

Той се изправи – аристократ не по рождение и по наследство от десетки поколения, а аристократ, защото тринадесет години бе живял в двореца на Ноб Хил. Изправи се с такъв властен вид, че и тримата му опекуни станаха от кожените си кресла и се изправиха заедно с него. Но позата му не напомняше малкия лорд Фаунтлерой; той можеше да общува с всякакви хора. Беше разбрал, че човешкият живот е многолик и разностранен. Ненапрасно Мона Сангинети го бе победила в състезанието по правопис. Ненапрасно се бе борил с Тим Хаган до изнемошяване и двамата наравно командваха игрите в училищния двор.

Той беше роден от баща, преживял бясната златотърсаческа треска през 1849 година. Беше възпитан като аристократ, но и като демократ, минал през народното училище. С преждевременно развития си, но все пак неузрял още ум той долавяше разликата между привилегированата класа и обикновения народ; и над всичко това той притежаваше независима воля и спокойна увереност в себе си, непонятни за тримата възрастни господа, които бяха натоварени да се грижат за него и за участта му и които също така се бяха задължили да увеличат двадесетте му милиона и да направят от него човек по свой образ и подобие.

– Благодаря за добрината ви – обърна се и към тримата Дик. – Смятам, че ще караме добре. Разбира се, тези двадесет милиона са мои и, разбира се, вие ще трябва да се грижите за тях заради мене, тъй като аз не разбирам нищо от делови въпроси...

– И ние ще ви ги увеличим, момчето ми, ще ви ги увеличим, като ги вложим в сигурни, благонадеждни предприятия – увери го мистър Слоукъм.

– Без спекулации обаче – предупреди Дик. – Татко просто е бил късметлия... Чувал съм го да казва, че времената са се променили и сега човек не бива да рискува така, както едно време всички са рискували.

От тези думи, както и от голяма част от току-що станалото, би

могло погрешно да се заключи, че Дик имаше дребна и користолюбива душа. Тъкмо обратното. В същата тази – минута той беше погълнат от тайни мисли и планове, така далечни на двадесетте му милиона, че приличаше на някой пиан моряк, който пилее по морския бряг заплатата си за три години.

– Аз съм само момче – продължи Дик, – но вие още не ме познавате много добре. С течение на времето ние ще се опознаем по-пълно, а засега още веднъж ви благодаря...

Той млъкна, поклони се леко и с достойнство, както господарите от дворците на Ноб Хил отрано се приучват да се покланят, и със замлъкването си даде да се разбере, че аудиенцията е свършила. Тази отсянка на високомерие не се изплъзна от вниманието на опекуните му. И те, които бяха другари по величие на баща му, се оттеглиха сконфузени и смутени. Слизайки по голямата каменна стълба към чакащия ги долу файтон, господата Дейвидсън и Слоукъм бяха готови да излеят смущението си в гневен изблик, но раздразнителният и остър мистър Крокет промърмори с възхищение:

– Големецът му с големец! Големец като баща си!

Файтонът ги отведе в стария клуб „Пасифик Юниън“, където в продължение на цял час те продължиха сериозно да разискват бъдещето на младия Дик Форест и отново си дадоха обещание, че вярно ще изпълнят завета, оставен им от „Щастливеца“ Ричърд Форест. А междуременно Дик бързо се спусна пешком надолу по хълма, където растеше трева между плочите на улиците, твърде стръмни за конни превозни средства. Там, където свършваше хълмът, дворците и обширните имения на богатшите почти непосредствено отстъпваха място на бедните улички и дървените къщурки на работния народ. Сан Франциско от 1887 година, подобно на старите градове в Европа, представляваше безразборна смесица от бордеи и богати дворци. Подобно на средновековен замък Ноб Хил се издигаше от безпорядъка и сметта, сред които живееше простолюдието в своите дупки и бърлоги.

Дик се спря пред бакалничката на един ъгъл, в сграда, чийто втори етаж наемаше Тимоти Хаган-старши, който поради това, че беше полицай със сто долара месечна заплата, можеше да си позволи да живее в тази висока къща, над другарите си, принудени да издържат семействата си с не повече от четиридесет, петдесет долара на месец.

Дик подсвирква напразно в отворените без пердета прозорци. Тим Хаган-младши не си беше у дома. Но Дик не изгуби много време в подсвиркване. Той тъкмо изброяваше наум различни близки места, където

би могъл да бъде Тим Хаган, когато самият Тим се появи иззад ъгъла, като носеше съд за свинска мас, без капак, пълен с пенлива бира. Той изръмжа нещо за поздрав, в отговор на което Дик изръмжа по същия груб начин, сякаш преди малко не той бе приключил по най-господарски начин аудиенцията си с трима от най-богатите търговци-кrale в един град на големци. Съзнанието, че притежава двадесет милиона долара, които постоянно се увеличават, съвсем не пролича в гласа му, нито пък смекчи грубото му ръмжене.

– Не съм те виждал, откакто е умрял старецът ти – забеляза Тим Хаган.

– Е, та нали сега ме виждаш – отвърна Дик. – Слушай какво, Тим. Дошъл съм при тебе по работа.

– Почакай да занеса бирата на моя старец – каза Тим, като огледа с опитно око пияната в съда. – Ще си разреде гърлото от кръсъци, ако му я занеса без пяна.

– О, ще я разклатиш и готово – посъветва го Дик. – Трябваш ми само за минутка. Тази вечер ще офейкам оттук. Искаш ли и ти да дойдеш? Мъничките сини ирландски очи на Тим блеснаха от любопитство.

– Накъде? – запита той.

– Не знам. Ще дойдеш ли? Ако дойдеш, ще обсъдим всичко по пътя. Теб по ти сече главата за тези неща. Какво ще кажеш?

– Старецът ще ме смаже от бой – рече колебливо Тим.

– И друг път го е правил, пък не виждам да си нещо особено пострадал – възрази малко безсърдечно Дик. – Ти само кажи и ще се срещнем до станцията на сала довечера в девет. Е, какво ще речеш? Аз ще бъда там.

– Ами ако не дойда? – запита Тим.

– Все едно, аз и тъй и тъй ще замина. – Дик се обърна, сякаш готов да си тръгне, после се спря и каза небрежно през рамо: – По-добре ще е да дойдеш.

Тим разклати бирата, отговаряйки със същата небрежност:

– Дадено. Ще дойда.

След като се раздели с Тим Хаган, Дик изгуби цял час да търси някой си Маркович, негов съученик, чийто баща държеше ресторантче, радвашо се на славата, че в целия град там се поднасят най-хубавите обеда за двадесет цента. Малкият Маркович дължеше на Дик два долара и Дик си получи един долар и двадесет цента с уговорката, че с това се заплаща целият дълг.

Сетне, с известно стеснение и смущение, Дик тръгна надолу по

Монтгомери стрийт, като се мъчеше да избере някое от многото заложни дюкянчета, които украсяваха тази оживена улица. Най-после, като се вмъкна с отчаяна решителност в едно от тях, той успя да заложу срещу осем долара и една квитанция златния си часовник, който той знаеше, че струва най-малко петдесет долара.

Вечерята в двореца на Ноб Хил се поднасяше в шест часа и половина. Той се прибра в седем без четвърт. Посрещна го мисис Съмърстоун. Тя беше пълна, възрастна жена от западало благородно семейство, дъщеря на известния Портър Рикингтън, чийто фалит в средата на седемдесетте години бе разтърсил цялото Тихокеанско крайбрежие. Въпреки пълнотата си тя страдеше от това, което наричаше разстроени нерви.

– Не може така, Ричърд, никак не може – смърти го тя. – Вечерята е готова от петнадесет минути, а вие още не сте си измили ръцете и лицето.

– Прощавайте, мисис Съмърстоун – извини се Дик. – Никога вече няма да ви карам да ме чакате. И изобщо никога вече не ще ви безпокоя.

Докато вечеряха с голяма изисканост, двамата сами в обширната трапезария, Дик се стараше да накара дамата да се почувствува като у дома си, защото, макар и да знаеше, че тя е при него на заплата, той смяташе, че трябва да се държи с нея като гостенка.

– Тук ще се чувствате много удобно – обеща той, – след като се наредите. Това е една уютна стара къща и повечето слуги работят тук от много години.

– Но Ричърд – усмихна му се сериозно тя, – дали ще се чувствам добре, или не, ще зависи не от слугите, а от вас.

– Ще направя всичко, което е по силите ми – каза любезно той. – И дори повече. Много съжалявам, че закъснях за вечеря. Ще минат години и години и никога вече не ще закъснявам. Няма никак да ви безпокоя. Ще видите. Все едно, че няма да съм в къщи.

Когато ѝ пожела лека нощ, отивайки да си легне, той добави като заключителна мисъл:

– Предупреждавам ви за едно нещо: за А-Синг, готвача. Той работи у нас от много години – не знам, може би от двадесет или от тридесет. Готвил е за баща ми дълго преди да е построена тази къща и преди аз да съм се родил. Той си има особени права. Толкова е свикнал да върши всичко по своему, че ще трябва да го пипате с ръкавици. Но обикне ли ви веднъж, не ще пожали и глупавата си глава, за да ви задоволи. Обича ме точно по този начин. Направете тъй, че да ви обикне и тук ще си живеете царски. И честна дума, няма да ви създавам никакви безпокойства.

Малката стопанка на голямата къща

Всичко ще си върви по реда, все едно, че изобщо не съм тук.

ГЛАВА V

В девет часа вечерта, точно на секундата, облечен в най-старите си дрехи, Дик се срещна с Тим Хаган до станцията на сала.

– Няма смисъл да се ходи на север – рече Тим. – Ще настъпи зима и ще стане трудно за спане. Ако искаш, да тръгнем на изток – с други думи, Невада и пустините.

– Някоя друга посока? – запита Дик. – Лошо ли ще е да тръгнем на юг? Можем да се отправим към Лос Анжелис и Аризона, и Ню Мексико – и Тексас.

– Колко пари имаш? – запита Тим.

– За какво? – попита в отговор Дик.

– Трябва да се измъкнем оттук по-скоро, а най-бързо ще се движим, ако в началото плащаме пътя си. За мене работата е лесна; но ти си друго. Онези чичовци, дето се грижат за тебе, ще вдигнат голяма олелия. Веднага ще изпратят цяла тълпа детективи. Трябва да ги заблудим.

– Тогава нека ги заблудим – съгласи се Дик. – Един-два дни ще правим къси скокове ту насам, ту натам, като ще заплащаме пътя си, а повечето време ще се крием, докато стигнем до Трейси. Тогава ще престанем да плащаме и ще се отправим на юг.

Цялата тази програма бе грижливо изпълнена. Накрая минаха през Трейси като редовни пътници, шест часа след като местните полицейски власти се бяха отказали вече да претърсват влаковете. За по-голяма предпазливост Дик предплати пътя и отвъд Трейси, до Модесто. Сетне, по съвета на Тим, те пътуваха, без да плащат, в товарните, багажните и конските вагони. Дик купуваше вестници и плашеше Тим, като му четеше трагичните съобщения за отвличането на младия наследник на Форестовите милиони.

А там, в Сан Франциско, тримата опекуни предлагаха награди общо за тридесет хиляди долара на всички, които биха открили и върнали техния възпитаник. И Тим Хаган, като четеше тези съобщения, докато двамата лежах в тревата край някоя цистерна с вода, запечати завинаги в ума на Дик мисълта, че неподкупната почтеност не се среща само у хората от определени места или класи, а може да вирее както в дворците на хълма, така и в жилището над някоя бакалница долу в низините.

– Дявол да го вземе – обърна се Тим, не толкова към Дик, колкото към заобикалящия го пейзаж, – каква олелия ще вдигне старецът, ако те

издам за тези тридесет хиляди. Просто ме е страх да си помисля.

И от това, че Тим открито заговори по този въпрос, Дик заключи, че синът на полиция в никакъв случай нямаше да го предаде.

Дик поведе разговор на тази тема чак шест седмици след това в Аризона.

– Слушай какво, Тим – каза той, – аз имам цели купища пари. Те постоянно се увеличават, а както сам виждаш, не харча ни стотинка от тях, макар че тая мисис Съмърстоун си пипва хиляда и осемстотин долара суха пара годишно, при пълен пансион, и си има файтони на разположение, докато ти и аз сме доволни, ако намерим остатъци от яденето на някой огъяр в локомотивните депа. Но все пак паричките ми растат. А колко е десет процента от двадесет долара?

Тим Хагън впери очи в трептящата мараня на пустинята и се помъчи да реши задачата.

– Колко е една десета от двадесет милиона? – попита раздражено Дик.

– Е, два милиона, разбира се.

– Така, пет процента са половината на десет процента. А колко ще дадат двадесет милиона за една година при пет процента лихва?

Тим се поколеба.

– Половината. Половината на два милиона! – извика Дик. – При това положение всяка година аз забогатявам с един милион. Вникни добре в това и чуй по-нататък. Когато стана добро момче и реша да се върна – но трябва да минат още години и години, – ние ще нагласим работата двамата. Когато ти кажа, ти ще пишеш на баща си. Той ще хукне на уговореното място, ще ме вземе и заведе у дома. Тогава ще пипне тридесетте хиляди долара награда от опекуните ми, ще напусне полицейската си служба и най-вероятно ще отвори кръчма.

– Трийсет хиляди са дяволски голяма сума – забеляза Тим, изразявайки по този небрежен начин благодарността си.

– Не и за мене – подцени Дик щедростта си. – Тридесет хиляди влизат в един милион тридесет и три пъти, а един милион е само годишната лихва на парите ми.

Но Тим Хаган не доживя да види баща си съдържател на кръчма. Два дни след това, когато влакът бе спрял на дървен мост без перила, един спирач, който би трябвало да е по-предвидлив, свали момчетата от празния товарен вагон, в който се криеха. Мостът бе прехвърлен над каменистата урва. Дик погледна надолу към камънаците на дълбоката пропаст и се поколеба.

– На моста има място – каза той, – но ако влакът тръгне?
– Няма да тръгне... бягайте, докато има време – настоя кондукто-
рът. – Машината взема вода на другия край. Винаги прави това тук.

Но този път машината не взе вода. При следствието се установи, че машинистът видял, че във водонапорната кула няма вода, и подкарал влака. Двете момчета едва бяха скочили от страничната врата на товарния влак и преди още да направят и двадесетина стъпки по тясната пътека между линията и пропастта, влакът потегли. Дик, който беше бърз и съобразителен и умееше да се пригажда към обстоятелствата, мигом се свлече, опирайки се на моста с ръце и колене. Това му осигури по-добра опора и повече място, защото се бе стгушил под издадените части на товарните вагони. Тим, който не съобразяваше и не се пригаждаше така бързо и който освен това бе обхванат от келтска ярост против кондуктора, вместо да клекне и да се опре на ръце и колене, остана изправен, за да излее мнението си за него в поток гневни, предавани от поколение на поколение изрази.

– Лягай!... Долу! – крещеше Дик.

Но Тим пропусна удобния случай. Засилила се надолу, машината бързо повлече влака. С лице към движещите се вагони, само с въздуха зад гърба си и с пропастта под краката си, Тим се опита да се отпусне на ръце и колене. Но още при първото движение на раменете той се блъсна о вагона и едва не изгуби равновесие. По някакво чудо успя да се задържи и остана прав. Влакът се движеше все по-бързо и по-бързо. Невъзможно му беше да клекне.

Дик, застанал на колене, задържайки се по някакъв начин, наблюдаваше всичко. Влакът набра скорост. Вагоните се движеха все по-бързо. Запазил хладнокръвие, с гръб към пропастта, с лице към движещите се вагони, изпънал ръце до тялото си, без друга опорна точка освен земята под краката си, той се олюляваше, но пазеше равновесие. Колкото по-бързо се движеше влакът, толкова по-силно се клатеше Тим, докато най-после с усилие на волята застана устойчиво и престана да се клати. И всичко щеше да свърши благополучно, ако не беше един особен вагон. Дик го знаеше и го видя да се приближава. Той беше „луксозен конски вагон“, шест инча по-широк от останалите. Дик видя, че и Тим го забеляза. Видя как Тим напрегна всички сили да се справи с положението, когато тясното пространство, на което се крепеше, изведнъж щеше да се намали с още половин фут. Тим бавно и уплашено се наклони назад, назад, до крайния предел, и все пак недостатъчно. Нещастieto беше неизбежно. Ако вагонът беше само с един инч по-тесен, той би устоял. Един

инч – и вагонът щеше да мине покрай него, а той щеше да падне на релсите зад влака. Но именно този инч го погуби. Вагонът блъсна Тим. Той два пъти се олюля встрани, два пъти се превъртя във въздуха и полетя с главата надолу към скалите.

След като се удари, Тим не помръдна. Падайки от седемдесет фута височина, той счупи врата си и смаза черепа си. И там именно Дик видя за първи път смъртта – не прилично наредената, благопристойна смърт в цивилизованото общество, където и лекари, и сестри, и инжекции облекчават обречения при преминаването му в мрак, където и тържествеността, и обредите, и цветята, и погребалните служби смекчават скръбта при изпращането ѝ прощаването с покойника – а внезапната примитивна смърт, грозна и неукрасена, като смъртта на бивол или на тлъста свиня с прерязана вратна артерия.

И точно там Дик научи нещо повече – превратността на живота и съдбата: враждебността на вселената към човека; необходимостта бързо да съобразяваш и да действаш, да виждаш и знаеш, да бъдеш умерен и решителен, мигом да се приспособяваш към внезапните промени в съотношението на силите, които управляват всичко живо. И точно там, над обезобразените и смазани останки на този, който само миг преди това беше негов другар, той разбра, че не трябва да се доверява на илюзиите и че единствено действителността никога не лъже.

В Ню Мексико Дик случайно попадна в една скотовъдна ферма, наречена „Джингл-боб“, северно от Росуел, в долината Пекос. Той нямаше още четиринадесет години; там го приеха като талисман на цялата ферма и скоро стана любимият каубой на каубои, които даже на официални документи се подписваха с такива имена като „Див кон“, „Били елена“, „Бумър Дякона“ и „Високия джоб“.

За шест месеца, прекарани във фермата, Дик придоби физическа ловкост и закали тялото си, събра познания по коневъдство, стана добър ездач и опозна хората в тяхната първобитна и сурова същност – и тези познания му останаха богатство за цял живот. Той научи и още неща. Така например научи много от Джон Чисъм, собственика на „Джингл-боб“, на „Воск Гранд“ и на други скотовъдци ферми чак до реката Блек Ривър и отвъд нея. Джон Чисъм, „крал на едрия добитък“, бе предвидил възникването на дребните ферми и бе превърнал откритите, обширни имения в отделни, оградени с бодлива тел парцели. За тази цел той бе закупил всички околни участъци, където имаше вода, като използваше съвсем безплатно милионите акри съседни земи, които нямаха никаква стойност без водата, намираща се под негов контрол. И в разговорите

край огъня, на открито, или във фургона за хранителни припаси, сред каубоите с четиридесет долара месечна заплата, които не бяха предвидили онова, което бе предвидил Джон Чисъм, Дик разбра точно защо и как Джон Чисъм бе станал „крал на едрия добитък“, докато хиляди негови съвременници му работеха на надница.

Но Дик имаше горещ нрав. Кръвта му кипеше. Натурата му беше страстна и пламенна, изпълнена с мъжка гордост. Готов да заплаче от умора след двадесет часа езда, той се научи да презира жестоките, телесни болки и със стоическо мълчание да устоява на примамките на постелята, докато закалените каубои не си тръгнаха първи да спят. Същите качества го караха да се качва на всеки кон, който му даваха, да настоява да дежури нощем и да не трепва, когато му дойде ред, препускайки да пресече пътя на разбягалото се стадо с развяваща се непромокаема връхна дреха. Беше готов да рискува. С радост се излагаше на рискове. Но в такива моменти никога не забравяше действителността. Много добре знаеше, че човешкото тяло е крехко и лесно се разбива в твърдите скали и под конските копита. И когато отказваше да се качи на някой кон, който при бързо бягане преплиташе крака и се спъваше, той правеше това не защото се боеше да не се убие, а защото, когато рискуваше да се пребие, той не искаше, както заявяваше самия Джон Чисъм, „да си счупи врата за нищо и никакво“.

Едва от „Джингл-боб“ писа на опекуните си, като обаче даде писмото на един скотовъдец да го пусне от Чикаго. Но дори и тогава прояви такава предпазливост, че адресира плика до готвача А-Синг. Макар и да не се ползваше от своите двадесет милиона, Дик все пак никога не ги забравяше и като се боеше да не би да разделят имуществото му между далечни роднини, които можеха да се намерят в Нова Англия, той предупреди опекуните си, че е жив и че ще се върне у дома след няколко години. Също така даде им нареждане да задържат и занаят мисис Съмърстоун и да ѝ заплащат установената заплата.

Но на Дик не му се стоеше на едно място. Той сметна, че да стои половин година в „Джингл-боб“, е повече от достатъчно. И като малолетен скитник той преброди целите Съединени щати, сблъсквайки се с мирови съдии, полицейски чиновници, закони против скитничеството и затвори. Опозна отблизо различни скитници, странстващи работници и дребни престъпници. Между другото се запозна с фермери и с работата във фермите, а веднъж в продължение на една седмица, в щата Ню Йорк, бра плодове в имението на холандски фермер, който правеше опити с една от първите силозни инсталации, издигнати в Съединените

шати. Той изучи всичко това не защото си беше поставил за цел да го изследва. Просто притежаваше момчешка любознателност и по този начин натрупа маса познания за човешката природа и социалните условия, като всичко това много му послужи по-сетне, когато с помощта на книгите го провери и систематизира.

Приключенията не му навредиха. Дори и когато общуваше с бивши затворници в горските им убежища, слушайки техните разсъждения за живота и нравствеността, той не се поддаде на възгледите им. Беше само пътешественик сред чужди племена. Чувствайки сигурност при съзнанието за своите двадесет милиона, той не изпитваше нито нужда, нито изкушение да краде или ограбва. Интересуваха го всякакви неща и всякакви места, но никъде не намираше място или положение, което да го задържи за постоянно. Обзет бе от жажда да вижда повече и повече и да наблюдава до безкрайност.

Като изминаха три години, когато беше близо шестнадесетгодишен, с укрепнало тяло, тежък сто и тридесет фунта, той прецени, че е време да се прибере у дома и да се залови с книгите. Така предприе първото си дълго пътешествие по вода, постъпвайки като юнга в един търговски кораб, отправил се покрай нос Хорн, от Деллауеър за Сан Франциско. Плаването беше трудно и продължи сто и осемдесет дни, но накрая той тежеше с десет фунта повече.

Мисис Съмърстоун изпищя, когато един ден той се изправи пред нея, и трябваше да извикат от кухнята А-Синг, за да каже, че това е наистина Дик. Мисис Съмърстоун изпищя втори път – когато се ръкува с него и той ожули нежната ѝ кожа със загрубялата си от корабните въжета мазолеста длан.

Когато поздрави опекуните си при първата набързо свикана среща, той се държеше стеснително, почти смутено. Но това не му попречи да заговори право по въпроса.

– Ето какво – каза той, аз не съм глупак. Знам какво искам и това, което искам, ще стане. Аз съм сам в света, като не смятам, разбира се, такива добри приятели като вас, и си имам собствени схващания за света и за онова, което искам да направя в него. Върнах се у дома не поради чувство за дълг към някого тук. Върнах се, защото беше време да го направя, защото трябва да изпълня дълга си към самия себе си. От моите тригодишни странствания аз само спечелих и сега трябва да продължа образованието си – искам да кажа, книжовното си образование.

– Белмънтското училище – предложи мистър Слокъм. – То ще ви подготви за университета...

– И да загубя три години! Същото ще е и ако отида в която и да е гимназия. Възнамерявам да свърша Калифорнийския университет за една година. Това значи много работа. Но мозъкът ми е като киселина. Той ще прояде книгите. Ще си наема един частен преподавател или половин дузина и здраво ще се заловя за работа. Преподавателите сам ще си избирам – ще ги наемам и ще ги уволнявам. Но затова ми са нужни пари.

– Сто долара месечно – предложи мистър Крокет. Дик поклати глава.

– В продължение на три години се грижех за себе си, без да похарча ни цент от парите си. Смятам, че ще съумея да се грижа за себе си и тук, в Сан Франциско, като се разпореждам с част от тях. Още не възнамерявам да се заема с имуществените си въпроси, но ми е нужна банкова сметка, и то доста значителна. Ще харча парите си, както намеря за необходимо и за каквото намеря за необходимо. Опекуните му се изгледаха смаяно един друг. – Това е абсурдно, невъзможно – започна мистър Крокет. – Такъв сте си неразумен, какъвто бяхте и когато заминахте.

– Изглежда, че съм такъв – въздъхна Дик. – И предишното ни недоумение беше относно парите ми. Тогава ви поисках сто долара.

– Помислете за нашето положение, Дик – захвана да го увещава мистър Дейвидсън. – Ние сме ваши опекуни... Какво ще си кажат хората, ако позволим на вас, шестнадесетгодишен младеж, да се разпореждате свободно с парите си?

– Колко струва точно сега моята яхта „Фреда“? – запита Дик без връзка с предишния въпрос.

– Всеки момент за нея могат да се получат двадесет хиляди – отговори мистър Крокет.

– Тогава продайте я. Твърде е голяма за мен и всяка година стойността ѝ спада. Нужна ми е яхтичка от тридесетина фута, която сам да управлявам тук в залива и която няма да струва дори и хиляда долара. Продайте „Фреда“, а парите внесете на мое име. Знам, вие тримата се боите да не би да прахосам парите си – за пиене, за конни състезания, за кабаретни актриси. За да ви успокоя, ето какво ви предлагам: нека върху тази текуща сметка да има право всеки един от четиримата ни. Щом някой от вас реши, че прахосвам парите, веднага ще може да изтегли цялата сума. Мога също да ви съобщя, че във от другите ми занимания смятам да повикам тук някой специалист от търговските колежи, който да натъпче в главата ми техниката по чисто деловите въпроси.

Дик не изчака да чуе съгласието им, а продължи, все едно, че

въпросът беше окончателно решен:

– А как стои работата с конете долу в Менло? Няма значение, ще отида да ги прегледам и ще реша кои да задържа. Мисис Съмърстоун ще остане тук да се грижи за домакинството, защото и без това съм набелязал за себе си достатъчно работа. Обещавам ви, че няма да съжалявате, гдето сте ми дали свобода да се разпореждам с личните си работи. А сега, ако искате да чуete как съм прекарал последните три години, ще ви разкажа цялата история.

Дик Форест бе прав, когато каза на опекуните си, че мозъкът му е като киселина, която ще прояде книгите. Никой не бе виждал такъв начин на обучение, при това той сам си го ръководеше – но не без да се вслушва в съвети. Изкуството да използва чужди мозъци той бе научил от баща си и от Джон Чисъм, собственика на „Джингл-боб“. Беше се научил да седи мълчалив и да размишлява, докато каубоите разговаряха надълго и нашироко край огъня на открито или във фургона с хранителните припаси. Благодарение на своето име и положение той можеше да се среща с професори, директори на колежи и делови хора; цели часове той ги слушаше да говорят, като рядко задаваше въпроси, и само поглъщаше най-доброто, което можеше да му предложат, готов да извлече от няколко такива часа една идея, един факт, които да му помогнат да реши към какво образование да се насочи и как да го получи.

След това се зае да си избира преподаватели. Никой не бе виждал такова наемане и отправяне на хора, такива назначения и уволнявания. За тази работа той не пестеше средства. Един задържаше месец или три месеца, а цяла дузина отправяше още първия ден или първата седмица. И при тези уволнения той неизменно им плащаше за цял месец, дори и тогава, когато опитите им да го учат не траеха дори един час. В тези случаи той постъпваше справедливо и великодушно, защото можеше да си позволи да бъде справедлив и великодушен.

Младежът, който се бе хранил с остатъците от яденето на огнярите в локомотивните депа и бе пил вода от железопътните цистерни, бе разбрал отлично цената на парите. Той купуваше най-скъпото, напълно уверен, че в крайна сметка то беше най-евтиното. За да постъпи в университета, трябваше да мине едногодишен гимназиален курс по физика и едногодишен по химия. След като погълна алгебрата и геометрията, той се обърна към завеждащите катедрите по физика и химия в Калифорнийския университет. Професор Кари му се изсмя в лицето... отначало.

– Мило момче... – започна професор Кари.

Дик търпеливо го изчака да свърши, а след това заговори и заключи:

– Аз не съм глупак, професор Кари. Учениците в гимназията и в подготвителните училища са деца. Те не познават света. Не знаят какво им трябва и защо им трябва онова, което им наливат в главите. Аз познавам света. Знам какво ми трябва и защо ми трябва. Те учат физика по един час два пъти седмично в течение на два учебни срока, което заедно с две ваканции прави една година. Вие сте най-добрият преподавател по физика по цялото Тихоокеанско крайбрежие. Учебната година сега тъкмо свършва. Ако ми отделите първата седмица от ваканцията си, като ми посветите всяка своя свободна минута, аз ще премина едногодишния курс по физика. Колко ви струва тази седмица?

– Не бихте могли да я купите и за хиляда долара – отвърна професор Кари, смятайки, че въпросът е изчерпан.

– Знам колко е заплатата ви... – започна Дик.

– Колко? – запита остро професор Кари.

– Не е хиляда долара седмично – отвърна също тъй остро Дик. – Нито петстотин долара седмично, нито дори двеста и петдесет... – И той вдигна ръка, давайки знак на професора да не го прекъсва. – Токущо ми заявихте, че не бих могъл да купя една седмица от времето ви за хиляда долара. Няма да направя това. Ще я купя за две хиляди. Боже мой! Та аз имам само определен брой години живот...

– И години ли можете да купувате? – запита лукаво професор Кари.

– Разбира се. Тъкмо за това съм тук. Купувам за една година три и вашата седмица е част от сделката.

– Но аз още не съм приел – засмя се професор Кари.

– Ако сумата не е достатъчна – каза Дик упорито, – определете вие колко считате за справедливо.

И професор Кари се предаде. Същото направи и професор Барсдейл, завеждащият катедрата по химия.

Преподавателите си по алгебра Дик вече бе водил в продължение на седмици на лов за птици в мочурищата на реките Сакраменто и Сан Джоакин. След като се справи с физиката и химията, той заведе двамата си преподаватели по литература и история на лов в гористия район на Къри Каунти, югозападен Орегон. Тези привички той беше взел от баща си; и той работеше и се развличаше, живееше на чист въздух и обичайните три години на гимназиалния курс взе за една година без особено напрежение. В едно и също време ловеше риба, ходеше за дивеч, плуваше, играеше гимнастика и се подготвяше за университета. И той не

сбърка. Знаеше, че върши всичко това, защото бащините му двадесет милиона го бяха направили господар на живота. Парите бяха оръдие. Той нито ги надценяваше, нито ги подценяваше. Използваше ги да купува с тях, каквото му трябва.

– Най-странният вид разточителство, което съм срещал – заяви мистър Крокет, посочвайки сметката на Дик за годината. – Шестнадесет хиляди долара за образование, при това всички разходи са записани, включително железопътните билети, бакшиши на носачите, както и ба-рута и патроните, употребени от преподавателите.

– И все пак той си взе изпитите – забеляза мистър Слоукъм.

– При това за една година – изръмжа мистър Дейвидсън. – Синът на дъщеря ми постъпи в Белмънтското училище, по същото време и дано има късмет след две години да влезе в университета.

– Е, едно мога да кажа – заяви мистър Крокет, – отсега нататък как-вато и сума да поиска това момче за своите разходи, ще му се дава.

– А пък аз сега ще отслабя темпото – каза Дик на опекуните си. – Ето на, в образованието вече се изравних с връстниците си, а в познава-нето на света съм ги изпреварил с цели години. Та аз знам толкова не-ща, хубави и лоши, велики и нищожни, за мъжете, за жените и за живо-та, че понякога започвам едва ли не да се съмнявам дали наистина са верни. Но знам, че са верни.

Отсега нататък няма да бързам. Настигнах другите и вече ще карам нормално. Главното е редовно да преминавам от един курс в друг и на двадесет и една години ще съм завършил университета. Отсега нататък ще ми са нужни по-малко пари за образование – вече няма да ми тряб-ват частни преподаватели – и повече за развлечения.

Мистър Дейвидсън настръхна.

– Какво разбирате под понятието „развлечение“?

– О, разните там студентски дружества, футбол... Не искам да изос-тавам от другите. А освен това се интересувам от бензинови мотори. Възнамерявам да построя първата в света океанска яхта с бензинов мотор.

– Да, и да ви вдигне във въздуха – възрази мистър Крокет. – Глупа-во е това увлечение по бензина на всички тези запалянковци.

– Аз ще се пазя – отговори Дик, – но това означава опити и пари, така че ми е нужна солидна банкова сметка, от която ще можем да тег-лим и четиримата както по-рано.

ГЛАВА VI

В университета Дик Форест не се отличи с нищо особено – освен с това; че първата година пропусна повече лекции от всеки друг студент. Причината беше, че не се нуждаеше от тези лекции, и той си го знаеше. Докато го подготвяха частно за приемните изпити, неговите преподаватели предварително минаха с него почти целия материал за първата година. Между другото той организира футболния отбор на първокурсниците, който впрочем беше толкова слаб, че бе побеждаван от отборите на всички гимназии и училища, срещу които игра.

Но Дик наистина свърши много работа, която никой не забеляза. За свое странично занимание той четеше много и задълбочено и когато през лятото предприе първото си морско пътуване с океанската яхта с бензиновия мотор, която бе построил, той не покани весела младежка компания. Гости му бяха професори по литература, история, правни науки и философия заедно със семействата си. В университета дълго време помниха това „интелектуално“ пътешествие. Когато се завърнаха, професорите заявиха, че са прекарвали чудесно. А Дик се прибра с попълни познания из дисциплините на отделните професори, отколкото ако в течение на цели години би слушал лекции в клас. И спечеленото по този начин време му даде възможност да продължи да пропуска лекции и да посвещава повече часове на лабораторна работа.

Но той не пропускаше и чисто студентските развлечения. Професорски вдовици го ухажваха, професорски дъщери се влюбваха в него и той беше неуморим в танците. Не пропусна ни една студентска сбирка, ни една веселба с пиене, ни едно състезание и обиколи цялото Тихоокеанско крайбрежие с клуба на любителите на банджото и мандолината. И все пак не беше никакъв гений. Не блесна в нищо. Половин дузина от другарите му свиреха по-добре от него на банджо и мандолина, а цяла дузина бяха признати за по-добри танцьори. В отбора си по ръग्би, който през втория курс удържа победа, той минаваше за солиден и надежден играч, нищо повече. Нито веднъж нема щастието да прекоси с топката терена надлъж под бурните овации на златно-сините и на публиката. Обаче след тежка и изморителна игра в кал и дъжд, когато резултатът се беше заковал и второто полувреме приближаваше края си, станфордският отбор беше пред наказателното поле, а отборът на „Бъркли“ беше отбелязал два гола и трябваше да премине нищожното разстояние,

за да отбележи победния гол, именно тогава златно-сините започнаха да скандират: Форест да бие от центъра и да бие здравата.

Никога в нищо той не постигна особено съвършенство. Големият Чарли Ивърсън го надпиваше на всички гуляи. В хвърляне на чук Хариъсън Джексън винаги надминаваше най-доброто му постижение с двадесет фута. В бокса Карътърз го побеждаваше по точки. Ансън Бърдж винаги успяваше да долепи раменете му на тепиха два пъти от три хватки, макар и това всякога да му струваше много усилия.

В съчинение по английски една пета от курса го превъзхождаха. Едлин, руски еврейн, го победи в диспута на тема „Собствеността е грабеж“. Шулц и Дебре надминаваха и него, и целия курс по висша математика, а Отсуки, японецът, беше несравнено по-добър от него по химия.

Но ако Дик Форест не превъзхождаше в нищо другите, той в нищо и не оставаше назад. Не притежаваше никаква особена сила, но и не проявяваше слабост и несъвършенство. Опекуните му, подведени от неизменно доброто му поведение, бяха започнали да мечтаят за някаква особено блестяща кариера за него, ала когато веднъж го запитаха какъв иска да стане, той им каза:

– Нищо особено. Просто един всестранно образован човек. Видите ли, не ми е нужно да бъда специалист. Когато ми остави парите си, баща ми ме освободи от тази необходимост. Освен това не бих и могъл да стана специалист, дори и да искам. Не ми е в природата.

Вътрешната му нагласа беше така хармонична, че той ясно я изразяваше. В нищо не се увличаше прекалено много. Той беше рядък образец на средния, нормалния, уравновесения и всестранно развития човек.

Когато в присъствието и на другите опекуни мистър Дей-видсън изрази радостта си, че след завръщането си у дома Дик не бе извършил никакво безразсъдство, той отговори:

– О, аз мога да се държа в ръцете си, когато искам.

– Да – заяви мистър Слоукъм сериозно. – Голямо щастие е, че вие се налудувахте рано и се научихте на самоконтрол.

Дик го погледна особено.

– Ха, та онези детински приключения не влизат в сметката – рече той. – Това не беше лудуване. Аз още не съм се налудувал. Ще видите какво ще стане, когато започна. Знаете ли стихотворението на Киплинг „Песента на Диего Валдес“? Нека ви издекламирам част от него. Ето – подобно на мене, Диего Валдес получил голямо богатство. Той се издигнал толкова бързо до положението на върховен адмирал на Испания, че не намерил време да се отдаде на удоволствията, от които само опитал.

Бил силен и енергичен, но цялото му време отивало в усилията да се издига. Винаги се залъгвал с мисълта, че силата и енергията му ще траят вечно и че след като стане върховен адмирал, ще може да се отдаде на удоволствия. Винаги си спомнял:

Къде са днеска старите другари
от непознатите морета?
Когато преди тридесет години
купувахме безцветни перли
от тъмните островитяни
(на юг оттук хиляда левги),
не бе известен някому тогава
прочутия и благороден Валдес.
Но мен ме знаеха и ме обичаха.

Намереше ли някой вино,
не си го пиеше самичък.
Когато зад далечните архипелази
или зад плитчините скрити
ний корабното дъно насмолявахме
след пътя изморителен,
богатата си плячка всички
споделяха със своите другари.

А върху кладите висеха
котлите с вращащата смола
и бледите им светлини
покрай брега догаряха безмълвно.
Съдраните ни шатри бяха покрай тях
и над веслата се развяваха платна.
И както в бурните вълни като стрела
се връзва хвърлената котва,
така безгрижните ни капитани
оставяха свободно корабите да летят.

Къде отвеждаха юздите ни отпуснати?
Къде се босите нозе отправяха?
Къде са днеска механите, дето
сред палми ний пирувахме в забрава?
Каква бе тази знойна жажда,
която трябваше да угасиме?
О, извор сред пустинята!

О, кладенец сред суха степ!
О, късче хляб, изядено на скрито!
О, течност, без следа
изчезнала от плиснатата чаша!

Нито младежът, който блянове лелее,
нито вдовицата, която страда по покойния,
нито родилката, що чака плод,
нито девойката, която осъзнава
за първи път мъжа –
не знаят болното очакване,
не знаят страдния копнеж, със който
жадувам за онези
завинаги напуснали ме дни.

О, разберете това, вие, трима стари хора, разберете го както съм го разбрал аз. Чуйте какво казва той по-нататък:

Мечтаех и очаквах свойто щастие
и мислех, че ме чака пролетта.
А за да стигна своята мечта,
нехайно минах покрай пролетта си.

И пръв посред избраниците на съдбата
изтеглих всъщност черен жребий,
защото аз, Диего Валдес,
съм днес върховен адмирал
на католическа Испания.

– Слушайте, опекуни! – извика Дик и лицето му пламна от силно чувство. – Нито за миг не забравяйте, че жаждата ми далеч не е утолена, че още не съм се уталожил. Аз цял горя. Но се сдържам. Не си въобразявайте, че съм направен от камък, само за това, че съм добричко, примерничко момче, което посещава университета. Аз съм млад. В мене кипи живот. Пълен съм със сила и енергия. Но няма да направя грешка. Умея да се държа в ръцете си. Нямам намерение да се отдавам на първата примамка. Сега само се готвя. Ще изчакам времето си. Няма да разляя прибързано чашата си. И накрая няма да оплаквам пропуснатото като Диего Валдес:

И няма вятър под небето,
 нито вълни сред океана,
 които да ми върнат шумното веселие,
 когато корабното дъно насмолявахме,
 които да ми върнат извора пустинен
 и кладенеца сред степта,
 които да ми върнат сухата кора,
 изядена на скрито,
 и бързо плиснатата чаша.

– Чуйте, опекуни! Знаете ли какво значи да удариш врага, да го удариш, когато кръвта ти е кипнала, право в челюстта и да го повалиш мъртъв? Това искам. И искам да любя, да целувам и да рискувам, да безумствувам като силен, енергичен мъж. Искам да използвам всичките си възможности. Искам да изживея буйствата и страстите на младостта, но не докато съм много млад. Това наистина ще стане. Междувременно обаче ще играя футбол в университета, ще се въздържам, ще събирам знания, така че, когато му пусна края, да уловя възможно най-добрия случай. О, повярвайте ми, сънят ми не винаги е спокоен.

– И какво искате да кажете? – запита мистър Крокет.

– Точно това. Точно, което казвам. Още не съм се разлудувал и вие само наблюдавайте, когато започна.

– И смятате да започнете, когато свършите университета?

Чудноватият младеж поклати отрицателно глава.

– След като свърша, възнамерявам да премина поне едногодишен курс в селскостопанския институт. Хванала ме е една мания – селско стопанство. Искам да направя нещо... да създам нещо. Баща ми не беше достатъчно творец. А и вие тримата не сте. Вие сте открили една нова земя през пионерския период и само сте събирали парите като моряци, които са намерили самородно злато в някоя девствена земя...

– Мое момче, аз имам малко опит в селското стопанство в Калифорния – прекъсна го обидено мистър Крокет.

– Разбира се, че имате, но не сте се проявили като творец. Вие – все пак фактите са си факти, – вие сте били рушител. Били сте земеделски стопанин в целините. И какво сте направили? Заграбили сте четиридесет хиляди акра от най-хубавата земя в долината на река Сакраменто и година след година сте отглеждали там пшеница. И представа не сте имали за многополната система. Изгаряли сте сламата. Изтощавали сте черnozема. Разоравали сте земята на дълбочина четири инча и сте

оставяли недокосната лежщата надолу почва, твърда като циментен тротоар. Изтощили сте този тънък слой от четири инча така, че сега добивът е дори по-малък от посятото зърно.

Да, рушили сте. Това е правил и баща ми. Всички са го правили. Аз обаче ще използвам парите на баща си и ще творя. Ще взема изтощена от пшеницата земя, която може да се купи на безценица, ще я преобърна цялата и в края на краищата ще изкарам от нея повече, отколкото сте изкарвали вие, когато най-напред сте започнали да я обработвате.

В края на последна му година в университета мистър Крокет отново спомена за заплахата на Дик „да се налудува“.

– Веднага щом свърша селскостопанския институт – отвърна той, ще купя земя и инвентар и ще уредя скотовъдна ферма, но истинска скотовъдна ферма. И тогава ще се впусна в лудории.

– А горе-долу с колко голяма ферма смятате да започнете? – запита мистър Дейвидсън.

– Може би петдесет хиляди акра, може би петстотин. Както дойде. Ще искам да получа максимални добиви. Калифорния всъщност още не е заселена. Без пръст да помръдна и без преобръщане на почвата, след петнадесет години, земя, която сега мога да купя за десет долара акра, ще струва петдесет долара, а която купя за петдесет, ще струва петстотин.

– Половин милиона акра по десет долара за акър прави пет милиона долара – предупреди загрижено мистър Крокет.

– А по петдесет прави двадесет и пет милиона – изсмя се Дик.

Но всъщност опекуните не вярваха, че той ще се впусне в лудории-те, с които ги заплашваше. Той можеше да прахоса богатството си за някакви си там нови начини на земеобработване, но действително да се разлудува след толкова години на самоограничаване, според тях беше недопустимо.

Дик завърши висшето си образование не особено блестящо. Беше двадесет и осми поред в курса и не остави никаква голяма следа в университетския свят. Най-забележителното му постижение беше отпорът, който даде на много мили девойки, и разочарованието, което причини на тях и на майките им. Той ознаменува последната си година и с това, че като капитан на университетския футболен отбор го поведе към победа срещу отбора на Станфордския университет за първи път в течение на пет години. Това беше по времето, когато още нямаше богато заплащани треньори и когато се отдаваше особено значение на играта на отделния член на отбора; но той приучи своите другари да играят като

едно цяло и да жертват индивидуалните проявления заради целия отбор, така че в Деня на благодарността⁸ златно-сините можеха да отпразнуват победата си над една много по-блестяща единадесеторка с тържествено шествие по главната улица на Сан Франциско.

В селскостопанския институт Дик се отдаде на лабораторна работа и напълно пренебрегна всички лекции. Всъщност той сам си наемаше преподаватели и изразходва цяло състояние само за пътните им разности из цяла Калифорния. Жак Риб, който се славеше като един от най-големите световни специалисти по земеделска химия, някога получаваше във Франция две хиляди долара годишно, но Калифорнийският университет го привлече с предложение за шест хиляди, а след това десетте хиляди на плантаторите на захарна тръстика го подмамиха на Хавайските острови, откъдето Дик пък го съблазни с петнадесет хиляди заплата и с по-приятния умерен климат на Калифорния, сключвайки с него договор за пет години.

Господата Крокет, Слоукъм и Дейвидсън вдигнаха в ужас ръце и решиха, че това е лудорията, която си предричаше Дик.

Но тя беше само една от многото подобни прояви на разсипничество. Той грабна от федералното правителство, с щедро увеличаване на заплатата, най-прославения му специалист по скотовъдство и по същия неблагопристоен начин откъсна от университета в Небраска най-големия авторитет по млекарство, а след това сломи сърцето на декана на Агрономическия факултет при Калифорнийския университет, като си присвои професор Нирденхамер, истински магьосник по въпросите за уредбата на земеделските стопанства.

– Евтино е, вярвайте, евтино е – обясняваше Дик на опекуните си. – Нима не предпочитате да харча парите си за професори вместо за конни надбягвания и актриси? Освен това, господа, бедата е там, че вие не разбирате колко е изгодно да се купуват чужди мозъци. А аз разбирам. Това ми е специалността. Благодарение на тях ще спечеля пари, но, най-важното, ще изкарам една дузина стръкчета трева там, където вие не сте изкарвали и половин стръкче, от земята, която сте разхищавали.

Понятно е защо след това опекуните му не можаха да повярват в предупреждението му, че ще се отдаде на лудории, че ще целува и рискува, че ще събаря мъже с един удар в челюстта.

– Още една година – предупреждаваше той, заровил се в научни

---

8. Ден на благодарността – официален празник в САЩ в памет на първите колонизатори в Масъчусетс, празнува се през последния четвъртък на ноември. Б. пр.

трудовете по земеделска химия, почвознание и устройство на фермите и зает с пътувания из Калифорния със свитата си от високо платени специалисти. На опекуните му не оставаше нищо друго, освен да се боят, че Дик бързо-бързо ще прахоса Форестовите милиони, когато навърши пълнолетие и сам поеме всичките си работи в собствените си ръце и когато наистина се впусне в налудничавите си селскостопански начинания.

В деня, когато навърши двадесет и една години, бе оформена покупката на имението му, простиращо се на запад от река Сакраменто до планинските върхове.

– Невероятно скъпо – заяви мистър Крокет.

– Невероятно евтино – забеляза Дик. – Трябва да видите сведенията, които получих, за качествата на почвата. Трябва да видите сведенията за водните източници. И трябва да чуете песента ми. Слушайте, опекуни мои, песен за верни неща. Аз съм и певецът, и песента.

И той изпя със своеобразния треперлив фалцет, с който обикновено пеят североамериканските индианци, ескимосите и монголците:

Ху-тим йо-ким кой-о-ди!
Уи-хи йан-нинг кой-о-ди!
Ло-хи йан-минг кой-о-ди!
ИО'Хо най-ни хал-у-дом
йо най-йО'Хо най ним!

– Сам съм съчинил музиката – промърмори смутено той, – пея я така, както смятам, че би трябвало да звучи мелодията. Видите ли, никой човек не е чул как я пеят. Племето нишинами я взело от племето майду, което я взело от племето конкау, което пък я съчинило. И трите тези племена са изчезнали. Но не и последното им парче земя. Вие го изтощихте, мистър Крокет, с вашето хищническо, разрушително земеделие. А песента намерих в един етиологичен доклад, в том трети на „Географско и геоложко проучване на Тихоокеанското крайбрежие на Съединените щати“. Индианският вожд Червеният облак, роден от небето, изпял за първи път тази песен на звездите и на планинските цветя в утрото на света. Ще ви я изпея сега на английски. И той отново запя, с индиански фалцет, и в гласа му звучеше пролетното ликуващо тържество; в същото време той се тупаше по бедрата и тропаше с крака в такт с песента. Дик пееше:

Жълдите падат от небето!
Засявам младите жълди в долината!
Засявам големите жълди в долината!
Пониквам, аз – жълдът на черния дъб, пониквам, пониквам!

Името на Дик Форест започна да се появява във вестниците все по-често и по-често. Той изведнъж се прослави, когато пръв в Калифорния заплати десет хиляди долара за един-единствен бик. А неговият специалист по животновъдство, когото той отмъкна от федералното правителство, даде по-голяма цена от предлаганата от конезавода за шайърски коне на английския Ротшилд и купи за фермата на Дик, Хилкрест Чифтън, един жребец, който бързо се прочу под името Каприза на Форест, като заплати за това царствено животно цели пет хиляди гвинеи.

– Нека се смеят – казваше Дик на бившите си опекуни, – аз ще докарам четиридесет шайърски кобили. Жребецът ще си изплати половината стойност още първите шест месеца. Той ще бъде баща и дядо на синове и внуци, които калифорнийци ще се надпреварват да купуват от мене за по три до пет хиляди долара единия.

През тези първи месеци след пълнолетието си Дик Форест направи много подобни лудории. Но връх на всичко беше, че след като в първоначалната си лудория зарови милиони, той предаде имението в ръцете на специалистите си да го управляват по общите, набелязани от него указания и като ги ограничи с взаимен надзор, за да не допускат катастрофални грешки, си купи билет за един пътнически кораб, който отиваше на Таити, и тръгна да се отдаде на бурен живот.

От време на време опекуните му получаваха вести от него. Веднъж узнаха, че бил собственик и капитан на четиримачтов товарен кораб под английско знаме, пренасящ въглища от Нюкасъл. Разбраха това, защото трябваше да внесат пари за покупката на кораба, защото името на Форест се появи във вестниците, когато корабът му спаси пасажерите на засегнатия от корабокрушение „Орион“, и защото получиха сумата от застраховката, когато корабът на Дик загина с по-голямата част от екипажа в големия ураган край островите Фиджи. В 1869 година Дик се озова в Клондайк, в 1897 година – на Камчатка, където се разболя от скорбут; а след това неочаквано се появи на Филипините под американско знаме. Веднъж, без да разберат как и защо, той стана собственик и капитан на някакъв загубен пътнически параход, отдавна задраскан от списъците на Лойд, плуващ под знамето на Сиам.

От време на време те завързваха с него делова преписка,

благодарение на която получаваха вести от разни далечни пристанища на разни далечни морета. Веднъж стана нужда да използват влиянието на политиците от Тихоокеанското крайбрежие, за да се окаже натиск на висшите среди във Вашингтон да го измъкнат от някаква тъмна история в Русия. За тази работа не се появи нито ред във вестниците, но тя достави тайничко пиперливо удоволствие на целия дипломатически свят в Европа.

Случайно узнаха, че лежал ранен в Мейфкинг; че прекарал жълта треска в Гуаяквил; и че в Ню Йорк бил съден за безжалостно отнасяне с моряци в открито море. На три пъти прочитаха съобщения във вестниците, че е умрял: веднъж в сражение в Мексико, а два пъти – че бил езекутиран във Венецуела. След тези лъжливи тревоги опекуните му престанаха да се вълнуват, когато чуха, че преплувал Жълтото море с туземна лодка; когато се пусна слух, че умрял от бери-бери, че бил заловен сред руските военнопленници от японците при Мукден и че се намирал във военнопленнически лагер в Япония.

Едничкото вълнение, което все още бяха способни да изпитат, ги обзе, когато, верен на обещанието си, тридесетгодишен, налудувал се, той се завърна в Калифорния със съпруга, за която, както той съобщи, бил женен от няколко години и която се оказа позната и на тримата му опекуни. На времето си мистър Слоукъм бе изгубил осемстотин хиляди долара, когато заедно с тях пропадна и цялото състояние на баща ѝ в последната катастрофа с рудниците Лос Кокос в Чихуахуа, след като Съединените щати извадиха среброто от обръщение. Мистър Дейвидсън бе пипнал един милион от „Последния залог“ при прокопаване руслото на скрилата се в земята река в окръга Амадор, когато от същата сделка баща ѝ изкара осем милиона. Мистър Крокет, младеж по онова време, „изгреба“ дъното на река Мерсед с баща ѝ в края на петдесетте години, стана му шафер, когато той се ожени за майка ѝ, а в Грантс Пас игра покер с него и с лейтенант У. С. Грант⁹ – тогава за този млад лейтенант западният свят знаеше само, че умее да се сражава с индианците, но че не го бива в покера.

И така, Дик Форест се бе оженил за дъщерята на Филип Дестен! Тук вече нямаше защо да му се пожелава щастие. Тук само можеше да се поддържа най-настойтелно, че той просто не знае какво щастие му се е паднало. Опекуните му простиха всички безразсъдни постъпки. Беше

---

9. У. Грант – главнокомандуващ армията на Северните щати по време на гражданската война от 1861–1865 г., а след успешния ѝ край става президент на САЩ (1869–1877 г.).

изкупил всичко. Най-после бе постъпил наистина разумно. Нищо повече: бе постъпил гениално. Паола Дестен! Дъщерята на Филип Дестен! Кръвта на семейство Дестен! Дестеновци и Форестовци! Това беше достатъчно. Тримата поостарели другари на Форест и Дестен, преживели заедно отшумелите дни на златната треска – другари на двамата, които бяха свършили играта на живота и си бяха отишли, заговориха строго на Дик. Изтъкнаха му чрезмерната стойност на съкровището му, напомниха му за свещения дълг, който му налага една такава женитба, споменаха за всички традиции и добродетели на Дестеновци и Форестовци, докато накрая Дик се разсмя и ги прекъсна със смущаващата декларация, че говорят като търговци на животни или като манияци на тема евгеника. И това беше самата истина, макар че никак не им се искаше да им я кажат така грубо.

Тъй или иначе, самото обстоятелство, че се бе оженил за една Дестен, ги накара да кимнат одобрително, когато им показва плановете и сметката за построяването на Голямата къща. Благодарение на Паола Дестен те поне този път се съгласиха, че разходите му са благоразумни и целесъобразни. А колкото се отнася до селското му стопанство, безспорно беше, че мините „Харвест груп“ даваха чудесно производство, така че можеше да му се позволи да се забавлява по угодата си. Все пак обаче, както заяви мистър Слоукъм: да дадеш двадесет и пет хиляди долара за един обикновен впрегатен кон, е лудост. Защото работният кон си е работен кон; съвсем друго би било кон за надбягване ...

ГЛАВА VII

Докато Дик Форест преглеждаше издадената от щата Айова брошура за свинската холера, през разтворените прозорци, откъм широкия двор, нахлуха звуци, които говореха за пробуждането на онази, която гледаше засмяно от дървената рамка край леглото му и която само няколко часа преди това бе изпуснала на пода на спалната му веранда розовата, лека дантелена нощна шапчица, така грижливо прибрана от О'Май.

Дик чу гласа ѝ, защото тя се пробуждаше като птичка, с песен на уста. Той чу трелите ѝ да се носят ту от един прозорец, ту от друг, по цялата дължина на нейното крило. Чу я да пее и във вътрешния двор, където спря за минутка песента си, за да се скара на малкото си овчарско кученце, което бе обърнало нечестиво внимание на червенооранжевите рибки с пъстри перки и много опашки в басейна на фонтана.

Той се радваше на събуждането ѝ. Тази радост никога не увяхваше. Макар и сам да ставаше много рано, винаги имаше чувството, че докато сутрешната песен на Паола не е прозвучала от вътрешния двор, Голямата къща още не се е пробудила.

Но вкусил удоволствието от пробуждането ѝ, Дик, както обикновено, веднага забрави за нея, увлечен в собствените си работи. Той отново бе погълнат от цифровите данни на щата Айова за свинската холера и Паола излезе от съзнанието му.

– Добро утро, весели господине – чу той гласа, който винаги звучеше като вълшебна музика в ушите му; и Паола долетя до него с цялата ефирност на сутрешното си кимоно, загърнало свободно тялото ѝ, и като обви с ръка врата му, полусгушена в прегръдката му, седна на услужливо предложеното ѝ коляно. Той я притисна до себе си, изразявайки радостта си от съществуването и близостта ѝ, макар че още цяла половин минута очите му шареха по изводите на професор Кенили от ваксинацията на свинете във фермата на Саймън Джоунз Вашингтон, щат Айова.

– Така е то! – възмути се тя. – Ти си наистина щастлив. Отрупан си с богатства. Ето тук твоята „Жена-момче“, твоята „Малка горда луна“, а ти дори още не си ѝ казал: „Добро утро, малка моя Жена-момче, спокоен и сладък ли беше сънят ти?“

И Дик Форест откъсна очи от цифрите, резултат от ваксинациите на

професор Кенили, притисна по-силно жена си, целуна я, но десният му показалец упорито стоеше на определеното място в страниците на брошурата.

След упрека ѝ той вече не можеше да зададе въпроса, за който трябваше по-рано да се сети – как е прекарала нощта, след като бе изпуснала нощната си шапчица на пода на спалната му веранда. Той затвори брошурата, придържайки с десния си показалец страницата, от която смяташе да продължи четенето, и я прегърна и с дясната си ръка.

– Чуй! – извика тя. – О! О! Чуй!

Някъде отвън се чу песенният зов на пьдпъдък. Тя се притисна до него, затрептяла от радост при тези нежни и сладостни звуци.

– Започва токуването – каза той.

– Това значи пролет – извика Паола.

– И признак, че е дошло хубаво време.

– И любовта!

– И свиването на гнезда и снасянето на яйца – изсмя се Дик. – Никога светът не е изглеждал така плодовит, както днес. Леди Айлтън е родила единадесет прасенца. Тази сутрин доведоха и ангорските, защото козенето приближава. Трябваше да ги видиш. А и дивите канарчета по цели часове разискват брачни въпроси във вътрешния двор. Струва ми се, че някой поддръжник на свободната любов се опитва да развали еднобрачния им рай със съвременни теории за любовта. Просто е чудно, че си могла да спиш при целия този спор. Чуй! Ето ги! Възторг ли е това? Или може би бунт?

Извиси се тънко, треперливо, вълшебно чуруликане, преминаващо в остри извивки и възбудени трели, в което Дик и Паола с възторг се вслушаха, докато изведнъж, сякаш с внезапен удар на съдбата, целият звънтящ хор на мъничките златисти влюбени канарчета бе пометен, погълнат от гръмовни звуци – не по-малко буйни, не по-малко музикални, не по-малко страстни, но мощни, властни, покоряващи със своята широта и сила.

Мъжът и жената отправиха жаден взор през отворените френски прозорци и мрежестата стена на спалната веранда към пътя между люляците, като със затаен дъх чакаха да видят едрия жребец, който тръбеше своя любовен призив. Отново, скрит от погледа им, той протръби и Дик каза: – Ще ти изпея една песен, моя горда луна. Тя не е моя. Тя е на Планинеца. Нея цвили той. Послушай. Ето пак я пее. Това е песента му: „Чуйте ме! Аз съм Ерос. Аз тъпча хълмовете. Гласът ми изпълва ширните долини. Кобилите ме чуват и трепват в спокойните си пасища,

защото ме познават. Тревата расте все по-буйна и по-буйна, земята прелива от живителна сила, а дърветата – от мъзга. Пролетта дойде. Моята пролет. Аз съм властелин в моето царство на пролетта. Кобилите помнят гласа ми. Те ме познават чрез кръвта на своите майки. Чуйте ме! Аз съм Ерос. Аз тъпча хълмовете, а ширните долини са мои глашатаи; с ехото си разнасят вестта, че ида.“

Паола се притисна по-силно до съпруга си, а и той я притисна, устните ѝ докоснаха челото му и двамата впериха очи в пустия път между люляците, докато най-последно, подобно на красиво и величествено видение, пред погледа им се появи Планинеца. Приличният на мушица човек на гърба му изглеждаше смешно малък. Очите на Планинеца горяха диво със синия блясък, който святка в погледа на породистите жребци. Той ту допираше муцуна до тръпнешите си от вълнение колена, а под напора на буйния му порив от нея излитаха пръски пяна, ту я извисяваше към небето и надаваше властния си страстен призив, който разтърсваше въздуха.

И почти като ехо, отдалеко долетя в ответ нежно сладостно цвилене.

– Това е Принцеса Фодърингтън – прошепна Паола.

Отново се раздаде тръбният призив на Планинеца и Дик запя: „Чуйте ме! Аз съм Ерос! Аз тъпча хълмовете!“

И за един само миг, сгушила се нежно в прегръдката му, Паола изпита ревност от възхищението на съпруга си към това великолепно животно. Но ревността ѝ веднага изчезна и като се почувствува виновна, тя извика весело:

– А сега, Червени облако, изпей ми песента за жълъда!

Дик вдигна към нея полуразсеян поглед от брошурата, в която бе пхнал пръст, и сетне със също такъв весел глас запя:

Жълъдите падат от небето!
Засявам малките жълъди в долината!
Засявам големите жълъди в долината!
Пониквам, аз – жълъдът на черния дъб,
пониквам, пониквам!

Докато той пееше, тя се бе притиснала много плътно до него, но в следната минута почувствува нетърпеливото движение на ръката, която държеше брошурата за свинете, и улови бързия, макар и неволен поглед към часовника на писалището му, показващ 11:25. И тя отново се опита

да го задържи, и в думите ѝ също тъй неволно се промъкна нотка на лек упрек.

– Странно и чудно създание си ти, Червени облако – промълви бавно тя. – Понякога съм почти убедена, че си същински индианец, Червеният облак, който посажда своите жельди и излива в песен първобитната си радост от труда. А понякога за мене ти си едва ли не свръх съвременният човек, последната дума в царството на двуногите, мъж, за когото статистическите таблици са крепост, която трябва да се превземе с обсада, като в същинска Троянска война, или пък те виждам въоръжен със стъклени тръбички и спринцовки за подкожни инжекции, повел гладиаторска борба срещу тайнствени микроорганизми. Има и моменти, когато почти ми се струва, че трябва да носиш очила и да си плешив; почти ми се струва...

– Че защото съм вече грохнал, нямам право да държа в обятията си жена – довърши той вместо нея, като я притисна още по-силно. – Че съм един глупав учен звяр, който не заслужава своето „суетно, ефирно, с розов дъх създание“. Слушай какъв план имам. След няколко дни...

Но планът му умря още при раждането си, защото зад гърба им се чу съдържано предупредително покашляне, и като извърнаха едновременно глави, те видяха помощник-секретаря Бонбрайт със сноп жълти листове в ръка.

– Четири телеграми – промърмори с извинение в гласа си той. – Мистър Блейк смята, че две от тях са много важни. Едната е във връзка с изпращането на онези бикове за Чили...

Като се отдели бавно от мъжа си и се изправи, Паола почувствува как той се изплъзва от нея и отива при своите статистически таблици, товарителници, секретари, управители и завеждащи служби.

– Ей, Паола – провикна се Дик, когато тя вече изчезваше през вратата, – аз кръстих новия прислужник – ще го наричаме О'Хо. Харесва ли ти?

Отначало в отговора ѝ прозвучаха нотки на униние, прогонено от усмивката ѝ.

– Ти все си играеш с имената на прислужниците ни.

– Никога не правя това с моите расови животни – увери я тържествено той, макар че лукавото пламъче в очите му го опровергаваше.

– Не исках да кажа това – отвърна тя. – Мисълта ми е, че изчерпваш възможностите на езика. Няма да мине много време и ти ще започнеш да ги наричаш „О'Бел“¹⁰, „О'Хел“¹¹ и „О'Гоу ту хел“¹². Греша, като започваш с „О“. Би трябвало с „Червен“. Тогава щеше да имаш „Червен

бик“, „Червен кон“, „Червено куче“, „Червена жаба“, „Червена папрат“... и... и всичко, което може да се свърже с червено.

И двамата се разсмяха; тя изчезна и след миг, разтворил пред себе си телеграмата, той потъна в подробностите около изпращането в скотовъдците райони в Чили на триста едногодишни бика със регистрирано родословие, по двеста и петдесет долара единият, включително превоза. Но въпреки заетостта си той дочу отдалеч, с неосъзнато удоволствие, как Паола пееше, връщайки се през вътрешния двор към своето крило на къщата; той обаче не долови, че гласът ѝ прозвуча мъничко, съвсем мъничко вяло.

---

10. Бел – звънец. Б. пр.

11. Хел – ад. Б. пр.

12. Гоу ту хел – дявол да те вземе. Б. пр.

ГЛАВА VIII

Пет минути след като Паола си излезе, точен до секундата, свършил с четирите телеграми, Дик се качи в един от чифликчийските автомобили заедно с Тейър, купувача от Айдахо, и Незмит, специалния кореспондент на „Скотовъден вестник“. Уордмън, завеждащият овцевъдството, се присъедини към тях при кошарите, където няколко хиляди млади шропшиърски овни бяха събрани за преглед.

Нямаше нужда да се приказва много. Това решително разочарова Тейър, който смяташе, че покупката на десет вагона такива скъпи животни е достатъчно важна стъпка, заслужаваща повечко разговор.

– Те говорят сами за себе си – увери го Дик и се обърна към Незмит да му даде сведения за готвената от него статия за отглеждането на шропшиърски породи в Калифорния и на северозапад.

– Не бих ви съветвал да се мъчите да ги подбирате – каза Дик на Тейър десет минути по-късно. – И средните са най-първо качество. Можете да изгубите цяла седмица да избирате десетте си вагона и пак няма да изберете по-хубави, отколкото ако вземете първите, които ви попаднат.

Тази спокойна увереност в окончателното сключване на сделката така смути Тейър, че това, наред със съзнанието му, че никога не е виждал такива великолепни овни, го накара да измени решението си и вместо десет да поръча двадесет вагона.

Върнаха се в Голямата къща и докато двамата с Незмит натриваха с тебешир щеките си, за да довършат прекъснатата игра, Тейър каза на партньора си:

– За първи път съм у Форест. Той е вълшебник. Много пъти съм купувал и внасял животни от източните щати, но тези шропшиърски овни ме плениха. Нали забелязахте, че удвоих покупката си. Клиентите от Айдахо ще изгубят ума си по тях. Имах поръчки точно за шест вагона, като ми се предоставяше по свое усмотрение да купя още два; но ако всеки клиент не удвои поръчката си, когато види тия овни, и ако не се разрази борба за останалите, значи, че не разбирам нищо от овци. Това се казва стока. Ако те не предизвикат преврат в търговията с овци в Айдахо... значи, че аз не съм търговец и че Форест не е скотовъдец, това си е.

Когато удари гонгът за обед – огромен бронзов корейски гонг,

който никога не удряше, преди да се установи със сигурност, че Паола е будна, – Дик се присъедини към младите хора при басейна със златни рибки в големия вътрешен двор. Бърт Уейнрайт, следващ противоречивите съвети и заповеди на сестра си Рита, на Паола и на нейните сестри, Лют и Ернестина, се мъчеше да улови с мрежа една необикновено красива риба, прилична на златно цвете; нейните размери и цвят, а също и многото ѝ перки и опашка бяха накарали Паола да реши да я отдели в специалния басейн за развъждане в собствения си вътрешен двор.

Сред общата глъчка и много писъци и смях работата най-после бе свършена и голямата риба бе сложена в съд и отнесена от чакащия градинар-италианец.

– И какво ще кажеш за свое оправдание? – запита предизвикателно Ернестина, когато Дик се присъедини към тях. – Нищо – отвърна тъжно той. – Чифликът опустява. Триста прекрасни млади бика утре заминават за Южна Америка, а Тейър – с когото се запознахте снощи – отнася двадесет вагона овни. Едно мога да кажа: поздравявам Айдахо и Чили с тези техни придобивки.

– Посей повече жълди – каза със смях Паола; тя беше прегърнала сестрите си, като и трите очакваха усмихнати някаква неизбежна шега.

– О, Дик, изпей ни песента си за жълда – замоли се Лют.

Той поклати сериозно глава.

– Знаем една още по-хубава. Истински бисер. Червеният облак и неговият жълд не са нищо пред нея. Слушайте! Това е песента на малката девойка от бедните, нийоркски квартали, която отива за първи път на село със своето неделно училище. Тя е съвсем малка. Обърнете особено внимание на произношението ѝ.

И Дик запя като малко момченце:

Златните либки плуват в стъкления съд,
Челвеношийката е кацнала на дълвото.
Кой ги е научил да плуват?
Кой е набол пелушина на гълдите им?
Бог! Бог! Той е наплавил всичко това!

– Плагиат! – извика Ернестина, след като смехът стихна.

– Разбира се – съгласи се Дик. – Взех я от „Фермер и животновъд“, този вестник пък я е препечатал от „Вестник на свиневъда“, той – от „Западен юрист“, той пък – от „Обществен глас“, а той безсъмнено я е взел от самото малко момиченце или по-право от учителката в

неделното училище. Впрочем убеден съм, че е била напечатана най-напред в „Нашите безсловесни животни“.

Бронзовият гонг удари втори път и Паола, прегърнала с едната си ръка Дик, а с другата Рита, поведе компанията към къщата: шествието се завършваше от Бърт Уейнрайт, който показваше на Лют и Ернестина някаква нова стъпка на танго.

– Още едно нещо, Тейър – каза полугласно Дик, след като се освободи от девойките, които се суетяха с Тейър и Незмит на площадката на стълбата, която водеше надолу към столовата, – преди да ни напуснете, хвърлете поглед на онези мериносови овци. Аз наистина мога да се перча с тях и американските търговци на овци ще идват да им се възхищават. Разбира се, започнах да ги развъждам от внесени отвън животни, по успех да получа калифорнийска порода, която ще накара френските овцевъди да ахнат. Отидете при Уордмън и си изберете от тях. Повикайте Незмит да ги прегледа с вас. Вземете половин дузина в товарния си вагон заедно с благопожеланията ми и нека вашите скотовъди от Айдахо им се порадват.

Насядаха край масата, която можеше безкрайно да се разтяга, в дълга, ниска столова, точно копие на столовите от хасиендите на кралете-земевладелци в стара Калифорния. Подът се състоеше от големи кафяви плочи, а сводестият таван и стаите бяха боядисани бяло; огромната неукрасена каменна камина можеше да служи за образец на масивност и простота. През прозорците с дълбоки амбразури се виждаха зелени клони и цветове и от цялата стая лъхаше чистота, строгост и свежест.

Стените бяха украсени – но не претрупани – с няколко картини, като най-почетно място заемаше едно произведение на Ксавие Мартинес – тъжен мексикански пейзаж в мрачни сиви тонове, изобразяващ пещера, който с помощта на криво дървено рало и два бивола прокарва черни бразди през печалната, безкрайна мексиканска равнина. Имаше и повесели картини из по-ранния калифорнийско-мексикански живот: пасел от Реймърс с евкалиптови дървета в здрач, на фона на леко докосната от залеза планина в далечината; лунен пейзаж от Питърс; и една картина от Грифин – стърнище, зад което в блясъка и маранята на калифорнийското лято се издигат кафяво-жълтеникави хълмове, прорязани от залесени, обвити в лилава омара долове.

– Знаете ли какво – прошепна полугласно Тейър на Незмит, докато Дик и девойките усилено си разменяха шепи и весели закачки, – за статията ви има чудесен материал, ако пишете за Голямата къща. Видях

столовата на прислугата. На всяко ядене там сядат четиридесет души, заедно с градинарите, шофьорите и помощниците отвън. Цял пансион. Тук е нужна глава, нужна е система, казвам ви. Онзи там китаец, О'Джой, е същински вълшебник. Той е домакинът ли, управителят ли – не знам как да го нарека – на цялата къща, но, бога ми, всичко върви гладко, като на колела.

– Истинският вълшебник е Форест – посочи го с глава Незмит. – Той е мозъкът, който подбира чужди мозъци. Би могъл да ръководи армия, предизборна кампания, правителство, дори цирк с три арени.

– Последното е наистина комплимент! – съгласи се със смях Тейър.

– Знаеш ли, Паола – обърна се през масата Дик към жена си, – токущо ми съобщиха, че Греъм пристига утре сутринта. Най-добре кажи на О'Джой да го настани в наблюдателната кула. Помещението е просторно и може той да изпълни заканата си и да се залови с книгата си.

– Греъм?... Греъм? – мъчеше се да си припомни на глас Паола. – Познавам ли го?

– Виждала си го веднъж преди две години в Сантяго, в кафене „Венера“. Вечеряхме заедно.

– Аха, един от флотските офицери? Дик поклати отрицателно глава.

– Цивилният. Не си ли спомняш онзи едър рус мъж – ти разговаряше с него за музика в продължение на половин час, докато капитан Джойс всякак се мъчеше да ни докаже, че Съединените щати трябва да се разправят с Мексико с железен юмрук.

– О, разбира се – смътно си спомни Паола. – Бяхте се срещали някъде по-рано... В Южна Африка, нали? Или на Филипините?

– Точно той. В Южна Африка. Евън Греъм. Втори път се видяхме на пощенския кораб „Таймс“ в Жълто море. А след това пътищата ни десетина пъти се пресичаха, без да можем да се видим – до онази вечер в кафене „Венера“.

Спомням си – той беше отплувал от Бора-Бора на изток, два дни преди аз да хвърля там котва на път за Самоа, плувайки на запад. Напуснах Апиа, с писма за него от американския консул, един ден преди той да дойде там. В Левука се разминахме с три дни – тогава аз бях на борда на „Уайлд дък“, а той бе напуснал Сува като гост на един британски кръстосвач. Сър Ивърд Им Търм, британски върховен комисар за Южните морета, ми даде други няколко писма за Греъм. Пропуснах го в Порт Резьлюшън и във Вила, на Новохейбридските острови. Кръстосвачът предприел увеселително пътешествие. В Архипелага Санта Крус

току си играехме на гоненица. Същото беше край Соломоновите острови. След като обстрелвал канибалските села в Ланга-Ланга, кръстосва-чът потеглил сутринта. Аз пък доплувах там същия ден следобед. Изоб-що не можах да му предам лично тези писма и го видях едва в кафене „Венера“ преди две години.

– Но що за човек е той? – запита Паола. – И каква е тази негова книга?

– Преди всичко, ако започнем от края, той е разорен. Останал му е няколко хиляди долара годишен доход, но цялото наследство от баща му е отишло по дяволите. Не, не го е прахосал. Направил големи капи-таловложения и „мълчаливата паника“ от преди няколко години му по-мела всичко. Но той не хленчи.

Греъм е чиста проба човек, от стар американски род, свършил е университета „Йейл“. Книгата – той очаква да спечели нещичко от нея – обхваща миналогодишното му пътешествие из Южна Америка от запад-ното до източното крайбрежие. Това е в по-голямата си част девствена земя. Бразилското правителство доброволно му отпусна хонорар от де-сет хиляди долара за сведенията, които той му донесе относно неизслед-ваните области на страната. О, той е мъж, истински мъж. Стопроцентов мъж. Познат ти е този тип – чистосърдечен, великодушен, силен, прост; бил навсякъде, видял всичко, знае по много за много неща, праволине-ен, честен, гледа те право в очите – с една дума, мъж в истинския сми-съл на думата.

Ернестина изръкопляска и като хвърли дразнещ предизвикателен и победоносен поглед на Бърт Уейнрайт, възкликна:

– И той идва утре!

Дик поклати укоризнено глава.

– О, не, Ернестина, там нищо няма да стане. И други, също така ми-ли момичета като тебе, са се опитвали и по-рано да уловят Евън Греъм и между нас казано, не ги обвинявам. Но той има пъргави и бързи крака и на никоя още не се е удало да го покори или да го притисне в ъгъла, къ-дето, замаян и задъхан, машинално да промълви „да“ в отговор на из-вестни въпроси, а когато дойде на себе си, да се види със завързани ръце и крака, в плен, жигосан и оженен. Забрави го, Ернестина. Стой си при златната младеж и я остави да рони златните си ябълки. Събирай ги, а заедно с тях и златната младеж, и през всичкото време, докато впримч-ваш някой бързоног момък, ти си давай вид, че уж не успяваш. Но оста-ви Греъм; той не участва в играта. Той е почти на моите години и по-добно на мене е преживял какви ли не изпитания. Но той знае как да

спасява кожата си. Минавал е през огън, вода и желязо; могат да го притиснат до стената, да го сломят, но не и да го уловят. Млади девойки не го интересуват. Можеш да го обвиниш в колебливост, но аз ще ти кажа, че той е само стар, кален от живота, и много, много мъдър.

ГЛАВА IX

– Къде е моето момче в бричове? – викаше Дик, като тропаше и дрънчеше с шпори из цялата Голяма къща, търсейки своята малка стопанка.

Той дойде до вратата, водеща към дългото крило, където бяха стайте й. Това беше огромна дървена врата без дръжка в облицована с дърво стена. Но Дик знаеше къде беше скритата пружина – тайна, известна само нему и на жена му, – натисна я и вратата се разтвори широко.

– Къде е моето момче с бричове? – извика той и затропа по безкрайния коридор.

Погледна в банята с вкопания римски басейн и слизащи надолу мраморни стъпала, погледна към гардеробната и стаята за обличане, но напразно. Премина през ниската широка стълба, водеща към стаята, която тя наричаше „кулата на Жулиета“, с празния сега диван под прозореца, и трепна при вида на прозрачните, изящни, дантелени принадлежности на дамския тоалет, които той знаеше, че тя бе пръснала наоколо заради особеното чувствено удоволствие, което изпитваше, когато ги съзерцаваше. Спря се за миг пред една подставка за рисуване; неколккратно повтаряният вик замря на устата му и той се разсмя с възхищение, познал в току-що нахвърляните линии на етюда фигурата на недоद्याлно, кокалесто, мършаво жребче, отбито от майка си, което отчаяно цвил за нея.

– Къде е моето момче в бричове? – извика той към спалната веранда, но там намери само една плаха, със свъсено чело, около тринадесетгодишна китайка, която му се усмихна срамежливо.

Тя беше прислужницата на Паола, О'Диър¹³, която Дик беше нарекъл така преди много години поради особения начин, по който тя имаше обичай да свива загрижено тънките си вежди, сякаш се готви да възкликне. Дик я беше взел за прислужница на Паола още почти дете от едно рибарско село на брега на Жълто море, където майка й, вдовица, плетеше мрежи за рибарите и в добри години изкарваше с това до четири долара. О'Диър постъпи на работа при Паола на тримачтовата шхуна „Ол ауей“ по същото време, когато в качеството си на юнга О'Джой бе започнал да проявява ловкостта, която след време го издигна до

13. О'Диър буквално значи „О, мила“, но се употребява и като възклицание, например „О, божичко“. Б. пр.

положението на домоуправител на Голямата къща.

– Къде е господарката ти, О'Диър? – запита Дик.

О'Диър цяла се сви, примирайки от стеснение. Дик зачака.

– Тя може би с млади девойки, не знам – заекна О'Диър и като я съжали, Дик се завъртя на пети и си излезе.

– Къде е моето момче в бричове? – извика отново той, като излезе навън под покритото преддверие точно когато една от лимузините на чифлика изви по алеята сред люляките.

– Да пукна, ако знам – отвърна от колата висок рус мъж в светъл летен костюм; и следния миг Дик Форест и Евън Греъм вече се ръкуваха.

О'Май и О'Хо внесоха ръчния багаж вътре, а Дик придружи гостенина си до помещението в наблюдателната кула.

– Ще трябва да свикнете с нас, приятелю – обясняваше му Дик. – Животът в имението се движи като по часовник и прислугата е образцова; но ние си позволяваме всякакви волности. Ако бяхте дошли две минути по-късно, нямаше да има кой да ви посрещне освен китайските ни прислужници. Тъкмо отивах на езда, а Паола – мисис Форест – е изчезнала някъде.

Двамата мъже имаха почти еднакъв ръст, като Греъм беше може би с един инч по-висок от Форест, но пък иначе по-тесен в плещите и гърдите. Греъм беше малко по-рус от Форест, но и двамата бяха еднакво сивооки, с една и съща чиста белота на очните ябълки и с един и същ бронзов загар на кожата от слънцето и вятъра. Чертите на Греъм бяха малко по-едри; очите му бяха мъничко по-продълговати, като това се компенсираше с по-отпуснатите клепачи. Носът му беше като че ли по-прав и по-голям от носа на Дик, а устните му – малко по-дебели, по-червени и по-извити.

Косата на Форест беше светлокафява с кестенява отсенка, докато косата на Греъм създаваше впечатление, че би била почти като златиста коприна, ако слънцето не ѝ бе придало песъчлив оттенък. И двамата имаха високи скули, но бузите на Форест бяха по-хлътнали. Носовите и на двамата бяха с големи и чувствителни ноздри. И единият, и другият имаха уста с внушителни размери, ала по женски красива и ясно очертана; наред с това обаче в устните се чувствуваше стаена твърдост и суровост, които не липсваха и в четвъртитите им, без трапчинка бради.

Но обстоятелството, че Евън Греъм беше малко по-висок и по-тесен в гърдите, придаваше на фигурата и на движенията му изящност, каквато Дик Форест не притежаваше. Благодарение на особеностите на

своята външност всеки един от тях само печелеше в присъствието на другия. От Греъм се излъчваше светлина и обаяние и той напомняше – макар и съвсем мъничко – на принц от приказките. Форест правеше впечатление на по-делови и по-силен човек, по-опасен за другите, по-здраво взел в ръцете собствения си живот.

Докато говореше, Форест погледна бегло ръчния си часовник, само за един миг, без да се спира или да отклонява вниманието си, и се осведоми за часа.

– Единайсет и половина – каза той – Тръгвайте веднага, Греъм. Тук не обядваме преди дванадесет и половина. Тъкмо изпращам един вагон волове, триста парчета, и истински се гордея с тях. Непременно трябва да ги видите. Няма значение, че не сте облечен за езда. О'Хо, донеси един чифт от моите гамаша. А ти, О'Джой, нареди да оседлаят Алтадена. Какво седло предпочитате, Греъм?

– О, каквото и да е, приятелю.

– Английско? Австрийско? Шотландско? Мексиканско? – настояваше Дик.

– Шотландско, ако това не ви създава безпокойство – отстъпи Греъм.

Те останаха с конете си отстрани на пътя, проследявайки с поглед как последните волове от отпавилото се на дълъг път стадо изчезваха на завоя.

– Виждам с какво се занимавате – чудесна работа – каза Греъм и очите му блеснаха. – На млади години, когато бях в Аржентина, и аз се бях увлякъл в скотовъдство. Ако бях започнал да ги развъждам от такава порода, може би нямаше тъй да се проваля.

– Но тогава не е имало ни люцерна, ни артезиански кладенци – утеши го Дик. – Още не е било дошло времето на късорогите. Само дребните животни са можели да издържат на сушата. Били са устойчиви, но леки на килограми. Пък и хладилните параходи още не са били изнамерени. А тъкмо това изобретение направи тук цяла революция в животновъдството.

– Освен това тогава бях още хлапак – добави Греъм. – Макар че това не винаги има значение. По същото време със същата работа се занимаваше и един млад германец, който вложи в нея десет пъти по-малко капитал от мене. Удържа и на сушави години, и на трудни години, и на всичко. Сега състоянието му възлиза на седемзначни цифри.

Те обърнаха конете си към Голямата къща. Дик вдигна ръка, за да погледне часовника си.

– Имаме много време – увери той гостенина си. – Знаете ли защо онзи млад германец е издържал на всичко? Не е имал друг изход. А вие сте имали бащините си пари зад гърба си и както ми се струва, не само че ви се е искало да поскитате из света, но лошото в случая е било и това, че сте могли да си позволите да осъществите желанието си...

– Ето там са рибните езера – додаде след малко Дик, като посочи с глава вдясно към едно невидимо място отвъд люляците. – Ще имате достатъчно възможност да ловите пъстърва, морски костур и дори морски котки. Знаете, аз съм скъперник: обичам всичко да работи. Осемчасовият работен ден може да си има оправдание, но водата у мене работи цели двадесет и четири часа в денонощие. Езерата са разположени в групи според вида на рибата. Но водата започва работата си горе в планините. Тя напоява двадесетина планински ливади, преди да се спусне надолу, а благодарение на следващите няколко мили камениста местност тя се пречиства и става бистра като сълза; водопадът, който се образува при спускането ѝ от височините, произвежда половината от енергията, необходима за имението, и ни осигурява напълно електрическото осветление. След това тя напоява по-ниските площи, влива се тук в рибните езера, сетне изтича от тях и по-нататък напоява грамадни пространства люцерна. И повярвайте, ако след това тя не се разливаше в долината на река Сакраменто, сяк още да я използвам за напояване.

– Виж ти какъв човек – разсмя се Греъм, – та вие бихте могли да напишете цяла поема за чудесата на водата. Срещал съм огнепоклонници, но вие сте първият човек, когото виждам да боготвори водата. И живеете не в пустиня, а на вода – простете несполучливия ми израз, – но както казах... Греъм не можа да довърши мисълта си. Отдясно, недалеч от тях, се разнесе звънкото чаткане на конски копита по бетон, последвано от силен плясък във вода и изблик на женски викове и смях. Изведнъж във виковете прозвуча тревога и се чу такова громко плискане и трополене, сякаш се давеше огромен звяр. Дик наклони глава и бързо подкара коня си през люляците, следван по петите от Греъм, възседнал своята Алтадена. Те излязоха на едно открито пространство между дърветата, под ослепителния блясък на слънцето, и пред очите на Греъм се разкри най-необикновената гледка, която бе виждал някога в живота си.

Сред заобиколеното от три страни с дървета открито пространство се намираше четвъртит бетонизиран басейн. Горният край, по цялата му ширина, лъщеше от тихо плъзгащата се по него вода. Страните му бяха отвесни. Долният край, неправилно надиплен, постепенно се спускаше към сушата. Тук, обхванат от тревога, стигаща до ужас, възбудено

подскачаше каубой в панталони от меча кожа и машинално повтаряше: „О, божичко! О, божичко!“ – като ту издигаше гласа си, ту го снишаваше в отчаяние. В по-далечния край, с лице към него, в бански костюми и със спуснати във водата крака, седяха три ужасени нимфи.

В басейна, в центъра на цялата картина, грамаден дорест кон, мокър и лъскав като атлаз, стоеше във водата изправен на задните си крака и удряше във въздуха с огромните си предни копита, блеснали като мокра стомана на слънчевата светлина, а на гърба му, постоянно плъзгаща се надолу, едва се крепеше една бяла фигурка, която Греъм отначало взе за някакъв прекрасен юноша. И чак когато жребецът потъна надолу и отново се показа над водата, удряйки мощно с крака и копита, Греъм разбра, че на гърба му седи жена – бяла като копринения бял костюм за къпане, който я обвиваше плътно, че тя изглеждаше изваяна от бял мрамор. Като мраморен беше гърбът ѝ и само тънките, деликатни мускули се движеха и извиваха под копринения костюм, докато тя се мъчеше да задържи главата си над водата. Стройните ѝ закръглени ръце се преплитаха в дългата полупаднала грива на жребца, а кръглите ѝ бели колене се плъзгаха по гладката, мокра, атлазена кожа, обвиваща напрягащите се раменни мускули на грамадния кон. Белите пръсти на краката ѝ се впиха в хлъзгавите хълбоци на животното, като напразно търсеха ребро, на което да се закрепят.

В един миг – не, само в половин миг – Греъм схвана целия ужас на положението; разбра, че приказното бяло същество е жена и съзря цялата миниатюрност и нежност на тази фигурка, която се бореше като гладиатор. Тя му напомняше статуйка от дрезденски порцелан, съвсем малка и лека, случайно попаднала на гърба на огромно давящо се чудовище. Така дребна изглеждаше тя до гигантското тяло на жребца, че приличаше на някакво крехко създание, на мъничка фея, дошла от царството на приказките.

Докато тя притискаше буза до дългата извита шия, златистокафявата ѝ коса, мокра от водата, разпусната и разбъркана, сякаш се бе вплела в черната грива на жребца. Но най-силно го поразиха лицето ѝ. То беше лице на юноша и лице на жена; сериозно и същевременно възбудено, изразяващо удоволствие от играта с опасността. Това беше лице на бяла жена, при това напълно съвременна; и все пак на Греъм то се стори езическо. Човек не можеше да види такова същество и такава гледка през двадесетия век. Тази сцена идваше направо от древна Гърция. Напомняше илюстрациите на Максфийлд Париш към приказките на „Хиляда и една нощ“. Като че ли от тези дълбини сяха да се появят приказни

духове или сякаш принцове в златни одежди, яхнали крилати змейове, сяха да се спуснат от синьото небе, за да спасят ездачката.

Жребецът отново се показва на повърхността, подхлъзна се и съвсем за малко щеше да се преобърне по гръб, потъвайки във водата. Чудесното животно и чудесната ездачка изчезнаха заедно под повърхността, а миг по-късно отново се появиха – жребецът все още размахваше във въздуха огромните си като чинии копита, а ездачката продължаваше да се държи за гладкия, покрит сякаш с коприна мускулест гръб на животното. Сърцето на Греъм замря, когато си помисли какво би могло да стане, ако жребецът се бе преобърнал. Случаен удар от някое от тези четири огромни копита можеше завинаги да угаси огъня на живота, който светеше в тази великолепна, бяла, с пламенен дух жена.

– Възседни шията му! – извика Дик. – Улови се за холката и стой на шията му, докато се закрепи!

Жената послуша; с бързо движение тя заби пръстите на краката си в изплъзващите се мускули на шията и като подскочи напред, вплела едната си ръка във влажната грива, издигнала нагоре другата, опипвайки главата на коня между ушите, тя се залови здраво за холката му. Следния миг, когато с преместването на тежестта ѝ конят се закрепил на краката си, тя отново се плъзна на раменете му. Като стискаше с една ръка гривата, тя помахаше с другата, пращайки приветствена усмивка на Форест; и както Греъм забеляза, тя беше запазила достатъчно хладнокръвие да види и него на коня му до Форест. Греъм долови също, че в извиването на главата и в помахването на ръката и имаше нещо повече от чувство на победа над опасността; естетичният усет ѝ бе подсказал, че тази поза и движение са необходима съставка на общата картина, но те бяха най-вече израз просто на радост от смелата постъпка и на бликащата жизненост на духа и тялото, на цялото ѝ същество.

– Малко жени са способни на такова нещо – каза спокойно Дик, когато Планинеца, запазвайки ловко хоризонталното си положение след като веднъж се бе задържал на него, доплува до долния край на басейна и се покатери по острия наклон при разтревожения каубой.

Той бързо надяна оглавника на коня, като пхна мундшука между челюстите му. Но Паола, все още възседнала жребеца, се наведе напред, пое с властно движение юздата от ръцете на каубоя, обърна бързо Планинеца срещу Форест и го поздрави.

– А сега ще трябва да си отидете – извика тя. – Тук компанията е само женска и мъже не се допускат.

Дик се размя, поклони се в знак на съгласие и като обърна коня си,

пое през люляците към шосето, следван от Грeъм.

– Коя... коя е тя? – запитва Грeъм.

– Паола, мисис Форест, жената-момче, детето, което никога няма да порасне, най-своеволното облаче розов прашец, което някога е приемало формата на жена.

– Дъхът ми се взе – каза Грeъм. – Вашите хора често ли дават такива представления?

– За първи път прави подобно нещо – отвърна Форест. – Това беше Планинеца. Премина с него по целия наклон на басейна, като на шейна, а той тежи цели две хиляди двеста и четиридесет фунта.

– Рискуваше да счупи неговите крака и шия и своите собствени – забеляза Грeъм.

– Тридесет и пет хиляди долара струват тези крака и тази шия – усмихна се Дик. – Толкова ми предложи за него един частен конезавод миналата година, след като той взе всички награди по Тихоокеанското крайбрежие за това, че е породист и красив. А колкото се отнася до Паола, тя би могла всеки божи ден да чупи вратове и крака за тази сума, докато ме разори – само че не го прави. С нея никога не стават злополуки.

– Свършено беше с нея, ако конят се беше преобърнал.

– Но ето че не се преобърна – каза спокойно Дик. – Защото Паола е родена под щастлива звезда. Мъчно можеш да я убиеш. Веднъж попаднахме под артилерийски огън и тя просто се разочарова, че ни един снаряд не я улучи, не я уби, дори не я нарани. Четири батареи, на разстояние от една миля, откриха срещу нас огън и трябваше да пробягаме половин миля по открития гребен на един хълм, докато намерим убежище. Аз с право я обвиних, че нарочно се забавя, и тя си призна, че наистина се бави „мъничко“... Женени сме вече от десет-дванадесет години и знаете ли, понякога ми се струва, че изобщо не я познавам, че никой не я познава, че дори самата тя не се познава – както човек може да се погледне в огледалото и да се запитва: „Кой, по дяволите, е пък този?“ Паола и аз си имаме една чародейна формула. „Не питай за цената, щом представлението ти харесва.“ И няма значение с какво ще платим – с долари, с кожата или с живота си. Такъв е начинът ни на живот и късметът ни. Той винаги работи. И знаете ли, досега съдбата никога не е поискала да плащаме.

ГЛАВА X

На обед се събраха само мъжете. Както обясни Форест, дамите щели да обядват „по женски“.

– Уверен съм, че няма да видите ни една от тях до четири часа, когато Ернестина, една от сестрите на Паола, ще ме смаже на тенис – така поне ме заплашва и се е зарекла.

По време на обедата, на който присъстваха само мъже, Греъм участваше в разговора за животни и животновъдство, научи много, сподели мъничко и от собствения си житейски опит, обаче не можеше да заличи от паметта си неотразимия образ на домакинята, онова прелестно видение – нежната бяла фигурка, допряна до тъмното влажно тяло на плуващия жребец. И целия следобед, докато разглеждаше наградените мериносови и беркшиърски породи, това видение непрекъснато пареше клепачите му. Даже и в четири часа, на игрището за тенис, докато играеше срещу Ернестина, той пропусна не един удар, защото образът на хвърчащата топка изведнъж се затъмняваше от образа на мраморнобялата женска фигурка, която се бореше с водата, прилепена до гърба на един грамаден кон.

Греъм не беше от Калифорния, обаче познаваше много добре тамошните обичаи и макар че всичките девойки, които бе видял по бански костюми, за вечеря бяха облекли официални тоалети, той не се изненада, че мъжете бяха с обикновени костюми. И сам той не беше направил грешката да се облече официално въпреки великолепието и елегантността в Голямата къща.

Между първия и втория звън на гонга всички гости се събраха в дългата столова. Точно след втория гонг Дик Форест пристигна и бързо се зае с коктейлите. Греъм нетърпеливо очакваше появянето на жената, чийто образ още от обед стоеше пред очите му. Беше готов за всяко разочарование. Твърде често беше виждал атлети, великолепни в голотата си и невзрачни в обикновено облекло, затова не очакваше нещо изключително, когато приказното създание в белия копринен костюм за къпане щеше да се появи в модния тоалет на цивилизована жена.

Но когато тя влезе, той затаи дъх и едва доловимо ахна. Тя се спря най-естествено под сводестата врата – само за миг, толкова, колкото трябваше, откроявайки се на тъмния фон, цяла обляна от мекия блясък на скритата светлина. Греъм отвори уста в удивление и така си остана,

обаян от красотата на тази жена, която му се бе сторила тъй малка, тъй прилична на фея, и чиято външност сега така го изненадаваше. Пред него вече не стоеше крехката фигурка на жена-дете, яхнала жребец, а светска дама с такава благородна осанка, каквато понякога могат да имат именно дребните жени.

Беше по-висока, отколкото изглеждаше и отколкото му се бе сторила, и във вечерната си рокля поразяваше със същата изящна пропорционалност, която проличаваше и когато беше облечена с бански костюм. Той забеляза бляскавата ѝ златистокестенява коса, вчесана високо на главата ѝ; здравия загар на чистата, прозрачна, бяла кожа; създадена за пеене закръглена шия, грациозно поставена на здравите ѝ рамене; и най-после роклята, тъмносиня, с някаква средновековна кройка, полуочертваща, полуобвиваща тялото, с широки ръкави и златни, украсени със скъпоценни камъни обшивки.

Тя се усмихна, приветствайки и отговаряйки на поздрава па гостите. Тази усмивка припомни на Греъм усмивката, която той бе видял на лицето ѝ, когато беше възседнала жребца. Сетне пристъпи напред и той не можеше да не забележи неподражаемата грация, с която приповдигаше с колене тежките дипли на роклята си – заоблените колене, които той бе видял да се притискат отчаяно в мускулестия хълбок на Планинеца. Греъм забеляза също, че тя не носеше и не се нуждаеше от корсет. И докато тя прекосяваше залата, той не можеше да не види двете жени: едната – светската дама, господарката на Голямата къща; и другата – прелестната статуйка на ездачка, скрита под тъмносиня, със златни обшивки рокля, образ, който никакви покривала не можеха да го накарат да забрави.

Ето тя беше тук, сред гостите, и ръката на Греъм държеше нейната, когато му бе представена официално и когато тя го приветства с „добре дошъл“ в Голямата къща и в цялото имение, с глас, който, той беше сигурен, можеше да се извива в песен – глас, който можеше да се роди само в недрата на това високо гърло и на тези гърди, така дълбоки въпреки цялата ѝ деликатност.

Седнал на масата срещу нея, той неволно тайно я наблюдаваше. Макар и да участваше живо в общия весел и шеговит разговор, погледът и мислите му бяха заети с домакинята.

Едва ли друг път Греъм бе вечерял сред по-чудновата и по-пъстра компания. Купувачът на овци и кореспондентът на „Скотовъдец вестник“ бяха все още тук. Малко преди първия звън на гонга бяха пристигнали три автомобила мъже, жени и девойки, общо четиринадесет души,

които щяха да останат до по-късно, за да се приберат по луна. Греъм не можа да запомни имената им, но подразбра, че те идваха от някакъв град, разположен в една долина на тридесет мили от имението, наречен Уикънбърг, и, види се, бяха провинциални банкови чиновници, хора със свободни професии и богати фермери. Те бяха много весели и жизнерадостни и си разменяха последните шеги и анекдоти на най-новия жаргон.

– Напълно ми е ясно – обърна се Греъм към Паола, – че ако домът ви продължава да е такъв керван-сарай, какъвто го виждам от идването си насам, излишно е да се мъча да запомням имената и хората.

– Отлично ви разбирам – съгласи се със смях тя. – Но това са все съседни. Отбиват се по всяко време. Мисис Уотсън, там до Дик, е от старата земевладелческа аристокрация. Дядо ѝ, Уикънбърг, е дошъл тук от Сиера Невада в 1864 година. Градът Уикънбърг е взел неговото име. А онази хубавичка тъмнокоса девойка е дъщеря ѝ...

И докато Паола му описваше в общи линии случайните гости, Греъм така усилено се мъчеше да разгадае самата нея, че чу едва половината от онова, което тя му казваше. Първата му преценка беше, че най-основното ѝ качество е нейната естественост. След това пък реши, че това е веселостта ѝ. Но и двете заключения не го задоволиха и той усещаше, че не е напипал същността ѝ. Тогава изведнъж блесна истината – гордостта. Това беше! Тя прозираше в погледа ѝ, в стойката на главата ѝ, в къдравите кичурчета на косата ѝ, в чувствителните ѝ ноздри, в подвижните устни, във всяка линия и извивка на овалната брадичка, в малките ѝ ръце с очертани мускули и вени, които той от пръв поглед разбра, че са ръце на пианистка, която прекарва дълги часове до пианото. Да, гордостта, във всеки мускул, във всеки трепкащ нерв – осъзнатата, силна, пламенна гордост.

Тя можеше да е весела и естествена, палава като момче и женствена, готова за всякаква шега и лудория, по над всичко притежаваше гордост – трепетна, мощна, проникнала в цялото ѝ същество, основна особеност на личността ѝ. Тя беше жена откровена, пряма, честна, свободолюбива, демократична; но с нея никой не можеше да си играе. На моменти му се струваше, че излъчва блясък на стомана – на остра, скъпоценна стомана. Създаваше впечатление за сила, но в най-сдържана и деликатна форма. Той свързваше представата си за нея със сребърна струна, с тънка скъпа кожа, с плитка от косите на девойки от Маркизките острови, с раковина на бисерна мида или с направен от слонова кост наколичник на ескимоско копие за ловене на риба.

– Добре, Аарън – чуха те гласа на Дик, прозвучал от другия край на масата в моментно затишие, – ето ви една мисъл от Филип Брукс, върху която можете да поразсъждавате. Той казва, че „истински великият човек винаги чувствава до известна степен, че неговият живот принадлежи на народа му и че всичко, с което го е дарил Бог, му е дадено за цялото човечество“.

– Значи, признахте най-после, че вярвате в Бога? – запита с добродушна насмешка този, когото Форест назова Аарън. Той беше тънък, дълголик брюнет с маслиненна кожа, с блестящи черни очи и с дълга, много черна брада.

– Да пукна, ако знам дали вярвам – отвърна Дик. – Впрочем изразих се само символично, затова може да го наречете, както искате: нравственост, добро, еволюция.

– Човек няма защо да мисли според строгите предписания на логиката, за да бъде велик – намеси се един тих слаб ирландец с изтънели и протрити ръкави. – И по силата на същото правило много хора, които най-правилно преценяват световните явления, изобщо не са велики.

– Браво, Терънс! – възхити се Дик.

– Въпрос на дефиниция – заговори бавно друг от гостите, явно индус, като ронеше хляба с изящните си, деликатни пръсти. – Какво разбирате под понятието „велик“?

– Защо вместо „Бог“ да не кажем „красота“? – запита меко един младеж с трагичен, израз на лицето, чувствителен и плах, с ужасно зле подстригана дълга коса.

Ернестина се изправи внезапно на мястото си и опряла ръце на масата, се наклони напред и възкликна с престорена пламенност:

– Ето ги, започнаха! Започнаха! За хиляден път ще ги чуем да преобърнат наопаки цялата вселена. Теодор – обърна се тя към един млад поет, – какво, езикът ли сте си глъгнали? Вземете участие в спора. Оседлайте кончето си Еон и ще видите как ще изпреварите другите.

Думите ѝ бяха възнаградени с буен смях, а поетът се изчерви и се сви в чувствителната си черупка. Ернестина се обърна към чернобрадия:

– Хайде, Аарън! Той не е във форма. Започнете вие. Знаете как трябва: „Както сполучливо се е изразил Бергсон, с най-голяма изисканост на философската реч, съчетана с всеобхватност на интелектуалния миоглед...“

Масата гръмна в нов смях, заглушаващ края на речта на Ернестина, както и шеговития отговор на чернобрадия.

– Нашите философи няма да имат възможност да се проявят тази

вечер – забеляза полугласно Паола на Греъм.

– Философи? – зачуди се той. – Но те не дойдоха с компанията от Уикънбърг. Кои и какви са тези хора? Нищо не разбирам.

– Те... – каза колебливо Паола – те живеят тук. Сами се наричат „горски птици“. На една-две мили оттук си имат в гората лагер, където не правят нищо друго, а само четат и разговарят. Басирам се, че в дървените им къщички ще намерите петдесет от най-новите книги на Дик, които още не са вписани в каталога. На тяхно разположение е и библиотеката и можете да ги видите да влизат и да излизат оттам по всяко време на деня и нощта, с пълни с книги ръце – и уви, с най-новите списания. Дик твърди, че на тях дължи това, че притежава най-пълното събрание на най-новите философски трудове по Тихоокеанското крайбрежие. Може да се каже, че те му систематизират целия този материал. Това е голямо удоволствие за Дик и освен това му се пести време. Той, знаете, работи страшно много.

– Както разбирам, те... тоест Дик ги издържа, нали? – запита Греъм, като изпитваше удоволствие да гледа право в тези сини очи, които така прямо гледаха неговите.

Докато тя му отговаряше, той забеляза съвсем лекия бронзов отънък – може би това беше игра на светлината – на дългите ѝ кестеняви мигли. Насила отмести погледа си към вчесаната високо на главата ѝ коса и отново видя – но вече по-силен – бронзовия отънък на златисто-кестенявата ѝ коса. Поразяваше го и го изпълваше с вълнение и ослепителният блясък на зъбите и очите, запалван от усмивката, която често съживяваше лицето ѝ. Това не беше никаква лека, съдържана усмивка. Когато тя се усмихваше, усмихваше се цялото ѝ същество – свободно, щедро, радостно и тази усмивка беше естествен израз на цялото богатство на личността ѝ и на мислите, които се криеха някъде в тази хубава нейна глава.

– Да – казваше тя, – докато са живи, те няма защо да се тревожат за късчето си хляб. Дик е много великодушен и, смятам, това е донейде безнравствено – да насърчава хора като тях да безделничат. Докато не ни разберете добре, много неща тук ще ви се виждат странни. Те... те са тук като някакъв придатък... като някакво наследство. Ще живеят при нас винаги, докато ги погребем или докато те нас погребат. Понякога се случва един или друг от тях да изчезне – за известно време. Като котките, знаете. И колко пари харчи Дик да ги връща обратно! Ето например Терънс – Терънс Макфейн, – той е епикуреец-анархист, ако изобщо знаете какво значи това. Не е способен и муха да убие. Има си една котка,

аз му я подарих, персийска порода, съвсем синя. Той внимателно чисти бълхите ѝ, но тъй, че да не ги нарани, събира ги в шишенце и ги пуска в гората, когато е изморен от хората, и прави дълги разходки, за да общува с природата.

– Миналата година например му влезе една муха в главата: произхода на азбуката. Тръгна за Египет – разбира се, без стотинка – да се добере до източника ѝ в самата ѝ родина и по този начин да намери формулата, обясняваща целия космос. Стигнал до Денвър, пътувайки като скитник, и там се забъркал в някаква улична демонстрация на СИРС¹⁴ за свобода на словото или нещо подобно. Дик трябваше да наема адвокати, да плаща глоби и изобщо да прави какво ли не, за да го върне благополучно у дома.

А онзи с брадата – Аарън Хенкок, и той като Терънс не иска да работи. Аарън е южняк. Заявява, че никой от техния род никога не е работил и че винаги ще има селяни и глупаци, които просто не можеш да удържиш да не работят. Затова носи брада. Да се бръснеш, поддържа той, е излишна работа и следователно неморално. Спомням си го в Мелбърн, когато се натъкна на Дик и на мене – обгорял от слънцето първобитен човек от австралийските гъсталаци. Изглежда, беше правил някакви самостоятелни изследвания в антропологията, фолклора или нещо подобно. Дик го познавал от по-рано, от Париж, и го увери, че ако някога пак се озове в Америка, ще му осигури храна и покрив. И ето го тук.

– А поетът? – запита Греъм, радвайки се на възможността да поговори още с нея и да наблюдава бързия блясък на усмивката, играеща по лицето ѝ.

– О, Тео – или Теодор Малкън, макар че всички го наричаме Лео, – и той не иска да работи. Произхожда от стар калифорнийски род, страшно богат; когато обаче бил на петнадесет години, роднините му се отказали от него и той от тях. Те заявяват, че той не е с ума си, а пък той твърди, че те просто влудяват човека. Но той пише наистина забележителни стихове... когато изобщо пише; само че предпочита да мечтае и да живее в гората с Терънс и Аарън. Той давал уроци на еврей-емигранти в Сан Франциско, когато Терънс и Аарън го спасили или заловили – не знам кое. При нас е вече от две години и наистина се е поправил, макар че те предпочитат да разговарят, да четат и да мечтаят, отколкото да си готвят. Дик е удивително щедър по отношение на хранителните

---

14. СИРС – Съюз на индустриалните работници по света – профсъзна организация на американската работническа класа, основана през 1905 година, която едно време издигала революционни лозунги. Б. пр.

продукти. Те се хранят добре само когато налетят тук, както тази вечер. – А онзи там индус какъв е?

– Той е Дар Хиал. Техен гост. Тримата го поканили, също както Аарън най-напред поканил Терънс и както Аарън и Терънс поканили Лео. Дик заявява, че с времето непременно ще се появят още трима и тогава той ще си има „седемте мъдречи от мадрьоновата гора“. Лагерът им наистина е разположен в една мадрьонова гора. Прекрасно място, с поточета, долина... но аз ви разказвах за Дар Хиал.

Той е своего рода революционер. Обиколил е нашите университети, учил е във Франция, Италия, Швейцария, политически бежанец от Индия и си има две мании: едната – нова синтетична философска система; другата – освобождаването на Индия от британската тирания. Препоръчва индивидуален терор и преки масови действия. Затова именно вестникът му „Кадар“ или „Бадар“, или нещо подобно, е бил спрян тук, в Калифорния, и затова едва се е отървал от изгонване от щата; и тъкмо за това точно сега се намира тук, посвещавайки всичките си усилия на философската си система.

Той и Аарън страшно се карат – впрочем само на философски теми. И сега – и Паола въздъхна, задушавайки въздишката с усмивка, – и сега вече свърших. Смятайте се запознат. И още нещо, ако се сблизите повече с нашите мъдречи; трябва да ви предупредя, особено ако се сблъскате в мъжката приемна: Дар Хиал е пълен въздържател; Теодор Малкън може да се опие, изпадайки в поетичен екстаз, и обикновено се напива от един коктейл; Аарън Хенкок е специалист по вината, а Терънс Макфейн, който не различава едно питие от друго, и пет пари не дава за това, може да накара деветдесет и девет мъже от сто да се натъркалят под масата и най-спокойно да продължи да излага ясно теорията си за епикрейска анархия.

През време на вечерята Греъм забеляза, че „мъдречите“ назоваваха Дик Форест с малкото му име, но винаги наричаха Паола „мисис Форест“, макар че тя им говореше на малките им имена. В това нямаше нищо престорено. Тези хора, които не уважаваха особено много неща в света, дори и труда, неизменно и съвсем несъзнателно чувстваха някакво превъзходство в жената на Дик, така че им беше невъзможно да я наричат по име. По тези и други такива белези Евън Греъм скоро долови, че жената на Дик Форест има особен начин на държане, съчетано от естествена демократичност и не по-малко естествена царственост.

Същото беше и след вечеря в голямата приемна. Тя си позволяваше какви ли не волности, но това не правеше никому впечатление. Преди

гостите да насядат, Паола се мяркаше навред, по-възбудена и по-преливаща от веселие от всеки друг. Ту сред тази групичка, ту сред онази, ту в едно ъгълче, ту в друго – смехът ѝ се носеше навсякъде. Този смях плени Греъм. В него имаше някаква трепетна звънност, тъй сладостна за ухото, че го отличаваше от смеха на всяка друга жена. Този смях караше Греъм да губи нишката на доводите на младия мистър Уомбълд, който поддържаше, че Калифорния се нуждае не от закон против японските емигранти, а поне от двеста хиляди японски кули, които да работят в калифорнийските ферми и така да нанесат смъртен удар на пропагандата за осемчасов трудов ден за земеделските работници. Греъм подразбра, че младият Уомбълд е потомък на едри земевладелци в околността на Уикънбърг и се гордее, че не се е поддал на духа на времето и не се е отлъчил от имението си.

Откъм пианото, където Еди Мейсън беше центърът на група девойки, се носеха звуци от танцова музика и модни шлагери. Терънс Макфейн и Аарън Хенкок се увлякоха в разгорещен спор за футуристичната музика. Греъм бе спасен от разговора с мистър Уомбълд по японския проблем от Дар Хиал, който заяви, че Азия трябва да принадлежи на азиатците, а Калифорния – на калифорнийците.

Паола, подхванала полите си, за да бяга по-бързо, претича през цялата стая в някаква игра, гонена от Дик, който я залови, докато тя се мъчеше да се спаси, заобикаляйки групата на Уомбълд.

– Ей, че зла жена – упрекна я престорено-гневно Дик; а следния миг заедно с нея взе да убеждава Дар Хиал да потанцува.

Дар Хиал най-после отстъпи, като изостави и Азия, и азиатците, мятйки ръце и крака в една мрачна пародия на танго, която той заявяваше, че е „бурен апотеоз на модерните танци“.

– А сега, Червени облако, изпей на мистър Греъм твоята песен за жълъда – заповяда Паола на Дик.

С ръка, която продължаваше да я обгръща, за да не ѝ позволи да се изплъзне от още неналоженого наказание, Форест поклати мрачно глава.

– Песента за жълъда! – извика Ернестина от пианото; и викът бе подхванат от Еди Мейсън и девойките.

– О, Дик, изпей я – замоли се Паола. – Единствен мистър Греъм не я е чувал.

Дик поклати глава. – Тогава изпей му песента си за златната рибка.

– Ще му изпея песента на Планинеца – заяви упорито Дик с весело пламъче в очите. Той затропа с крака, заподскача, зацвила, умело

подражавайки на Планинеца, метна въображаемата си грива и се провикна:

– Слушайте! „Аз съм Ерос! Аз тъпча хълмовете!“

– Не. Песента за жълда! – прекъсна го бързо и спокойно Паола и в гласа ѝ лекичко звънна стомана.

Дик послушно прекъсна песента на Планинеца, обаче тръсна глава като упорит жребец.

– Имам нова тесен – каза тържествено той. – Тя е за тебе и за мене, Паола. Взех я от нишинамите.

Нишинамите са вече изчезнало туземно племе от тази част па Калифорния бързо поясни Паола, обръщайки се към Греъм.

Дик направи няколко танцови стъпки, без да сгъва колене, както правят индианците, удари с длани бедрата си и запя една нова мелодия, като продължаваше да държи жена си:

„Аз, аз съм Ай-кут, първият човек от племето нишинами. Ай-кут е съкратено от Адам; баща ми беше койот, а майка ми – луната. А това е Йо-то-то-ви, моята жена. Тя е първата жена от племето нишинами. Баща ѝ и майка ѝ са били скакалец и котка с опашка на пръстенчета. Те са били най-добрите баща и майка – след моите. Койотът е много мъдър, луната е много стара; но чувал ли е някой нещо особено добро за скакалеца и за котката е опашка на пръстенчета? Нишинамите са винаги прави. Майката на всички жени трябва да бъде котка – малка, съсухрена, тъжнолика, лукава котка с опашка на пръстенчета.“

Но тук песента за първия мъж и първата жена бе прекъсната от протестите на жените и ръкоплясканията на мъжете.

– „Това е Йо-то-то-ви, съкратено от Ева – продължи да пее Дик, като притисна с остро движение Паола към себе си, подражавайки на грубостта на диваците. – Йо-то-то-ви не е нещо особено на вид. Но не я съдете много строго. Грешката е на скакалеца и на котката с опашка на пръстенчета. Аз, аз съм Ай-кут, първият човек; но не ме укорявайте за вкуса ми. Аз бях първият човек, а тази беше първата жена. Където няма никакъв избор, човек не може да избира. Такова е било положението на Адам. И той избрал Ева. Йо-то-то-ви беше единствената жена в целия свят за мене и затова избрах Йо-то-то-ви.“

И докато Евън Греъм слушаше, като не сваляше очи от ръката на Форест, обхванал властно хубавата фигура на домакинята, без да иска, почувствува някаква болка и в главата му се появи една мисъл, която той ядосано задуши: „Дик Форест е щастливец – преголям щастливец.“

– „Аз, аз съм Ай-кут – продължаваше да пее Дик. – Това е моята

жена, моята роса, моята капчица медена роса. Аз ви излъгах. Баща ѝ не е бил скакалец. Майка ѝ не е била котка. Те са били зората над Сиера и източният вятър, който подухва лете от планините. Те се наговорили и изпили цялата сладост на въздуха и земята, докато в мъглата на любовта им по листенцата на чафрала и мансанита се появила медена роса.

Йо-то-то-ви е моята медена роса. Чуйте ме! Аз съм Ай-кут. Йо-то-то-ви е моята жена, моето пѣдпѣдѣче, моята сърна, моята опияняваща жена, произлязла от тихия дѣждец и плодородната земя. Тя се родила и трепкащата ефирна светлина на звездите и зората, преди още слънцето да е изгряло...“

И ако – добави Форест, като завърши импровизацията си и премина към естествения си глас и интонация, – ако пък смятате, че старият, мил, синеек Соломон е казал нещо по-хубаво от мене в своята „Песен на песните“, запишете се за изданието на моята „Песен на песните“.

ГЛАВА XI

Първа мисис Мейсън помоли Паола да посвири, а Терънс Макфейн и Аарън Хенкок изгониха веселата група от рояла и изпратиха като свой представител поруменелия от стеснение Теодор Малкън да я доведе.

– От желание да слисате този варварин ви моля да изсвирите „Размишления по водата“. – Греъм чу Терънс да я увещава.

– А след това „Девојката с ленените коси“, ако обичате – замоли Ханкок, набеденият варварин. – Тя чудесно ще докаже тезата ми. Този див келт проповядва една смахната теория за музиката, останала още преди епохата на пещерния човек, и е така изключително тъп, че се смята за ултрамодерен.

– О, Дебюси! – засмя се Паола. – Все още спорите за него, а? Ще се помъча да го убедя. Не знам обаче с какво да започна.

Дар Хиал помогна на тримата мъдреци да настанят Паола до големия роял, който според Греъм не беше прекалено голям за обширната стая. Но веднага след като тя седна, тримата мъдреци тихичко се оттеглиха по любимите си за слушане места. Младият поет цял се просна на една дебела мечка кожа на четиридесет фута от пианото, заровил ръце в косата си. Терънс и Аарън се разположиха на възглавниците в амбразурата на един прозорец, но достатъчно близо един до друг, за да се мушкат взаимно с лакти, когато единият или другият открие в свиренето на Паола белези, потвърждаващи именно неговото разбиране. Девојките се бяха сгушили в живописни групи на широките дивани или седяха прегърнати по две и по три в големите кресла от скъпо дърво или но страничните им облежала.

Евън Греъм направи крачка към рояла с намерение да обръща нотите на Паола, но навреме забеляза, че Дар Хиал вече бе поел тази длъжност. Той наблюдаваше цялата сцена със спокоен, любопитен поглед. Роялът, поставен под нисък свод в по-далечния край на стаята, бе сложен умело на подиума за по-добър резонанс. Всички смехове и шегички бяха прекратили. Както изглежда, реши Греъм, малката стопанка на Голямата къща си е извоювала слава на сериозна солова изпълнителка. Тъкмо това го накара да се приготви за разочарование.

Ернестина се наведе от едно кресло наблизо и му прошепна:

– Тя може да направи всичко, каквото поиска. А не работи...много. Учила е при Лешетицки и при мадам Кареньо и е възприела тяхната

школа. И не свири като жена. Слушайте това!

Греъм беше уверен, че го чака разочарование от самоуверените ръце на Паола дори когато те пробягнаха по клавишите в малки акорди и пасажи, които не бяха лоши, но каквито той твърде често беше чувал изпод ръцете на технически съвършени, но музикално посредствени изпълнители. Той сам не знаеше какво очаква от нея, но съвсем не беше подготвен за изсвирената чисто по мъжки прелюдия на Рахманинов, която бе чувал добре изпълнявана само от мъже.

Паола завладя рояла властно, като мъж, още с първите звучни тактове; тя сякаш повдигаше цялата му клавиатура, всичките му струни, със своите две ръце, силни и сигурни като на мъж. А сетне, както това правеха само мъже, тя потъна или мигом премина – той просто не можеше да каже кое от двете е – към сигурните, чисти и ненаказано нежни звуци на андантето.

Паола продължи да свири със спокойствие и сила, които мъчно можеха да се очакват от тази малка, почти младежка фигурка. През полузатворените си клепачи той я гледаше до големия абаносов роял, който тя владееше тъй, както владееше себе си, както владееше музиката на композитора. Заслушан в замиращите акорди на прелюдията, в които прозвучаваше далечното ехо на мощните ѝ тонове, сякаш все още носещи се леко във въздуха, Греъм не можеше да не признае, че ударът на Паола беше точен и властен.

Докато Аарън и Терънс шепнешком продължаваха своя оживен спор край прозореца, а Дар Хиал търсеше други ноти по указание на Паола, тя хвърли поглед към Дик и той загаси една по една матовите светлини на лампите, така че накрая само Паола остана в един оазис от меко сияние, в което ярко потрепваха златните отблясъци на роклята и косата ѝ.

На Греъм се струваше, че удължаващите се сенки правеха високата стая да изглежда още по-висока. Тя беше дълга осемдесет фута и се издигаше на два и половина етажа от каменния под до направения от дървени греди таван, с висока галерия околоръст, от чиито парапети бяха провесени кожи на диви животни, ръчно тъкани покривки от Оаксака и Еквадор и платове, направени от влакна на особено растение, което жените от тихоокеанските острови мнгат като коноп и боядисват с растителни бои. Греъм разбра какво наподобяваше това помещение: празнична зала на средновековен замък, и той едва ли не съжали, че тук липсваха дългата наредена маса със съдове от олово и калай, със сребърни солници и огромните кучета, които се боричкат за кокалите под масата.

По-сетне, когато Паола бе свирила достатъчно Дебюси, за да даде материал на Терънс и Аарън за нова схватка, на Греъм се удаде в продължение на няколко вълнуващи минути да поговори с нея за музика. Тя се оказа такава задълбочена познавачка на философията на музиката, че той неусетно се увлече да ѝ излага собствената си любима теория.

– И тъй – заключи той, – били са необходими близо три хиляди години, за да може музиката да окаже истинското си психическо въздействие върху духа на западния човек. Дебюси, повече от всеки свой предшественик, достигна онова ведро спокойствие, което поражда размисъл и идеи и което е било така характерно, да речем, за епохата на Питагор...

Тук Паола прекъсна разсъжденията му, като повика с очи Терънс и Аарън от бойното им поле край прозореца.

– Е, та какво от това? – продължаваше да пита Терънс, когато двамата се приближиха. – Опитайте се, Аарън, опитайте се да намерите една думичка от разсъжденията на Бергсон за музиката, която да е по-ясна от онова, което е казал в своята „Философия на смеха“, която изобщо съвсем не е ясна.

– О, послушайте! – възкликна Паола и очите ѝ заблестяха. – Сред нас се появи нов пророк. Изслушайте мистър Греъм. Той е достоен за шпагата ви, достоен е за шпагата и на двама ви. Съгласен е с вас, че музиката е убежище от кръвта, от желязото, от дрязгите на ежедневието. Съгласен е, че слабите души, чувствителните души, възвишените души бягат от грубия и суров свят в опияняващите мечти на надземното царство на ритъма и звука...

– Атавизъм! – изпухтя Аарън Хенкок. – Пещерните хора, маймуноподобните и блатните прадеди на Терънс също са правили това...

– Но чакайте – настояваше Паола, – той е дошъл до тези изводи въз основа на собствени преживявания и умозаклучения. И в това отношение той коренно се различава от вас, Аарън. Той цитира мисълта на Патър, че „всяко изкуство се стреми към музиката...“

– Чиста праисторическа и микроорганическа химия – намеси се Аарън. – Това са реакциите на клетъчните елементи срещу тласкащите към мелодичен ритъм вълни на слънчевата светлина, основата на всички народни песни и джазови мелодии. Точно тук свършва омагьосаният кръг на Терънс и всичките му празни теории изгубват целия си смисъл. А сега чуйте какво ще ви кажа...

– Но почакайте – помоли Паола. – Мистър Греъм изтъква, че английският пуританизъм е сковавал музиката, истинската музика, в

продължение на векове...

– Вярно е – съгласи се Терънс.

– И че Англия се е върнала към чувственото удоволствие от ритъма чрез стиховете на Милтън и Шели...

– Който е бил метафизик – прекъсна я Аарън.

– Лиричен метафизик – определи веднага Терънс. – Това поне трябва да признаете, Аарън.

– Ами Суинбърн? – запита Аарън с многозначителен тон, който говореше за предишни спорове.

– Той твърди, че Офенбах е предтечата на Артър Съливън – извика войнствено Паола. – И че Аубър е предтечата на Офенбах. А колкото се отнася до Вагнер, попитайте го, само го попитайте...

И тя се измъкна, като остави Греъм на съдбата му. Той я проследи с поглед, любувайки се на грациозните движения на колената ѝ, с които приповдигаше диплите на роклята си, докато прекосяваше стаята, за да отиде при мисис Мейсън и да подреди партиите за бридж. Той едва чуваше думите на Терънс:

– Всички са съгласни, че музиката е основата на вдъхновението на всички изкуства в древна Гърция...

По-късно, когато двамата мъдреци се бяха унесли в разгорещен спор относно това дали Берлиоз или Бетховен отразява по-дълбок интелект в произведенията си, Греъм успя да избяга. Целта му явно беше да намери отново домакинята. Но тя се беше присъединила към две от девойките, с които тайничко си шепнеше и се кискаше в едно от големите кресла, и тъй като повечето от гостите се бяха увлекли в игра на бридж, Греъм се озова срещу една група, съставена от Дик Форест, мистър Уомбълд, Дар Хиал и кореспондента на „Скотовъден вестник“.

– Съжалявам, че няма да можете да дойдете с мене – казваше Дик на кореспондента. – Това щеше да ви забави само един ден. Щях да ви заведа утре.

– И аз съжалявам – отговори събеседникът му. – Трябва обаче да побързам за Санта Роза. Бърбанк обеща да ми отдели почти цяла сутрин, а вие знаете какво значи това. От друга страна, нашият вестник би се радвал да помести материал за вашия експеримент. Не можете ли да го изложите – в общи черти? Накратко, съвсем накратко? Ето и мистър Греъм. Сигурен съм, че и за него ще е интересно.

– Пак ли нещо около напояването? – замига Греъм.

– Не; един смешен опит да превърне в добри стопани най-безнадеждно лошите фермери – отвърна мистър Уомбълд. – Аз поддържам,

че всеки фермер, който няма своя собствена земя, със самото това обстоятелство доказва, че е негоден земеделец.

– Тъкмо обратното – обади се Дар Хиал, размахвайки във въздуха тънките си азиатски пръсти, за да придаде по-голяма убедителност на думите си. – Тъкмо обратното. Времената са се изменили. Успехът вече не зависи от капитала. Това е прекрасен опит, героичен опит. И ще се увенчае с успех.

– В какво се състои той, Дик? – запита настоятелно Греъм. – Разкажете ни.

– О, нищо особено, само една прищявка – отвърна – небрежно Дик. – Най-вероятно е, че нищо няма да излезе, но все пак имам някакви надежди.

– Хубава прищявка! – намеси се Уомбълд. – Пет хиляди акра най-ценна земя в най-плодородната долина, и то за угодяване на разни там несретници, които да работят със заплата и храна.

– Само храната, която се произвежда на самото място – поправи го Дик. – Ще ви обясня. Отделил съм пет хиляди акра между имението и реката Сакраменто.

– Помислете за люцерната, която растеше там и от която се нуждаете – отново го прекъсна Уомбълд.

– Миналата година машините ми пресушиха двойно по-голяма площ от мочурищата – отвърна Дик. – Според мене работата е там, че западните райони и светът въобще трябва да преминат към интензивно земеделие и аз искам да дам своя принос за осветяването на този път. Разделил съм петте хиляди акра на парцели от по двадесет акра. Смятам, че всеки такъв парцел ще може спокойно да изхрани не само едно семейство, но и да донесе шест процента чист доход.

– Това значи, че когато цялата площ бъде разпределена, ще получат земя двеста и петдесет семейства – пресметна кореспондентът на „Скотовъден вестник“ – и ако всяко семейство има, да речем, пет души, това прави общо хиляда двеста и петдесет души.

– Не чак толкова – поправи го Дик. – И последният парцел вече е зает, а хората ни са само малко повече от хиляда и сто. – Той се усмихна добродушно. – Но надеждите ни са големи, големи. Да имаме няколко плодородни години и всяко семейство ще наброява средно шест души.

– Кои са тези „ние“? – запита Греъм.

– О, имаме си комитет от специалисти по земеделски въпроси – все лично мои хора, с изключение на професор Либ, когото Федералното правителство ми е отстъпило за известно време. Работата е там, че те

наистина трябва да се занимават със земеделие, като всеки носи лична отговорност, съгласно научните методи, залегнали в нашите инструкции. Земята във всички парцели е свършено еднаква. Всички участъци са като зърна грах в шушулка. Резултатите от работата във всеки участък ще говорят най-красноречиво за цялото начинание. А ако вследствие на леност или глупост някой фермер слезе под средното равнище на останалите двеста и петдесет фермери, неуспехът му няма да бъде търпян. Провалилите се ще трябва да си отидат, като тяхна присъда ще бъде средното равнище на другарите им.

Условията са справедливи. Никой фермер не рискува нищо. Освен храните, които ще може да отглежда и които той и семейството му ще консумират, плюс заплатата от хиляда долара годишно в пари, той ще може да разчита още поне на сто долара месечно, независимо от това дали реколтата е добра или лоша, дали самият той е глупав или интелигентен. Глупавите и неспособните без друго ще бъдат изтласквани от умните и способните. Това е всичко. И това ще докаже по най-безспорен начин предимствата на интензивното земеделие. Ще бъде обаче обезпечена не само заплатата им. След като тя бъде дадена, начинанието трябва да ми донесе шест процента печалба. Ако пък се получи повече от това, целият допълнителен доход ще бъде предоставен на фермерите.

– Което означава, че всеки по-предприемчив земеделски стопанин ще работи денем и нощем, за да увеличи добива – каза кореспондентът на „Скотовъден вестник“. – Пък и защо не? Места със сто долара – заплатата не се намират на път и под път. Средният фермер в Съединените щати не получава и петдесет долара месечно от собствената си земя, особено като се спадне заплатата за надзор и за личния му труд. Разбира се, способните хора ръцете си ще счупят от работа, за да се възползват от едно такова предложение, и ще се погрижат членовете на семейството им да правят същото.

– Това е едничкото нещо тук, срещу което възразявам – заяви Терънс Макфейн, който току-що се беше присъединил към групата. – Вечно слушаш едно и също нещо: работа. Просто отблъскваща е тази мисъл за работа, всеки да се труди и трепе на своите двадесет акра, от изгрев до залез – и за какво? За късче месо, за парче хляб и може би за малко сладко на хляба. Каква е целта? Та няма месото и хлябът, и сладкото са крайната цел, смисълът на живота, предназначението на съществуването? Та човекът умира, както умира и работният кон, след като се е трудил цял живот. И какво се постига от това? Хляб и месо, и сладко? Това

ли е всичко? Сит корем и покрив, който да те запази от студа, докато най-сетне тялото ти изгние в тъмния и влажен гроб?

– Но, Терънс, ти също ще умреш – възрази Дик Форест.

– Да, но след един живот на прекрасно безделие – последва бързият отговор на Макфейн. – След часовете със звездите и цветята, под зелените дървета и ветреца, който шепне между тревата. А книгите, философите и техните мисли! А красотата, музиката, насладата, която носят всички изкуства! Та какво? Ще изтлея в мрака, но след като съм поживял, след като съм взел от живота онова, което той може да им даде. А тези ваши двуноги работни животни с техните двадесет акра! От сутрин до вечер ще се трудят и блъскат, докато ризата им на гърба се втвърди от пот, и то за да си напълнят гърбуха с хляб и месо, да имат покрив, който не тече, да народят цяло котило деца, които да ги наследят, за да водят и те същия скотски живот на вечен труд, да си пълнят стомасите със същото месо и хляб, да стържат гърбовете си със същите потни ризи и да изчезнат в мрака, вкусили само месо и хляб и може би мъничко сладко.

– Но все някой трябва да работи, за да ви даде възможност да безделничите – заговори възмутено мистър Уомбълд.

– Да, вярно е. Тъжно е, но е вярно – печално се съгласи Терънс. Сетне лицето му просия. – И аз благодаря на Бога за всичко това, за работните добичета, които мъкнат и теглят ралото нагоре-надолу по нивите, за ония, които подобно на слепи прилепи колят въглища и злато, за всички глупави селяци, благодарение на които моите ръце са меки и които дават власт на такива чудесни хора като нашия Дик, гдето ми се усмихва и споделя с мене богатата си; купува ми последните книги; дава ми място на трапезата си, обслужвана от двуногите добичета; и край огъня, подклаждан пак от тях; осигурява ми подслон и легло в гората под мадрьоновите дървета, където трудът никога не смее да покаже отвратителната си муцуна.

Тази нощ Евън Грѐм бавно се приготви за спане. Той беше необикновено развълнуван както от Голямата къща, така и от нейната малка стопанка. Докато седеше на края на леглото, полуразсъблечен, и пушеше лулата си, той продължаваше да я вижда във въображението си такава, каквато я бе гледал наяве през изтеклите дванадесет часа, в различните ѝ настроения и образи. Той виждаше жената, с която бе разговарял за музика и която го бе очаровала с изпълнението си; която бе увлякла мъдреците в спора и го бе изоставила, за да подреди масичките за бридж за гостите си; която се бе сгушила в голямото кресло, така млада

и весела, като двете девойки до нея; която със стоманена нотка в гласа си бе обуздвала упорството на съпруга си, когато той настояваше да изпълни песента на Планинеца; която безстрашно бе яздила полупотънлия жребец в плувния басейн; и която няколко часа по-късно бе влязла в столовата като някаква възплетена мечта, така налагаща се е облеклото и личността си, да посрещне многобройните си гости.

Голямата къща, с всичките си чудеса и странни особености, изпълваше въображението му наред с образа на Паола Форест. Отново и отново пред погледа му изпъкваха тънките пръсти на Дар Хиал, чиито движения даваха нова сила на доводите му; черните бакенбарди на Аарън Хенкок, излагащ схващанията на Бергсон; протритите маншети на Терънс Макфейн, изливащ благодарността си пред бога за двуногите добичета, които му дават възможност в безделие да се храни на трапезата на Дик Форест и да мечтае под мадрьоновите му дървета.

Греъм изтърси лулата си и като хвърли последен поглед на непознатата стая, наредена съобразно с най-съвременните изисквания за удобство и комфорт, натисна електрическото копче и се озова между хладните чаршафи, буден в тъмнината. Той отново чуваше Паола Форест да се смее; отново я виждаше да излъчва блясък на сребро, стомана и сила; отново долавяше в мрака неотразимите движения на коленете ѝ, с които повдигаше дрехата си. Това светло видение просто му тежеше – тъй невъзможно му беше да откъсне очи от него. Постоянно се появяваше и гореше пред него – този вълнуващ образ, съчетан от светлина и багри, и макар да съзнаваше, че той е плод на въображението му, приемаше илюзията за действителност.

Видя жребецът и ездачката да потъват под водата, за да се появят тутакси отново; виждаше копитата, които удряха кипналата пяна; виждаше лицето на жената, която се смееше, вплитайки косата си в потъващата грива на животното. В ушите му наново прозвучаха първите звънки нотки на прелюдията и той пак видя същите ръце, които направляваха коня, да изтръгват от пианото цялото великолепие на чистите звуци на Рахманинов.

И когато най-после Греъм заспа, последната му мисъл беше: какви са тези чудни закони на развитието, които от първичната кал и прах са могли да създадат сиянието и красотата на женското тяло и женската душа?

ГЛАВА XII

На следното утро Греъм продължи да се запознава с порядките на Голямата къща. Предишния ден О'Май го бе посветил отчасти в някои особености и бе научил, че след като при събуждането си изпие чашка кафе, гостът предпочита да закуси на масата, а не в леглото. Също тъй О'Май го бе предупредил, че закуската се поднася в неопределен час, между седем и девет, и че гостите отиват в столовата, когато им е удобно. Ако иска кон, ако желае да поплува или ако му е нужен автомобил или друго някакво превозно средство и услуга от чифлика, уведоми го О'Май, достатъчно е само да поръча необходимото.

Като влезе в столовата в седем и половина, Греъм тъкмо имаше време да се сбогува с кореспондента на „Скотовъден вестник“ и е купувача от Айдахо, които, свършили закуската, се готвеха да вземат колата на чифлика, която щеше да пресрещне в Елдорадо влака за Сан Франциско. Той седна самичък, а един безукоризнено вежлив слуга китаец го покани да си поръча каквото иска и веднага изпълни желанието му – ледено студен грейпфрут в шери, който, гордо го уведоми прислужникът, е „отгледан на чифлика“. Отказвайки различните му предложени ястия и каши, Греъм тъкмо си беше поръчал обичайните рохки яйца с бекон, когато влезе Бърт Уейнрайт с небрежност, която Греъм веднага позна, че е само привидна. Не минаха и пет минути и в стаята се появи Ернестина Дестен, с будоарна шапчица и прелестен пенъоар, и много се учуди, като видя толкова много ранобудни хора.

По-късно, когато тримата вече ставаха от масата, пристигнаха Лют Дестен и Рита Уейнрайт. При играта на билиард с Бърт Греъм научи, че Дик Форест никога не идва на закуска, че работи в леглото от безбожно ранни часове, пие кафе в шест и само в много редки случаи се появява при гостите преди обед в дванадесет и половина. А колкото се отнася до Паола Форест, обясни Бърт, тя спи зле, става късно, живее зад врата без дръжка в обширно крило със собствен таен вътрешен двор с рядко срещаща се растителност, който дори той е виждал само веднъж, и при много малко случаи се появява пред гостите преди дванадесет и половина, а често пъти дори не се вестява и тогава.

– Видите ли, тя е здрава и силна – обясни той, – но от рождение страда от безсъние. Никога не е можела да спи, дори и когато е била съвсем малка. Но това не ѝ вреди, защото има силна воля и удивително

умее да се владее. Нервите и са винаги напрегнати, но вместо да буйства, когато не може да спи, тя просто си налага да почива – и успява. Това тя нарича „бели нощи“. Понякога заспива призори или в девет или десет сутринта; и тогава спи цели дванадесет часа и слиза на вечеря весела и бодра.

– Сигурно й е вродено – забеляза Греъм. Бърт кимна.

– То би било пречка за деветстотин деветдесет и девет жени от хиляда, но не и за нея. Тя го понася и ако веднъж не спи, вместо да се тревожи, тя просто си отспива друг път.

Още много други неща разказа Бърт Уейнрайт за домакинята и Греъм скоро разбра, че въпреки дългото познанство младият човек изпитваше страхопочитание пред нея.

– Още не съм видял човек, когото тя да не може да подчини, ако реши – призна той. – Мъж ли е, жена ли е, слуга ли е и каква възраст, пол, положение имат – всичко това е без значение, когато тя реши да се наложи. Просто не разбирам как го прави. Може би в очите й блясва някаква светлина или устните й придобиват някакъв израз – не знам какво е, но, тъй или иначе, тя налага волята си и другите й се подчиняват.

– Тя си има... особен начин на действие – призна Греъм.

– Точно това! – Лицето на Бърт светна. – Има си някакъв свой начин. Просто умее да се налага. Кара те някак си да се смразяваш, без да знаеш защо. Може би се е научила на самообладание, когато е трябвало със силата на волята си да прекарва безсънните нощи, без да хленчи и да разваля настроението си. Положително снощи не е мигнала – възбудата, знаете, многото хора, язденето на Планинеца във водата и тъй нататък. Както казва Дик, нещата, които обикновено държат останалите жени будни, като например опасност, буря в морето и други подобни, не я смущават. Тя може да спи като малко дете, казва той, когато бомбардират града, в който се намира, или когато корабът им е заседнал. Безсъмнено тя е истинско чудо. Трябва да поиграете с нея билиард – по английски, и тогава ще видите.

Малко по-късно, заедно с Бърт, Греъм се срещна с девойките в утринната стая, но въпреки часа, прекаран в свирене на шлагери, танци и бърбрене, той нито за миг не се отърва от чувството на самотност, на пустота, от желанието да види домакинята да влиза при тях през отворената врата в някакъв нов и неочакван образ и настроение.

А още по-късно, яхнал Алтадена и придружен от Бърт на една породиста кобила на име Моли, в продължение на два часа Греъм разглежда млечната ферма на имението и се върна тъкмо навреме, за да изиграе

е Ернестина уговорената партия тенис.

Той отиде на обед с нетърпение, което не се дължеше само на изострения му апетит; и почувствува истинско разочарование, когато домакинята не се появи.

– „Бяла нощ“ – обясни Дик Форест на гостенина си и прибави нови подробности към онова, което му бе разказал Бърт за вродената неспособност на Паола да спи нормално. – Представете си, бяхме женени вече няколко години, а аз не я бях виждал да спи. Знаех, че спи, но не я бях виждал. Бивал съм свидетел как прекарва три дни и три нощи, без да мигне, и все пак през всичкото време е приветлива и весела, а най-накрая заспива просто от изтощение. Това беше, когато шхуната „Ол ауей“ заседна при Каролинските острови и цялото население ни помагаше да се измъкнем. Работата не беше в опасността, защото опасност изобщо нямаше. Всичко беше шумът и възбудата. Тя цяла се бе отдала на онова, което преживяваше. И когато всичко беше почти свършено, за първи път в живота си наистина я видях да спи.

Сутринта бе пристигнал нов гост, някой си Доналд Уеър, с когото Греъм се среща на обедата. Види се, той беше добре запознат с всички и често бе посещавал Голямата къща. Греъм подразбра също, че макар и млад, той е известен като цигулар по цялото Тихоокеанско крайбрежие.

– Безумно е влюбен в Паола – каза Ернестина на Греъм, докато двамата излизаха от столовата.

Греъм вдигна вежди.

– Но за нея това няма значение – засмя се Ернестина. – Това става с всеки мъж, който идва тук. Свикнала е. Тя просто си има един очарователен способ да не обръща внимание на симптомите им, да се радва на присъствието им и да извлича от тях най-хубавото, което имат. Това много забавлява Дик. Няма да мине и една седмица и е вас ще стане същото. А ако не стане, всички страшно много ще се изненадаме. Освен това вероятно Дик много ще се обиди. Свикнал е да очаква това като нещо напълно обичайно. А когато един предан, горд съпруг придобие такъв навик, сигурно много ще го заболи, ако види, че не оценяват жена му.

– Е, ако така е прието, ще трябва да се подчиня – въздъхна Греъм. – И все пак мразя да върша онова, което правят другите само защото всички го правят. Обаче ако е такъв обичаят – няма какво! Но човек тъй много се затруднява, когато наоколо има толкова други мили девойки.

В продълговатите му сиви очи блесна насмешлива светлинка, която засегна Ернестина така дълбоко, че тя се загледа продължително в тях,

осъзна какво прави, сведе поглед надолу и се изчерви.

– Малкият Лео – младичкият поет, когото видяхте снощи – продължи да бърби тя, мъчейки се да излезе от неловкото положение, – също е лудо влюбен в Паола. Чувала съм Аарън Хенкок да го закача за някакъв цикъл сонети и не е трудно да се отгадае откъде идва вдъхновението. Терънс, ирландецът, знаете – той е лекичко влюбен. Видите ли, те просто не могат да се удържат; и можете ли да ги обвинявате?

– Разбира се, тя напълно заслужава това преклонение – промърмори Греъм, макар и да се чувствуваше смътно засегнат, че този празноглав ирландец, маниак на тема „азбука“, този анархист-епикуреец, който се гордее, че е безделник и че живее на чужд гръб, може да бъде дори леко влюбен в Малката стопанка. – Тя напълно заслужава възхищението на всички мъже – продължи спокойно той. – От беглите си впечатления от нея съдя, че е твърде забележителна и много очарователна.

– Тя е моя несъща сестра – съобщи Ернестина, – макар че не бихте могли да си представите, че във вените ни тече една и съща кръв. Толкова е различна. Различава се от всички Дестеновци, от всяка девойка, която познавам – впрочем не може да се каже, че е точно девойка. Тридесет и осем годишна е, знаете...

– Котенце, котенце – прошепна Греъм.

Хубавичката млада блондинка го погледна изненадана и удивена, смутена от привидно необяснимото му прекъсване.

– Котка – повтори той с насмешлив упрек.

– О! – възкликна тя. – Съвсем не го казах в този смисъл. Ще видите, че тук ние сме много откровени. Всички знаят възрастта на Паола. Тя сама си я казва. Аз пък съм на осемнадесет години. И за да ви накажа за лошотията ви, ще ви попитам вие колко сте годишен.

– Колкото е Дик – отвърна веднага той.

– А той е на четиридесет – изсмя се тържествуващо тя. – Ще дойдете ли да плувате? Водата ще е страшно студена.

Греъм поклати глава:

– Отивам с Дик на езда.

По лицето ѝ се изписа огорчение с всичката непосредственост на осемнадесетте ѝ години.

– О – запротестира тя, – пак неговите вечнозелени пасища или тераповидни склонове, или някакви чудеса по напояването.

– Но той спомена нещо за плуване в пет часа.

Лицето ѝ радостно светна.

– Тогава ще се видим при басейна. Сигурно ще е същата компания.

Паола каза, че в пет часа ще отидем да плуваме.

След като се разделиха под една дълга аркада, откъдето той трябваше да се отправи към стаята си в кулата, за да се преоблече за езда, тя спря внезапно и извика:

– О, мистър Греъм. Той се обърна послушно.

– Всъщност вие не сте длъжен да се влюбите в Паола, знаете. Аз само така се изразих.

– Ще бъда много, много внимателен – обеща тържествено той, макар че в очите му блесна насмешливо пламъче.

И все пак, вървейки към стаята си, той не можеше да не си признае, че очароването на Паола Форест или по-право далечните му вълшебни пипалца го бяха докоснали и вече се обвиваха около сърцето му. И в този момент той почувствува, че би предпочел да отиде на езда с нея вместо със стария си приятел Дик.

Когато се отправи от къщата към дългия коневръз под старите дъбове, той се оглеждаше жадно за домакинята. Там бяха само Дик и конярят, но многото оседлани коне, които биеха копита на сянка, събудиха надеждата му. Двамата обаче потеглиха сами. Дик посочи коня й, буен и дорест породист жребец е малко австралийско седло и стоманени шпори, е двойни юзди и обикновен мундшук.

– Не знам какви са плановете й – каза той. – Още не се е появила, но поне е положително, че по-късно ще отиде да плува. Ще я видим тогава.

Язденето достави голямо удоволствие на Греъм, но все пак той неведнаж се улови как хвърля поглед на ръчния си часовник, за да види колко още остава до пет часа. Наближаваше време за агнене на овците; двамата мъже прекосяваха една след друга ливадите, като ту единият, ту другият трябваше да слиза от коня и да изправя на краката им закръглените великолепни шропшиърски и рамбуйе-мериноскови овци, които, бедни жертви на извършвания от хората подбор, не можеха сами да станат, след като веднъж се бяха повалили на широките си гърбове, и безпомощно размахваха към небето четирите си крака.

– Наистина доста се потрудох, за да създам американски мериноскови овци – казваше Дик, – да имат добре развити крака, силен гръб, здрави ребра и издръжливост. На европейската порода липсваше издръжливост. Тя бе твърде много гледана и изнежена.

– Големи неща правите, големи – увери го Греъм. – Представете си, да изпраща човек овни в Айдахо! Това говори само за себе си.

Очите на Дик заблестяха, когато отговори:

– Не само в Айдахо. Може да ви прозвучи невероятно и простете, че се хваля, но днешните големи стада на Мичиган и Охайо са потомство на моите отгледани в Калифорния овни порода рамбује. Вземете Австралия. Преди дванадесет години продадох три овена по триста долара всеки на един тамошен заселник. След като ги завел в Австралия и ги показал, продал ги за три хиляди долара, а сетне поръча от мене цял кораб товар. И Австралия наистина спечели от това. Там заявяват, че люцерната, артезианските кладенци, хладилните параходи и овните на Форест са утроили производството на вълна и агнешко месо.

Съвсем случайно, на връщане, те срещнаха управителя на конезавода, Мендънхол, и той ги заведе в едно обширно пасище, прорязано от гористи долове и осеяно с дъбове, за да разгледат стадо едногодишни шаиърски коне, които на следното утро щяха да бъдат изпратени по високите пасища и заслони на Мирамар Хилз.

Бяха около двеста, с груба козина, която започват да сменят, с голям кокал и едри за възрастта си.

– Не може да се каже, че ги угояват – обясни Дик Форест, – но мистър Мендънхол се грижи да не им липсва необходимата храна още от самото им раждане. Там горе на хълмовете, където сега отиват, към тревата ще се прибавя и зоб. Така те всяка вечер ще се събират на хранилищата и хората, които ги гледат, ще могат да ги следят без особено усилие. През последните пет години само за Орегон ежегодно съм изпращал петдесет двегодишни жребци. Те са, така да се каже, стандартни. Хората там знаят какво получават. Познават така добре моя стандарт, че купуват на вяра, без предварително да са ги видели.

– В такъв случай сигурно правите много строг подбор – забеляза Греъм.

– Да. Бракуваните коне можете да видите като товарни животни по улиците на Сан Франциско – отвърна Дик.

– А също и по улиците на Денвър – допълни мистър Мендънхол – и на Лос Анжелис, и... само преди две години, когато имаше глад за коне, за Чикаго изпратихме двадесет транспорта четиригодишни кастрирани коне средно по хиляда и седемстотин долара всеки. Най-леките струваха по хиляда и шестстотин, а имаше чифтове до хиляда и деветстотин. Боже мой, какви цени се получаваха нея година от конете!

Когато мистър Мендънхол се отдалечи с коня си, към тях приближи един човек, яхнал стройна, размахваща гривата си кобила, порода паломина. Дик го представи на Греъм като мистър Хенеси, ветеринар на имението.

– Чух, че мисис Форест разглеждала жребците – обясни той на Дик – и отидох да ѝ покажа нашата Сърна. След по-малко от една седмица ще може вече да я язди. Кой кон си е избрала днес?

– Франт – отвърна Дик, сякаш очакваше неодобрението, което мистър Хенеси веднага показа, като поклати глава.

– Никога няма да се примиря с това – жени да яздят жребци – промърмори ветеринарят. – Франт е опасен. По-лошо – макар и да свалям шапка на постиженията му, – той е зъл и коварен. Тя... мисис Форест, трябва да го язди с намордник... но той обича и да рита и не виждам как би могла да сложи възглавнички на копитата му.

– Е, няма що – успокой го Дик, – той е с мундшук, който наистина върши работа, а пък тя умее да си служи с него.

– Дано някой ден не я хвърли от седлото – замърмори Хенеси. – Както и да е, ще си отдъхна, когато свикне със Сърна. Това е кон тъкмо за дама – колкото искаш буен, но не коварен. Чудесна кобилка, чудесна! Пък и ще се поукроти. Но винаги ще си остане весела и жива – няма да се превърне в екземпляр от манеж.

– Да отидем отсреща – предложи Дик. – Франт добре ще разиграе мисис Форест, ако го закара сред онези младоци. Това, знаете, е нейно царство – поясни той на Греъм. – Всички коне за езда и за работа са нейно занимание. И тя постига чудесни резултати. Сам не мога да разбера как става това. Все едно, че някакво момиченце попада в химическа лаборатория, пълна със силно избухливи вещества, и като ги смесва, както ѝ дойде, получава помощни съединения от онези; които получават си-вобрадните химици.

Тримата мъже свърнаха по един пряк път през имението и след около половин миля пресякоха един залесен дол, където течеше малко поточе, и излязоха на заоблен терасовиден склон, покрит е богати пасища. Първото нещо, което видя Греъм, бе цяло множество едногодишни и двугодишни жребци, насъбрани любопитно около Паола, възседнала златисточервения породист Франт, който, изправен на задните си крака, размахваше предните във въздуха и цвилеше пронизително. Те спряха конете си и загледаха.

– Някой ден ще я хвърли – измърмори сърдито ветеринарят. – Този Франт е опасен.

Но в същия миг Паола Форест, незабелязала зрителите, извика нещо рязко и повелително и подобно на същински кавалерист забодя остриите шпори в гладките като коприна хълбоци на Франт и го накара да застане на четирите си крака на земята, вече усмирен, макар и да

потръпваше неспокойно и да хапеше юзди.

– Пак ли рисковане? – упрекна я меко Дик, когато тримата се приближиха към нея.

– О, аз мога да се справям с него – промълви тя през стиснати зъби, докато е опънати назад уши и злобно святкащи очи Франт оголи зъби и за малко щеше да ухапе крака на Греъм, ако тя не бе дръпнала бързо поводите през врата му и не бе забола здраво и двете шпори в хълбоците му.

Франт се разтрепери, изцвили и за момент се усмири. – Старата игра, играта на белия човек – засмя се Дик. – Тя не се бои от него и той го знае. Тя го надхитрява, надминава го по необузданост и му показва какво значи истинска свирепост.

Докато те наблюдаваха сцената, готови да се хвърлят от конете си и да се притекат на помощ, Франт три пъти се опита да се разбеснее и три пъти, решително, боравейки внимателно и леко с мундшука, Паола Форест заби шпори в ребрата му – и той най-после застана на място, изпотен, запенен, разтреперан, победен и усмирен.

– Белият човек винаги е действал така – поучително говореше Дик, докато Греъм цял бе обладан от трепетно възхищение пред малката звероукротителка. – Той е надминал по свирепост дивака навред в света. Надминал го е в издръжливост, в мръсотия, в скалпиране, в измъчване, в човекоядство – да, човекоядство. Положително може да се каже, че доведен до крайност, белият човек е изял повече хора от доведения до крайност дивак.

– Добър ден – поздрави Паола гостенина, ветеринаря и съпруга си. – Смятам, че вече съм го обуздала. Нека разгледаме жребците. Пазете се от зъбите му, мистър Греъм. Ужасно хапе. Стойте по-далеч от него и ще запазите крака си за стари години.

Сега, след като представлението на Франт свърши, жребците, подгонени от някакъв дяволски дух сред тях, се разбягаха и разкачаха по зелената поляна, докато любопитство отново ги привлече, и те се спряха в кръг и загледаха, а сетне, поведени от една особено дръзка кестенява кобила, се събраха в полукръг пред ездачите.

Отначало Греъм едва забелязваше жребците. Той виждаше своята многолика домакия в нова роля. Нямах ли край нейната многоликост? – запитваше се той, поглеждайки над великолепно, потно, покорено животно, което тя яздеше. Въпреки огромните си размери Планинеца беше благонравно и кротко животно в сравнение с този Франт, който цвилеше, хапеше, риташе и изобщо проявяваше цялата буйност и

коварство, на които е способен един породист кон.

– Погледни я – прошепна Паола на Дик, за да не изплаши дръзката кестенява кобила. – Не е ли чудесна! Ето за какво съм се трудила – обърна се Паола към Евън. – У тях винаги ще се намери някакъв недостатък, някакъв порок, в най-добрия случай само се доближават до идеала, без да са свършени. Погледнете я. Едва ли някога ще ми се удаде да постигна нещо по-добро. Баща ѝ е Великия вожд, ако познавате родословната книга на конете ни. Продадох го за шестдесет хиляди долара, когато окуця. Наехме го временно за използване. Тя беше единственият му приплод за сезона. Обаче погледнете я! Взела е неговите гърди и дробове. Имаш богат избор от кобили. Майка ѝ не беше от тях, но аз я избрах. Тя беше упоритата стара мома, но беше тъкмо кобила за Великия вожд. Това е първото ѝ жребче и тя беше осемнадесетгодишна, когато го роди. Но аз си знаех, че ще се получи нещо чудесно. Достатъчно беше само да погледна Великия вожд и нея, за да разбере, че резултатът ще бъде великолепен.

– Майката беше само наполовина чистокръвна – обясни Дик.

– Но пък, от друга страна, имаше доста моргановска кръв – добави веднага Паола – и по гърба ѝ се вижда характерната ивица на мустангите. Ще я наречем Нимфа дори и ако за нея няма място в родословната книга. Тя ще е първият ми безупречен и свършен кон за езда, уверена съм, и ще е точно каквото обичам – най-после мечтата ми ще се сбъдне.

– Конят има четири крака, по два от всяка страна – заяви дълбокомислено мистър Хенеси.

– И от пет до седем вида вървеж – подхвана шеговито Греъм.

– И все пак нямам слабост към тези кентъкски коне с техния разнообразен вървеж – каза бързо Паола, – годни само за разходка в парк. Но за Калифорния, с нейните неравни пътища, планински пътечки и тъй нататък, дайте ми бърз кон, ситен тръс, дълга крачка и не твърде силен галоп, пригоден за големи разстояния. Разбира се, добра е и ситната стъпка на лекия галоп, но това едва ли бих могла да нарека отделен вид вървеж – той е чисто и просто дълъг галоп, приспособен за яздене във ветровито време и по неравен терен.

– Истинска красавица – възхити се Дик, като наблюдаваше със светнали очи дръзката кестенява кобилка, която смело се беше приближила и тревожно душеше разтрепераната и с разширени ноздри муцуна на укротения Франт.

– Предпочитам конете ми да бъдат почти чистокръвни, а не напълно – заяви Паола. – Конят-бегач е добър за хиподрума, но е твърде

специализиран за ежедневните ни нужди.

– Хубаво съчетание – забеляза мистър Хенеси, като посочи Нимфа. – Достатъчно къса, за да тича добре, и достатъчно дълга за хубав тръс. Признавам, никак не вярвах, че комбинацията ще излезе сполучлива; но все пак вие успяхте да получите чудесен резултат.

– Когато бях млада девойка, няхах коне – обърна се Паола към Греъм – и просто е невероятно хубаво, че сега не само ги имам, но дори мога да ги развъждам и да създавам каквито си желая видове. Понякога дори самата аз не мога да повярвам и трябва да дойда тук да ги погледам и да се уверя, че е истина.

Тя извърна глава и погледна Форест с благодарни очи.

Греъм проследи как те се гледаха един друг цяла половина минута. Стана му съвсем ясно какво удоволствие доставя на Форест радостта на жена му, младежкият ѝ ентузиазъм, жизнерадостността ѝ. „Щастливец“ – помисли си Греъм, но не защото приятелят му имаше обширно имение, което му носи успехи и придобивки, а защото притежаваше тази чудесна жена, която можеше да го гледа с такива открити и благодарни очи, с каквито го бе погледнала Малката стопанка.

Когато Паола Форест се обърна към жребците и посочи с бича си едно черно едногодишно конче, което подръпваше пролетната трева, Греъм с недоверие си спомни думите на Ернестина, че тя била на тридесет и осем години.

– Погледни тази плоска задница, Дик – каза тя, – и тези крака и бабки¹⁵ – и като се обърна към Греъм, добави: – По-различни са от дългите глезени на Нимфа, нали? Но аз ги исках именно такива. – Тя се позасмя с едва доловима нотка на раздразнение. – Майката беше светло червеникавокафява – почти като току-що отпечатана двадесетдоларова банкнота – и така ми се искаше да имам от нея един чифт, от същия цвят, за собствената ми карета. Е, не мога да кажа, че получих точно каквото исках, макар и да я събрах с великолепен дорест бегач. И ето наградата ми, този черния – почакайте да отидем при породистите кобили и ще видите другия, негов еднороден брат, пък махагоново-кафяв. Така съм разочарована.

Тя посочи чифт тъмночервени коне, които пасяха заедно:

– Тези двата са от Гай-Дилън, знаете, брата на Лу Дилън. Те са от различни кобили, не съвсем еднакво дорести, но не са ли чудесна двойка? А и двата са взели кожата на Гай-Дилън.

15. Бабка – частта на конския крак, непосредствено над копитото. Б. пр.

Тя подкара напред укротения си жребец, като обиколи отстрани стадото, за да не го подплаши, обаче няколко жребца се разбягаха.

– Погледнете ги! – извика тя. – Ей там онези пет са впрегатни. Вижте как вдигат предните си крака, когато бягат.

– Ще остана страшно разочарован, ако не направя от тях достойна за награда четворка за карета – похвали я Дик и отново извика в очите ѝ благодарствения поглед, който причини болка на Греъм.

– Два са от по-тежки кобили – ето онзи в средата и най-крайният вляво, – а ето другите три, от които може да се избере преден кон за впрягане. Един и същ баща, пет различни майки, и от петте – кончета, всички родени по едно и също време, четири си приличат напълно – това е истински късмет, нали?

Тя се обърна бързо към мистър Хенеси:

– Вече виждам кой измежду двугодишните ще можем да продадем за игра на поло. Веднага можете да ги познаете.

– Ако мистър Мендънхол не получи за онзи пъстър кон чисти хиляда и петстотин, то ще е само защото вече не е модерно да се играе поло – съгласи се ветеринарят със засилващ се ентузиазъм. – Следил съм ги. Ето там бледочервения. Спомнете си как той не вървеше добре. Дайте му още една годинка и ще видите какво ще излезе от него... Вижте родителите му! Наблюдавайте го как се обръща! Кравешка кожа ли? Сребърен медал ще ни донесе той! Трябва му една година да се оправи и ще може да участва в международен конкурс. Чуйте какво ви казвам. Още от самото начало си имах вяра в него. Оставете онази бърлинггеймска пасмина. Когато отрасне, изпратете го право на Изток.

Паола кимаше, слушайки преценките на мистър Хенеси, а очите ѝ блестяха заедно с неговите, изпълнени с възхищение при вида на бликащия наоколо млад живот, за който тя беше отговорна.

– Много ти става болно обаче, когато продадеш такива красавици – призна си тя на Греъм, – и знаеш, че така бързо могат да ги съсипят на игрището.

Вниманието ѝ бе така погълнато от животните, че в думите ѝ не се долавяше капчица преструвка или поза – дотолкова, че Дик не можа да се удържи да не похвали пред Евън правилните ѝ преценки.

– Аз мога да преровя цяла библиотека по коневъдство и да предъвквам и размишлявам върху закона на Мендел, докато ми се завие свят, и пак си оставам тъпак. Тя обаче е гений. Не ѝ е необходимо да изучава никакви закони. Долавя ги някак си по интуиция, като по магия. Нужно ѝ е само да измери с очи стадо кобили, да ги поопипа малко с ръка, да

огледа наоколо, докато намери подходящите жребци, и почти винаги получава желания резултат – освен цвета, нали тъй, Паола? – подразни я той.

Тя се засмя на отправената срещу самата нея шега и зъбите ѝ блеснаха. Мистър Хенеси се присъедини към смеха, а Дик продължи:

– Погледнете там онова жребче. Ние всички смятахме, че Паола е объркала. А погледнете го! Една стара, болнава чистокръвна кобила, която ние искахме да извадим от строя паради старост, тя кръстоса със стандартен жребец; получи се кобила; кръстоса я с чистокръвен; кръстоса дъщерята със същия стандартен кон; преобърна теориите ни с главата надолу и – погледнете го сега: ще вземе всесветски рекорд като пони за игра на поло. За едно нещо трябва да ѝ свалим шапка: тя не позволява на женската си сантименталност да пречи на подбора ѝ. О, достатъчно е твърда. Безпощадна е като мъж, когато трябва да изхвърля нежелателните екземпляри и да подбира онези, които ѝ са нужни. Но още не е овладяла тайната на цветовете. Ето къде дарбата ѝ изменя, нали, Паола? Ще трябва още известно време да се задоволяваш с Дъди и Фъди за каретата си. Впрочем как е Фъди?

– Поправи се – отвърна тя – благодарение на мистър Хенеси.

– Нищо сериозно – добави ветеринарят. – Известно време храната не му понасяше. Конярят се беше поуплашил малко повече, нищо друго.

ГЛАВА XIII

От пасището на жребците до плувния басейн Греъм разговаряше с домакинята и яздеше толкова близо до нея, колкото позволяваше лошотията на Франт, докато Дик и Хенеси, които вървяха напред, се бяха задълбочили във въпроси, свързани с имението.

– Безсънието ми е пречило цял живот – каза тя, като погъделичка Франт е шпори, за да предотврати ново разлудуване. – Но аз отрано се научих да не се оставям да ми действа на нервите и да занимава съзнанието ми. Нещо повече, още от ранна младост свикнах да извличам от него полза и дори удоволствие. Сама по този начин можех да победея нещо, което знаех, че ще трае през целия ми живот. Сигурно сте се опитвали да се измъкнете от водовъртеж край морски бряг, нали?

– Да, за да се измъкне човек, не трябва да плува срещу течението – отвърна Греъм, отправил очи върху порозовелите ѝ бузи и ситните капчици пот, предизвикани от постоянната ѝ борба с буйното животно, което яздеше. Тридесет и осем! Не лъжеше ли Ернестина? Паола Форест не изглеждаше и на двадесет и осем. Тя имаше кожа на девойка – тъй нежна, с малки пори и прозрачна.

– Точно така – продължи тя. – Като не се бориш с течението. Оставайш се да те повлече надолу, след това нагоре, по движението на вълните, докато излезеш отново на въздух. Дик ме научи на тази игра. Същото е и с безсънието ми. Ако възбудата от току-що преживени събития не ми позволява да потъна в лоното на съня, аз ѝ се отдавам и тогава побързо се измъквам от бурните води и ме обхваща забрава. Опитвам се да преживея отново и отново, от най-различни страни, вълнуващите случки, които не ми позволяват да заспя.

Ето например вчерашното плуване с Планинеца. Нощес го преживях многократно във въображението си тъй, както го бях преживяла в действителност. След това го преживях като зрител – като девойките, като вас, като каубоя и най-вече като съпруга ми. След това го пресъздадох в картина, в много картини, от всички страни; нарисувах ги, сложих ги в рамки, окачих ги; а после ги разгледах като зрител, сякаш ги виждах за първи път. Представих си, че съм на мястото на най-различни зрители – от съсухрени стари моми и мършави заваяни старци до ученички и гръцки юноши от преди хиляди години.

После го изразих в музика. Свирих го мислено на пианото и си

представих как би звучало от пълен оркестър или от духови инструменти. Изпях го, декламирах го – като епос, като лирика, като сатира; и след дълги изморителни часове, разбира се, заспах сред всичко това и не съзнах, че съм спала, докато не се събудих днес в дванадесет. Последен път чух часовникът да бие шест. Шест часа непрекъснат сън – за мене това значи да изтегля голяма печалба в лотарията на съня.

Когато тя свърши разказа си, мистър Хенеси се отдалечи по една пряка пътека, а Дик Форест се върна назад и отиде от другата страна на жена си.

– Искате ли да участвате в един облог, Евън? – запита той.

– Да чуя първо условията – отвърна Греъм.

– Пури срещу пури, а облогът е да уловите Паола в басейна в продължение на десет минути – не, на пет, защото си спомням, че сте отличен плувец.

– О, дай му по-голяма възможност, Дик – извика великодушно Паола. – Дори и десет минути няма да му стигнат.

– Но ти не го познаваш – възрази Дик. – И не цениш пурите ми. Казвам ти, че е превъзходен плувец. Той е побеждавал канаки¹⁶, а ти знаеш какво значи това.

– Тогава трябва да си помисля дали да се състезавам с него. Може би той ще ме догони с убийствено бърз кроул, преди още наистина да съм започнала. Разкажи ми подвизите и победите му.

– Ще ти разкажа само една случка. Още говорят за нея на Маркизките острови. Това е било по време на големия ураган в 1892 година.

Преплувал четиридесет мили за четиридесет и пет часа и само той и един друг достигнали сушата. Останалите били канаки. Той бил единичният бял човек; и все пак се оказал по-издръжлив от другите – те всички потънали.

– Но ти нали каза, че имало и друг? – прекъсна го Паола.

– Тя е била жена – отвърна Дик. – Канаките се удавили.

– Значи, жената е била бяла? – настояваше Паола. Греъм я погледна бързо и макар тя да бе задала въпроса на съпруга си, главата ѝ проследи неговото движение и питащите ѝ очи срещнаха прямо и открито неговите. Греъм издръжа погледа ѝ и със същата прямота и твърдост отговори:

– Тя беше канака.

– Царица при това – намеси се Дик. – Царица от древния род на туземните вождове. Била е царица на остров Хуа-хоа.

---

16. Канаки – туземци от Маркизките острови. Б. пр.

– Царската кръв ли ѝ е помогнала да прояви по-голяма издръжливост от другите туземци? – запита Паола. – Или вие ѝ помогнахте?

– Струва ми се по-скоро, че взаимно си помагахме към края – отвърна Греъм. – И двамата изгубвахме съзнание за по-кратко или по-дълго време. Ту тя, ту аз изпадахме в несвяст. Стигнахме сушата на залез – впрочем това беше непристъпна стена, о която се разбиваха крайбрежните вълни, високи чак до небето. Тя ме улови и впи нокти в мене под водата, за да ме свести. Видите ли, аз исках да се качим на брега, което щеше да бъде гибелно.

Тя ми даде да разбере, че знае къде се намира; че течението минава край брега в западна посока и че за два часа ще ни отнесе до едно място, където ще можем да излезем на суша. Кълна се, че почти през целите тези два часа аз или съм спал, или съм бил в безсъзнание; кълна се също, че когато от време на време идвах в съзнание и не чувах вече рева на крайбрежните вълни – и тя биваше в същото състояние. Тогава и аз на свой ред впих нокти в нея и я разтърсвах, за да дойде на себе си. Изминаха още три часа и най-после се добрахме до пясъка. Заспахме на самото място, където се бяхме измъкнали от водата. На следното утро ни събудиха палещите слънчеви лъчи и ние припгълзахме под сянката на няколко диви бананови дръвчета, намерихме прясна вода и отново заспахме. Когато се събудих, беше нощ. Отново пих вода и спях до сутринта. Тя все още спеше, когато ни намериха група канаки, тръгнали на лов за диви кози от съседната долина.

– Бас държа, че щом сте оцелели, след като толкова канаки са се удавили, по-скоро вие сте помагали на нея, отколкото тя на вас – забеляза Дик.

– Сигурно навеки ви е останала благодарна – каза Паола, отпървила поглед право в очите на Греъм. – Не ми казвайте, че не е била млада, красива, истинска златистомургава богиня.

– Майка ѝ беше царицата на Хуа-хоа – отвърна Греъм. – Баща ѝ беше английски благородник, учен-елинист. По това време те бяха вече умрели и царица беше самата Номаре. Тя наистина беше млада. И беше красива, по-красива от всяка друга жена в света. Благодарение на кожата на баща ѝ нейната беше не златистокафява, а мургавозлатиста. Но, разбира се, вие сте чули тази история...

Той замлъкна и погледна въпросително Дик, който поклати глава.

Викове, кръсъци и плясък на вода, които се чува иззад група дървета, ги предупредиха, че са близо до плувния басейн.

– Ще трябва някога да ми доразкажете историята – заяви Паола.

– Дик я знае. Не разбирам защо не ви я е разказал. Тя сви рамене.
– Сигурно не е имал време или случай.
– Бога ми, тази история е разпространена навред – засмя се Греъм.
– Трябва да знаете, че някога бях моргантичен – или как се нарича – цар на канибалските острови, или поне на един райски красив полинезийски остров. „Гдето моравите вълни се удрят в опаловия бряг под шепота на тропическата гора“ – затананика небрежно в заключение той и скочи от коня си.

– „И бялата нощна пеперуда трепка над заспиващата лоза, а пчелата над цъфналата детелина“ – поде тя друг стих от песента, когато Франт едва не впи зъби в крака ѝ и тя го усмири с шпората, след което почака Дик да ѝ помогне да слезе и да го завърже.

– Пури! И аз участвам! Няма да я уловите! – Извикаха Бърт Уейн-райт от високата четиридесет фута площадка за скачане във водата. – Почакайте! Идвам!

И той наистина отиде при тях, като се гмурна с почти професионално умение, което предизвика одобрителните ръкопляскания на девойките.

– Отличен скок, много майсторски – каза му Греъм, когато той излезе от басейна.

Бърт се опита да си даде вид, че е равнодушен към похвалите, но не успя и за да излезе от това положение, се впусна да говори за облога.

– Не знам какъв плувец сте, Греъм – рече той, – но поддържам Дик за пурите.

– И аз; и аз! – обадиха се в хор Ернестина, Лют и Рита.

– Бонбони, ръкавици, изобщо каквито дреболии решите да рискувате – добави Ернестина.

– Но и аз не знам постиженията на мисис Форест – запротестира Греъм, след като прие облога. – Все пак, ако в пет минути...

– Десет минути – каза Паола – и ще тръгнем от противоположните краища на басейна. Справедливи условия, нали? Щом ме докоснете, значи, сте ме уловили.

Греъм изгледа Паола с тайно възхищение. Тя беше облечена не в бялото копринено трико, което очевидно слагаше само в женско общество, а в кокетен модерен костюм за къпане в преливащи се синьозелени багри – почти като цвета на водата в басейна; къса поличка малко над коленете, чиято закръгленост му бе позната; дълги чорапи в тон с костюма и мънички пантофи, привързани с кръстосани панделки. На главата ѝ имаше предизвикателна шапчица, тъй предизвикателна като самата

Паола, когато настояваше за десет минути вместо за пет.

Рита Уейнрайт държеше часовника, а Греъм отиде на другия край на дългия сто и петдесет фута басейн.

– Паола, той ще те хване, ако си позволиш да рискуваш – предупреди я Дик. – Евън Греъм е същински човек-риба.

– Смятам, че Паола ще му покаже едно-друго дори и без тръбата – похвали я лоялно Бърт. – И се обзалагам, че се хвърля във водата поумело от него.

– Там ще изгубите – отвърна Дик. – Видях скалата, от която се е хвърлил на Хуа-хоа. Това беше, след като си бе отишъл оттам и подир смъртта на царица Номаре. Тогаваше бил младеж – само на двадесет и две години; иначе не би могъл да направи такова нещо. Хвърлил се от върха на скалата Пау-уи, висока сто двадесет и осем фута. А не е могъл да се хвърли по правилата на скока „чайка“, защото, докато бил във въздуха, трябвало да внимава да избегне две издатини по-надолу. По традициите на самите канаки по-горната от тези издатини била най-високото място, от което те дръзвали да се хвърлят, и откак се помнели, никой не се бил опитвал да скочи от най-горната скала. Той обаче го сторил. И сам станал традиция. Докато на остров Хуа-хоа има канаки, той ще живее в паметта им... Гответе се, Рита. Пуснете ги точно на минутата.

– Просто е срамота да се правят шеги с такъв умел плувец – призна им Паола, обърнала поглед към гостенина, който бе застанал на другия край на басейна, и двамата чакаха сигнала.

– Той може да те улови, преди да изиграеш своя фокус – предупреди отново Дик, след което се обърна към Бърт със сянка от загриженост: – Там всичко в ред ли е? Защото, ако не е, Паола ще преживее няколко неприятни секунди, преди да се измъкне.

– Всичко е както трябва – увери го Бърт. – Сам влязох вътре. Тръбата работи. Има достатъчно въздух.

– Готови! – извика Рита. – Тръгвайте!

Греъм се затича стремглаво към техния край, докато Паола се стрелна към високата площадка и когато тя достигна върха, неговите ръце и крака бяха на по-ниските стъпала. Той беше на половин път до нея, когато тя заплаши, че ще се хвърли, принуждавайки го да спре изкачването и да излезе на високата двадесет фута площадка, готов да я последва във водата. Тогаваше се разсмя, гледайки надолу към него, и не скочи.

– Времето минава – ценните секунди отлитат – издекламира Ернестина.

Когато той започна да се изкачва, Паола отново го прогони на подолната площадка, като заплаши, че ще скочи. Но Греъм не губеше напразно секундите. Той реши да се качи и Паола, заела позицията за хвърляне, вече не можеше да го отпраща нагоре-надолу. Той се втурна да достигне високата тридесет фута площадка, преди тя да е скочила във водата, и тя видя, че ще е неразумно да се бави повече. Паола се хвърли в пространството, с отметната назад глава, със сгънати лакти, с ръце до гърдите и изопнати един до друг крака, при което тялото ѝ зае във въздуха хоризонтално положение.

– Същинска Анет Келерман! – понесе се възхитеният вик на Бърт Уенрайт.

Греъм спря преследването, за да наблюдава завършването на скока, и видя как, като достигна няколко фута над водата, Паола наведе напред глава, изопна ръце, стисна ги една в друга като арка пред главата си, а хоризонталното положение на тялото си измени така, че да се гмурне точно под обичайния ъгъл.

В момента, когато тя докосна водата, той застана на високата тридесет фута площадка и зачака. От тази височина той ясно различаваше под повърхността тялото ѝ, което плуваше с пълна скорост право към противоположния край на басейна. Чак тогава скочи и той. Беше уверен, че ще я надмине и благодарение на енергичния си скок се озова двадесет фута по-напред от мястото, където тя се бе гмурнала.

Но в същия миг, когато той докосна повърхността, Дик потопа във водата два плоски камъка и ги удари един о друг. Това беше сигнал за Паола да промени посоката си. Греъм чу удара и се зачуди какво може да означава това. Той излезе на повърхността и с необикновено бърз кроул изплува до отсрещния край. Измъкна се от водата и огледа повърхността. Изблик на ръкопляскания от онази страна, където се намираха девойките, привлече погледа му към Малката стопанка, която излизаше от водата на другия край.

Той отново премина басейна и тя отново се изкачи нагоре по стъпалата. Но този път благодарение на издръжливостта и правилното си дишане той почти се изравни с нея и тя се принуди да спре на двадесетфутовата площадка. Без да губи време да заема позицията и да се готви за скок, тя веднага се хвърли с изпънато тяло и се насочи към западния край на басейна. Дватама се озоваха във въздуха почти едновременно. Във водата и под нея той чувствуваше по лицето и ръцете си вълните, разлюлени от нейните движения, но тя свърна в дълбоката сянка, хвърлена от ниското следобедно слънце, където водата беше толкова тъмна,

че той не можеше нищо да различи.

Когато докосна стената на басейна, той излезе на повърхността. Тя не се виждаше. Греъм се изправи задъхан и застана, готов да се гмурне веднага щом я забележи. Но от нея нямаше нито следа.

– Седем минути! – извика Рита. – И половина!... Осем!... И половина!

Никаква Паола Форест не се показваше на повърхността. Греъм рещи, че няма защо да се тревожи, тъй като по лицата на другите не се четеше никакво безпокойство.

– Губя – заяви той, когато Рита оповести „девет минути!“

– Тя е под водата повече от две минути, но вие сте твърде спокойни, за да се тревожа и аз – рече той. – Все още ми остава една минута – може би няма да изгубя – добави бързо Греъм, влизайки отново в басейна.

Като се спусна надолу, той се обърна и започна да опипва с ръце циментовата стена на басейна. По средата, по негова преценка може би на десет фута под повърхността, ръцете му се натъкнаха на едно отверстие в стената. Той опипа наоколо и като се убеди, че не е закрито с нищо, влезе смело вътре. Почти преди да бе напълно влязъл, той откри, че може да плува нагоре; но той плуваше бавно и като излезе на повърхността сред непрогледен мрак, продължаваше да опипва наоколо, без да пляска и шуми.

Пръстите му докоснаха една хладна гладка ръка, която инстинктивно се отдръпна при допирането, и притежателката ѝ извика високо и изплашено. Той я стисна здраво и се разсмя; Паола също се засмя. В съзнанието му изплува един стих от Първа песен на песните: „Като чух смеха ѝ в мрака, пламенно я залюбих.“

– Вие наистина ме изплашихте, когато ме докоснахте – рече тя. – Влязохте безшумно, а аз бях на хиляди мили далеч и мечтаех...

– За какво? – запита Греъм.

– Честно казано, тъкмо ми бе хрумнала мисълта за една рокля – винено кадифе, със строги прави линии, с тежки златни ивици, галон и тъй нататък. И само една скъпоценност – пръстен с огромен червен рубин, който Дик ми подари преди години, когато плувахме с шхуната „Ол ауей“.

– Има ли нещо, което да не умеете да правите? – попита той със смях.

Тя също се засмя и смехът им странно прокълтня и отекна в пустия мрак.

– Кой ви каза за тръбата? – запита тя след малко.

– Никой. След като минаха две минути и вие не се показахте, аз се досетих, че тук има нещо такова, и дойдох да го откроя.

– Това беше хрумване на Дик. Той нареди да вградят тръбата след построяването на басейна. Какви ли не капризи му идват наум. Голямо удоволствие му правеше да кара разни стари дами да припаднат от страх, като влизаше в басейна със синовете или внуците им и се скриваше тук. Но след като една-две едва не умряха от уплаха – говоря за старите дами, – той започна да си служи с мене, както днес, за да прави номера на по-смели хора, като вас например... О, случи се и друга история. Тук беше дошла една мис Коглан, приятелка на Ернестина, пансионерка. Изхитриха се да я поставят точно до изхода на тръбата, а Дик се хвърли от високата площадка и преплува тук през вътрешния край на тръбата. След няколко минути, когато тя едва не бе припаднала от страх, че се е удавил, той ѝ заговори през тръбата с най-ужасен задгробен глас. И точно тук мис Коглан изгуби съзнание.

– Сигурно е имала слаби нерви – забеляза Греъм, борейки се с неудържимото желание да има кибрит, за да го запали и види как Паола цапа във водата до него, за да се държи на повърхността.

– Тя си имаше сериозно оправдание – отвърна Паола. – Беше съвсем младичка – осемнадесетгодишна; и се беше увлякла в Дик по ученически. С тях все така става. Знаете, той е такова момче, когато се разиграе, че те не могат да разберат какъв опитен, работлив, дълбокомислен, зрял и възстар господин е той. Неловкото тук беше, че когато се свести и преди да дойде напълно на себе си, младото девойче разкри цялата си сърдечна тайна. Да бяхте видели, лицето на Дик, докато тя бръщолевеше...

– Е, цяла нощ ли ще стоите там? – чу се през тръбата гласът на Бърт Уенрайт сякаш в самите им уши.

– Господи! – въздъхна с облекчение Греъм, който се бе стреснал и бе сграбчил ръката на Паола. – Наистина се изплаших. Малката девойка е отмъстена. Също тъй разбрах най-последно каква работа може да свърши една оловна тръба.

– Време е да тръгнем за горния свят – забеляза тя. – Това не е най-уютното местенце за приказки. Да вървя ли първа?

– Разбира се, а аз ще плувам току зад вас; жалко обаче, че водата не фосфоресцира. Тогава щях да следвам вашите светещи стъпала, както онзи, за когото е писал Байрон – помните ли?

Той чу одобрителния ѝ кикот в тъмното, а сетне думите:

– Аз тръгвам.

Не се виждаше никаква светлинка, но по лекия ѝ плясък отгатна, че се беше обърнала и се бе хвърлила с главата надолу и просто виждаше във въображението си как грациозно бе направила това, макар че обикновено жените далеч не са грациозни, когато плуват.

– Някой ви е открил тайната – обвини го тутакси Бърт, когато Греъм се показва на повърхността и излезе от басейна.

– А вие ли бяхте мошеникът, който удряше камъни под водата? – нападна го Греъм. – Ако бях изгубил, щях да оспоря облога. Това беше нечестна игра, заговор, и уверен съм, че един опитен адвокат ще го окачестви като престъпление. Просто случай за прокурора.

– Но вие спечелихте – извика Ернестина.

– Разбира се, спечелих и затова няма да предявя иск против вас, нищо против друг някой от мошеническата ви банда – ако облогът бъде веднага изпълнен. Я да видим – дължите ми кутия пури, нали?

– Една пура, господине!

– Цяла кутия! Цяла кутия!

– На гоненица! – извика Паола. – Нека да играем на гоненица! Вие гоните!

И като превърна думите в дело, тя тупна Греъм по рамото и се хвърли в басейна. Преди да успее да я последва, Бърт го хвана, завъртя го в кръг, но и самия него удариха, а той пък удари Дик, преди да може да избяга. И докато Дик гонеше жена си из басейна, а Бърт и Греъм търсеха възможност да му пресекат пътя, девойките се изкатериха по стъпалата и застанаха в очарователна редица на високата петнадесет фута площадка за скачане.

ГЛАВА XIV

Тъй като беше посредствен плувец, Доналд Уеър не взе участие в следобедното плувно състезание; но подир вечеря за досада на Греъм, цигуларят завладя Паола и не я пускаше от пианото. Както беше обичайно в Голямата къща, там бяха надошли нови гости – един адвокат на име Адолф Уайл, който имаше да говори с Дик по някакво голямо дело за водно право; Джеръми Брекстън, пристигнал току-що от Мексико, главен директор на златната мина на Дик „Харвест груп“, чиито залежи според Брекстън били както винаги „неизчерпаеми“; Едуин О'Хей, червенокос ирландец, музикален и драматичен критик, и Чонси Бишъп, издател и собственик на вестник „Сан Франциско Диспеч“ и както подразбра Греъм, колега на Дик от университета и студентските дружества.

Дик бе започнал шумна игра на карти, която той наричаше „Страшната петорка“; и макар при нея възбудата да беше голяма и играчите да се отдаваха страстно на хазарта, най-голямата печалба беше десет цента и при сполука този, който държеше банката, можеше да спечели или изгуби до деветдесет цента, като за подобен късмет трябваше да се играе поне десет минути. Играеха около една голяма маса в далечния край на стаята, като постоянно се взимаха и даваха назаем малки парични суми и непрестанно се чуваха викове, че трябва да се играе дребни пари.

В играта участваха девет души, край масата беше тясно и Греъм играеше по-малко за своя сметка, като предпочиташе да залага на картите на Ернестина, и през всичкото време поглеждаше към другия край на дългата стая към цигуларя и Паола Форест, погълнати от симфониите на Бетовен и балетите на Делиб. Джеръми Брекстън искаше максималната печалба да се повиши на двадесет цента, а Дик, който според собствената му декларация бил изгубил най-много – четири долара и шестдесет цента, жаловито предлагаше да се образува фонд, за да може да плати електричеството и за почистването на стаята сутринта. Тогава Греъм, въздъхвайки дълбоко при загубата на последните си пет цента, които трябваше да заплати двойно, заяви на Ернестина, че ще пообиколи стаята, за да му дойде нов късмет.

– Предсказах ви го – прошепна му тя.

– Какво? – запита той.

Тя погледна многозначително по посока на Паола.

– Тъкмо за това сега просто трябва да отида там – отвърна той.

– Не можете ли да се откажете от предизвикателството? – подразни го тя.

– Ако е предизвикателство, аз не бих посмял да го отхвърля.

– Тогава аз ви го подхвърлям – подзе тя.

Той поклати глава:

– Още по-рано бях решил да отида именно там и да отстраня онзи цигулар от състезанието. Вече е късно да ме предизвиквате да не участвам в него. Освен това ето че мистър О'Хей ви чака да заложите.

Ернестина бързо постави десет centa и дори не разбра дали печели, или губи, толкова напрегнато следеше как Греъм отиде на другия край на стаята, макар и да забеляза, че Бърт Уенрайт не бе пропуснал погледа ѝ. От друга страна, нито тя, нито Бърт, нито който и да било друг от играчите разбра, че от острите очи на Дик, които светеха весело, докато шегите му размиваха всички, не бе убягнала ни една подробност от страничната драма.

Ернестина, малко по-висока от Паола, но със склонност към напълняване, беше цветуща, свежа блондинка, с почти прозрачна руменина на кожата, присъща за осемнадесетгодишните девойки. На човек се струваше, че погледът му просто може да проникне през деликатната розовина на пръстите, ръката, китката, шията и бузите ѝ. И тази прелестна нежно-розова прозрачност излъчваше една топлина, която не се изплъзна от погледа на Дик, когато забеляза как тя следи стъпките на Евън Греъм към другия край на стаята. Дик долови и определи породилата се у нея мечта или догадка, но не можа да прозре каква точно беше тя.

Ернестина гледаше неговия, както ѝ се струваше, царствен вървеж, гордата осанка, високо вдигнатата глава, вчесаните с изящна небрежност, позлатени от слънцето, светлопепеляви коси, които събуждаха силно до болка желание да зарови в тях пръстите си с милувка, за каква-то сега за първи път се чувствуваше способна.

А и Паола, която разговаряше с цигулара и възразяваше против последната критика на О'Хей срещу Харолд Бауер, не можеше да свали очи от идващия към тях Греъм. И тя забеляза с удоволствие изящните му движения, високата, лека стойка на главата, небрежно вчесаната коса, лекия загар на гладките бузи, великолепното чело, продълговатите сиви очи с малко спуснати клепащи и момчешко сърдитото изражение, което се разсея от усмивката, с която я поздрави.

Тя бе забелязала тази усмивка още от началото на познанството им. Това бе усмивка, на която не можеше да се устои, усмивка, която озаряваше очите му с дружелюбност, а в въгълчетата им се появяваха мънички

весели бръчици. На тази усмивка просто не можеше да не се отговори и Паола усети, че и тя му се усмихва в мълчалив поздрав, докато продължаваше да излага пред Уеър възраженията си против прекалено снизходителната похвала на О'Хей за музиката на Бауер.

Но Паола, изглежда, мълчаливо бе обещала да посвети тази вечер на Доналд Уеър до пианото и като само мимоходом размени няколко думи с Греъм, се впусна да свири няколко унгарски танца и отново предизвика възхищението на Греъм, който се отдалечи и седна до прозореца с цигара в ръка.

Той се удивяваше на нейната многоликост, възхищаваше се, когато си представяше как тези гъвкави пръсти направляват и укротяват Франт, борят се с подводните гълбини, летят през въздуха като лебеди от четиридесетметрова височина и се сключват като свод над самата вода, за да защитят от удара главата на гмуркащата се жена.

Той се побави няколко минути само от приличие, а после се върна при играчите и предизвика шумния възторг на цялата маса, тъй като умело имитираше алчността и отчаянието на евреин, който всеки няколко минути губи скъпоценни монети в полза на щастливия и надут минен директор от Мексико.

По-късно, когато престанаха да играят на „Страшната петорка“, Бърт и Лют Дестен развалиха адажиото на „Патетичната соната“ на Бетовен, като импровизираха към него един такъв гротескен фокстрот, който Дик веднага нарече „Бавно любовно влачене“, че Паола най-после се заля в смях и спря да свири.

Образуваха се нови групи. Уайл, Рита, Бишъп и Дик седнаха да играят бридж. Доналд Уеър се видя принуден да отстъпи монопола си над Паола на младежите, предвождани от Джеръми Брекстън; докато пък Греъм и О'Хей се уединиха до прозореца и О'Хей заговори по специалността си. Известно време всички край пианото пяха хавайски мелодии, а след това Паола пях соло, като самичка си акомпанираше. Тя изпя последователно няколко любовни немски песни, но не за всички, а само за групата около нея, и Евън Греъм почти с радост реши, че най-после е открил в какво е слаба. Тя може да е великолепна пианистка, ездачка, може отлично да се хвърля във водата и да плува, но беше ясно, че въпреки създадената ѝ за пеене шия не е прекрасна певица. Но той скоро се принуди да измени тази преценка. Тя беше истинска, завършена певица. Несъвършенството ѝ беше само относително. В гласа ѝ нямаше мощност, но той беше нежен и сочен, с онзи топъл трепет, който се чувстваше и в смяха ѝ; и все пак липсваше ѝ силата, така необходима за един

голям глас. Тя притежаваше естествена точност на слуха и звука и в пенето ѝ имаше чувство, художествено майсторство, школовка, разбираше, а колкото се касае до мощността, там, според преценката му, тя беше на средно равнище.

Но съвсем друго нещо беше самият характер на тембъра ѝ. Това беше глас, облъхан от зряла женственост. В него се таеше пламенен темперамент, удържан със силата на волята. Той не можеше да не се възхищава от умението, с което тя използваше възможностите на гласа си, без да го напруга. Тук тя показваше истинско майсторство.

И докато кимаше разсеяно на разсъжденията на О'Хей за състоянието на операта, Греъм се питаше дали Паола Форест, която с такова съвършенство владееше темперамента си в изкуството, не го владее със същото съвършенство и в по-дълбоката сфера на чувствата и страстите. Ето един въпрос, който го занимаваше отчасти от любопитство, както сам си казваше, но той произтичаше и от нещо по-дълбоко, по-основно, по-скрито, вложено от незапомнени времена в мъжката природа.

И този именно въпрос го накара да се спре и дори да огледа цялата обширна стая до дървените греди на високия таван, до висящата галерия, украсена с трофеи от цял свят, и до Дик Форест, господар на тези материални блага и съпруг на тази жена, Дик Форест, който играеше бридж тъй, както и работеше, с цялото си сърце, и който сега се смееше звънливо, уловил Рита в измама на карти. Греъм беше достатъчно смел да не бяга от крайните изводи. Зад неговия въпрос и абстрактните му разсъждения стоеше жената. Паола Форест беше великолепна, прелестна, необикновена жена, възплъщение на самата женственост. Още от първия миг на поразяващо впечатление, което просто го зашемети, когато я видя да плува в басейна, яхнала грамадният жребец, тя все повече и повече обайваше мъжкото му въображение. За него жените бяха обичайно явление и те изобщо му бяха дотегнали с тяхната еднообразна посредственост. Да попадне на необикновена жена, за него бе все едно да намери рядък бисер в езеро, чиито води са били претърсвани от цели поколения водолази.

– Радвам се да ви видя все още жив – каза му със смях Паола подир малко.

Тя се готвеше да си иде с Лют да спи. Беше образувана нова четворка за бридж – Ернестина, Бърт, Джеръми Брекстън и Греъм, а О'Хей и Бишъп вече се бяха увлекли в пинакъл¹⁷.

---

17. Пинакъл – вид игра на карти. Б. пр.

– Всъщност този ирландец е очарователен, когато не го засегнеш на болното място – продължи Паола.

– Което, смятам, е музиката – подхвърли Греъм.

– А като говори за музика, той е непоносим – забеляза Лют. – То е едничкото нещо, от което не разбира абсолютно нищо. Може да те накара да подлудееш.

– Не се тревожи – успокои я Паола с напевен глас. – Всички ще бъдете отмъстени. Дик току-що ми пошепна да повикам тук философите утре вечер. Вие знаете как те разговарят за музика. Един музикален критик за тях е чудесна плячка.

– Терънс заяви онази вечер, че за лов на музикални критици няма забранен сезон – добави Лют.

– Терънс и Аарън ще го доведат дотам, че ще започне да пие – засмя се Паола, предвкусвайки удоволствието. – Ами пък Дар Хиал, с неговата нихилистична теория за изкуството – та той може да я приложи и към музиката, за да обори от първия до последния довод на противника си. Сам той не вярва ни думичка от тази своя нихилистична теория и към нея се отнася също тъй несериозно, както към танцуването си онази вечер. Това е просто негов начин за развличане. Той е такъв дълбок философ, че просто трябва да се развлича с нещо.

– А ако О'Хей се счепка с Терънс – пророкува Лют, – виждам как Терънс ще го вземе под ръка, ще го заведе в билиардната и ще подсили доводите си със смесица от най-разнообразните напитки, които О'Хей някога е вкушал.

– Което значи, че на следния ден О'Хей зле ще се разболеє – продължи да се смее Паола.

– Ще му кажа да го направи! – възкликна Лют.

– Не бива да мислите, че всички сме лоши – обърна се Паола към Греъм. – Такъв е духът в тази къща. Това се харесва на Дик. Сам той все прави различни шегги. По този начин си почива. Обзалагам се, че той е подхвърлил на Лют да каже на Терънс да отведе О'Хей в билиардната. Хайде, Лют, признай си!

– Е, мога да кажа – отговори Лют, като подбираше грижливо думите си, – че тази идея не беше само моя.

В този момент Ернестина се присъедини към тях и обсеби Греъм с думите:

– Всички ви чакаме. Сяхохме картите и двамата с вас сме партньори. Освен туй на Паола много ѝ се спи. Затова пожелайте ѝ лека нощ и я пуснете да си върви.

Паола отиде да си легне в десет часа. Бриджът свърши чак в един. Дик прегърна братски Ернестина, придружи Греъм до мястото, откъдето се отделяше коридора за наблюдателната кула, и като му пожела лека нощ, изпрати хубавичката сестра на жена си до стаята ѝ.

– Само една думичка, Ернестина – каза на разделяне той и сивите му очи я погледнаха откровено и ласкаво, обаче в гласа му прозвуча сериозно предупреждение.

– Какво пак съм направила? – нацупи се засмяно тя.

– Нищо... засега. Но по-добре не започвай, защото ще си нараниш сърчицето. Ти си още малко момиченце – осемнайсетгодишно, при това чудесно, обичливо момиченце, на което почти всеки мъж може да обърне внимание. Но Евън Греъм не е „почти всеки мъж“.

– О, аз мога сама да се пазя – изведнъж избухна недоволно тя.

– Но все пак ме изслушай. В живота на всяко момиче идва време, когато в хубавата му главичка забръмчава силно пчелата на любовта. И тъкмо тогава то не трябва да направи грешката да се влюби в неподходящ мъж. Ти още не си се влюбила в Евън Греъм и едничкото нещо, което трябва да направиш, е просто да не се влюбваш в него. Той не е за тебе, изобщо не е за никое младо момиче. Той е стар, много стар; и за любовта, за романтичната любов, за младите девойки той навярно е знаел и забравил много повече неща, отколкото ти някога би узнала, дори и десет пъти да живееш. Ако би се оженил отново...

– Отново! – прекъсна го Ернестина.

– Та, миличка, той е вдовец повече от петнадесет години.

– И какво от това? – предизвикателно запита тя.

– Само туй – продължи спокойно Дик, – че той вече е преживял романтиката на младежката любов, и как дивно я е преживял! И това, че в тези петнадесет години не се е оженил повторно, значи...

– Че никога не е могъл да дойде на себе си след претърпяната загуба? – отново го прекъсна Ернестина. – Но това още не доказва...

– ... значи, че е изживял, романтичната младежка любов – продължи твърдо Дик. – Само като го погледнеш, ще разбереш, че не са му липсвали възможности и че е имало случаи, когато чудесни жени, истински умни и зрели жени, са се впускали с него в такива състезания на чувствата, които са поставяли на изпитание цялата му издръжливост и опитност. А колкото се отнася до младите девойки, ти знаеш, че за човек като него светът е препълнен с тях. Размисли върху това и не давай воля на чувствата си към него. Ако сега не дадеш на сърцето си да се възпламени, ще го спасиш от гибелно смразяване по-късно.

Той взе ръката ѝ в своята и я привлече към себе си, прегърнал нежно рамото ѝ. Изминаха няколко минути на мълчание, в които Дик напразно се мъчеше да отгатне мислите и.

– Знаеш, ние старите, с голям опит хора... – започна той полушеговито, полувиновно.

Но тя се раздвижи рязко и нетърпеливо и извика:

– Та само този вид хора заслужават внимание! Младежите са просто хлапаци и тъкмо това е недостатъкът им. Пълни са с живот и са буйни като жребци – дай им само да танцуват и да пеят, но не са сериозни. Не са интересни. Не са... у тях деvojките не чувстват ни мъдростта, ни силата на... на истинската мъжественост.

– Разбирам – промълви Дик. – Но, моля ти се, не забравяй да погледнеш и другата страна на медала. Вие пламенните млади същества създавате у възрастните мъже съвсем същото впечатление. Те могат да гледат на вас като на играчка, развлечение, прелестни деца, които да научат на някои приятни глупости, но не като на другари, на равни, с които да споделят... истински... всичко. Животът е нещо, което трябва да се изучи. Те са го изучили... част от него. Но младите деvojчета като тебе, Ернестина, научили ли сте вече нещо от него?

– Разкажи ми – обърна се тя рязко, почти мрачно към Дик – за неговия дивен младежки роман, за онази млада деvojка, когато е бил млад, преди петнадесет години.

– Петнадесет? – отговори бързо Дик. – Не, осемнадесет. Оженили се три години, преди тя да умре. Всъщност... пресметни сама... те са били вече венчани, от служител на англиканската черква, и са били съпрузи по същото време, когато с първия си плач ти си възвестила идването си в света. – Да, да – продължавай – настояваше нервно тя. – Каква е била тя?

– Ослепително красива, златистомургава или матовозлатиста полинезийска кралица със смесена кръв. Майка ѝ царувала преди нея, а баща ѝ бил английски благородник, получил образованието си в Оксфорд, истински учен. Наричала се Номаре. Била царица на остров Хуа-хоа. Била дивачка. Но той бил достатъчно млад, за да се прояви като по-голям дивак от нея. В брака им нямало нищо долно. Той не е бил беден авантюрист. Тя му донесла островното си царство и четиридесет хиляди поданици. Той пък донесъл на острова богатството си – а то съвсем не е било незначително. Построил такъв дворец, какъвто по-рано никой остров в Южното море не е притежавал и няма никога да притежава. Напълно в туземецки стил, тревист покрив, ръчно дялани греди, преплетени с

кокосови влакна, и всичко останало. Просто като че ли този дворец бил пунал корени в острова, като че ли бил израсъл от него; като че ли бил неразделна част от всичко наоколо, макар и да е бил създаден от архитект Хопкинс, когото Греъм повикал за тази цел от Ню Йорк.

И какъв живот! Имали си собствена царска яхта, планинска къща, морско летовище – самото то същински дворец. Познавам го. Бил съм там на големи пиршества – макар и не по тяхното време. Номаре беше умряла и никой не знаеше къде бе Греъм. Цар на острова бе някакъв неин роднина по странична линия.

Казах ти, че той се показал по-голям дивак от нея. Приборите им за ядене били златни... О, какъв смисъл има да разказвам повече. Та той е бил още момче. Тя била наполовина англичанка, наполовина полинезийка – истинска, същинска царица. Те били цветя на своята раса, две прекрасни деца. Живели като в приказките. И... и тъй, Ернестина, годините минавали и Евън Греъм излязъл от царството на младостта. Жената, която ще го обае сега, ще е наистина забележителна. Освен това той е почти разорен, макар че не е пропилял парите си. Просто е имал нещастна съдба, нищо друго.

– Паола би му подходжала повече – каза замислено Ернестина.

– Да, наистина – съгласи се Дик. – Паола или друга някоя, забележителна като нея, би го привлякла хиляди пъти повече от всички сладкичи млади, прелестни същества като тебе, взети заедно. Знаеш, ние по-възрастните си имаме идеали.

– А аз ще трябва да седоволявам с младоците – въздъхна Ернестина.

– Междувременно да – усмихна се той. – Не трябва обаче никога да забравяш, че след време и ти можеш да станеш забележителна, зряла жена, която в любовното състезание ще успее да надвие мъж като Евън.

– Но тогава аз ще съм вече отдавна омъжена – нацупи се тя.

– Кое то ще е само щастие за тебе, миличка. А сега лека нощ. Не ми се сърдиш, нали?

Тя се усмихна жално и поклати глава, вдигна устните си за целувка и каза, когато се разделяха:

– Обещавам да не се сърдя само ако ми покажеш пътя, който най-накрая ще ме доведе до такива посивели старци като теб и Греъм.

Загасяйки лампите по пътя си, Дик Форест влезе в библиотеката и докато избираше половин дузина трудове по механика и физика, той се усмихваше с доволство при спомена за разговора с Ернестина. Беше уверен, че е отправил предупреждението си тъкмо навреме. Но докато

се изкачваше по скритата зад книгите стълба, която водеше към работната му стая, една забележка на Ернестина, отекваща в съзнанието му, го накара да спре внезапно и да облегне рамо на стената... „Паола би му подхождала повече.“

– Глупаво магаре! – изсмя се високо той, като продължи пътя си. – И си женен от дванадесет години!

Той повече не се сети за това докато не се намери в леглото си на спалната веранда, и преди да се залови с разрешаването на задачата из областта на електричеството, която го занимаваше, не погледна своите барометри и термометри. И точно тогава, когато се взираше през големия двор към тъмното крило и тъмната спална веранда на жена си, за да види дали е още будна, думите на Ернестина отново прозвучаха в съзнанието му. Той ги прогони с едно презрително „Глупаво магаре!“, запали цигара и зашари с опитно око по съдържанието на книгите, като отбелязваше нужните страници с кибритени клечки.

ГЛАВА XV

Десет часът беше минал отдавна, когато Греъм, който се скиташе неспокойно из къщата и се чудеше дали понякога Паола Форест не се появява преди средата на деня, влезе случайно в стаята за музика. Макар той да гостуваше в Голямата къща вече от няколко дни, тя беше толкова обширна, че стаята за музика беше за него непознатата територия. Това беше прекрасна стая, може би тридесет и пет на шестдесет фута, с подпорни колонки до високия таван, от чиито обърнати към небето прозорци с жълти стъкла се разливаше мека златиста светлина. По стените и в мебелите преобладаваха червените тонове и му се струваше, че това място още пази приглушените тонове на музиката.

Греъм разглеждаше лениво една картина от Кийт с неговата неизбежна атмосфера на обилна слънчева светлина и стадо овце на паша в сумрачна сянка, когато с крайчеца на окото си забеляза Паола да влиза от по-далечната врата. И пак, като я видя, сякаш в някаква картина, той леко затаи дъх. Беше облечена цяла в бяло и изглеждаше много млада и доста висока в широките дипли на едно холоко¹⁸, изискано просто и привидно безформено. Той познаваше холокото от самата му родина, Хавайските острови, където то придаваше очарование дори на некрасивите жени и удвояваше прелестта на красивите.

Те отдалеч се поздравиха с усмивка и той забеляза как всичко у нея – стойката на тялото, позата на главата, прямотата на погледа – сякаш казваше дружелюбно и сърдечно: „Здравейте, нали сме приятели.“ Така поне се стори на Греъм, докато тя идваше към него.

– В тази стая сте допуснали голяма грешка – каза сериозно той.

– Виж ти! Но каква?

– Тя трябваше да бъде по-дълга, много по-дълга, поне двойно.

– Защо? – запита тя, поклащайки неодобрително глава, докато той се любуваше на моминската руменина на бузите ѝ, която опровергаваше, че е на тридесет и осем години.

– Защото – отвърна той – в такъв случай сега щяхте да вървите двойно по-дълго и удоволствието да ви гледам също щеше да се удвои. Винаги съм поддържал, че холокото е най-прелестната дреха, която може да се измисли за жените.

– Значи, красотата е в моето холоко, не в мене – отвърна тя. –

---

18. Холоко – женска дреха от Хавайските острови. Б. пр.

Виждам, че и вие сте като Дик – комплиментите ви са вързани на канап. Веднага щом ние, клетите глупачки, захапем въдицата, вие дръпвате канапа и ние оставаме без нищо. А сега елате да ви покажа стаята – бързо продължи тя, за да му попречи да възрази. – Дик ми предостави да я направя, както си искам. И тя цялата е по мой вкус, дори размерите ѝ.

– А картините?

– Аз ги избрах – кимна тя, – всички до една, и сама ги окачих на стените, макар че Дик поспори с мене за Верешчагин. Той одобри двете от Миле и онази там от Коро, както и другата, от Изаби; дори призна, че някои творби на Верешчагин могат да подхождат за музикална стая, но не тъкмо тази. Работата е там, че той е ревнив по отношение на местните ни художници. Искаше да имаме повече техни картини, искаше да покаже, че цени родните ни таланти.

– Не познавам много добре изкуството на художниците от вашето Тихоокеанско крайбрежие – каза Греъм. – Разкажете ми за тях. Покажете ми... Разбира се, тази картина там е от Кийт; но от кого е другата до нея? Прекрасна работа.

– От Маккомъс – отговори тя.

Изпълнен с приятно чувство, Греъм тъкмо се готвеше да прекара половин час в разговор за изкуството, когато в стаята влезе Донълд Уеър с очи, които търсеха някого и които светнаха при вида на Малката стопанка.

С цигулка под ръка, той отиде при пианото енергично и делово и започна да нарежда нотите.

– Ще поработим до обед – обясни Паола на Греъм. – Той ме уверява, че страшно съм изостанала и смятам, че е отчасти прав. С вас ще се видим на обед. Ако искате, можете да останете, разбира се; предупреждавам ви обаче, че наистина ще работим сериозно. А следобед ще отидем да плуваме. Дик е определил в четири часа да сме при басейна. Казва също, че е намерил нова песен и тогава ще ни я изпее... Колко е часът, мистър Уеър?

– Единадесет без десет – отвърна цигуларят кратко и малко остро.

– Подранили сте... бяхме се уговорили за единадесет. Затова, господине, до единадесет ще почакате. Трябва най-напред да изтичам да видя Дик. Още не съм му казала добро утро.

Паола знаеше добре как е разпределено времето на съпруга ѝ. Последният лист на бележника, който винаги стоеше на нощната ѝ масичка, бе тайно надраскан с йероглифни знаци, които ѝ припомняха, че той пие кафе в шест и половина; че е възможно да го завариш в леглото с

коректури или книги до осем и четиридесет и пет, ако не е отишъл на езда; че между девет и десет е недостъпен, тъй като диктува на Блейк писмата; че между десет и единадесет пак е недостъпен, понеже разговаря с управители и завеждащи служби, докато Бонб्राйт, помощник-секретарят, подобно на някакъв съдебен секретар, записва всяка думичка от мълниеносните разговори.

В единадесет, ако нямаше неочаквани телеграми или друга работа, тя обикновено можеше да разчита, че ще намери за малко Дик самичък, макар че винаги биваше зает. Като мина край стаята на секретарите, тракането на пишещата машина ѝ подсказа, че тази именно пречка бе отстранена. В библиотеката тя видя мистър Бонб्राйт да търси някаква книга за мистър Менсън, скотовъда, отговорен за късорогите породи, и това означаваше, че разговорите на Дик с управителите бяха завършили.

Тя натисна копчето, чийто механизъм отмести настрани част от изпълнените с книги полици и откри мъничката спираловидна желязна стълба, която водеше до работната стая на Дик. Горещо тя натисна друго копче, нова редица полици послушно се отместиха и тя влезе безшумно в стаята му. Сянка на досада мина по лицето ѝ, когато дочу гласа на Джеръми Брекстън. Тя се спря в нерешителност, без да вижда никого и без да я виждат.

– Ако решим да наводним, ще наводним – казваше директорът на мината. – И за да се изпомпа обратно водата, ще хвъркне цяло състояние. Пък и ще е наистина срамно да потопим по този начин старата мина.

– Като се изключи последната година, сметководните ни книги показват, че сме работили на загуба – чу Паола гласа на Дик. – Ограбвал ни е всеки дребен бандит, от Хуерта¹⁹ до последния пеон-конекрадец. Работата става лоша – тежки данъци, бандити, революционери, федералисти. Бихме могли да превъзмогнем всичко това, стига само да му се виждаше краят; но нищо не ни гарантира, че този безпорядък няма да трае десет или двадесет години.

– И все пак да наводняваме старата мина! – запротестира директорът.

– А не забравяйте и Виля²⁰ – отвърна Дик с язвителен смях, чийто горчивина не убягна от вниманието на Паола. – Ако победи, той казва, че ще раздаде цялата земя между пеоните. Следващата логична стъпка

---

19. Хуерта – генерал, извършил контрареволуционния преврат в Мексико в 1913 г. Б. пр.

20. Франсиско (Панчо) Виля (1877–1923) – виден мексикански революционер. Б. пр.

ще са мините. Колко, мислите, сме пхнали в ръцете на конституционалистите през изтеклите дванадесет месеца?

– Над сто и двадесет хиляди – отговори веднага Брекстън. – Без да смятаме онези петдесет хиляди долара суха пара, които дадохме на Тореняс, преди да се оттегли. Той изостави армията си в Гуаймас и забягна с тях в Европа. Аз ви писах всичко това.

– Ако продължаваме да работим, Джеръми, те ще ни изстискват, изстискват, докрай. Мисля, че ще е по-добре да наводним мината. Ако можем да трупаме богатства по-умело от тези негодници, нека им покажем, че със същата лекота можем и да ги унищожаваме.

– Точно това им казвам. А те се усмихват и повтарят, че при крайна необходимост такива и такива жертви ще се приемат на драго сърце от революционните водачи – като имат пред вид себе си. Големите водачи не ще се докоснат ни до едно песо. Мили боже! Аз им посочвам какво сме направили. Осигурили сме постоянна работа на пет хиляди пеони. Повишили сме надниците от десет сентавос на сто и десет. Показах им пеони, които са получавали десет сентавос, когато ги взехме, а сега получават пет песос. А те пак се усмихват, пак се почесват по дланта и пак повтарят, че са готови да приемат драговолната ни жертва за светото дело на революцията. Бога ми! Старият Диас беше разбойник, но почтен разбойник. Казвам на Арансо: „Ако затворим мината, пет хиляди мексиканци ще останат без работа, какво ще ги правите?“ А той се усмихва и ми дава готов отговор: „Какво ще ги правим ли? – казва. – Ами просто ще им дадем пушки и ще ги пратим да завземат столицата на Мексико.“

Паола си представи как Дик вдига презрително рамене, когато го чу да казва:

– Бедата е там, че в мината имаме още злато и само ние можем да го извлечем. Мексиканците не могат да направят това. Няма достатъчно мозък. Едничкото нещо, което имат, е оръжие, и ни заставят да им пускаме в джоба повече, отколкото изкарваме. Само едно нещо ни остава, Джеръми. За около една година ще забравим всякаква печалба, ще разпуснем работниците, като задържим само техниците, и ще продължаваме да изпомпваме водата.

– Подметнах това на Арансо – прогърмя гласът на Брекстън – и какво ми отговори той? Че ако разпуснем пеоните, той ще се погрижи и техниците да изоставят работата и тогава нека мината се наводни и нека си я чукаме в главите... Последното той не каза, само се засмя, но усмивката му означаваше точно това. Като нищо щях да му извия жълтия врат, само че на следния ден вместо него в канцеларията щеше да дойде

друг патриот и сигурно щеше да се опита да ни изтиска още повече. Така Арансо получи своя „пай“ и на всичко отгоре, преди да се присъедини към главната банда на Хуарес, позволи на хората си да отвлекат триста наши мулета. Да, мулета за триста хиляди долара, и то след като му дадох рушвет.

– Кой е сега водачът на революционерите в нашия район? – чу Паола съпруга си да запитва с такава острота в тона, която, както ѝ беше известно, означаваше, че той е уловил нишките на едно заплетено положение и вече пристъпва към действие.

– Раул Бена.

– Какъв чин има?

– Полковник, събрал е около себе си към седемдесет пройдохи.

– Какво е работил по-рано?

– Овчар.

– Много добре. – Дик говореше бързо и отсечено. – Ще трябва да играете роля. Дайте си вид на патриот. Върнете се там колкото е възможно по-бързо. Дайте рушвет на този Раул Бена. Той ще разбере играта ви, иначе няма да е мексиканец. Дайте му рушвет и му кажете, че ще го направите генерал, втори Виля.

– Господи, но как? – запита Джеръми Брекстън.

– Като го сложите начело на армия от пет хиляди души. Разпуснете работниците. Накарайте го да състави от тях доброволческа армия. Ние сме в безопасност, тъй като работата на Хуерта е спукана. Уверете го, че сте истински патриот. Дайте на всеки работник пушка. С това ще се изръсим за последен път и то ще докаже, че сте патриот. Обещайте на работниците, че всичките ще ги вземете отново на работа, когато войната свърши. Нека те и Раул Бена тръгнат с вашата благословия. Оставете само толкова хора, колкото са нужни за изпомпването на водата. Вярно, че за година или повече няма да имаме печалба, но не ще понасяме и загуба. И в края на краищата може би няма да се наложи да наводним мината.

Като се връщаше крадешком по извитата стълба към стаята за музика, Паола се усмихваше при мисълта за изнамереното от Дик разрешение. Тя беше подтисната, но не поради положението на рудниците „Харвест груп“. Още от женитбата им постоянно имаше някакви неприятности около наследените от Дик мексикански мини. Подтиснатостта ѝ се дължеше на това, че сутрешната им среща не можа да се състои. Но лошото ѝ настроение се разсея, като видя Греъм, който се бе застоял с Уеър при пианото, но при появяването ѝ показа явно намерение да си

излезе.

– Не бягайте – каза настоятелно тя, – останете и вижте как усърдно работят хората и дано това ви подтикне да се заловите с онази книга, за която ми е разправял Дик.

ГЛАВА XVI

По време на обедта лицето на Дик с нищо не издаваше, че той има някакви неприятности във връзка с „Харвест груп“ и никой не би могъл да отгатне, че Джеръми Брекстън бе дошъл да докладва за друго нещо, а не за богати печалби. Адолф Уейл си бе заминал със сутрешния влак – признак, че работата, която го бе довела при Дик, е била свършена в неимоверно ранен час, обаче Греъм завари на масата дори по-голяма компания от предишната. Освен някоя си мисис Тъли, пълна и възрастничка светска дама, която Греъм не можа да схване точно каква е, бяха дошли и трима нови мъже, за които той разбра по нещичко. Те бяха: мистър Гълхъс, ветеринар на държавна служба; мистър Дикън, художник-портретист, види се, известен по Тихоокеанското крайбрежие; и мистър Лестър, който близо преди двадесет години е бил шкипер на яхтата на Дик и го е учил на мореплаване.

Обедът привършваше и Брекстън поглеждаше часовника, си, когато Дик каза:

– Джеръми, искам да ви покажа какво съм измайсторил. Ще отидем веднага. Ще имате време за влака, тъй като мястото е на пътя ви.

– Нека се съберем цяла компания и да отидем всички – предложи Паола. – Аз самата горя от любопитство, Дик държи тази работа в голяма тайна.

Дик кимна одобрително и тя веднага разпореди да се приготвят автомобили и да се оседлят коне.

– За какво се касае? – запита Греъм, когато тя нареди необходимото.

– О, едно от чудесата на Дик. Той все измисля по нещо ново. Това е някакво изобретение. Той се кълне, че то ще направи цяла революция в земеделието, впрочем в дребното земеделие. Имам обща представа за него, но още не съм го видяла осъществено. Беше готово преди седмица, но работата се забави поради някаква жица или друга техническа подробност.

– То може да донесе милиарди... стига само да проработи – усмихна се Дик от отсрещната страна на масата. – Милиарди за фермерите от цял свят и може би някакъв процент за мене... стига само да проработи.

– Но какво е то? – запита О'Хей. – Музика в оборите, та кравите да се доят по-лесно.

– Всеки фермер ще може сам да оре, докато си седи на терасата – отговори загадъчно Дик. – Всъщност това с спестяващо труда средно стъпало между земеделското производство и чисто лабораторно произвеждане на храни. Впрочем почакайте, докато го видите. Знаете, Гълхъс, цялото ми стопанство ще отиде по дяволите, ако изобретението ми се окаже успешно, защото ще замести труда на коня на всеки собственик на десетакрово стопанство.

С автомобили или на коне цялата компания отиде на една миля от млекарското стопанство до едно равно оградено поле, което според думите на Дик беше точно десет акра.

– Ето ви фермата с един човек и без никакъв кон – каза той, – където фермерът си седи на терасата. Моля, представете си мислено терасата.

В средата на фермата се намираше солиден железен стълб, висок най-малко двадесет фута, закрепен с въжета ниско над земята. Тънка железна жица бе опъната от един барабан на върха на стълба до самия край на нивата и бе прикрепена към лоста на малък газолинов трактор. Около трактора се суетяха двама механици. Дик им даде знак и те включиха мотора.

– Това е тераската – каза Дик. – Представете си, че всички ние тук сме онзи бъдещ фермер, който седи на сянка и чете сутрешния вестник, а плугът си оре самичък, без никакъв човек и без никакъв кон.

Ненаправяван от никого, барабанът на върха на стълба намотаваше съвсем самостоятелно жицата в средата, а тракторът, като описваше кръгове или по-право, като се движеше по извиващата се навътре спирали, чийто радиус се определяше от дължината на жицата, прокараваше по нивата една-единствена бразда.

– Никакъв кон, никакъв тракторист, никакъв орач, само фермерът, който да натиска лоста и да пуска в движение трактора – обясняваше с възторг Дик, докато тайнственият механизъм разораваше кафявата почва и продължаваше, ненаправяван, да описва вече по-малки спирали към центъра на нивата. – Ореш, браниш, преобръщаш почвата, сееш, тореш, жънеш – все от тераската. А там, където фермерът може да използва енергията на електрическа станция, достатъчно е той или жена му да натисне копчето и след това може да продължи да си чете вестника, а жена му да си точи баницата.

– И за да го усъвършенствате напълно – забеляза Грeъм, – остава ви само да превърнете кръга в квадрат.

– Да – съгласи се мистър Гълхъс, – при сегашното положение,

когато се описва окръжност в квадратна нива, прахосва се доста земя.

По лицето на Греъм личеше, че той пресмята нещо наум, и след малко каза:

– Загубата е горе-долу три акра на всеки десет.

– Така е – съгласи се Дик, – но нали някъде на тези десет акра трябва да се намира тераската на фермера. А тераската, това е къщата, хамбарът, птичарникът и различните пристройки на стопанството. Много добре. Вместо да върви по утъпкания път и да строи всички тези неща в центъра на десетте си акра, нека той ги построи на трите акра по края на парцела. А нека там засади и овошки, дървета за сянка и малинови храсти. Помислете си, обичайната практика сградите да се строят в средата на един правоъгълен десетакров парцел го принуждава да оре около центъра в неправилни правоъгълници.

Гълхъс кимаше възхитено:

– Така, така. А трябва да се държи сметка и за пътя от центъра до шосето или за правото за преминаване. Това също къса оранта от орната площ. Надробява десетте акра на по-малки правоъгълници и оскъпява земеобработването.

– Защо и мореплаването не можеше да се автоматизира по същия начин – добави капитан Лестър.

– Или рисуването на портрети – изсмя се Рита Уейнрайт, като погледна многозначително мистър Дикън.

– Или музикалната критика – забеляза Люот, без да поглежда когото и да било, но с такъв подчертан намек за състава на компанията, който предизвика О'Хей да допълни:

– Или просто умението да бъдеш очарователна млада жена.

– Колко струва едно такова приспособление? – запита Джеръми Брекстън.

– В настоящия момент ние бихме могли да го произведеме и продаваме, с надлежната печалба, за петстотин долара. А ако се въведе в обща употреба и се приложат съвременни фабрични методи в широк мащаб – триста. Но, да речем, петстотин. И ако сложим петнадесет процента за лихви и погашения, то ще струва на фермера седемдесет долара годишно. Кой стопанин на десетакров парцел, със земя за двеста долара, който си води счетоводство, може да поддържа кон за седемдесет долара годишно? И на всичко отгоре тракторът му спестява труд, личен или наемен, най-малко за двеста долара годишно.

– Но какво го направлява? – запита Рита.

– Барабанът на стълба. Механизмът му е градуиран според

дължината на радиуса и мога да ви уверя, че за това трябваше да се направят доста сложни изчисления. Като се навива около барабана и се скъпява, жицата притегля трактора към центъра.

– Могат да се противопоставят доста възражения срещу масовата му употреба дори от страна на дребните фермери – каза Гълхъс.

Дик кимна утвърдително.

– Разбира се – отвърна той. – Отбелязал съм и съм категоризирал над четиридесет такива възражения. И мога да ви посоча още толкова против самата машина. Ако тя се окаже сполучлива, ще е необходимо много време за усъвършенстването и въвеждането ѝ в обща употреба.

Вниманието на Греъм бе раздвоено: той ту наблюдаваше обикалящия в кръг трактор, ту поглеждаше крадешком Паола, която заедно с коня си представляваше същинска картина. Сега тя яздеше за първи път Сърна – кобилата, която Хенеси бе обзидил специално за нея. Греъм се усмихна, като се възхищаваше вътрешно на женствеността ѝ; дали защото Паола си бе приготвила специален костюм за кобилата, или бе избрала най-подходящия, но резултатът бе наистина блестящ.

Денят беше топъл и вместо обичайния костюм за езда тя носеше кремава ленена блуза с бяла обърната яка. Къса пола, наподобяваща долната част на амазонска дреха, стигаше до коленете ѝ, а от коленете до прелестните малки светли ботушки с шпори се показваха опънати панталони за езда. Полата и панталоните бяха от светлобежово копринено кадифе. Меките бели ръкавици съответстваха по цвят на яката. Паола беше без шапка, като косата ѝ бе опъната и събрана в кок край ушите, ниско на врата.

– Не разбирам как успявате да запазите кожата си тъй бяла, когато толкова се излагате на слънцето – осмели се да забележи Греъм.

– Но аз съвсем не я излагам – усмихна се тя и белите ѝ зъби заблестяха. – Искам да кажа, че излагам така лицето си само няколко пъти в годината. Бих го правила с удоволствие, защото много обичам слънцето да обагрят косите ми, но не дръзвам да се оставя цяла да почернея.

Кобилата се разскача; лекият ветрец развя полата, ѝ и разкри закръгленото коляно, плътно обвито от тесния панталон. Като гледаше как то се притискаше здраво към новото английско седло от светлобежова свинска кожа, за да отговаря по цвят на коня и на облеклото на ездачката, Греъм отново видя във въображението си как закръгленото бяло коляно се притискаше в изпъкналите мускули на плуващия Планинец. Когато магнетът на трактора нещо се повреди и механиците се засуетиха около него сред полуизораната нива, компанията, предвождана от

Паола, остави Дик при изобретението му и се отправи да разгледа дворовете на домашните животни, на път за плувния басейн. Мистър Крелин, завеждащ свиневдството, им показа Леди Айлтън, която наред с огромното си тлъсто потомство от единадесет наскоро родени прасенца предизвика най-различни искрени похвали, докато пък самият той с умиление повтори най-малко четири пъти:

– И нито едно завързаче, нито едно.

Те разгледаха и други великолепни свине за разплод от най-различни породи – беркшайъреки и Дюрок-Джързи, – докато се измориха, а след това пък отидоха при току-що родените козлета и агнета, при дебелиите овци и овни. Един след друг завеждащите отделните центрове бяха предупреждавани по телефона от Паола, че им идват гости, така че мистър Менсън ги чакаше да им покаже грамадния Крал Поло и неговият харем от широкогърбести късороги крави, както и харемите на другите бикове, които само малко отстъпваха на Крал Поло по величественост и постижения. Паркмън и неговите помощници, грижещи се за биковете от породата Джързи, бяха на линия и показаха като на парад сензационния Дрейк, Златния Джоли, Фонтен царски, Оксфордския господар – все наградени на различни изложби, основатели и потомци на благородни и бележити фамилии, а така също Кралица Розария, Дамата на Златния Джоли, Гордостта на Олга, Гертти от Мейтландз – също така взели различни награди и представителки на благородни, стари родове. А мистър Мендънхол, който се грижеше за шайърските коне, гордо им представи цяла редица мощни жребци, начело с Планинеца, и още по-дълга редица кобили, оглавявани от Принцеса Фодърингтън, известна със сребристовънливия си глас. Изведена беше дори старата Олдън Беси, майка на Принцесата – която изпращаха само на полудневна работа, – за да могат гостите да отдадат нужната почит на една такава забележителна кобила.

Наближаваше четири часът и Доналд Уеър, който нямаше слабост към плуването, се върна в Голямата къща с един от автомобилите, а мистър Гълхъс остана да разисква шайърските коне с мистър Мендънхол. Дик беше при басейна, когато компанията пристигна, и девойките веднага започнаха да го подканват настойчиво за новата песен.

– Не може да се каже, че песента е нова – обясни Дик и сивите му очи блеснаха лукаво, – нито пък е моя. – В Япония са я пели преди мое-то раждане и не се съмнявам, преди Колумб да е бил открил Америка. Също така тя е дует – дует-състезание, при което загубилият плаща глоба, Паола ще трябва да я пее с мене. Аз ще ти покажа. Седни там, така. А всички вие се съберете наоколо и също седнете.

Все още в костюм за езда, Паола седна на бетонната плоча, с лице към съпруга си, в средата на кръга от слушатели. По негово указание, като следеше движенията му, тя плесна ръце по коленете си, сетне длан о длан, после своите длани о неговите, както играят децата. Тогава той изпя песента, която беше кратка и която тя бързо схвана, като пееше с него и пляскаше в такт. Мелодията имаше източен характер, лесно се запомняше, пееше се бавно, почти монотонно, но в нея имаше нещо възбуждащо за слушателите:

Джонг – Кина, Джонг – Кина,
Джонг – Кина, Джонг – Кина,
Йо-кохам-а, Наг-а-зак-и,
Кобе-мар-о – хой!!!

Последната сричка „хой“ се изричаше внезапно, устремно, с цяла октава по-високо от мелодията, и в същото време Паола и Дик трябваше да прострат бързо ръцете си един към друг, със свити или с разтворени длани. Същината на играта беше, че в секундата, когато се извикваше „хой“, ръцете на Паола трябваше да бъдат в същото положение като ръцете на Дик – свити в юмрук или разперени. Първия път това ѝ се удаде, като ръцете и на двамата бяха свити, при което той свали шапката си и я подхвърли в полата на Лют.

– Аз плащам глоба – обясни той. – Хайде, Поли, отново. – И те отново запяха и запляскаха с ръце.

Джонг – Кина, Джонг – Кина,
Джонг – Кина, Джонг – Кина,
Йо-кохам-а, Наг-а-зак-и,
Кобе-мар-о – хой!!!

Този път при „хой“ нейните ръце бяха свити, а неговите разперени.

– Глоба, глоба! – извикаха девойките. Тя огледа тревожно костюма си, питайки:

– Какво мога да дам?

– Игла за коса – посъветва я Дик и една от кокалените ѝ игли се присъедини към шапката му в полата на Лют.

– Ей, че досадно! – възкликна тя, когато там отиде и последната ѝ игла, тъй като беше сбъркала седем пъти, а Дик веднъж. – Не разбирам защо съм толкова бавна и глупава. Освен това, Дик, ти си много ловък. Никога не мога да те надхитря и да отгатна какво ще направиш.

Отново изпяха песента. Тя изгуби и в отговор на възмутеното „Паола!“ от страна на мисис Тъли даде глоба едната си шпора, като обеща, че след като отиде и другата, ще даде ботуша си. Тя позна последователно три пъти и това принуди Дик да даде ръчния си часовник и двете си шпори. Сетне пък тя изгуби ръчния си часовник и втората шпора.

– „Джонг – Кина, Джонг – Кина“ – започнаха отново те, докато мисис Тъли ги увещаваше:

– Виж какво, Паола, трябва вече да спреш. Дик, засрами се.

Но Дик, като нададе едно тържествуващо „хой!“, спечели и се разсмя заедно с другите, а Паола свали едната от светлите си ботушки и я прибави към купчинката в полите на Лют.

– Няма нищо, лельо Марта – успокояваше Паола мисис Тъли. – Мистър Уеър го няма, а той единствен би се възмутил. Хайде пак, Дик. Няма само ти да печелиш. „Джонг – Кина, Джонг – Кина“ – поде тя с мъжа си.

Припевът, отначало бавен, постепенно се бе ускорил. Вече го изпълняваха едва ли не в скороговорка – пляскаха ръце тъй бързо, че ударите на дланите се сливаха в неспирна поредица. От слънцето и от въздуха при играта засмяното лице на Паола беше поруменяло.

Евън Греъм, ням зрител, се чувствуваше засегнат и вътрешно негодуваше. От гейшите, в японските чайни на времето бе научил „Джонг – Кина“ и въпреки свободните нрави, приети в Голямата къща и в семейството Форест, дразнеше се, че Паола взема участие в такава игра. В момента и през ум не му минаваше, че ако играеха Лют, Ернестина или Рита, той би бил само любопитен да види докъде ще стигне увлечението. Едва по-късно можа да осъзнае, че се бе засегнал и негодуваше само защото играе не друг, а Паола – че в мислите му тя вече заемаше по-голямо място, отколкото той си даваше сметка. В момента чувствуваше само, че се ядосва, и трябваше съзнателно да се овладее, за да не възнегодува.

Табакерата и кибритът на Дик, заедно с другия ботуш, колана, брошката и годежния пръстен на Паола бяха вече в купчинката проиграни вещи. С мъченическо примирение, изписано на лицето ѝ, мисис Тъли млъчеше.

– „Джонг – Кина, Джонг – Кина“ – продължи смеешком да пее Паола, а Греъм чу Ернестина засмяна да казва на Бърт:

– Не виждам какво друго ѝ остава да свали от себе си.

– Нали я знаеш каква е – чу той Бърт да отговаря. – Увлече ли се, не спира, а изглежда, че наистина се е увлякла.

– „Хой!“ – извикаха едновременно Паола и Дик, като протегнаха ръце.

Но ръцете на Дик бяха стиснати, а нейните отворени. Греъм гледаше как тя напразно търси по себе си нещо, което би могла да свали.

– Хайде, лейди Годива – заповяда Дик. – Пя, танцува – сега плати на свирача.

„С ума си ли е този човек? – помисли Греъм. – Да постъпва така с жена си, при това с такава жена като нея.“

– Добре – въздъхна Паола и пръстите ѝ нервно опипаха копчетата на блузата. – Щом трябва, няма как.

Изпълнен с негодувание, Греъм извърна очи, решил да не гледа повече. Последва момент, в който чувствуваше, че всеки със затаен дъх чака какво ще стане. Изведнъж Ернестина, а след нея всички останали прихнаха да се смеят. Бърт извика: „Нагласен номер!“ Греъм не издържа повече и бързо погледна. Малката стопанка бе свалила блузата си и от кръста нагоре беше по бански костюм. Очевидно беше го облякла нарочно под костюма за езда.

– Хайде, Лют, сега е твой ред – подкани я Дик.

Но Лют, която не се бе подготвила по такъв начин за „Джонг – Ки-на“, се изчерви и заедно с другите момичета се отдалечи към кабините за преобличане.

Греъм видя как Паола застава на върха на дванадесетметровата кула и с красив скок се гмурва в басейна. Той чу Бърт да казва с възхищение: „Истинска Анет Келерман!“ и още огорчен от шегата, която за малко не го изкара из търпение, се замисли колко странна и чудна беше тази жена – Малката стопанка на Голямата къща. Той заплува под вода надлъж по басейна с бавни движения и с отворени очи, за да следи дъното, което постепенно ставаше по-плитко. Сети се, че не знае нищо за нея. Тя беше жената на Дик Форест – това бе всичко, което му бе известно. Къде се бе родила, как и къде бе протекъл животът ѝ – за всичко това той нищо не знаеше.

Ернестина му беше казала, че тя и Лют са несъщи сестри на Паола. Това поне знаеше с положителност. Дъното ставаше все по-светло и това му подсказа, че е достигнал почти края на басейна, а като позна краката на Дик и Бърт, сплетени очевидно в борба, Греъм се извърна и все още под вода преплува няколко метра обратно. А и тази мисис Тъли, която Паола наричаше леля Марта. Беше ли ѝ истинска леля? Или тя се обръщаше към нея само от вежливост, като към сестра на майката на Лют и Ернестина?

Той изплува на повърхността и другите го извикаха да се присъедини към играта „Котка и мишка“. В тази уморителна игра през следния половин час той неведнъж се възхити на бързината и умението, а също и на хитрините, с които Паола успяваше да избяга от кръга. Престанаха да играят, защото се измориха; задъхани, устройоха състезание по дължината на басейна и излязоха навън да си починат на слънце в кръг около мисис Тъли.

Скоро започнаха нови игри, а Паола спореше с мисис Тъли за невъзможни неща.

– О, лельо Марта, това, че никога не си се научила да плуваш, не ти дава право да говориш така. Аз съм истински плувец и ти казвам, че мога да се гмурна в басейна и да остана десет минути под вода.

– Глупости, детето ми – усмихна се мисис Тъли. – Баща ти, когато беше млад, много по-млад от тебе, мила моя, можеше да стои под вода повече от когото и да е друг. Рекордът му беше три минути и четиридесет секунди, знам това много добре, защото самата аз държах часовника и засичах времето, когато той спечели облога с Хари Селби.

– Да, знам, че баща ми е бил истински мъж на времето, но времената се промениха – каза самонадеяно Паола. – Ако той, милият, беше сега тук с цялото си младежко великолепие, би се удавил, ако се опита да стои под водата колкото мен. Десет минути – разбира се, че мога да остана десет минути. И ще остана. Ти дръж часовника, лельо Марта, и засичай времето. Че то е тъй лесно, все едно да...

– Да застреляш риба в бъчва – довърши Дик вместо нея.

Паола се изкачи на площадката над трамплина.

– Засечи времето, когато съм във въздуха – каза тя.

– Направи салто и половина! – извика Дик.

Тя кимна, усмихна се и си даде вид, че прави върховни усилия да напълни дробовете си колкото е възможно повече. Греъм я гледаше омаян. Самият той умееше да изпълнява скокове и рядко бе виждал други жени освен професионалистки да правят салто и половина. Мокрият ѝ костюм от светла синьозелена коприна, плътно прилепнал, разкриваше очертанията на правилно сложеното ѝ тяло. Тя си даде вид, че с нечовешки усилия се мъчи да поеме последния кубически сантиметър въздух, който дробовете ѝ можеха да поберат, подскочи нагоре и напред, след това започна да пада вертикално – със стегнато тяло и изпънати крака; стъпалата ѝ, прилепени едно до друго, докоснаха края на трамплина. Дъската я отхвърли във въздуха, тя се сви на топка, направи пълно завъртане, след това се изпъна в класическа поза и тъй безупречно се

гмурна, че почти не блисна вода.

– Заби се като толедска кама! – възкликна Греъм.

– Ех, да можех да скачам тъй – промълви Ернестина възхитена. – Но никога няма да мога. Дик казва, че скоковете във вода са въпрос на усет за всяка частица от секундата и затова на Паола страшно и се удават. Тя има този усет...

– И умение да се отдаде всецяло на онова, което върши – добави Греъм.

– Да се отдаде съзнателно – уточни Дик.

– Да си наложи да се отпусне – съгласи се Греъм. – И професионалисти не съм виждал тъй безупречно да изпълняват салто и половина.

– Гордея се с това повече от нея – заяви Дик. – Работата е там, че аз я научих, въпреки че, нека си призная, съвсем не беше трудно. Тя съчетава движенията си почти без усилие. А като се прибави към това и усетът ѝ за всяка частица от секундата... та първият ѝ опит беше повече от добър.

– Паола е забележителна жена – каза гордо мисис Тъли, като поглеждаше ту секундарника на часовника, ту спокойната повърхност на басейна. – Една жена никога не може да плува като мъж. Но Паола може... Три минути и четиридесет секунди! Тя би рекорда на баща си!

– Но невъзможно е да остане под водата пет минути, камо ли десет – заяви тържествено Дик. – Дробовете ѝ биха се пръснали.

Като изтекоха четири минути, мисис Тъли започна да проявява безпокойство и да поглежда тревожно ту един, ту друг. Капитан Лестър, непосветен в тайната, скочи на крака, изруга и се гмурна в басейна.

– Нещо се е случило – каза мисис Тъли, като си придаваше спокоен вид. – Ударила се е при скока. Мъже, след нея!

Но Греъм, Бърт и Дик се срещнаха под водата, весело се усмигнаха и си стиснаха ръцете. Дик им направи знак да го последват и ги поведе през едно потънало в сянка място към скривалището, където се присъединиха към Паола, подадоха глави над водата и започнаха да си шепнат и тихо да се смеят.

– Дойдохме само да видим дали всичко е наред – обясни Дик. – Сега да се махаме. Бърт, вие водите. Евън, следвам ви.

Един по един те се спуснаха в тъмната вода и изплуваха пак на повърхността. Мисис Тъли се бе изправила на края на басейна.

– Ако се бях сетила, че това е един от вашите номера, Дик Форест... – започна тя.

Но Дик, без да ѝ обръща внимание, с неестествено спокойствие

даваше нареждания на мъжете – достатъчно силно, за да го чуе тя.

– Трябва да действаме организирано. Вие, Бърт, и вие, Евън, с мен! Започваме от този край, движим: се успоредно на два метра един след друг и претърсваме дъното напъряко. След това се обръщаме и повтаряме още веднъж.

– Гледайте да не се преуморите, господа – извика мисис Тъли и започна да се смее. – А вие, Дик, направо излизайте. Искам да ми издърпам ушите.

– Погрижете се за нея, момичета – извика Дик. – Хваща я истерия.

– Още не, но ще ме хване – засмя се тя.

– По дяволите, госпожо, тук няма нищо смешно! – задъхано промълви капитан Лестър, готвейки се отново да изследва дъното.

– Наистина ли сте посветена в тайната, лельо Марта? – запита Дик, след като храбрият моряк се бе спуснал във водата.

Мисис Тъли кимна.

– Но продължавайте, Дик, имате още една жертва. Майката на Елзи Коулън ми обясни всичко миналата година в Хонолулу.

Едва след като изтекоха единадесет минути, усмихнатото лице на Паола се показа на повърхността. Като се преструваше на изтощена, тя бавно изпълзя навън и задъхана се строполи до леля си. Капитан Лестър, наистина изтощен от тежките усилия при спасяването, внимателно се взря в Паола, след това се запъти към близкия стълб и със сломен вид удари три пъти глава в бетона.

– Боя се, че не можах да остана десет минути под водата – каза Паола. – Но не беше и много по-малко, нали, лельо Марта?

– Ако питаш мен, ти изобщо не си стояла под водата – отговори мисис Тъли. – Дори се учудвам, че си се намокрила... Хайде, хайде, дишай нормално, детето ми. Излишно е да правиш театър. Спомням си, като младо момиче пътувах из Индия и там имаше секта факири, които скачаха в дълбоки кладенци и стояха под водата много по-дълго от теб, наистина много по-дълго.

– Ти си знаела! – извика нападателно Паола.

– Но ти не знаеше, че аз знам – отвърна леля й. – Ето защо поведението ви е престъпно. Не помислихте ли, че съм жена на възраст и сърцето ми не е здраво...

– Но милата ти глава е тъй здрава, че никой не може да те излъже – извика Паола.

– Ще ми се да ти издърпам ушите.

– А на мен дважд по ми се ще да те прегърна тъй, както съм мокра –

отвърна със смях Паола. – Във всеки случай изиграхме капитан Лестър... Нали, капитане?

– Не ми говорете – промълви мрачно юначният моряк. – Сега съм зает, обмислям отмъщението си. Що се отнася до вас, Дик Форест, колебая се дали да хвърля във въздуха вашия краварник, или да прережа сухожилията на Планинеца. Може би ще сторя и едното, и другото. Междувременно отивам да ритна кобилата, която яздите.

Дик на Немирница и Паола на Сърна язدهа един до друг към Голямата къща.

– Харесва ли ти Греъм? – запита той.

– Чудесен е – беше нейният отговор. – Той е от твоя тип, Дик. Всестранно развит като тебе и носи отпечатъка на широкия свят: плувал е по всички морета, чел е много книги, видял е много неща. Освен това има артистичен усет и е с широки интереси. А е и много забавен. Забелязал ли си усмивката му? Заразителна. Иска ти се да се засмееш заедно с него.

– Да – кимна Дик утвърдително, – но той е видял живота не само от веселата му страна – това е отпечатано на лицето му.

– Да... личи в зъглчетата на очите му непосредствено след като се е усмихнал. Не са точно следи на умора, а по-скоро старите вечни въпроси: Защо? За какво? Струва ли си? Защо е всичко това?

На опашката на кавалкадата разговаряха Ернестина и Греъм.

– Дик е дълбок човек – казваше тя. – Вие не го познавате много добре. Той е много дълбок. Аз го познавам малко. Паола го знае добре. Но малцина други успяват да видят у него онова, което е под повърхността. Той е истински философ и притежава самообладанието на стоик или англичанин. Така може да играе дадена роля, че да измами цял свят.

При дългите греди на коневръза, където се събраха всички, за да слязат от конете, Паола се заливаше от смях...

– Продължавай, продължавай! – подканяше тя Дик.

– Още, още! Тя ме обвиняваше, че ще си изчерпя речника, като кръшвам прислужниците по моята система – поясни той.

– И той ми наброи най-малко четиридесет имена за минута и половина. Продължавай, Дик, още!

– И тъй – каза той и зареди напевно, – можем да имаме О'Син и О'Пшо, О'Синг и О'Сонг, О'Сунг и О'Санг, О'Ласт и О'Лист, О'Пинг и О'Понг, О'Съм, О'Мор и О'Мост, О'Нот и О'Нит...

И като плетеше звънки звукосъчетания, Дик се отдалечи към къщата, продължавайки да изрежда с напевен глас импровизирания си

Малката стопанка на голямата къща

поменик от имена.

ГЛАВА XVII

Следващата седмица Греъм се чувствуваше неспокоен и недоволен. Разкъсан беше между съзнанието, че трябва още с първия влак да напусне Голямата къща и желанието все повече да вижда Паола, все често да бъде с нея. И не успяваше нито да отпътува, нито да я вижда тъй често, както през първите дни от гостуването си.

През петте дни на престоя си младият виолонист заемаше почти цялото време, когато човек можеше да я види. Греъм често се отбиваше в концертния салон и съвършено забравен от тях двамата, постояваше половин час и слушаше замислен, докато те „работеха“. Увлечени и погълнати от общата си страст към музиката, те не обръщаха внимание на присъствието му, изтриваха сгорещените си лица, а в моментите на отпътуване приятелски разговаряха и се смееха.

За Греъм беше очевидно, че младият музикант я обича горещо и почти болезнено; но най-много го засягаше това, че след като Уеър изсвирваше нещо особено хубаво, тя го гледаше с възхищение, забравила себе си. Напразно Греъм се опитваше да си внуши, че това е чисто духовна проява от нейна страна – възторжено преклонение пред изкуството на Уеър. Като мъж това го уязвяваше, непрекъснато го уязвяваше, докато най-сетне нямаше повече сили да остане.

Веднъж се отби в концертната стая, след като бяха изпълнили една песен от Шуман и Уеър току-що бе излязъл. Греъм завари Паола още на пианото, захласната и със замечтан израз. Тя го погледна тъй, сякаш не го познаваше, направи механично усилие да дойде на себе си, разсеяно промълви няколко безлични думи и излезе от стаята. Въпреки че се дразнеше и засягаше, Греъм се мъчеше да си внуши, че тя е захласната само от музиката, че в душата ѝ още звучи току-що изсвирената мелодия. Но против волята си разсъждаваше, че жените са странни същества и могат да бъдат най-непоследователни и своеобразни в любовта си. Нима беше изключено този младеж да е обаял с музиката си именно жената в нея?

След като Уеър отпътува, Паола Форест се уедини почти напълно в помещенията си зад вратата без дръжка. Както Греъм успя да разбере от домашните, в това нямаше нищо необичайно.

– Паола е жена, която прекарва много добре сама със себе си – поясни Ернестина – и често се усамотява за известно време. Тогава

единствен Дик я вижда.

– Което не е много ласкателно за останалите – усмихна се Греъм.

– Но затова пък е толкова приятна, когато отново се върне при тях – отговори Ернестина.

Тълпата гости, залели Голямата къща, намаляваше. Все още идваха неколцина приятели или хора по работа, но повечето бяха отпътували. Благодарение на О'Джой и неговите прислужници-китайци домакинството на Голямата къща вървеше тъй безшумно и безупречно, че гостите не обременяваха особено домакините и се забавляваха повечето сами.

Дик рядко се появяваше до обед, и то само за момент, а Паола, която продължаваше уединението си, никога не се показваше преди вечеря.

– Лечение чрез почивка – засмя се Дик един преди обед и покани Греъм на двубой с боксови ръкавици, шпаги или рапири. – Сега е моментът – каза той на Греъм, докато си отдъхваха между рундовете – да се заемете с книгата. Аз съм един от мнозината, които с нетърпение очакват да я прочетат, и нетърпението ми е голямо. Вчера получих писмо от Хевли – напомня за нея и пита докъде сте стигнали.

И тъй, в своята стая на кулата Греъм подреди записките и снимките си, състави план за работа и се задълбочи в първите глави. Беше погълнат до такава степен, че неговият зараждащ се интерес към Паола би могъл да замре, ако не я срещаше всяка вечер на масата. Освен това, докато Ернестина и Лют отпътуваха за Санта Барбара, в следобедите плуваха или яздеха; отиваха с коли до пасищата по хълмовете Мирамар или до билото на планината Анселмо. Устройваха и други излети, понякога заедно с Дик, до басейна на реката Сакраменто, където работеха неговите големи драги, до язовирния строеж при Литл Кайоти и притоците на Лос Куатос или до землището от пет хиляди акра, които той бе разделил на стопанства от по двадесет акра, за да даде възможност на двеста и петдесет глави на семейства да намерят добро препитание от земята.

Греъм знаеше, че понякога Паола излиза на дълги самотни разходки и веднъж я завари при коневръза точно когато слизаше от Сърна.

– Не мислите ли, че кобилата ви съвсем ще отвикне от чуждо присъствие? – пошегува се той.

Паола се засмя и поклати глава.

– В такъв случай – заяви той твърдо – изгарям от желание да изляза на езда с вас.

– Но тук са Лют, Ернестина, Бърт и всички останали.

– Тези места са нови за мен – настоя той. – А човек най-добре опознава едно място чрез хората, които го знаят. Видях нещата с очите на

Лют, Ернестина и всички останали; но много други неща още не съм виждал, а мога да ги видя само през вашите очи.

– Интересна теория – отговори тя уклончиво. – Нещо като чародейство, пренесено на географска почва.

– Но без лошите последици на чародейството – веднага съобрази да отговори той.

Тя се забави, преди да отговори. Гледаше го открито, право в очите, и той разбра, че думите ѝ са грижливо обмислени и претеглени.

– Колкото за това, не знам – ограничи се да каже тя накрая; но въображението му се залови за тези думи – той искаше да ги разтълкува и да проникне в скрития им смисъл.

– Но за толкова много неща имаме да говорим – възрази той отново. – Толкова неща, за които ние... трябва да говорим.

– Разбирам – отговори тя спокойно и го погледна пак тъй открито и направо.

„Значи тя разбира“ – каза си той и тази мисъл го парна като огън. Тя се запъти към къщата и се засмя студено и предизвикателно, но езикът му не можа да реагира достатъчно бързо.

Гостите на Голямата къща намаляха още повече. След няколкодневен престой лелята на Паола, мисис Тъли, отпътува за голямо разочарование на Греъм – от нея той се бе надявал да узнае за Паола неща, които го интересуваха. Предполагаха, че отново ще дойде и ще постои повече, но тя заяви, че току-що се е завърнала от Европа и е длъжна да посети мнозина, а едва ли след това ще може да гостува там, където ѝ е приятно.

Критикът О'Хей трябваше да остане още няколко дни, за да се оправи от катастрофалните последици на една офанзива на тема музика, поведена срещу него от философите. Всичко бе замислено и нагласено от Дик. Сражението започна рано привечер; когато една случайна забележка на Ернестина даде възможност на Аарън Хенкок да изстреля първия залп срещу най-съкровения убеждения на О'Хей. Дар Хиал, смел и жаден за бой съюзник, нападна откъм фланг и контрира О'Хей с теорията си за произхода на музиката. И битката продължи да се разгаря, докато горещият ирландец, когото двоицата ловки жонгльори на логиката жестоко измъчиха, с искрено облекчение прие любезната покана на Терънс Макфейн да се уединят на спокойствие в пушалнята, наречена „Еленовата стая“, за да могат далеч от тия варвари, под благотворното въздействие на чаша уиски със сода, задушевно да си поговорят за истинската музика. В два часа след полунощ, залитащ и с блуждаещ

поглед, О'Хей стигна до стаята си с помощта на Терънс, който стъпваше уверено и бе напълно трезвен.

– Няма нищо – каза по-късно Ернестина на О'Хей. Видял веселите искри в очите ѝ, той се досети за заговора. – Това трябваше да се очаква. Тези многословни философи могат дори светец да накарат да се пропие.

– Мислех, че с Терънс ще бъдете в сигурни ръце – извиняваше се коварно Дик. – Нали и двамата сте ирландци. Забравих, че Терънс е закоравял. Знаете ли, след като ви казал лека нощ, той дойде при мен да си побъбрим. И беше непоклатим като скала. Между другото спомена, че сте пийнали малко и аз... аз... въобще не предположих, че по негова вина ще бъдете неразположен.

Когато Лют и Ернестина отпътуваха за Санта Барбара, Бърт Уейнрайт и сестра му се сетиха, че отдавна не са навещавали дома си в Сакраменто. Същия ден пристигнаха двама художници под покровителството на Паола. Те малко се виждаха, по цял ден скитаха из местността с кабриолет и димиха с дългите си лули в Еленовата стая.

Охолният и приятен живот в Голямата къща течеше все тъй безшумно. Дик работеше. Греъм също. Паола продължаваше уединението си. Мъдреците от мадрьоновата гора се отбиваха и вечерите с тях протичаха в дълги разговори, прекъсвани само когато Паола им свиреше. Продължаваха да устройват ненадейни излети до Сакраменто, Уикенбърг и други градове в долината, но това никога не затрудняваше О'Джой и останалите прислужници, които – Греъм сам видя – съумяваха за двадесет минути да приготвят безупречна вечеря за две дузини нечакани гости. Макар и рядко, имаше вечери, когато на масата сядаха само Дик, Греъм и Паола. Лягаха си рано и двамата мъже прекарваха в разговор не повече от час, а Паола свиреше нежни мелодии на пианото и се оттегляше дори преди тях.

Но една лунна вечер, когато пристигнаха вкупом семействата Уотсън, Мейсън и Уомбълд, всички карета за бридж се попълниха и Греъм остана без партньор. Паола беше на пианото. Отправил се към нея, той зърна как в очите ѝ проблесна и мигом изчезна радост от това, че го вижда. Не се изплъзна от погледа му как тя понечи да се изправи, но навреме се овладя и остана на мястото си.

В следния момент тя вече отново беше такава, каквато я знаеше – въпреки че съвсем не я знаеше от отдавна, мина му през ума. Той говореше каквото му хрумне и ровеше с нея из нотите. Започваха различни песни, като се стараеше силният му баритон да не заглуши нейното нежно сопрано. Успехът беше такъв, че картоиграчите нададоха викове

„бис“.

– Изпитвам болезнено желание двамата с Дик да тръгнем отново по широкия свят – каза му тя, докато си почиваха. – Ех, да можехме още утре да заминем! Но Дик не може. Затънал е до гуша в опити и новаторски идеи за имението! Знаете ли с какво се е заел сега? Сякаш няма достатъчно друга работа, иска коренно да реорганизира пазара или поне калифорнийския и по тихоокеанското крайбрежие. Смята да накара купувачите сами да идват в чифлика.

– Но това вече става – каза Греъм. – Първият човек, когото срещнах тук, беше купувач от Айдахо.

– Да, но Дик иска това да стане утвърдена практика – те да идват масово и в определено време. Не става дума за обикновени продажби на търг, въпреки че той смята да използва това като примамка, за да събуди интерес. Замислил е всяка година да устройва тридневен панаир, на който той ще бъде единственият изложител. Половината от преди обедите си сега прекарва в разговори с мистър Агар и мистър Питс. Мистър Агар завежда пласмента, а мистър Питс – рекламата.

Тя въздъхна и прекара пръсти по клавишите.

– Ех, да можехме да заминем надалеч – в Тимбукту, Мокпо или Джержьоу.

– Били ли сте в Мокпо? Не мога да повярвам на ушите си – засмя се Греъм.

Тя кимна с глава.

– Тържествено ви уверявам „с ръка на сърцето“, както казват там. Това беше отдавна: бяхме двамата с Дик на борда на „Ол ауей“. Може дори да се каже, че в Мокпо прекарахме медения си месец.

И докато споделяше с нея спомените си от Мокпо, Греъм си блъскаше главата да разбере дали тя умишлено не споменава тъй често за мъжа си.

– Мислех, че тук се чувствате едва ли не като в рая – каза той.

– Но да, разбира се – увери го тя с настоятелност, която му се стори пресилена. – И все пак не знам какво ме прихваща напоследък. Чувствам, че трябва да тръгна нанякъде. Сигурно е пролетна треска – магията на червените богове. Само Дик да не работеше тъй усилено и да не се обвързваше с толкова проекти! Представете си, откакто сме женени, не съм имала друга сериозна съперница освен това имение. Той е верен в чувствата си, а имението е първата му любов. Обмислил е и е разработил всичко тук, преди да се срещнем и преди изобщо да е знаел, че съществувам.

– Да опитаме да изпеем това заедно – каза ненадейно Греъм и сложи пред нея някакви ноти.

– Но това е „По циганските следи“ – възпротиви се тя. – Ще ме разстрои още повече. – И започна да пее с тих глас:

Последвай циганския патеран
на запад, към залязващото слънце,
додето джонката премине през бездомната вълна,
а Изтокът и Западът се слеят.

– Какъв е този цигански патеран? – запита тя, както пееше. Винаги съм мислила, че е някакво наречие, циганско патоа, както има френско патоа, а струва ми се безсмислено да вървиш по стъпките на някакъв език – излиза нещо като филологическо проучване.

– В известен смисъл това наистина е говор – отвърна той. – Но патеран говори винаги едно и също нещо: „Минах оттук.“ Патеран се прави от две клонки, кръстосани по особен начин, и се оставя по изминатия път. Но те трябва да бъдат от различни дървета или храсти. Тук в чифлика патеран може да се направи от манзанит и мадрьоно, от дъб и бор, от кестен и бреза, от секвоя и лаврово дърво, от боровинков храст и люляк. Това е знакът, който циганинът дава на своя другар, циганката – на своя възлюблен. – И той тихо запя:

Излязъл отново по пътя по суша,
оставил зад себе си морската шир,
на тъмните цигани следвай следите
докрай този свят и обратно.

Тя направи знак, че разбира, хвърли смутен поглед към играещите бридж в дъното на салона, овладя мислите си, понесли се за момент далеч, и каза бързо:

– Колко много циганско има в характера на някои от нас! У мене повече, отколкото е редно. Въпреки привързаността си към земята Дик е роден циганин. А от това, което той разправя за вас, излиза, че вие сте непоправим циганин.

– В края на краищата именно белият човек е истински циганин – по-голям странник от самите цигани – подхвърли Греъм. – Странстванията му са били по-дълги и по-опасни. Впускал се е в тях по-зле съоръжен от който и да е циганин. Циганинът е вървял след него, но никога не му е проправял път. Хайде да опитаме.

И те запяха предизвикателните думи на веселата, безгрижна мелодия. Той сведе глава да я погледне и се зачуди – зачуди се на нея и на себе си. Не му беше мястото тук, при тази жена, под покрива на собствения ѝ мъж. Отдавна би трябвало да замине, а още беше тук. След толкова години едва сега започваше да опознава себе си. Това беше магия, безумие. Би трябвало веднага да избяга. Бивал е и по-рано омагьосан и безумен, но се беше изтръгвал. Не беше ли се размекнал с годините – запитва се той, или това безумие беше по-голямо от досегашните? То значеше да посегне на неща, които му бяха тъй скъпи, които тъй ревниво бе таил дълбоко в себе си, че никога досега не бе дръзнал да посегне на тях.

И въпреки това не се откъсваше. Стоеше до нея, вгледан в златните отблясъци на бронзово кестенявите ѝ коси, които се виеха в чудно хубави къдри над ушите, пееше песен, която го разпалваше, която разпалваше и нея – иначе не можеше да бъде при нейния характер, който в някои мигове тя неволно бе разкрила пред него.

„Тя е вълшебница и пее като вълшебница“ – мислеше той, като се вслушваше в нейния глас – тъй женствен и тъй неин, различен от гласовете на всички жени в света. Не се съмняваше, че и тя изпитваше частица от безумието, което го бе обхванало; че и тя като него вижда в тяхната среща среща между мъжа и жената.

Гласовете им се сливаха в общ трепет; съзнаваше, сигурен беше в това и огънат на безумието му се разгаряше още по-силно; без да иска, в гласа му пламенно прозвуча предизвикателният смисъл на последните думи, в които гласовете им трепетно се сляха:

На буреносното небе принадлежи соколът,
еленът – на суровия безкрай,
а мъжкото сърце на младото момиче.
Чезнете в шатрите, огньовете!
На края на света ме чака утрото
и цялата земя е днес в нозете ми.

Като замря последният звук, той погледна, очаквайки тя да вдигне глава. Но за момент тя остана неподвижна, загледана в клавишите. Когато извърна лице към него, това беше познатото лице на Малката стопанка на Голямата къща: Паола му се усмихна, очите и блеснаха като на малък пакостник и тя каза:

– Хайде да ядосваме Дик – той губи. Никога не съм го виждала да

излезе въвн от себе си, когато играе на карти, но когато дълго време не му върви, става смешен с лошото си настроение. Той обича хазарта – продължи тя, като го поведе към масата. – Това е едно от неговите средства за отмора. Действува му добре. Веднъж-дваж годишно, ако се разиграе добър покер и махнат границата на максималния залог, готов е да седи до зори.

ГЛАВА XVIII

Почти веднага след деня, в който пяха „По циганските следи“, Паола излезе от уединението си и за Греъм не беше лесно да седи затворен в стаята си на кулата и упорито да работи: преди обед от нейното крило долитаха откъси от песни и арии; тя се смееше, караше се на кучетата в широкия вътрешен двор, а от концертната стая в отдалечената част на къщата часове наред се чуваха звуците на пианото. Но Греъм следваше примера на Дик и посвещаваше утрините си на работа, тъй че рядко срещаше Паола до обед.

Тя обяви, че безсънието ѝ е минало и е готова за всички развлечения и излети, които Дик би могъл да ѝ предложи. Освен това заплаши, че ако не му се нравят развлеченията в интимен кръг, ще напълни къщата с гости и ще му даде да разбере какво значи да се веселиш. В този момент леля ѝ Марта – мисис Тъли – дойде да им гостува още няколко дни и Паола отново започна да кара Дъди и Фъди във високата спортна двуколка. Дъди и Фъди бяха буйни коне, но въпреки годините и килограмите си мисис Тъли не се страхуваше, когато Паола държеше юздите.

Тя каза на Греъм:

– С друга жена, освен Паола, не бих направила това изключение. Тя е единствената жена, на която се доверявам да ме вози. Изкуството да кара коне е в кръвта ѝ. Като дете беше луда за коне. Цяло чудо е, че не стана циркова ездачка.

В различни разговори с леля ѝ Греъм научаваше все повече неща за Паола. Мисис Тъли не можеше да се нахвали с бащата на Паола, Филип Дестен. Неин много по-голям брат, в детството ѝ той бил за нея приказен принц. Бил царствен, с широк замах и за обикновените хора постъпките му граничели с безумие. Непрекъснато се впускар в отчаяни авантюри и приключения. Благодарение на тази си черта неведнъж спечелвал състояния и със същата лекота ги загубил в златната треска от четиридесет и девета година. Произхождал от старинно семейство от Нова Англия, но праядо му бил французин – корабокрушенец, изхвърлен на брега на щата Мейн, израснал с моряците-земерелци от крайбрежието.

– Само веднъж във всяко поколение излиза на бял свят френската кръв на Дестен – увери Греъм мисис Тъли. – Филип беше французинът в неговото поколение, а в своето единствена Паола е наследила в пълна мяра френските му черти. Въпреки че Лют и Ернестина са ѝ несъщи

сестри, човек не може да допусне, че имат и капка обща кръв. Ето защо Паола, вместо да се отдаде на циркова езда, влечеше я неотменно към Франция. Влечеше я старата кръв на Дестеновци.

Греъм узна много неща за преживяното във Франция. Такъв бил жребият на Филип Дестен, че умрял, когато колелото на щастието се завъртяло против него. Ернестина и Лют, тогава още малки момиченца, не създавали особени грижи на Дестеновите сестри, които трябвало да се грижат за тях. Но Паола, паднала се на мисис Тъли, била тежък проблем – „все заради она французин“.

– О, тя е истинска дъщеря на Нова Англия – подчерта мисис Тъли, – съвсем непреклонна; когато се отнася за чест, прямота и вярност, на нея може да се разчита. Като малка не можеше да лъже, освен за да спаси другите. В такива случаи цялото ѝ пуританско родословие се изпаряваше и тя лъжеше изкусно като баща си. Той имаше същия чар в държането си, беше също тъй смел, жив, винаги готов да се засмее. Но докато тя е игрива и жизнена, у него имаше широта и безгрижие. Той винаги печелеше сърцата на хората или пък си навличаше най-силна неприязън. Към него никой не оставаше равнодушен. Допирът с него бързо пораждаше обич или омраза. В това отношение Паола е различна – тя е жена и не е склонна да се бие с вятърни мелници, това е привилегия на мъжете. Доколкото знам, няма нито един враг на света. Всички я обичат освен може би някои зловни жени, които ѝ завиждат, че има такъв прекрасен мъж.

Докато Греъм слушаше, някъде откъм дългите аркади долетя песента на Паола. В гласа ѝ имаше нещо трепетно и незабравимо, което остана да го преследва в спомените му. Тя се засмя и мисис Тъли, заслушана, усмихнато кимна.

– Сякаш се смее Филип Дестен – промълви тя – и всички французойки, потомки на французина-прародител, когото домъкнали в Пинобскот, облекли в домашно тъкани дрехи и изпратили да слуша проповед. Забелязали ли сте, че когато Паола се смее, всеки неволно вдига глава и се усмихва? Тъй въздействаше и смехът на Филип.

Паола винаги е изпитвала страстно влечение към музиката, живописата, рисуването. Когато беше малко момиченце, човек можеше да открие къде се е завряла, като обиколи къщата и проследи картинките и фигурките, които тя оставяше след себе си. Правеше ги с каквото завари – рисуваше на парчета хартия, драскаше на дъсчици, скулптираше е кал и пясък.

– Обичаше всичко, а и всички я обичаха – каза мисис Тъли. –

Никога не се боеше от животните. Но въпреки това стоеше в ним захлас пред тях. Такава си е по рождение – чувствителна, захласва се пред красотата. Да, имаше непоправима склонност да боготвори някого – било заради красотата му, било заради постъпките му. В преклонението си пред красотата пак си е същата, независимо на какво се възхищава – на някой роял, на майсторска картина, на красива кобила или на кътче от природата.

И Паола искаше сама да създава красота. Но се изправи на труден кръстопът: дали да се посвети на музиката или на живописата. В пълния разгар на заниманията си, ръководена от най-добрите музикални педагози в Бостън, не можеше да сдържи влечението си да рисува. От триножника пък се увлече по скулптурата.

Влюбена беше в съвършеното, душата и сърцето ѝ бяха пълни с красота и беше тъй обърквана, че не знаеше за кое има по-голямо дарование и дали всъщност изобщо има някакво призвание. Дадох ѝ идеята да си отпочине от всякаква работа и я взех със себе си за една година в чужбина. И представете си – оказа се, че имала дарба да танцува. Но винаги се връщаше към музиката и живописата. Не, не че не знае какво иска. Бедата е там, че е твърде надарена...

– Твърде всестранно надарена – допълни мисълта ѝ Греъм.

– Да, точно тъй – съгласи се мисис Тъли. – Но едно е да ти се удава нещо, друго е да имаш заложби, и до ден-дневен, честна дума, не знам дали детето изобщо е имало някакви заложби. С различни неща се захващаше, но – трябва да се признае – в никое от тях тя няма някакво голямо постижение.

– Освен това, че тя самата е такава, каквато е – додаде Греъм.

– Да, това е голямото ѝ постижение – съгласи се мисис Тъли и възторжено се усмихна. – Тя е прекрасна, необикновена жена, съвсем непоковарена, съвсем естествена. И в края на краищата, нима е толкова важно непременно да се твори нещо? По ми е скъпа една от лудориите на Паола – о, чух как влязла във водата с големия жребец, – отколкото всичките ѝ картини, дори да бяха все шедеври. Но отначало трудно я разбирах. Дик често я нарича момиченцето, което не могло да порасне. Но кълна се, когато трябва, може да се държи с най-изискано достойнство. Наричам я най-зрялото дете, което съм виждала. А Дик – това е най-хубавото нещо в живота ѝ. Едва когато го срещна, прояви истинското си аз. Ето как се случи всичко.

И мисис Тъли разказа как същата година пътували из Европа. В Париж Паола отново започнала да рисува и накрая се убедила, че успехът

може да се постигне само с борба, а парите на леля й са пречка за нея.

– Тя се наложи – каза е въздишка мисис Тъли, – остави ме, изпрати ме да си вървя в къщи. Съгласи се да получава само най-оскъдна издръжка и заживя самостоятелно в Латинския квартал заедно с две други американки. Тогава именно срещна Дик. Той беше странна личност. Никога не бихте отгатнали с какво се занимаваше тогава. Беше съдържател на кръчма – о, не някое от тези модерни заведения, а истинска студентска кръчма. Посетителите бяха отбрани – все едни налудничави. Току-що се бе завърнал от безумни приключения по широкия свят и както сам се изразяваше, искаше за известно време вместо да изживява живота, да поговори за него.

Веднъж Паола ме заведе там. Бяха вече сгодени: предния ден той ме посети – въобще всичко беше както трябва. Познавах на времето Ричърд Форест-Щастливеца й знаех всичко за сина му. По-добра партия Паола не би могла да намери. При това то беше истинско романтично увлечение. Паола го бе видяла първо като капитан на отбора на Калифорнийския университет, който победи Станфордския. След това го срещнала в ателието, което делеше с двете момичета. Тя не знаеше дали Дик има милиони, или държи кръчма, защото работите му са зле, пък и никак не я интересуваше. Винаги се е вслушвала в гласа на сърцето си. Представете си положението: Дик, който минаваше за неуловим, и Паола, която изобщо не флиртуваше. Изглежда, че направо са се хвърлили в прегръдките си, защото само за една седмица всичко бе уредено и Дик ми направи посещение, сякаш моето решение би имало някакво значение.

Та думата беше за кръчмата на Дик. Тя беше кръчма на философите – тясно, сбутано помещение, под земята, в самото сърце на Латинския квартал. Представете си що за кръчма – имаше, само една маса! Но каква маса! Широка, кръгла, скована от голи дъски, без мушама дори, дървото цялото в петна от безбройните чаши, разлени от това, че философите блъскаха с юмруци. Около нея можеха да седнат тридесет души. Жени не се допускаха. За Паола и мен бе направено изключение.

Видях тук Аарън Хенкок. Той беше един от философите и до деннешен се хвали, че има да дава на Дик повече пари от всеки друг клиент длъжник. Там се срещаха всякакви безумни млади мислители, удряха по масата с юмруци и говореха за философия на всички европейски езици. Дик винаги е имал слабост към философите.

Но Паола развали цялата работа. Веднага щом се ожениха, Дик стегна шхуната си „Ол ауей“ и щастливата двойка отплува на сватбено

пътешествие от Бордо до Хонконг.

– А кръчмата се затвори и философите останаха без подслон и без спорове – допълни Греъм.

Мисис Тъли се разсмя от сърце и поклати глава.

– Той я осигури със средства – каза тя, като се задъхваше и примираще от смях. – Осигури я частично или нещо такова. Не помня вече как беше. И още същия месец полицията я закри, защото била клуб на анархисти.

Въпреки че знаеше колко са разнообразни интересите и дарбите на Паола, Греъм се изненада, когато я завари един ден сгушена в нишата на един прозорец, всецяло погълната в работа над една изящна бродерия.

– Нрави ми се – обясни тя. – Предпочитам онова, което съм изработила сама и по мое хрумване, пред всички бродерии в магазините. Порано Дик мърмореше – нали мисли само за ефикасност, производителност на труда и други такива неща. Смяташе, че бродерията е пилеене на време, защото срещу скромно заплащане всяка селянка би направила същото, което правя аз. Но успях да му разясня как аз гледам на тези неща.

Те са като музиката, когато човек сам свири. Разбира се, срещу пари бих могла да чуя по-добро изпълнение, но друго е да седнеш сам на пианото и да изтръгваш от него звуци със собствените си пръсти и по собствено разбиране – насладата е друга, много по-голяма. Няма значение дали подражаваш на чуждо изпълнение, или даваш свое тълкование и влагаш нещо от самия себе си. Чувстваш радост и душевна пълнота.

Ето тази малка шевица с бродирани лилии, с която съм подръбила подгъва – по света няма друга като нея. Идеята е моя и само моя, моя е и радостта от това, че давам форма и живот на тази идея. В магазините човек може да намери по-добри идеи и по майсторски изпълнени, но това е различно. Мое. Аз съм го видяла във въображението си, аз съм го създала. Може ли някой да каже, че бродерията не е изкуство?

Тя замълча, но засмените ѝ очи повтаряха въпроса.

– И може ли някой да каже – съгласи се Греъм, – че изкуството да подчертаеш красотата на една жена не е най-достойното и най-приятното от изкуствата?

– Дълбоко уважавам една добра шивачка или шапкарка – кимна тя сериозно. – Те са наистина артисти, при това важни за световната икономика, както би се изразил Дик.

При друг случай, като търсеше в библиотеката някои сведения за

Андите, Греъм се натъкна на Паола, надвесена грациозно над един чертеж. Голямата маса пред нея бе отрупана с внушителни албуми за вътрешна архитектура. Тя се бе заела да прави план за дървена къща или хижа за мъдреците в мадрьоновата гора.

– Не е лесно – въздъхна тя. – Дик казва, ако съставя плана, да бъде за седем души. Сега имаме четирима мъдречи, но той си е наумил да станат седем. Твърди, че душеве и такива неща са излишни, защото къде се е чуло философ да се къпе? А съвсем сериозно препоръчва седем печки и седем кухни, защото именно за такива ежедневни дреболии философите винаги се карат.

– Нали Волтер се бе скарал с един крал заради някакви си угарки от свещи – каза Греъм, като се любуваше на непринудената ѝ грация. Тридесет и осем години? Невъзможно! Тя изглеждаше почти като някакво оживено, със зачервени бузи момиче над трудно домашно. И той си спомни забележката на мисис Тъли, че Паола е най-зрялото дете, което някога е виждала.

Това го изпълни с учудване. Нима тя бе същата, която при коневръза с няколко кратки думи показва, че ясно съзнава накъде са тръгнали нещата? „Разбирам“ – бе казала тя тогава. Но дали наистина разбираше? Не беше ли казала тази дума случайно, без да влага в нея някакво особено съдържание? И все пак тя цяла се стремеше към него, също като него обзета от трепет, когато пееха „По циганските следи“. В това той беше сигурен. Но, от друга страна, нима не бе видял как тя се вълнува и цяла пламва, когато свири Доналд Уеър? Но тук мъжкото му самолюбие надделя и той си каза, че с Доналд Уеър нещата стоят иначе. И при тази мисъл неволно се усмихна.

– Защо се смеете? – запита Паола. – Знам, че не съм архитект. Но любопитна съм да видя как вие бихте сместили седемте философи, като при това спазите невероятните изисквания на Дик.

Върнал се в стаята си на кулата, Греъм хапеше устни и размишляваше, а книгите за Андите стояха неразтворени пред него. „Та тя съвсем не беше жена. Беше същинско дете. Или – и той се поколеба при тази мисъл – нейната непринуденост беше престорена? Наистина ли беше разбрала всичко? Вероятно да. Иначе не можеше и да бъде. Тя познаваше света, познаваше живота. При това беше много умна. Дори един бегъл поглед на сивите ѝ очи говореше за увереност и сила. Да, именно сила!“ Припомни си я как изглеждаше първата вечер – на моменти сякаш блясваше като тънка скъпоценна стомана. Сети се, че на времето тази нейна вътрешна сила го бе накарала да я сравнява със слонова кост,

с ваян седеф, със сплит момини коси.

Но след кратките думи при коневръза и песента „По циганските следи“ той знаеше, че когато погледите им се срещат всеки от тях чете неизречени неща в очите на другия.

Напразно прелистваше книгите за сведенията, които му трябваха. Направи опит да продължи започнатата глава без тях, но перото му не раждаше нищо. Беше го обхванала подлудяваща тревога. Взе разписанието за влаковете и се замисли над него, разколеба се, позвъни по телефона в домашната конюшня и заръча да оседлаят Алтадена.

Беше прекрасна утрин – рано калифорнийско лято. Ни полъх на ветрец над задрямалите поля, от които долиташе песента на чучулиги и пдпдъдци. Греъм яздеше между живите плетове от люляци, изпълнили въздуха с тежко ухание. Отдалеч долетя гърленото цвилене на Планинец и сребристият отговор на Принцеса Фодърингтън.

Греъм се запита какво търси тук, яхнал коня на Дик Форест. И защо не бе на път към гарата, за да вземе първия влак по разписанието? „Порано не знаех що значи колебание и нерешителност“ – помисли той с горчивина. Но беше му даден само един живот и в света не съществуваше друга жена за него – мисълта за това го обля като гореща вълна.

Дръпна юздите и се отби от пътя – насреща му идеше стадо ангорски кози. Те бяха няколкостотин и овчарите-баски ги караха бавно, с чести почивки, защото до всяка коза припикаше малко козленце. Зад оградата имаше много кобили с новородени кончета. Греъм едва успя да свърне в една странична пътека, за да се отстрани от пътя на тридесетима жребци-годинаци, подкарани нанякъде през стопанството. Възбудата им се предаде на всички обитатели на тази част от чифлика и въздухът се изпълни с цвения, призивни и ответни, а Планинец, вън от себе си при шума и вида на толкова много съперници, препускаше като бесен зад своята ограда, тръбейки неспирно и предизвикателно, сякаш за да каже, че по света няма втори като него могъщ и смайващ представител на конското царство.

Внезапно от един страничен път изскочи Дик Форест, яхнал Немирница, която се изправи на задните си крака. Лицето му сияеше от възторг пред развихрените страсти ма десетките животни, които бяха негова собственост.

– Истинска симфония на плодовитостта – извика той вместо поздрав и дръпна юзди, за да спре, макар че това едва ли можеше да се нарече спиране, защото кафявата му кобила с червеникавозлатисти отблясъци буйно се мяташе, злобно проточваше шия да ухапе ту неговия крак,

ту крака на Греъм, риеше пътя с копита, а в следващия момент, обхваната от безсилен гняв, започваше да ритя във въздуха със задните си крака.

– Тези младоци здравата ядосаха Планинец – засмя се Дик. – Слушайте какво пее той:

„Чуйте ме. Аз съм Ерос. Аз тъпча хълмовете. Гласът ми изпълва ширните долини. Кобилите ме чуват и трепват в спокойните си пасища, защото ме познават. Земята прелива от живителна сила, дърветата – от мъзга. Пролет дойде. Моята пролет. Аз съм властелин в моето царство на пролетта. Кобилите помнят гласа ми. Те ме познават чрез кръвта на своите майки. Чуйте ме! Аз съм Ерос. Аз тъпча хълмовете, а ширните долини са мои глашатаи. С ехото си разнасят вестта, че ида.“

ГЛАВА ХІХ

След като мисис Тъли отпътува, Паола напълни къщата с гости, както се бе закарнала. Сякаш се бе сетила за всички, очакващи да ги поканят, и лимузината, която изминаваше осемте километра до гарата, за да посреща влаковете, рядко заминаваше или се връщаше празна. Надойдоха певци, музиканти, художници и цели рояци млади момичета, следвани, както се полага, от тълпа младежи, а майките, лелите и възрастните дами, изпратени да ги придружават, почти задръстиха коридорите на Голямата къща и напълваха две коли, когато се устройваха излети.

Греъм се питаше дали Паола не се обгражда умишлено с толкова много хора. Той от своя страна окончателно престана да работи върху книгата; преди закуска плуваше заедно с някои от по-калените младежи, до обед яздеше из чифлика и участваше във всички развлечения в къщи или на открито.

Лягаха си късно и ставаха рано; Дик, който спазваше правилото никога да не се появява пред гостите си преди пладне, една нощ остана до разсъмване на покер в Еленовата стая.

Греъм, който също участваше в играта, се почувствува възнаграден, когато призори ненадейно ги посети Паола. Каза им, че и тя не е мигнала цяла нощ, въпреки че това съвсем не личеше от свежия ѝ цвят. Греъм трябваше да полага усилия да не поглежда твърде често към нея. В момента тя приготвяше искрящи газирани питиета, за да освежи уморените играчи с тъмни кръгове под очите. След това ги убеди да раздадат картите за последна игра, да отидат да се изкъпят, после да закусят и едва тогава всеки да започне своя ден на работа или развлечения.

Паола никога не оставаше сама. Греъм можеше само да се присъединява към групите, които винаги се образуваха около нея. Въпреки че младите много често танцуваха танго и регтайм, тя рядко танцуваше, и то само с младежи. Веднъж обаче ѝ хрумна да танцува с него класически валс.

– Вижте прародителите си в изпълнение на един допотопен танц – обърна се тя шеговито към младежите, като се насочваше към средата на салона, защото тя и Греъм бяха единствената двойка.

След първата обиколка движенията им се съгласуваха напълно. Греъм разбра защо Паола яздеше и акомпанираше така добре – тя

просто имаше усет да влезе в унисон с партньора си. Тя се остави на него да я води и двамата се сляха в едно общо цяло, което се движеше плавно и ритмично. След като изтекоха няколко минути и те свършено съгласуваха стъпката и ритъма, Греъм, почувствувал, че Паола всецяло се е отдала на танца, опита различни ритмични паузи и фигури. Краката им ни за миг не се откъсваха от пода, но създаденото впечатление беше такова, че Дик се провикна:

– Те плуват! Носят се!

Двамата танцуваха под звуците на „Валса на Саломе“ – мелодията бавно замираще, постепенно замираха и техните движения, за да застигат накрая неподвижни.

Думите бяха излишни. Смълчани, без да се погледнат дори, те се върнаха при останалите, където Дик поучаваше младежта:

– Хей, вие, новоизлюпени, вчерашни хлапета и всякакви други дребосъци, видяхте ли как танцуваме ние, старите! Разбира се, не казвам ни дума против новите танци. Много са хубави, нямам нищо против тях. Но все пак няма да ви навреди да се научите да валсирате прилично. Когато се опитате да танцувате валс, просто е срамно да ви гледа човек. Ние старите все знаем нещичко, което не е излишно да се научи.

– Например? – запита едно от момичетата.

– Ще ви кажа. Нямам нищо против това, че младото поколение во ни на бензин – нещо, което никой не може да отрече...

За момент думите му бяха заглушени от викове и протести.

– Знам, че и аз самият воня на бензин – продължи той, – но вие въобще не сте научили хубавите стари начини на придвижване. Ни едно момиче измежду вас не може да ходи пешком толкова, колкото Паола. А ако някой се опита да се мери с Греъм или с мен, след това ще трябва да го върнат на носилка. О, знам, че можете да натискате педала за газта и виртуозно да превключвате скоростите. Но ни един измежду вас не може да язди както трябва – да язди истински кон, и то тъй, както аз разбирам. А пък да карате двойка буйни коне, това вече съвсем не можете. А колцина от вас – млади здравеняци, които се носите с шеметна бързина с моторниците си из залива – могат да вземат в ръце кормилото на една старовремска шхуна или гемия и без чужда помощ да я насочат по желания курс?

– Независимо от това и ние стигаме там, за където сме тръгнали – възрази същото момиче.

– Не го отричам – отвърна Дик. – Но не винаги вършите това красиво. Представете си Паола, сграбчила в ръце юздите на четворка буйни

коне, с крак на спирачката се носи по планинския път. Красива картина, нали? Но недостъпна за всички вас.

Една гореща утрин под прохладните сводове на големия вътрешен двор около Греъм, който четеше седнал сам, се събра смесена компания от няколко души, между които и Паола. След като поговори малко, той отново се вдълбочи в списанието, и то до такава степен, че забрави всички около себе си, докато зацарилата тишина проникна в съзнанието му. Той вдигна очи. Бяха се отдалечили всички освен Паола. От другия край на двора долиташе смехът им. Но Паола! Порази го изразът на лицето ѝ, на очите ѝ. Погледът ѝ беше впит в него, беше поглед само за него. Съмнение, колебание и почти страх се четяха в очите ѝ; и все пак в този кратък миг той забеляза, че това беше изпитващ и проницателен поглед – поглед на човек, надзърнал в книгата на съдбата, разтворена пред него, както му подсказа неговото въображение. Ресниците ѝ трепнаха, тя сведе очи, страните ѝ поруменяха. Изчерви се. На два пъти устните ѝ се раздвижиха, като че ли се готвеше да каже нещо; но нищо не ѝ идваше на ум – бяха я заловили съвсем неочаквано. Греъм я спаси от неудобното положение, като каза непринудено:

– Знаете ли, точно сега чета хвалебствията на Врие за делото на Лютер Бърбенк и струва ми се, че в царството на домашните животни Дик е онова, което е Бърбенк в земеделието. Вие тук създавате живот – ваяте от материята нови форми на полезното и красивото.

Паола, която се беше вече овладяла, прие комплимента с усмивка.

– Боя се – продължи Греъм е известна сериозност, – че като гледам вашите постижения, мога само да съжалявам за безполезно пропиления си живот. Защо не се заех и аз да създавам, да творя? Ужасно завиждам и на двама ви.

– Наистина благодарение на нас се раждат много живи същества. Дъхът ми спира, като си помисля каква отговорност е това – каза тя.

– Чифликът ви е царство на плодородието – усмихна се Греъм. – Поразява ме, че тук всичко е пълно с живот, цъфти и носи плодове, всичко преуспява и се множи...

– О! – прекъсна го внезапно Паола, сетила се за нещо. – Трябва някой ден да ви покажа златните си рибки. Отглеждам ги аз, при това с търговска цел: снабдявам доставчиците в Сан Франциско с най-редките видове, изпращам дори в Ню Йорк. На всичко отгоре имам приходи, печеля пари. Това личи от книгите на Дик, а той е най-педантичният счетоводител. Тук при нас и последното чукче е вписано в инвентара; отчетено е и последното пиронче за подкови. Затова Дик има такъв щаб от

книговодители. Впрочем, знаете ли, той пресметна в безкрайни колони цифри всички разходи за впрегатния добитък, включително средната загуба на работоспособност поради стомашни разстройства и окуцяване. Така той изчисли колко му струва работният час на един впрегатен кон с точност до трети десетичен знак.

– Щяхте да разправяте за златните рибки – припомни Греъм, раздробен от това, че непрекъснато говореше за мъжа си.

– Да, наистина: Дик кара счетоводителите си да водят същите сметки и за моите златни рибки. Плащам за всеки час наемен труд, който използвам за тях, и представете си – дори за пощенските марки и канцеларските принадлежности. Той ме кара да плащам дори за водата, сякаш той е градската водоснабдителна компания, а аз жилищен собственик. И въпреки това имам десет процента чист приход, а понякога дори тридесет. По Дик се смее и казва, че като извадя заплатата на шефа на предприятието – а шефът, това съм аз, – ще излезе, че имам нищожна печалба или дори че работя на загуба. И че с такъв малък приход не бих могла да наема толкова способен ръководител на предприятието.

И все пак точно затова Дик успява в своите начинания. Винаги когато предприема нещо, изяснил си е най-точно всичко до последната микроскопична подробност, естествено освен ако не се касае до чисто научен опит.

– Той е много уверен в себе си... – отбеляза Греъм.

– Никога не съм срещала човек тъй уверен в себе си – отговори Паола с убеждение. – Но, повярвайте ми, той има пълно основание за това. Познавам го добре. Той е изключителен – но изключителен в най-парадоксалния смисъл на думата. Изключителен е с това, че е тъй уравновесен и нормален, с това, че у него няма нищо изключително. Такива хора са по-ценни и по-редки от ония, които минават за изключителни. Понякога си мисля, че Ейбръхам Линкълн е бил човек от тоя тип.

– Да си призная, не ви разбирам много добре – каза Греъм.

– О, не бих могла да кажа, че Дик е от същия мащаб като Линкълн – побърза да каже тя. – Дик има качества, но не е там въпросът. И двамата са от същия тип: крайно уравновесени, нормални, не се запалват. Аз, напротив, съм самобитна и интуитивна. Защото правя някои неща просто без да зная как. Когато свирия например. Или когато изпълнявам скокове във вода. Честна дума, сама не зная как правя скок от кула или от трамплин, или пък салто и половина.

А Дик, напротив, за да направи нещо, трябва предварително да му е ясно как ще го направи. Във всичко, което върши, е уравновесен и

прозорлив. Изключителен е с това, че е развит хармонично и всестранно, без да е изключителен в каквото и да било. О, аз го познавам. В нито един спорт не е бил шампион или рекордьор. Но и посредствен не е бил. Такъв е и във всичко останало – така е устроен умствено. Той е като равно изкована верига. Няма нито слаби брънки, нито пък изключително масивни.

– Боя се, че съм като вас – каза Греъм, – че и аз съм едно от тези пообикновени и посредствени същества, надарени в едно само направление. Защото и аз в някои случаи се запалвам и правя неща, за които не съм и помислял. Нямам такова самочувствие, че да не се прекланям пред неизвестното.

– А Дик ненавижда неизвестното – тъй поне изглежда. За него не е достатъчно да знае „как“ – винаги търси отговор на въпроса „защо“. Той приема неизвестното като лично предизвикателство. Действува му тъй, както червеният цвят на бика. Веднага се заема да разкъса всички покрови, да стигне до сърцето на тайната, да намери отговор на въпросите „как“ и „защо“, тъй че неизвестното да стане факт, който може да се обобщи и докаже научно.

Положението, което назряваше, криеше редица неизвестни за трите действащи лица. Греъм не знаеше с какви отчаяни усилия Паола се стремеше да не се откъсне от мъжа си, който пък, погълнат от хиляди планове и проекти, се изолираше все повече. На обед винаги се появяваше, но след пладне рядко излизаше с гостите си. От многобройните и дълги шифровани телеграми от Мексико Паола знаеше, че работите на мините „Харвест груп“ не вървят. Освен това тя виждаше агенти и пратеници на чуждестранните капиталовложители в Мексико, които – винаги забързани и често в най-неподходящото време – пристигаха в стопанството да се съвещават с Дик. Той се оплакваше, че те му отнемат скъпоценно време, без дори да загатва какви въпроси обсъждат.

– Ах! Как бих искала да не си тъй зает – въздъхна тя, седнала на коленете му и притисната до него. Имала беше късмет да го завари сам – това ставаше към единадесет часа преди обед.

Но тя беше прекъснала писмото, което той съставяше, застанал пред диктофона и въздъхна не за друго, а защото Бонбрайт, когото видя да влиза с още телеграми, предупредително се закашля.

– Не искаш ли днес следобед да те повоза с Дъди и Фъди: ще зарежем останалите и ще бъдем само двамата – замоли го тя.

Той поклати глава и се усмихна.

– Днес на обед ще видиш една необикновена по състав компания –

обясни Дик. – Ще ти разправа, но не казвай никому. – Той понижи глас, Бонбрайт дискретно си намери работа при картотеката за документация. – Това са хората, които стоят зад петрола в Тампико. Самият Самуелс, председател на „Насиско“, Уишър – човекът, който дърпа конците за акционерите „Пирсън-Брукс“ и нагласи удара със закупуването на железницата по източното крайбрежие заедно с „Тайуана Сентръл“, за да ликвидират „Насиско“ като конкурент; също и големият шеф Матюсън, който представлява интересите на „Палмерстън“ в Америка – нали си спомняш за „Палмерстън“ – английската компания, която се сблъска с хората на „Насиско“ и на „Пирсън-Брукс“; освен това ще присъстват и други. Можеш да си представиш колко зле вървят нещата в Мексико, щом хора като тях са престанали да се самоизяждат и се обединяват.

Те са заинтересовани за петрола, а аз също имам известно влияние в Мексико и те искат петролът и мините да действат съгласувано. Голяма опасност е надвиснала и трябва да се обединим и да сторим нещо или да бягаме от Мексико. Признавам, че нарочно ги накарах сами да дойдат при мен и се държа на положение след оная каша преди три години, когато те искаха на мой гръб да стоварят всичко.

Той я милваше и я наричаше с нежни имена, но тя забеляза как неърпеливо погледна към недовършеното писмо в диктофона.

– И тъй – заключи той и я притисна по начин, който тя изтъкува като подсещане, че е време да си върви, – уговаряме се за днес следобед, нали? Никой от тях няма да остане за дълго. Всички ще отпътуват преди вечеря.

Неочаквано рязко тя се освободи от прегръдките му, скочи на крака и застана пред него с искрящи очи и побледнели страни. На лицето ѝ се изписа решителност, самият ѝ вид говореше, че тя се готви да каже нещо извънредно важно. Но в същия миг се чу звън и той посегна към телефона на бюрото си.

Паола сведе глава, тихо въздъхна, прекоси стаята и отвори вратата. Бонбрайт делово се приближи с телеграмите и тя можа да чуе началото на разговора на Дик, който казваше:

– Не, невъзможно! Той трябва да изпълни поетите задължения – в противен случай ще го съсия. Това джентълментско споразумение не струва ни пукната пара. Ако беше само то, като нищо щеше да го наруши. Но аз пазя една твърде интересна преписка, за която той е забравил... Да, да, тя ще бъде решаваща, в който и да е съд. Ще изпратя папката в кантората ви днес следобед към пет часа. Кажете му от моя страна, че ако се опита да ми играе такива номера, ще го смажа. Ще създам

мореплавателна линия, която да го конкурира, и преди да е изтекла една година, параходите му ще се продават на търг... и... ало! Чувате ли ме?... Все пак проучете това, което ви казах. Имам основание да смятам, че комисията за контрол над междушчатската търговия може да го преследва по две точки, както сами ще се убедите...

Нито Греъм, нито дори Паола предполагаха, че Дик – прозорливият, дълбокият Дик, който предсещаше нещата, преди да са станали още, и от неуловими и откъслечни отсенки и признаци изграждаше далновидни догадки и предположения, които събитията често потвърждаваха – вече чувствуваше онова, което макар да не се беше случило, можеше да се случи. Той не бе чул кратките, но многозначителни думи на Паола при коневръза; не бе видял как Греъм я изненада, когато тя изпитателно го гледаше под сводовете във вътрешния двор. Дик не бе чул нищо, бе видял малко, но бе почувствувал много и по неясни пътища бе успял вече да разбере онова, което Паола разбра едва по-късно.

Най-осезателният факт, на който той можеше да гради предположения, беше случилото се през оная нощ, когато, макар и погълнат от играта на бридж, от него не избягна как те внезапно оставиха пианото, след като изпяха „По циганските следи“. Докато ги поздравяваше безгрижно усмихнат, от него не се изплъзна и това, че имаше нещо необикновено в палавото лице на Паола, дошла заедно с Греъм да го подразни, че все той губи. Докато отговаряше весело на закачките им, засменият му поглед се плъзна към Греъм, застанал до нея. Дик забеляза, че у него също имаше нещо необикновено. „Греъм е обтегнат като струна“ – помисли той тогава. Но защо беше той в такова състояние? Имаше ли някаква връзка с това, че Паола ненадейно остави пианото? И докато всички тия въпроси се прокрадваха през мислите му, той се смееше на техните шегички, размеси картите, раздаде ги и дори спечели в играта без козове.

Въпреки това пред самия себе си той отхвърляше като нелепа и невероятна възможността, че смътните му предчувствия биха могли да се осъществят. „Това бе случайна догадка, глупаво предположение, основано на дребни неща, които нищо не значат“ – внушаваше си той благо-разумно. Всичко това просто доказваше колко са привлекателни жена му и приятелят му. Но защо тъй внезапно престанаха да пеят онази вечер? В някои моменти той не можеше да пропъди тази мисъл от съзнанието си. Защо му се беше сторило, че става нещо необикновено? И защо беше Греъм като обтегната струна?

Не се досети и Бонбрайт, който една сутрин, малко преди обяд,

пишеше телеграма под диктовката на Дик, че господарят му се приближи до прозореца не случайно, а защото от алеята долетя далечен шум от копита. Не за пръв път през последните преди обеди Дик, както крачеше из стаята, се приближаваше до прозореца и с привидна разсеяност поглеждаше ездачите, които се завръщаха към коневръза от предиобедна разходка и за последен път пришпорваха конете. Но тая сутрин, преди още да се бяха откروили в далечината първите силуети, той знаеше кого ще види.

– Няма опасност за Брекстън – продължи той да диктува, без да промени тона си, с поглед, устремен към пътя, откъдето ездачите щяха да се зададат. – Ако стигне до провал, той може да се прехвърли през планините в Аризона. Срещнете се незабавно с Конърс. Брекстън е оставил на Конърс подробни инструкции. Утре Конърс ще бъде във Вашингтон. За всякакви инициативи ми съобщавайте най-подробно – подпис.

По алеята се зададоха Сърна и Алтадена, те препускаха редом. Дик не се бе излъгал. Той видя ония, които очакваше да види. Зад тях се чуваха викове, смях и шум от много копита, което показваше, че останалите ги следват по петите.

– А следната телеграма, мистър Бонбрайт, съставете, моля, по шифъра Харвест – продължи делово Дик, като си казваше наум, че Греъм е добър ездач, но не много добър и би трябвало да му се даде кон, по-тежък от Алтадена. – Адресирайте я до Джержми Брекстън. Изпратете я в две копия по различни пътища – тъй ще има по-голяма вероятност да стигне до него...

ГЛАВА XX

И този път многобройните гости, които бяха залели Голямата къща, си заминаха. Често се случваше по обед и вечеря на масата да седнат само двамата мъже и Паола. Вечер Греъм и Дик имаха навика да поприказват, преди да отидат да спят, а Паола, вместо да свири както друг път нежни мелодии на пианото, седаше до тях, свела глава над някоя изящна бродерия, вслушана в разговора.

Между двамата мъже имаше много общо. В известен смисъл те бяха живели по един и същи начин и приемаха живота еднакво. Философията им беше по-скоро сурова, отколкото сантиментална, и двамата бяха реалисти. Паола доби навика да ги нарича „сурови реалисти“.

– Да, да – смееше се тя, – разбирам мирогледа ви. И на двамата ви е провървяло, искам да кажа – провървяло ви е физически. Здрави сте. Издръжливи сте. Можете да понасяте негодите. Устояли сте там, където другите, по-малко издръжливите, са загинали. Дори африканската треска сте преживели и сте погребвали другарите си. Ето например този нещастник в Крипъл Крик, който се разболял от пневмония, казвате, че той издъхнал, преди още да го свалите в долината. А защо вие не се разболяхте от пневмония? По силата на някаква върховна справедливост? Или защото сте живели по-добродетелно? Защото сте се бояли повече от опасностите или сте вземали повече предпазни мерки?

Тя поклати глава.

– Не. Защото сте били по-щастливи – искам да кажа – по рождение. Родили сте се здрави, издръжливи. Ето Дик е погребал трима шурмани и двама механици в Гваякил. Погубила ги жълтата треска. А защо вирусът на жълтата треска не погубил и Дик? Същото се отнася и до вас, широкоплещести и широкогърди мистър Греъм. Защо през последното ви пътуване в блатата е загинал вашият фотограф, а не вие? Хайде, признайте защо. Колко тежеше той? Широки ли бяха раменете му? Каква беше гръдната му обиколка? Ноздрите му големи ли бяха? Имаше ли съпротивителна сила?

– Тежеше сто тридесет и пет фунта – призна Греъм съжалително. – В началото изглеждаше напълно здрав и в добра форма. Струва ми се, че смъртта му изненада повече мен, отколкото него самия. – Греъм поклати глава. – Но причината не се крие в малкото му килограми и дребния му ръст. При равни други условия дребните хора обикновено

проявяват по-голяма издръжливост. И все пак вие вярно посочихте причината. Оказа се, че не е имал вродена физическа издръжливост, достатъчно съпротивителна сила. Вие, Дик, знаете какво искам да кажа, нали?

– Да – подкрепи го Дик. – Някои боксьори например имат такова сърце и такива мускули, че издържат по двадесет-тридесет или четиридесет рунда. Ето на, и сега в Сан Франциско има стотици младежи, които мечтаят за слава на ринга. Видял съм мнозина от тях. Всички изглеждат добре, имат хубаво телосложение и са здрави, млади и пъргави като пружина. При това горят от желание да се проявят. А от всеки десет само един издържа десет рунда. Не че ги побеждават противниците им. Самите те не могат да издържат. Мускулите и сърцата им не са направени от първокласни тъкани. Те просто не са създадени за десетрундова бясна скорост и напрежение. Някои се сгромолясват още в четвъртия или петия рунд. От четиридесет трудно ще се намери и един, който да издържи пълни двадесет рунда, в които непрекъснато нанася и получава удари, преминава от нападение в отбрана „клинч“ и така рунд след рунд, с едноминутни почивки след всеки три минути бой, докато изтече цял час. А младеж, който може да издържи четиридесет рунда, се намира един на десет хиляди – такъв като Нелсън, Ганс и Уолгъст.

– Разбирате какво искам да кажа, нали? – намеси се отново Паола. – Гледам ви двамата и знам, че вече сте прехвърлили четиридесетте години. И двамата сте закоравели грешници. Преминали сте през лишения и опасности – път, гибелен за другите. Поживели сте, налудували сте се. Пребродили сте света и сте се впусkali във всякакви авантюри...

– И сме извършили сума безумия – засмя се Греъм.

– И здравата сте пиянствали – добави Паола. – Ето, дори алкохолът не ви е навредил. Защото сте здрави. Другите около вас са се търкаляли под масата, пропадали са, отивали са в болницата или в гроба, а вие сте продължили безгрижния си път с песен на уста, тъканите ви са останали незасегнати, дори главоболие не сте имали на сутринта. Въпросът е там, че сте се родили щастливци. Мускулатурата ви, вътрешните ви органи са като на прословутия русокос звяр. Затова и философията ви е философия на русокосия звяр. Затова сте сурови реалисти, проповядвате реализъм и действате с реализъм, с рамо си пробивате път, като избутвате и настъпвате по-слабите и нещастни създания, които не смеят да отворят уста, защото също както боксьорите, за които Дик говори, не биха издържали и първия рунд, ако решат със сила да ви се противопоставят.

Дик си даде вид на смяян и подсвирна присмехулно.

– И затова проповядвате евангелието на силния – продължи Паола. – Ако бяхте слаби, щяхте да проповядвате евангелието на слабия и когато ви ударят по едната страна, да подлагате и другата. Но каквито сте и двамата – мускулести гиганти, няма да подложите и другата, ако ви ударят...

– Няма – прекъсна я Дик спокойно. – Незабавно ще заръмжим и ще отвърнем на противника с удар, който да му откъсне главата. Тя добре ни обрисова, Евън, целите ни разлици. Философията е както религията – отражение на самия човек, създадена по негов образ и подобие.

Започнаха да говорят за света изобщо. Паола продължи да шие, без да може да откъсне мислите си от тези двама силни мъже. Тя се възхищаваше от тях, чудеше им се. Не обладаваше самоувереността, която им бе присъща, и чувствуваше как обръща гръб, как започва да забравя неща, които тъй дълго беше приемала за чиста истина, че бе започнала да ги смята за част от самата себе си.

По-късно същата вечер тя сподели съмненията си.

– Най-странното е – каза тя по повод една забележка на Дик, – че когато човек много философства за живота, доникъде не стига. Философията по-скоро ни обърква – поне нас, жените. Чуваш толкова много доводи за и против дадено нещо, че не остава нищо сигурно. Жената на Мендънхол например е лютеранка. Никакви съмнения не изпитва. За нея всичко е установено, подредено и непоклатимо. Не е чувала нищо за звездни дъждове или за ледникови периоди, пък и дори да беше чувала, не би отстъпила на сантиметър от представите си как трябва да постъпват мъжете и жените на тоя свят, за да заслужат отвъдния.

А вие двамата стоите на суровите позиции на реализма. Терънс се е развихрил в гръцки танц на епикурейския анархизъм, Хенкок е навлякъл бляскавите одежди на бергсониянската метафизика, Лео е застинал в тържествен поклон пред олтара на красотата, а Дар Хиал жонглира със софистиката си и намира отрицание на всичко, само и само да ръкопляска на остроумието му. Нима не виждате какъв е резултатът от всичко това? Човек остава без всякакви опорни точки в разсъжденията си. Няма добро. Няма и зло. Носим се в морето на идеите, останали без компас, без кормило и без карта. Трябва ли да сторя това? Трябва ли да се въздържа от онова? Няма ли да сбъркам? Струва ли си да постъпя тъй? Мисис Мендънхол има готов отговор на всички тия въпроси. А имат ли отговор философите? Паола поклати глава.

– Няма. Те имат само идеи. Веднага започват да говорят, говорят, без да могат да стигнат до някакво заключение, въпреки всичките си

знания. И аз не съм по-добра. Слушам, слушам, а след това говоря, говоря, както сега говоря, и пак нямам убеждения. Няма никакво мерило, което да...

– Напротив, има – каза Дик. – Старото вечно мерило на истината – практически осъществимо ли е дадено нещо?

– Ето, отново ставаш суров реалист – усмихна се Паола. – И Дар Хиал с няколко думи, подкрепени с жестове, ще докаже, че целият суров реализъм е илюзия; Терънс – че суровият реализъм е корисен и в най-добрия случай няма отношение към главното и същественото; Хенкок – че пътят към бергсонианските небеса е постлан със съждения на суровия реализъм, които обаче стоят много по-високо от твоите; а Лео – че има само един суров реализъм във вселената, само една желязна логика: логиката на красотата, само че тази желязна логика не е желязна, а златна.

– Да отидем следобед на езда, Червени облако – замоли Паола мъжа си. – Забрави твоите мрачни мисли, прати по дяволите юрисконсултите, мините и добитъка.

– С удоволствие, стига да можеш, Поли – отговори той. – Но не мога. Трябва да взема колата и да карам с пълен газ до Бъкай. На язовира е станало нещо неприятно. Съобщението дойде точно преди обяд. Изглежда, че земните пластове не са много здрави и са се пропукали от експлозиите – сигурно са сложили повече динамит. А с две думи казано, и най-хубавият язовир нищо не струва, ако дъното му пропуска вода.

След три часа Дик се завърна от Бъкай. Той забеляза, че Паола и Греъм са излезли сами на езда – нещо, което се случваше за първи път.

Пристигнаха с две коли семейства Уейнрайт и Коулън, тръгнаха на едноседмично пътешествие до Ръшън Ривър. Отбиха се за един ден в Голямата къща и по този случай Паола устрои излет с четворния впряг до Лос Баньос Хилз. Тръгнаха сутринта и Дик не можеше да ги придружи. Но въпреки че диктуваше спешни писма на Блейк, той прекъсна работата си, за да ги изпрати. Провери сам дали хамутите и тегличите са в пълна изправност, накара някои да сменят местата си и настоя Греъм да се настани на предната седалка, до Паола.

– Нека да има до нея здрава мъжка ръка в случай на нужда – поясни Дик. – Веднъж с очите си видях как спираният лост не издържа по един наклон и последствията бяха не особено приятни за пътниците. Неколцина от тях си счупиха вратовете. А сега, за да бъдете спокойни, въпреки че ще кара Паола, ще ви изпея една песничка:

Какво умее Паола? О, Паола
умее да държи юздите на карета
със двоен и със единичен впряг,
умее да подкара и четворен.

Всички се разсмяха, а Паола даде знак на слугите да освободят главите на конете. Тя опита дали четирите чифта юзди са еднакво изопнати, след това ги отпусна малко, за да могат конете да се нагласят добре във впряговете, тъй че всеки да тегли колкото другите.

Сред смеха и шегите, с които заминаващите обсипваха Дик, те не забелязваха нищо друго освен свежото утро, обещаващо хубав ден, и приветливия домакин, който им пожелаваше добър път. Но Паола, вместо да сияе от радост, че ще кара четворка бързи коне, изпитваше смътна тъга – пред очите ѝ беше Дик, който не идваше с тях. Засмяното му лице накара Греъм да почувствува угризение на съвестта, че вместо да замине край света още с първия влак или параход, той все още беше тук, седнал до тази единствена за него жена.

Веселата усмивка на Дик мигом угасна, щом тръгна обратно към къщата. В десет и няколко минути той спря да диктува. Мистър Блейк стана да си върви, но се поколеба и каза малко стеснително:

– Бяхте ми поръчали, мистър Форест, да ви подсетя за коректурите на книгата ви за породата късороги говеда. Вчера получихме втора телеграма – настояват да побързаме.

– Няма да мога да се справя и с тях – отвърна Дик. – Ако обичате, коригирайте ги вие, а след това ги предайте на мистър Менсън, да прегледа само за фактически грешки; кажете му непременно да провери родословното дърво на Кинг ъв Девън, след това можете да ги изпратите.

Дик приемаше управителите и надзирателите обикновено до единадесет часа. Но този път успя да се освободи петнадесет минути по-късно, защото завеждащият рекламния отдел, мистър Питс, му бе донесъл проектокаталог за първото годишно изложение на стопанството. В това време мистър Бонб्राйт вече пристигна с телеграмите и докато свършат, стана обед.

За първи път останал сам, след като четворката отпътува, Дик излезе на верандата, където спеше, и пристъпи към окачените на стената барометри и термометри. Но беше дошъл да види не уредите, а усмихнатото женско лице, окачено над тях в кръгла дървена рамка.

– Паола, Паола – каза той гласно, – ще изненадаш ли себе си и мен след толкова години? Ще се впуснеш ли в лудории, когато трезвият

разум на средната възраст чука на вратата?

Възнамеряваше да язди следобед и затуй обу ботуши с шпори. Обърна се към портрета и рамката и с няколко думи изказа мислите, които се въртяха в главата му докато се приготвяше.

– Играта трябва да се играе – промърмори той, а малко след това, преди да излезе, добави: – На открито поле и без снизхождение... При равни условия.

– Наистина, ако скоро не си тръгна, ще трябва да се приютя при философите в мадръоновата гора – каза Греъм засмян на Дик.

Настъпи часът, в който се събираха на коктейл, но от участниците в излета досега се биха появили само Греъм и Паола.

– Какво ли би излязло, ако нашите философи напишеха една обща книга – каза замислено Дик. – Добре, че се сетих: вие, приятелю, трябва да завършите книгата си тук. Накарах ви да я започнете и трябва да се погрижа да я завършите.

Паола също покани Греъм да остане, но с общоприетите изрази на светската учтивост. Думите и прозвучаха като музика в ушите на Дик. Сърцето му затуптя. В края на краищата може би се бе излъгал. Немислимо, нелепо беше да се предполага, че двама души, достигнали средна възраст, зрели и разумни като Паола и Греъм, са способни на такава глупост. Та те не са невръстни младежи, които не умеят да владеят чувствата си.

– За книгата! – вдигна тост Дик. – Хубав коктейл – каза той одобрително на Паола. – Надминала си себе си, но не успя да научиш О'Джой на това изкуство. Неговите коктейли не могат да достигнат твоите. Да, още един, ако обичаш.

ГЛАВА XXI

Греъм яздеше сам сред секвоите, осяяли каньона, сгушен между хълмовете, които се спущаха към централната част на стопанството. Той се опознаваше със Селим, едър вран кон, който Дик му бе дал вместо по-леката Алтадена. Докато яздеше и изучаваше добродушния нрав на животното, което не бе лишено от игривост, Греъм тихо запя „По циганските следи“ и се отдаде на мислите си. Сети се за пасторалните идилии, в които влюбените дълбаят инициалите си по дърветата, и без да мисли, откърши клонка лаврово дърво и друга от секвоя. Стъпил на стрemenата, наведе се и откъсна дългостеблена петолистна папрат, за да завърже клонките на кръст. Патеранът беше готов, той го хвърли на пътеката пред себе си и забеляза, че Селим мина над него, без да го стъпче. Обърнал глава, Греъм продължи да го гледа, докато изчезна зад завоя. „Конят не го стъпка, това е добро предзнаменование“ – помисли си той.

Пътят му беше осяян с дългостеблени папрати, клонките на секвоите и лавровите дървета подканващо докосваха лицето му; той продължи да прави патерани и да ги хвърля по пътя. След час излезе при гърлото на каньона. Знаеше, че пътеката преваля вододела и е доста стръмна; поколеба се дали да продължи и свърна назад.

Селим изцвили – това беше предупреждение. В отговор се чу друго изцвилване, съвсем наблизо. Пътеката беше широка и удобна, Греъм пришпори коня, сви по един широк завой и настигна Паола, която беше на Сърна.

– Здравейте! – провикна се той.

Тя дръпна юздите и изчака той да я настигне.

– Тъкмо бях тръгнала да се връщам – каза тя. – Защо се върнахте и вие? Мислех, че ще превалите вододела и ще поемете към Литл Гризли.

– Нима знаехте, че съм пред вас? – запита я той, като се възхищаваше на момчешко открития ѝ поглед, устремен право в него.

– Знаех, разбира се. След втория патеран вече не се съмнявах.

– О, бях забравил – засмя се той виновно. Защо тогава се върнахте назад?

Тя изчака Сърна и Селим да прекрачат една бреза, повалена на пътеката, и му отговори, като го гледаше право в очите:

– Защото не искам да вървя по вашите следи. Изобщо по ничии

следи – поправи се бързо тя. – Обърнах коня, като видях втория патеран.

Той не намери какво да отговори и настъпи неловко мълчание. Те почувствуваха смущение – знаеха, че то идва от нещо, което, макар и неизречено, е ясно и за двамата.

– Привичка ли ви е да хвърляте патерани? – запита Паола.

– Това е за пръв път в живота ми – отвърна той, като поклати отрицателно глава. – Подръка има толкова много подходящ материал, че ми бе жал да пропусна случая. А освен това песента не ми излизаше от главата.

– И от моята също... тази сутрин, когато се събудих – каза тя, но този път гледаше право пред себе си, защото приближаваха един лиан от дива лоза, надвиснал над пътеката откъм нейната страна.

А Гръъм, вгледан в профила ѝ, в златистокестенявите коси и в изящно извитата шия, почувствува познатата болка в сърцето си, примесена с желание и копнеж. Нейната близост беше изпитание за него. Гледаше я в бледожълтия кадифен костюм, а в главата му изплуваха рой спомени – видя я как влиза във водата, яхнала Планинец, как полита във въздуха и се гмурка от дванадесетметровата кула, как прекосява дългия салон в тъмносиня рокля в средновековен стил, а коленете предизвикателно повдигат тежките дипли, прилепнали о тялото ѝ.

– Искам да знам за какво мислите – прекъсна тя нишката на спомените му.

Отговорът не се забави:

– За това, че, слава Богу, досега не споменахте ни веднъж за Дик.

– Толкова ли го мразите?

– Бъдете справедлива – каза той рязко. – Именно защото го обичам. Иначе.

– Иначе какво? – запита тя.

Гласът ѝ прозвуча смело, въпреки че гледаше право пред себе си в шръкналите уши на Сърна.

– Не мога да разбера защо още съм тук. Отдавна трябваше да си отида.

– Защо? – запита тя, без да сменя поглед от шръкналите уши на коня.

– Бъдете справедлива – сурово каза той. – Между нас двамата думите са почти излишни.

Тя се извърна цяла към него и го погледна, безмълвна, с поруменели страни.

Поиска да притисне към сърцето си ръката, с която държеше бича, но тя замръзна във въздуха и безпомощно увисна. Той видя, че в очите ѝ се четеше радост и уплаха. Да, не грешеше. В тях имаше уплаха, но и радост. Надарен с верния усет, присъщ на някои мъже, той прехвърли юздите в другата си ръка, приближи коня си до нейния, обгърна я с ръка, привлече я към себе си тъй, че конете се олюляха и както язدهа редом, коляно до коляно, долепи устни до нейните. Не, той не се мамеше – тя му отговаряше, целуваше го тъй горещо, както той нея; ликуващ, той чувствуваше диханието ѝ в лицето си.

Миг след това тя се изтръгна от него. Пребледня. Очите ѝ горяха. Бичът отново се издигна, сякаш за да го удари, но след това се стовари върху изненаданата Сърна. В същото време тя пришпори кобилата тъй силно и неочаквано, че Сърна подскочили зацвили от болка.

Вслушан в глухия тропот, който замираще по горската пътека, той стоеше зашеметен на седлото и усещаше, че сърцето му бие до пръсване. Когато заглъхнаха и последните удари от копитата на Сърна, той се свлече от седлото и седна на един мъхест камък. Да, беше се увлякъл повече, отколкото предполагаше. Разбра това в незабравимия миг, когато тя беше в прегръдките му. Жребият беше хвърлен.

Изправи се на крака тъй бързо, че уплаши Селим, който отскочи, доколкото му позволяваше дължината на повода, и изпръхтя.

Станалото не беше предумишлено. То бе едно от ония неща, които са неизбежни – трябваше да се случи. Не го беше сторил нарочно, макар и вече да знаеше, че можеше да го предотврати, ако не бе протакал заминаването си, ако не се бе оставил да го носи течението. Сега и да замине, нещата нямаше да се оправят. Вече нямаше място за съмнение – тази мисъл го подлудяваше, терзаеше го и го изпълваше с радост. Тя му бе казала всичко без думи – устните му още тръпнеха от спомена за нейните. Бе отвърнала на неговата целувка – това не излизаше от главата му и мислите му плуваха в опиянение от преживяното.

Нежно сложи ръка на коляното си, което се бе докоснало до нейното. Беше изпълнен със смирената благодарност на ония, които любят истински. Прекрасно беше, че го бе обикнала такава прекрасна жена. Тя не беше някое малко момиче, а разумна жена, вслушала се в гласа на собствената си воля. И дъхът ѝ се бе пресякъл в прегръдките му, и устните ѝ бяха отговорили на неговите. Припомни си колко много чувство той вложи в тази целувка. Не бе и дръзвал да помисли, че след всички изтекли години ще може да даде толкова много от себе си.

Застана до Селим, готов да го яхне. Конят докосна муцуна до

рамото му, а той се спря и се замисли.

Въпросът вече не беше дали да отпътува, или не. Това бе решено окончателно. Наистина Дик имаше известни права. Но Паола също имаше свои права. А той имаше ли правото да замине след случилото се – освен заедно с нея? Ако отпътува сега, ще излезе, че я е целунал и е побягнал. След като законът на любовта бе повелил често да се случва двама мъже да обичат една жена и в създадения триъгълник неизбежно да се промъква вероломството – безспорно по-малкото зло бе да си вероломен към мъжа, отколкото към жената.

„Живеем в света на реалното“ – разсъждаваше той, като яздеше бавно; Паола, Дик и той бяха живи хора, убедени реалисти, способни да погледнат очи в очи фактите на живота. В случая не можеха да помогнат нито църквата, нито законът – мъдростта на странични съдници не би разрешила нещата. Самите те трябваше да ги разрешат. Един от тях трябваше да пострада. Но животът е страдание. Успява оня, който знае да забравя болките си. Добре поне, че и Дик мисли така. Така мислеха и тримата. Не се беше случило нещо необикновено – нямаше нищо ново под слънцето. В безброй поколения е имало безброй триъгълници и всички те са били някак разрешавани. Ще се разреши и този. Човешките проблеми винаги намират някакво разрешение.

Пропъди от главата си тези трезви мисли и се предаде на чудния спомен. Отново протегна ръка да погали коляното си, устните му пак почувствуваха нейния дъх. Дори дръпна юздите и спря Селим; сви ръка тъй, както когато я бе прегърнал, и погледна празното място, което тя беше изпълнила.

Едва на вечеря Греъм видя отново Паола и намери, че тя е същата както винаги. Дори неговият поглед, изострен от съзнанието за станалото, не можеше да открие следа от голямото събитие през тоя ден, нито следа от гнева, пламнал в очите ѝ, когато, побледняла, тя едва не го удари. Във всичко тя си бе както по-рано, Малката стопанка на Голямата къща. Дори в ония мигове, когато очите ѝ случайно срещаша неговите, те бяха невъзмутими, спокойни, не загатваха за никаква тайна. Положението се облекчаваше от това, че присъстваха неколцина новодошли, нейни приятелки и на Дик, пристигнали за няколко дни.

На другия ден предиобед той ги намери в концертната зала заедно с Паола, седнала на пианото.

– А вие не пеете ли, мистър Греъм? – запита го някоя си мис Хофман.

Бяха му казали, че тя е редактор на женско списание, издавано в

Сан Франциско.

– О, пея божествено – увери я Греъм. – Нали, мисис Форест? – обърна се той за подкрепа към Паола.

– Съвършено вярно – усмихна се Паола. – Много е добър, в смисъл, че гледа да не заглуши съвсем моя глас.

– Остава ни само да докажем това – осмели се да предложи той. – Преди няколко вечери пяхме един дует... – Греъм въпросително погледна Паола – който особено ми допада. – Той отново хвърли бегъл поглед към нея, но не можа да отгатне какви са желанията ѝ. – Нотите са в хола. Ще отида да ги взема.

– „По циганските следи“. Много жива и мелодична песен – чу я той на излизане да казва на другите.

Този път не пяха тъй предизвикателно, както по-рано, в гласовете им не звучеше толкова трепет и пламенност. Но затова пък излизаше по-звучно, бяха по-близко до замисъла на композитора и влагаха по-малко собствено тълкуване. И докато пееха, Греъм чувствуваше – а знаеше, че и Паола чувствува същото, – че в сърцата им звучи друг дует, за който не можеха и да предполагат присъстващите жени, които посрещнаха с аплодисменти края на песента.

– Обзалагам се, че никога не сте я пели по-добре – каза той на Паола.

Защото бе доловил нови нотки в гласа ѝ. Той звучеше по-пълно, по-плътнo. Звучеше тъй мощно, както можеше да се очаква от нейната шия, сякаш нарочно създадена за пеене.

– А сега ще ви обясня какво значи патеран, защото съм сигурна, че не знаете... – започна да обяснява Паола.

ГЛАВА XXII

– Но, Дик, момчето ми, стоите съвсем на позициите на Карлайл – каза Терънс Макфейн с бащински тон.

На вечеря бяха дошли мъдреците от мадрьоновата гора, така че заедно с Паола, Дик и Греъм на масата бяха седнали седем души.

– Въпросът не се разрешава само като дефинираш дадено становище, Терънс – отвърна Дик. – Знам, че защитавам становището на Карлайл, но това още не ме опровергава. Не е лошо да уважаващ авторите-тите. Но аз говоря не като човек на абстрактната мисъл, а като селекционер-практик, който ежедневно прилага методите на Мендел.

– Трябва ли да направя извода – намеси се Хенкок, – че един хотентот стои не по-долу от белия човек?

– Ето, у вас заговори южнякът, Аарън – отговори Дик с усмивка. – Предразсъдъците ви, не вродени, а наслоени в детството, са тъй силни, че цялата ваша философия не може да ги разклати. Това е тъй лошо, както задръжките в мисълта, с които Хърбърт Спенсър се обременил през младостта си под влияние на Манчестърската школа.

– И поставяте Спенсър на едно равнище с хотентота? – попита иронично Дар Хиал.

Дик поклати глава.

– Оставете ме да се изкажа, Хиал. Мисля, че ще мога да поясня мисълта си. Средният хотентот или средният меланезиец не се различава особено от средния бял човек. Разликата е там, че пропорционално много по-голяма част от хотентотите и негрите са именно средни, докато значителен процент от белите хора са над средното равнище. Тях именно аз наричам хора, които диктуват темпа на прогреса, благодарение на тях средният човек от тяхната раса напредва по-бързо. Забележете, че те не променят природата, нито развиват интелигентността на средния човек. Но че го улесняват с по-добри съоръжения, дават му възможност да крачи по-бързо заедно с всички останали.

Дайте на индианеца модерна карабина вместо неговия лък и стрели и ловът му ще бъде много по-резултатен. Индианецът-ловец няма ни най-малко от това да се промени. Въпросът е, че цялата негова раса – индианската – е дала толкова малко хора над средното равнище, че всичките те, за десет хиляди поколения, не са могли да го въоръжат с карабина.

– Продължавайте, Дик, развийте мисълта си – на сърчи го Терънс. – Започвам да разбирам накъде биете и скоро ще доведете Аарън до позорно отстъпление заедно с всичките му расови предрасъждания и тщеславна увереност в собственото превъзходство.

– Тези хора над средното равнище – продължи Дик, – тези хора, които диктуват темпа на напредъка, са изобретателите, конструкторите – ония отделни личности, у които са взели връх висшите наследствени качества. Раса, която дава малко такива индивиди, се причислява към разряда на изостаналите, малоценните раси. Тя още ловува с лъкове и стрели. Тя няма материална база. От друга страна, средният представител на бялата раса е не по-малко тъп и ограничен, не по-малко трудно приспособим и инертен, не по-малко назадничав от средния дивак. Обаче средният представител на бялата раса крачи по-бързо. Благодарение на това, че в неговото общество има голям брой личности, у които са се проявили висшите наследствени качества, той е получил материална база, организация и закони.

Колцина велики хора, колцина герои – имам пред вид личностите, у които са взели връх висшите наследствени качества – е дала хотентотската раса? Хавайската раса е дала само един – Камехамеха. Негърската раса, извън родните си предели – имам пред вид американските негри, – е дала само двама: Букър Т. Уошингтън и Дюбуа. При това и двамата имат примес от бяла кръв...

Аргументите се редяха, а Паола си даваше вид на живо заинтересована. Не изглеждаше отегчена, но Греъм, който я наблюдаваше съчувствено, беше с впечатление, че настроението ѝ се помрачи. И докато Терънс и Хенкок се състезаваха по остроумие, тя тихо каза на Греъм:

– Думи, думи и думи, колко много думи! Предполагам, че Дик е прав той е почти винаги прав; но признавам, че аз както винаги съм безсилна, неспособна да приложа тази реки от думи в живота – имам пред вид в моя живот, и моя начин на живеене, в това, как да постъпвам, какво трябва да направя. – Докато говореше, тя не свалеше очи от неговите, така че за него нямаше никакво съмнение какво има тя пред вид – Не виждам как мога да свържа със собствения си живот носителя на висшите наследствени качества, който диктува темпа на общия напредък. Всичко това не ми подсказва кое е добро и кое е зло, по кой път трябва да тръгна. А сега, след като езиците им се развързаха, в състояние са да продължат цялата вечер.

О, не че не разбирам какво говорят – побърза да го увери тя, но за мен то не значи нищо. Думи, думи и думи, а аз искам да знам как да

постъпя, как да постъпя със себе си, с вас, с Дик.

Обаче у Дик Форест сякаш се бе вселил демонът на многословното и преди Греъм да прошепне отговора си на Паола, Дик поиска от него данни за южноамериканските племена, сред които бе пътешествал. Погледнат от страни, Дик беше само един безгрижен, увлечен в спора човек – лицето му не издаваше нищо друго. На Греъм и дори на Паола, която бе живяла с Дик вече дванадесет години, и през ум не минаваше, че неговите случайни, безгрижни погледи долавят всяко движение на ръцете им, всяко облягане или изправяне на стола, всяка нова отсенка в израза на лицата им.

„Какво става? – питаше се скритом Дик. – Паола не прилича на себе си. Тя положително нервнич и причина за това е разговорът. А Греъм е унил. Мозъкът му работи по-зле от обикновено. Като че ли мисли за нещо друго, а не за това, което говори. Интересно за какво мисли той.“

Многословието, зад което Дик прикриваше тайните си разсъждения, го накара да пренесе спора на още по-широка основа и да го изостри.

– Днес съм в състояние едва ли не да намразя четиримата мъдрци – промълви тихо Паола на Греъм, който току-що беше дал исканите сведения.

Същевременно Дик, който, привидно погълнат от разговора, развиваше мисълта си със студена логика, видя как Паола шепне нещо на Греъм. Въпреки че ни една дума не стигна до него, забеляза, че тя става все по-нервна, не му убягна и мълчаливото съчувствие на Греъм. И докато правеше догадки какво ли му е прошепнала тя, заявяваше на събеседниците си:

– И Фишър, и Спайзър са съгласни, че при низшите раси „гените“, носители на наследствените качества, са много по-еднообразни, докато при французи, германци или англичани имаме голямо разнообразие от наследствени качества...

Нито един от сътрапезниците не подозираще, че Дик умишлено подхвърля въдица, за да даде нова насока на разговора. Самият Лео не можеше да предположи, че изкусната уловка на Дик, а не неговият въпрос, промени темата на разговора, когато той запита каква е от гледна точка на расата ролята на жените, у които спонтанно се проявяват латентни наследствени белези.

– У жените не се проявяват висши латентни белези на наследствеността, драги Лео – отговори му Терънс, като намигна на другите. – Жените са консервативни. Те запазват основния тип. Те го затвърдяват и

съхраняват, затова са вечната спирачка в колесницата на напредъка. Ако не бяха жените, у всеки у нас биха се проявили наследствените белези от висш тип. Нека видният селекционер-практик, който прилага учението на Мендел и е между нас тази вечер, каже дали моите малко смели съждения са верни.

– Преди всичко нека се спрем на същността на въпроса и се уточним за какво говорим – поде Дик, без да губи време. – Какво нещо е жената? – попита той с напълно сериозен тон.

– Древните гърци са казвали, че жената е несполучлив опит на природата да създаде мъж – отвърна Дар Хиал и погледна като демона на сарказма, в ъглите на устата му заигра ирония, а тънките му устни се извиха цинично.

Лео се засегна. Лицето му се обля в руменина. В очите му се прочете болка, устните му затрепераха, той умолително погледна към Дик за подкрепа.

– Жената е половин човек – безмилостно се намеси Хенкок. – Сякаш ръката божия е изоставила работата си наполовина, когато я е сътворила, оставила я е с половин душа или в най-добрия случай с недовършена душа.

– Не! Не! – провикна се момчето. – Не говорете така! Дик, вие знаете. Кажете им, отговорете им.

– Стига да можех – отвърна Дик. – Но този спор за душата е тъй неопределен, както самото понятие душа. Всички ние знаем, че често пристъпяме пипнешком, чувстваме се загубени и никога не сме тъй далеч от правия път, както в ония моменти, когато си мислим, че знаем къде се намираме и напълно сме опознали собственото си „аз“. А какво е собственото „аз“ на лунатика – дали е малко или много по-различно от нашето? Какво е собственото „аз“ на лудия? На идиота? На слабоумното дете? На коня? На кучето? На маларичния комар? На жабата? На дървесния червей? На голия охлюв? А какво е вашето собствено „аз“, Лео, когато спите и сънувате? Когато страдате от морска болест? Когато сте влюбен? Когато имате стомашно разстройство? Когато кракът ви се е схванал? Когато внезапно ви сграбчи ужасът от смъртта? Когато сте разгневен? Когато сте в екстаз пред хармоничната красота на вселената и си мислите, че мислите неща, които думите са безсилни да изразят?

Нарочно казах „мислите, че мислите“. Ако действително мислехте, тогава светоусещането ви за красотата на вселената нямаше да бъде неизразимо, невъплътимо в думи. Щеше да бъде ясно и строго определено. Щяхте да можете да го изкажете с думи. Собственото ви „аз“ щеше

да бъде ясно и строго определено, също както мислите и думите ви. Следователно, Лео, когато изпаднал в екстаз си мислите, че сте достигнали върховете на земното ей битие, всъщност вие сте обхванат от трепет, вибрирате като струна, вихърът на чувствата ви е понесъл в бесен танц, чиито стъпки и смисъл остават неразгадани за вас. Вие не познавате себе си. В този момент душата ви, собственото ви „аз“, е нещо неопределено, което пипнешком търси пътя си. Може би същото такова неопределено, неосъзнато собствено „аз“ притежава жабата, която се надува на брега на блатото и оглася тъмнината с прегракналото крякане – призив към покрития с брадавици самец.

Не, Лео, нашето собствено „аз“ е твърде смътно, за да може да се самоопознае. Има хора, които по външен вид са мъже, обаче носят женска душа. Има и раздвоени личности, които сякаш са с повече от една душа. Има и такива двуноги, такива човешки същества, които са ни риба, ни рак. Нашето собствено „аз“ е като нищожна струйка дим, която плува, витае в мрака и сенките, раздирани от светкавици. Наоколо ни е мъгла и тъмнина, ние самите сме тъмни, неясни, потопени в най-дълбокия мрак на неизвестността.

– Може би това не е неизвестност, а заблуда; създадена от човека заблуда – каза Паола.

– Това беше гласът на истинската жена, която според Лео не носи половин душа – отвърна Дик. – Въпросът, Лео, е там, че полът и душата така се преплитат взаимно, че знаем малко за едното и още по-малко за другото.

– Но жените са прекрасни – промълви несигурно младежът.

– О'Хо! – намеси се Хенкок и черните му очи коварно блеснаха. – И тъй, Лео, вие отъждествявате жената с красотата?

Устните на младия поет се размърдаха, но той можа само да кимне с глава.

– Отлично, нека разгледаме тогава живописата през последното хилядолетие като отражение на икономическите условия и политическите институции, за да видим как мъжът си е създавал и изграждал от жената образ, отговарящ на желанията му, как тя му е давала възможност той да...

– Стига сте дразнили Лео – намеси се Паола – и бъдете правдиви, кажете какво знаете и в какво вярвате всички вие.

– Темата за жената е свещена – провъзгласи тържествено Дар Хиал.

– Например образът на Мадоната – намеси се Греъм за да подкрепи Паола.

– И типът на интелектуалната жена – добави Терънс, а Дар Хиал кимна одобрително.

– Нека не говорим всички вкупом – каза Хенкок. Нека разгледаме култа към Мадоната, който е особена разновидност на култа към жената, и го съпоставим с днешния култ към жените изобщо, който застъпва Лео. Мъжът е мързелив, ленив дивак. Мрази да го безпокоят. Обича спокойствието си, иска да го оставят на мира. А откакто свят светува, той е качен на едно седло заедно с един неспокоен, нервен, раздражителен и истеричен спътник, носещ името жена. Тя изпада в различни настроения, лее сълзи, сърди се, тщеславна е и е нравствено безотговорна. Той не е могъл да се отърве, не е могъл да мине без нея, макар че тя постоянно му е разваляла спокойствието. Какво му е останало да стори?

– Съмвам е да намери изход, хитрецът – възкликна Терънс.

– Сътворил от нея небесен образ – продължи Хенкок. – Идеализирал добрите ѝ качества и я направил така недостижимо отдалечена, че лошите ѝ качества да не му действат на нервите, да не му пречат мързеливо да си пуши лулата на мира ѝ да съзерцава звездите. А когато обикновената, делнична жена се опитвала да му досажда, той я прогонвал от мислите си и виждал само небесния образ на съвършената жена, носителка на живота и весталка на безсмъртието.

След това идва реформацията. Култът към Мадоната запада, а мъжът е все още на едно седло с нарушителката на неговия покой. Какво сторил той тогава?

– Ах, негодникът – засмя се Терънс.

– Той казал: „Ще те претворя в мечта, в илюзия.“ Така и сторил. Мадоната била за него небесен образ, най-висшата му представа за жената. Всички качества за нейното съвършенство той прехвърлил върху земната жена, върху всички жени и така се самоизлъгал, че оттогава насам е вярвал в тях и в нея... както вярва Лео.

– Много добре познавате неприятните черти на жената, особено като се има пред вид, че сте неженен – забеляза Дик. – Или това е само теория?

Терънс се разсмя.

– Драги Дик, Аарън току-що е чел Лаура Мархолм. Научил е наизуст всяка страница и всеки ред.

– И въпреки всичко, което наприказвахме за жената, не сме се още докоснали до крайчеца на дрехата ѝ – каза Греъм, а Паола и Лео го погледнаха с благодарност.

– Има и любов – тихо промълви Лео. – Никой още не е казал ни

дума за любовта.

– Нито за законите за брака, за развода, за многобрачието, за еднобрачието, нито за свободната любов – започна да изрежда Хенкок.

– А защо, Лео – запита Дар Хиал, – в любовната игра винаги жената е тая, която преследва, която търси плячката?

– Това не е вярно – отговори младежът със спокойна увереност. – Това са само глупости, които сте взели назаем от Бърнърд Шоу.

– Браво, Лео – възкликна Паола.

– Значи, Уайлд греша, като казва, че стратегията на жената се състои в това, че тя необяснимо и внезапно се предава? – запита Дар Хиал.

– Но няма не виждате – възнегодува Лео, – че с тези ваши приказки изкарвате жената чудовище, хищно животно? – Той обърна глава към Дик и мимоходом отправи към Паола поглед, в който се четеше цялата му любов към нея. – Наистина ли е тя хищно животно, Дик?

– Не – отговори Дик бавно, като поклати глава. В гласа му прозвуча мекота, защото той щадеше чувството, което се бе изписало в погледа на младежа. – Не бих казал, че Жената е хищно животно. Не бих казал, от друга страна, че тя е плячка за хищника. Нито пък е неизчерпаем източник на радост за мъжа. Но все пак тя му носи много радости...

– И го кара да върши много глупости – добави Хенкок.

– Безброй прекрасни глупости – сериозно допълни Дик.

– Имам един въпрос към Лео – каза Дар Хиал. – Защо жената обича мъжа, който я бие?

– И не обича оня мъж, който не я бие, така ли? – язвително попита Лео.

– Да, именно.

– Вижте какво, Дар, в известен смисъл сте прав, но, общо взето, грешите... Вие, господа, обичате да давате дефиниции, но хитро пропуснахте да дефинирате тези две положения. Ще ги дефинирам аз. Мъж, който бие жената, която обича, е мъж от низш тип. А жена, която обича мъжа, който я бие, е жена от низш тип. Мъж от висш тип не бие жената, която обича. Една жена от висш тип – и очите на Лео несъзнателно се отпавиха към Паола – не би могла да обича мъж, който я бие.

– Право е – каза Дик. – Уверявам ви, Лео, че никога не съм бил Паола.

– Ето, Дар, виждате ли, че грешите – продължи Лео, а по страните му изби руменина. – Паола обича Дик, въпреки че той не я бие.

Привидно развеселен, Дик се обърна към Паола, сякаш очакваше тя да потвърди последните думи на юношата. Всъщност той искаше да

види как са й въздействали тези думи в обстановката, която подозираше, че се е създала.

Стори му се, че в очите й се мярна нещо, което той не можа да определи. А лицето на Греъм окачества като безизразно, в смисъл, че то изразяваше все същия досегашен интерес към разговора и не издаваше никаква видима промяна.

– Тази вечер жената безспорно е намерила своя свети Георги-закрилник – изказа се Греъм ласкателно. – Лео, вие ме засрамахте. Аз стоя като ням зрител, докато вие се борите с три дракона.

– И какви дракони при това – намеси се Паола. – Щом накараха О'Хай да се пропие, докъде ли ще докарат вас, Лео?

– Истинският рицар на любовта няма да трепне пред всички дракони на света – каза Дик. – И хубавото в случая е това, Лео, че драконите са по-прави, отколкото вие мислите, и въпреки това вие сте по-прав от тях.

– И аз съм дракон, Лео, момчето ми, но добър дракон – обади се Терънс. – Аз съм дракон, който ще изостави недостойните си побратими, ще мине на ваша страна и ще стане свети Терънс. И тъй свети Терънс иска да ви зададе един малък въпрос.

– Аз пък съм драконът, който иска пръв да изръмжи мнението си – прекъсна го Хенкок. – Лео, в името на всичко хубаво и прекрасно в любовта, питам ви: защо тъй често се случва мъжът от ревност да убие жената, която обича?

– Защото го боли, защото си е изгубил ума – бе отговорът, – защото е имал злата участ да обикне жена от такъв долен тип, че е могла да му даде повод за ревност.

– Но любовта винаги може да се заблуди, Лео – подхвърли Дик. – Трябва да отговорите по-изчерпателно.

– Дик е прав – допълни Терънс. – Но аз ще ви помогна, въпреки че мечът ви е насочен срещу мен. Дори хората от най-висш тип губят верния път в любовта и тогава на сцената излиза зеленоокото чудовище ревност. Да предположим, че най-съвършената жена, която можем да си представим, престане да обича мъжа, който не я бие, и се влюби в друг мъж, който също я обича и не би дори помислил да я бие. Какво ще стане в такъв случай? При това не забравяйте, че и тримата са от висш тип. Хайде сега вадете меча и съсечете драконите.

– Първият мъж няма да я убие и няма да й стори никакво зло – заяви Лео твърдо. – Защото, ако стори това, той няма да бъде такъв, какъвто го описвате: ще бъде не от висш, а от низш тип.

– И според вас той ще се махне от пътя й? – запита Дик, който нарочно палеше цигара, за да не гледа никого в очите.

Лео тъжно кимна глава.

– Той ще се махне от пътя й. Дори ще се старае да облекчи положението й, ще бъде много нежен с нея.

– Нека докажем това конкретно – каза Хенкок. – Да предположим, че вие сте влюбен в мисис Форест, тя също е влюбена във вас и двамата избягате с голямата лимузина...

– О, никога не бих сторил това – промълви, като се запъваше, юношата, а бузите му пламнаха.

– Това не е много ласкателно за мен, Лео – каза Паола, за да го насърчи.

– Но това е само предположение, Лео – побърза да го успокои Хенкок.

Младецът бе тъй стеснен, че видът му будеше съжаление. Гласът му трепереше, но той се обърна към Дик и заяви твърдо:

– На това трябва Дик да отговори.

– Ще отговоря – каза Дик. – Не бих убил Паола. Нито вас, Лео. Това не би било честна игра. Колкото и да ме боли сърцето, бих казал: „Бъдете щастливи, деца мои.“ И все пак... – Той замълча, а неговите смеещи се очи предвещаваха някаква шега. – Бих си помислил, че Лео прави печална грешка, защото не познава Паола.

– Тя ще му пречи да съзерцава звездите – усмихна се Терънс.

– Никога, никога няма да ви преча, Лео, обещавам ви – възкликна Паола.

– Вярвате ли сама на себе си, мисис Форест – обърна се към нея Терънс. – Първо, и да искахте, не бихте могли иначе. А от друга страна, ваш свещен дълг е да вършите това. И накрая, позволете ми от личен опит да кажа, че когато бях млад, безумно влюбен и сърцето ме теглеше към една жена, а очите ми виждаха само звездите, най-щастливите мигове за мен бяха, когато любовта на тази жена ме откъсваше от тях.

– Внимавайте, Терънс, ако продължавате да говорите тъй възхитително, ще избягам с двама ви: с вас и с Лео в лимузината – извика Паола.

– Кажете кога и нека бъде по-скоро – каза Терънс шеговито. – Но като събирате видите си, оставете малко място за някоя и друга книга, посветена на звездите. Ще ги изучаваме с Лео, ако случайно някога ни остане време.

Словесната престрелка се отклони от Лео и взе това насока. Дар

Хиал и Хенкок обсадиха Дик.

– Какво влагате в думите „честна игра“? – запита Дар Хиал.

– Именно това, което казах, което каза и Лео – отговори Дик, като си даваше сметка, че поне засега Паола нито скучаеше, нито нервничеше, а слушаше с едва ли не жадно внимание. – Такъв е начинът ми на мислене, така съм устроен, че не мога да си представя по жестоко душевно терзание от това да целувам жена, която би само търпяла целувките ми.

– А представете си, че тя се преструва, защото ѝ е скъпо миналото, защото не иска да ви огорчи или защото ви съжалява? – настояваше Хенкок.

– За мен това би бил непростим грях – възрази Дик. – Тогава тя не би играла честно. Нито е честно, нито е приятно да задържаш при себе см любимата жена дори миг повече, отколкото тя би желала. Лео е напълно прав. Пияният обущар може с юмруци да събуди и задържи любовта в сърцето на глупавата си жена. Обаче мъжът от по-висш тип, мъжът, който има поне известна склонност към рационално мислене и искрица интелект, не е способен да докосне любовта с груба ръка. И аз като Лео бих се помъчил да облекча пътя на жената и бих бил много нежен с нея.

– Но какво ще стане тогава с прословутото еднобрачие в западната цивилизация? – запита Дар Хиал.

А Хенкок добави:

– Значи, вие сте за свободната любов?

– Мога да ви отговоря само с една изтъркана истина – каза Дик. – Не съществува несвободна любов. Разбира се, не забравяйте, че говоря от гледна точка на човека от висш тип. Нека този начин да се гледа на нещата да бъде отговор за вас, Дар. Грамадното мнозинство от хората трябва да бъдат задържани в рамките на закона и труда чрез еднобрачието или чрез някаква друга сурова и неумолима брачна институция. Те не са дорасли за свободния брак или за свободната любов. Да бъдат свободни в любовта, за тях би значило да бъдат разпътни. Издигали са се и са устоявали само ония нации, при които религията и държавата са били спирачка за инстинктите на народа, поддържали са ред и дисциплина.

– Това значи, че за себе си вие отхвърляте брачните закони – каза Дар Хиал, – но ги приемате, що се отнася за другите.

– Приемам ги за всички хора. Деца, семейство, кариера, общество, държава – всички тези неща налагат необходимостта от брачната институция. По същата причина приемам и развода. Мъжете и жените, всички

мъже и всички жени, могат да обичат повече от веднъж, старата любов може да умре в тях и на нейно място да се роди нова. Държавата не е властна над любовта, както не са властни и отделният мъж или жена. Когато човек се влюби, влюбва се и това е всичко. Пред него е тя – пулсиращата, въздишаша, пееща и трепетна любов. Но с безпътието държавата може и трябва да се бори.

– Вие сте за една свободна любов, за която имате твърде сложна представа – критично забеляза Хенкок.

– Да, прав сте, но причината е, че човекът, живеещ в обществото на себеподобните си, е твърде сложно същество.

– Но има мъже, които обичат и не биха могли да живеят, ако загубят любимата си – изненада всички с проявената си инициатива Лео. – Умре ли тя, биха умрели и те, а ако тя живее, за да обича друг, биха умрели още по-скоро.

– Те ще трябва и в бъдеще да умират, както са умирали в миналото – студено отговори Дик. – И за тяхната смърт никой не е виновен. Така сме създадени, че сърцата ни понякога се отклоняват от правия път.

– Моето сърце никога няма да се отклони – заяви Лео с достойнство, без да подозира, че всички сътрапезници знаят за неговата тайна. – Никога не ще мога отново да обичам, чувствам го.

– Вярвам ти, момчето ми – съгласи се Терънс. – Чрез твоите уста говори гласът на всички истински влюбени. Хубавото в любовта е това, че я мислиш за неповторима... Нали Шели беше казал... или Кийтс: „Тя цяла е чудо и щастие безумно“. Наистина жалък скъперник и недорасъл влюбен ще е оня, комуто би хрумнало, че има на света жена на една стотна тъй чаровна и пленителна, тъй чудна и омайна като оная, която му е на сърцето; който би допуснал, че някога ще може отново да залюби.

Докато преминаваха в другата стая, Дик продължаваше разговора с Дар Хиал и се питаше дали Паола ще го целуне за лека нощ, или ще стане от рояла и ще се запъти направо към спалнята си. А Паола говореше с Лео за последния сонет, който ѝ бе дал да прочете, и също се питаше ще, целуне ли Дик, или не. Внезапно, без да знае защо, обзе я силно желание да го целуне.

ГЛАВА XXIII

Нея вечер не се водеха особено оживени разговори на масата. Паола, седнала на рояла, пееше. Терънс, който разсъждаваше за любовта, отведнъж се смълча, думите му останаха недоизказани – той слушаше. Беше доловил нещо ново в гласа и. Той безшумно прекоси стаята и се присъедини към Лео, който се бе изтегнал на мечата кожа. Дар Хиал и Хенкок също оставиха спора и се настаниха в дълбоките кресла. Грѐм, на пръв поглед по-равнодушен от останалите, разглеждаше някакво ново списание, но Дик забеляза, че той бе престанал да прелиства страниците. И от ухото на Дик не се изплъзнаха новите нотки, които звучаха в гласа на Паола, той също се мъчеше да ги разтълкува.

Когато тя завърши, тримата мъдреци се стекоха вкупом да ѝ обясняват, че тя най-после е успяла да се отдаде изцяло на изкуството си и да пее така, както винаги са очаквали от нея. Лео лежеше неподвижен, мълком опрял брадичка с дланите си, с преобразено лице.

– Дължи се на тия ваши разговори за любовта – засмя се Паола, – на всички прекрасни мисли, с които напълниха главата ми Лео и Терънс... и Дик.

Терънс тръсна дългата си прошарена коса.

– Които напълниха не главата ви, а сърцето ви – поправи я той. – Тази вечер в сърцето ви, в гласа ви пее любовта. За пръв път ви чувам да разгърнете гласа си. И не смейте повече да се оплаквате, че гласът ви бил слаб. Той е плътен, закръглен, като голямо въже, като голямо златно въже, с което завързват приказните кораби на пристана на Блажените острови.

– За да се отплатя, ще изпея „Глория“ – отвърна тя – и тъй ще отпознаваме победата на свети Лео, свети Терънс... и разбира се, свети Дик, които съсякоха драконите.

Дик, който не пропускаше ни дума от разговора, за да не се намесва в него, се запъти към вградения в стената бар-шкаф и си наля уиски със сода.

Докато Паола пееше „Глория“, отпуснал се на едно от канапетата, той бавно отпиваше от чашата си, а възпоминанията изплуваха пред очите му с небивала яснота. Някога, отдавна, бе я чул да пее така: това беше в Париж, в ония кратки дни, когато се бяха влюбили; а след това още веднъж, през медения им месец, на борда на „Ол ауйей“.

След малко с празната си чаша той даде знак на Греъм да се присъедини към него, пригответи две чаши уиски със сода, а когато Греъм изпи своята, предложи му да изпеят с Паола „По циганските следи“.

Тя обаче поклати глава и запя „Билката на забравата“.

– Ах, каква жена, каква ужасна жена е била тя – възкликна Лео, когато Паола завърши. – А той бил истински влюбен. Тя разбива сърцето му, но той пак я обича. Той не може да се влюби втори път, защото не може да забрави любовта си към нея.

– А сега, Червени облако, „Песента за жельда“ – обърна се Паола усмихната към мъжа си. – Остави чашата, бъди мил и започвай да сееш жельди.

Дик лениво напусна канапетото, изправи се, разтърси непокорно главата както кон гривата си и тежко затропа с крака, подражавайки на Планинеца.

– Нека Лео знае, че тук между нас не само той е поет и рицар на любовта. Слушайте, Терънс, и вие другите, послушайте дивата и възторжена песен на Планинеца. Той не въздиша по възлюбената си. Той изобщо не въздиша. Той възплътява любовта, среща я смело и я зове без свян. Чуйте го!

Стаята заехтя, въздухът се изпълни със звуци на дива радост – Дик наподобяваше цвиленето на жребец. Като разтърсваше въображаема грива и тропаше с крака, той се провикна:

– „Чуйте ме! Аз съм Ерос! Аз тъпча хълмовете. Гласът ми изпълва ширните долини. Кобилите ме чуват и трепват в спокойните си пасища, защото ме познават. Земята прелива от живителна сила, дърветата – от мъзга. Пролет дойде. Моята пролет. Аз съм властелин в моето царство на пролетта. Кобилите помнят гласа ми. Те ме познават чрез гласа на своите майки. Чуйте ме! Аз съм Ерос. Аз тъпча хълмовете, а ширните долини са мои глашатаи; с ехото си разнасят вестта, че ида.“

Философите от мадрьоновата гора за пръв път чуваха песента на Дик и я посрещнаха с шумно одобрение. За Хенкок тя бе повод да подеме прекъснатия спор и той започна да обосновава биологически бергсо-нианската дефиниция на любовта, когато го прекъсна Терънс, който бе забелязал, че на лицето на Лео се бе изписала болка.

– Нека помолим нашата мила домакиня да продължи – каза Терънс. И нека тя пее за любовта, само за любовта. От опит зная, че най-добре съзерцавам звездите на фона на женски глас.

Малко по-късно в стаята влезе О'Джой. Той изчака Паола да завърши песента, приближи се безшумно до Греъм и му подаде телеграма.

Дик се намръщи, че ги прекъсва.

– Важно много – аз мисли – обясни китаецът.

– Кой я прие? – запита Дик.

– Аз. Аз приел. Нощен дежурен в Елдорадо позвънил по телефона.

Казал много важно. Аз приел.

– Да, твърде важна е – обади се Греъм, след като я прочете. – Мога ли тази вечер да взема влак за Сан Франциско, Дик?

– О'Джой, почакай малко – повика го Дик, като погледна часовника си. – В колко часа има влак за Сан Франциско, който да спира в Елдорадо?

– Единадесет часа и десет минути – бе незабавният отговор. – Има време. Но не много. Аз да повика шофьор?

Дик кимна глава.

– Непременно ли трябва да тръгнете още тази вечер? – запита той Греъм.

– Наистина трябва. Работата е важна. Ще имам ли време да се приготвя?

Дик кимна на О'Джой и каза на Греъм:

– Имате време, колкото да вземете най-необходимото. – Той се обърна към О'Джой: – Буден, ли е още О'Май?

– Да, сър.

– Изпрати го в стаята на мистър Греъм да помогне. А на мен събщи веднага щом колата бъде готова. Няма да използваме лимузината. Кажи на Саундърс да вземе спортната кола.

– Какъв хубав и снажен мъж – забеляза Терънс, когато Греъм излезе от стаята.

Всички се бяха събрали около Дик с изключение на Паола, която, останала на рояла, слушаше.

– Той е един от малцината, с когото бих минал през огън и вода, с когото бих се впуснал и в най-отчаяното начинание – казваше Дик. – Той бил на борда на „Нетермере“, когато заседнал при Панго в урагана през деветдесет и седма година. Панго е просто една пясъчна ивица дванадесет фута над морското равнище. Мястото е необитаемо, има само кокосови палми. Между пасажерите имало четиридесет жени, повечето съпруги на английски офицери. Греъм бил с болна ръка, подута колкото крака му – ухапала го змия.

Океанът беснеел. Никаква спасителна лодка не могла да оцеее. Две от тях се разбили и екипажът загинал. Един след друг четирима матроси-доброволци се опитали да достигнат брега с привързано за тях

тънко въже. И четиримата били измъкнати мъртви обратно на палубата с помощта на въжето, към което били привързани. Докато отвързвали последния, Греъм с подутата си ръка се съблякъл, за да пренесе той въжето. И успял, въпреки че вълните с такава сила го блъскали в пясъчния бряг, че счупил болната си ръка и освен това три ребра. Но все пак намерил сили да закрепи здраво въжето. Шестима други се наели да се доберат до брега по въжето на Евън, като пренесат със себе си друго подебело въже. Четирима от тях достигнали. И накрая, когато спасявали пасажерите, загинала само една от жените – при това от уплаха, имала слабо сърце.

Разпитвах го веднъж за тази случка. Но беше лаконичен като англичанин. Не искаше нищо да каже, проклетникът. Обясни ми само, че оздравяването му вървяло без особени усложнения. Според него солената вода, физическото напрежение и счупената ръка му действували като противоотрова срещу ухапването.

В този момент в стаята влезе О'Джой, а от противоположната страна – Греъм. Дик видя, че преди да погледне другите, той потърси с очи Паола.

– Всичко е готово, сър – доложи О'Джой.

Дик стана да придружи госта си до колата, но Паола, изглежда, нямаше намерение да излиза навън с тях. Греъм се запъти към нея, за да се сбогува и извини, както изисква учтивостта.

Тя бе още под впечатлението на онова, което Дик бе разказал за него. Неволно се възхищаваше от привлекателната му осанка. Любуваше се на гордата му стойка, на небрежно сресаната му пясъчнозлатиста коса, на походката му – гъвкава и свободна въпреки масивната му, плещеста фигура. Докато се приближаваше към нея, тя отправи поглед към продълговатите му сиви очи, на които малко присвитите клепачи придаваха израз на момчешка упоритост. Наистина, както очакваше да види, изразът на упоритост изчезна и в очите му светна добре познатата усмивка.

Неговите думи бяха незначителни, безлични, както и нейните съжаления; но в оня миг, когато той пое ръката ѝ, в очите му тя прочете онова, което очакваше – онова, с което отговориха и нейните очи. Същите неизказани думи те вложиха и в краткото си ръкуване. Без да иска, тя също стисна ръката му. Той беше прав – те наистина можеха да се разбират без думи.

В момента, когато ръцете им се разделиха, тя бързо погледна към Дик. Дванадесет години бе живяла с него и бе научила много неща.

Беше се убедила в светкавичната му наблюдателност, в неговата едва ли не свръхестествена способност да долавя дребни признаци, които свързваше и съпоставяше, за да изгради заключения, поразителни с верността и дълбочината си. Но Дик, обърнат настрана, се смееше на някаква остроумна забележка на Хенкок и отправи към нея усмихнатите си очи едва когато тя тръгна да съпроводи Греъм.

Не, мислеше си тя, Дик, разбира се, не бе забелязал онова, което току-що си бяха казали без думи с Греъм. То бе тъй мигновено и незабележимо – очите им пламнаха за секунда, пръстите им слабо потрепнаха и това бе всичко. Нима Дик можеше да види или да почувствува това? Та очите и ръцете им бяха скрити от погледа му, защото в момента Греъм бе гърбом към него.

Все пак неприятно ѝ стана, че бе побързала да погледне към Дик. Съзнанието, че е с нечиста съвест, я гнетеше, докато гледаше двамата снажни мъже, които излизаха от стаята. Бяха на един ръст, с еднакви по цвят коси. В какво бе собствено виновна? – питаше се тя сама. Какво имаше да крие? Но все пак бе достатъчно честна да признае пред себе си, че имаше какво да крие. Страните ѝ пламнаха при мисълта, че се плъзга по наклонената плоскост на самоизмамата.

– Връщам се само след няколко дни – каза Греъм, застанал до колата, като подаваше ръка на Дик.

Дик забеляза неговия честен, открит поглед и почувства, че ръката му стиска неговата здраво и сърдечно както винаги. Греъм понечи да добави нещо, но се спря и Дик разбра, че е променил решението си, като го чу да казва:

– Смятам, че като се върна, ще трябва вече да се стягам за окончателно заминаване.

– А книгата – възрази Дик, като се проклрнаше вътрешно за това, че думите на Греъм накараха сърцето му да подскочи от радост.

– Заради нея именно – отговори Греъм. – Трябва да я завърша. Изглежда, че не мога да работя като вас. Тук на чифлика има твърде много изкушения. Не мога да се съсредоточа върху книгата. Седна да работя, а в ушите ми звучи песента на дяволските чучулиги и започвам да си мисля за полята, за гористите каньони и за Селим. Пропилея така половин-един час и позвъня по телефона да оседлаят Селим. А ако не е това, има хиляди други съблазни.

Той сложи крак на стъпалото на колата, която чакаше със запален мотор, и каза:

– Довиждане, приятелю.

– Връщайте се скоро и гледайте здраво да се заловите за работа – настоя Дик. – Ако трябва, ще съставим една разумна ежедневна програма и всяка сутрин ще ви заключвам, докато изкарате каквото ви се полага за деня. И няма да ви пускам, преди да сте го свършили, ако ще цял ден да стоите заключен. Ще ви накарам да работите. Цигари имате ли, а кибрит?

– Да, всичко е наред.

– Карайте, Саундърс – заповяда Дик на шофьора. Колата мина през ярко осветената двойна врата и сякаш се гмурна в мрака.

Когато влезе обратно в къщи, Дик завари Паола да свири на мъдреците и се настани на канапето, за да чака, и се питаше дали тя ще го целуне за лека нощ, щом стане време да се оттеглят. Даваше си сметка, че при тях това не бе никакъв неизменен ритуал – такъв навик нямаха. Твърде често той я виждаше едва по обед, при това в присъствието на гости. Понякога тя рано се оттегляше в спалнята си, без да го целува за лека нощ, защото това можеше да се изтълкува като намек към гостите, че е време да стават.

Не, заключаваше Дик, нямаше никакво значение дали тази вечер тя ще го целуне за лека нощ, или не. И все пак той бе в очакване.

Тя продължи да свири и да пее, докато накрая той заспа. Когато се събуди, намери се сам в стаята. Паола и мъдреците бяха излезли безшумно. Погледна часовника си. Беше един след полунощ – необикновено късен час за нея. Той знаеше, че тя току-що си е отишла, че се е събудил, защото музиката и оживлението бяха престанали.

И все пак той чакаше. Често му се бе случвало да задреме, докато тя свири. Накрая тя винаги го събуждаше с целувка и го изпращаше да спи. Но не и тази вечер. Може би тя все пак щеше да се върне. Той пак се изтегна, зачака и задряма. Когато отново погледна часовника си, часът беше два. Не се бе върнала.

Той угаси светлините, първо в стаята, после навсякъде из къщата, а в главата му се трупаха догадки и съмнения, които не можеха да го оставят равнодушен.

Излезе на верандата, хвърли поглед към барометрите и термометрите, след това погледът му бе привлечен от засмяното лице в кръглата дървена рамка. Застанал пред портрета, той се вираше приведен, сякаш го виждаше за първи път.

– Нищо – промърмори той, като нагласяше завивките и възглавниците зад себе си със свитък коректури в ръка, – колкото и горчива да е чашата, ще трябва да я изпия.

Отново извърна очи към снимката. – Малката ми жена... все пак защо трябваше да правиш това? – каза той с въздишка вместо лека нощ.

ГЛАВА XXIV

Тъй се случи, че Голямата къща остана пуста – само някои случайни гости пристигаха за обед или за вечеря. Но напразно през първия и втория ден Дик отлагаше или така разпределяше работата си, че да бъде свободен, ако Паола предложи да се разходят или да поплуват следобед. Тон забеляза, че тя винаги отбягва случаите, когато би могъл да я целуне. От верандата пред спалнята си тя му извикваше лека нощ през широкия вътрешен двор. В единадесет часа той очакваше предиобедното ѝ посещение. Когато удари точният час, той бързо свърши с Агар и Литс, въпреки че имаха да разрешават важни въпроси около предстоящото изложение и продажба на добитък. Той знаеше, че тя е станала – бе я чул да пее. Както никога досега стоеше на бюрото си и бездействаше. Тон чакаше. Пред него имаше поднос с писма, който още не беше подписал. Спомни си, че тя бе измислила това редовно предиобедно посещение и поддържаше навика с известна упоритост. И наистина, реши той, много мила беше тази нейна привичка: Паола идваше, нежно му казваше „Добро утро, мой весели Дик“, а той прегръщаше изящната и фигура, загърнатата в кимоното...

Спомни си също как често сам бе съкратявал тези посещения: дори когато я прегръщаше, даваше ѝ да разбере, че няма време. Спомни си също как често по лицето ѝ пробягваше сянка, когато си отиваше.

Беше единадесет и четвърт, а още я нямаше. Посегна към телефона и позвъни в кравефермата. Преди да остави слушалката, дочу бърз женски говор. Гласът на Паола казваше:

– Зарежете вашия мистър Уейд. Вземете цялото потомство Уейдовци и елате у нас поне за два-три дни.

За Паола това бе необичайно. Тя винаги се радваше, когато оставаха без гости, когато двамата можеха да прекарат сами един или повече дни. А ето, че уговаряше мисис Уейд да дойде от Сакраменто. Сякаш Паола не искаше да остане насаме с него и търсеше да се ограда с повече хора.

Той се усмихна при мисълта, че нежният и предиобеден поздрав му бе станал скъп сега, когато бе лишен от него. Хрумна му да я вземе със себе си на дълго пътешествие както някога. Това може би щеше да разреши нещата. Отново щяха да заживеят в близост, в още по-голяма близост дори. Защо да не отидат на лов в Аляска? Това беше старо нейно

желание. Или да се завърнат към ония места, в южните морета, които някога бяха пребродили на борда на „Ол аусей“. Сега имаше пряка парадна линия Сан Франциско – Таити. Биха могли за дванадесет дни да пристигнат в Папиете. Интересно дали Лавайна още държи своя пансион. Мислено вече виждаше как Паола и той закусват на верандата при Лавайна под сянката на манговите дървета.

Юмрукът му се стовари на масата. Не, по дяволите, той не е страхливец и няма да избяга с жена си, защото се бои от друг мъж. Пък и честно ли щеше да бъде спрямо нея да я отдалечава от оня, към когото може би се стремеше? Наистина той не знаеше накъде я тегли сърцето й, нито пък докъде са стигнали двамата с Греъм. Може би това беше пролетно опиянение, което ще отлети заедно с пролетта? Но за жалост през дванадесетте години съвместен живот не си спомняше нито веднъж тя да е проявила склонности към мимолетни увлечения. Ни за миг не бе му давала повод да се съмнява. Тя беше много привлекателна за мъжете, срещаше мнозина, които се възхищаваха от нея, приемаше дори да я ухахват, но винаги оставаше Паола Форест – жената на Дик Форест...

– Добро утро, весели Дик.

Цяла засмяна, тя надзърташе през полуотворената врата на хола и му изпрати въздушна целувка.

– Добро утро, мой ясен месец – отвърна той също така естествено.

Ето тя сега ще влезе, мислеше си Дик, а той ще я прегърне и когато я целуне, ще разбере всичко. Подкани я с протегна към нея ръце, но тя те влезе. Трепна, загърна с една ръка кимоното на гърдите ей, а с другата приповдигна дългите поли, готова да побегне, загледала тревожно надолу към хола. Но неговият остър слух не бе доловил никакъв шум. Усмихна му се още веднъж, пак му изпрати въздушна целувка и изчезна.

След десет минути при него влезе Бонбrait с телеграми в ръка. Дик трепна, той не го бе чул – десет минути бе седял като вкаменен на бюрото си.

И въпреки всичко тя бе щастлива. Дик отдавна знаеше всичките й настроения и начина, по който ги изразяваше. Ето защо разбираше какво означава това, че песните и се носят из цялата къща, под аркадите и във вътрешния двор. Той не излезе от кабинета си, докато не удари гонгът за обед. Тя не се отби при него, да го вземе пътем, както имаше навик понякога. Когато от другата страна на вътрешния двор долетяха ударите на гонга, тай чу как песента й заглъхна по посока към трапезарията.

Докато обядваха, почти през цялото време говореше Харисън

Стодърд – полковник от Националната гвардия, бивш търговец на едро, побъркан на темата за социалните вълнения и за взаимоотношенията между работодатели и работници. Той усилено твърдеше, че законът за задълженията на работодателите трябва да вземе под крилото си и земеделските работници. Паола все пак намери промеждутък, в който между другото съобщи на Дик, че следобед тръгва за Уикенбърг при семейството Мейсън.

– Разбира се, не мога да кажа кога ще се завърна – нали ги знаеш какви са. А теб не се осмелявам да поканя, макар че хубаво щеше да е да дойдеш и ти.

Дик поклати глава.

– И тъй – продължи тя, – ако нямаш нужда от Саундърс...

Дик кимна в знак на съгласие.

– Днес ще взема Калахън – каза той и веднага направи разчет на времето си, след като разбра, че няма да бъде с Паола. – Никога не мога да разбера, Поли, защо предпочиташ Саундърс. От двамата ни шофьори Калахън е по-добрият и кара по-безопасно.

– Може би именно заради това – усмихна се тя. – В повечето случаи да караш безопасно, значи да караш бавно.

– Дори ако се състезавах на пистата, бих заложил на Калахън срещу Саундърс – не отстъпваше Дик.

– Къде ще ходиш? – запита го тя.

– Ще покажа на полковник Стодърд моята ферма, обработвана от един човек и без впрегатен добитък. Нали се досещаш – десетте акра, обработвани механизирани, – идеята, с която се занимавах напоследък. Направени са редица усъвършенствания и цяла седмица вече се каня да отида, за да ги изпробваме, но бях много зает. След туй ще го заведа в нашето поселище. Знаеш ли, че то се увеличи с пет души през последната седмица?

– Но нали всички места бяха заети – каза Паола.

– Да, бяха, заети са и сега – усмихна се широко Дик. – Новодошлите са бебета. Онова семейство, от което най-малко можеше да се очаква, има дори близначета.

– Мнозина умници със съмнение поклащат глава, като чуят за този ваш експеримент. Ще си позволя да кажа, че засега задържам мнението си за себе си – искам преди всичко да видя счетоводните книги – обади се полковник Стодърд, крайно поласкан от това, че домакинът щеше лично да го разведе.

Но Дик, завладян от други мисли, почти не го чу. Паола не бе

казала дали ще пристигне мисис Уейд заедно с младите издънки на семейството Уейдовци, дори не спомена, че ги е поканила. Но той искаше да се убеди, че все пак не беше премълчала предумишлено: твърде често и тя като него канеше гости, за които той узнаваше едва след като пристигнат.

Във всеки случай ясно беше, че мисис Уейд няма да дойде днес, в противен случай Паола не би забягнала тридесет мили надалеч в долината. Да, това беше факт и нямаше смисъл да си затваря очите пред него. Тя бягаше – бягаше от него. Боеше се да останат насаме, боеше се от близостта с него, а този неин страх потвърждаваше съмненията му. Освен това тя се осигури и за вечерта. Уверен беше, че няма да се завърне за вечеря, че няма да се завърне дори веднага след вечеря, освен ако не доведе със себе си цялата компания от Уикенбърг. Щеше да се прибере достатъчно късно, за да е сигурна, че той вече спи. „Добре, няма да развалям планове“ – реши той с горчивина, като същевременно отговаряше на полковник Стодърд:

– На книга всичко е многообещаващо. Разбира се, успехът до голяма степен зависи от качествата на отделните хора. Признавам, че несигурността и опасността идват именно оттам – от това, че човек има качества и слабости. Но няма друг начин да се провери тази идея, освен като се приложи на практика. Това именно съм се заел да извърша.

– Дик не за пръв път се хвърля в несигурни предприятия – каза Паола.

– Но това са пет хиляди акра заедно с целия оборотен капитал, за да започнат работа двеста и петдесет фермери, които освен това получават по хиляда долара годишна заплата! – възрази полковник Стодърд. – Няколко такива несполуки доста ще пресушат източника на приходите – рудниците Харвест.

– Те от това именно се нуждаят – отговори Дик шеговито.

Полковник Стодърд го погледна с недоумение.

– Именно – потвърди Дик. – Имам нужда от пресушаване, искам да кажа от отводняване. Рудниците са наводнени, нали знаете какво става в Мексико?

Беше втори ден, откак Греъм замина – очакваха го да се завърне. Дик излезе с коня преди единадесет часа, за да си спести повторение на унизителната сцена от предния ден, когато Паола му отправи предио-бедния си поздрав от вратата на кабинета, без да влезе при него.

В хола Дик срещна А-Ха, понесъл голям букет току-що откъснат люляк. Той явно отиваше към стаята на кулата, но Дик пожела да се

увери.

– Къде носите тия цветя, А-Ха? – запита той.

– В стаята на мистър Греъм – той пристигне днес.

Чие ли е това хрумване? – чудеше се Дик. На А-Ха? На О'Джой? Или на Паола? Спомни си, че Греъм неведнъж бе проявявал особена слабост към техния люляк.

Дик беше тръгнал за библиотеката, но свърна към кичестите храсти в подножието на кулата. През отворените прозорци на стаята горе доличаше щастливият глас на Паола, която тихо пееше. Дик прехапа устни и се отдалечи.

Редица бележити мъже и жени, някои от тях действително достойни за възхищение, бяха заемали тази стая, но Паола никога не се бе залявяла сама да подрежда цветята, мислеше Дик. С това се занимаваше обикновено О'Джой – майстор в тази работа – или прислугата, обучена от него.

Между телеграмите, които Бонбрайт му предаде, имаше една от Греъм. Дик я прочете и препрочете, въпреки че тя бе съвсем обикновена и не съдържаше нищо особено – той съобщаваше, че ще се завърне по-късно.

Противно на навика си Дик не изчака гонгът да удари втори път за обед. Тръгна още при първия удар, защото чувствуваше нужда да изпие един от коктейлите на О'Джой. След случката с люляка трябваше да вземе нещо за кураж, преди да погледне Паола очи в очи. Но тя го бе изпреварила. Завари я да оставя обратно на подноса празната си чаша, макар че тя рядко пиеше, и при това никога сама.

Значи, и тя трябва да събере смелост, преди да седне с него на масата – заключи той, като даде знак на О'Джой да го обслужи и заплаши Паола с пръст.

– Хванах ли те – смъмри я той шеговито. – Тайничко си посрбъваш, а? Това е най-опасният признак. А едно време, когато застанах с теб пред олтара, и през ум не ми минаваше, че жената, която вземам, е обречена на пиянство и ще се спиртоса.

Преди тя да успее да му отговори, към тях се присъедини един млад човек, когото Дик нарече мистър Уинтърс и покани на чаша. Дик забеляза, че Паола поздрави госта по-различно от друг път, но все пак мъчеше се да се убеди, че тя не го посреща с чувство на облекчение. Никога не я бе виждал тъй любезна е него, въпреки че много пъти го бе срещала. Във всеки случай на обед щяха да бъдат трима.

Уинтърс, завършил селскостопанския институт, беше специален

дописник на фермерското списание „Пасифик Руръл Прес“ и се ползваше с покровителството на Дик. Беше дошъл за справки по една статия за рибовъдството в Калифорния и мислено Дик незабавно състави програма за престоя му.

– Получих телеграма от Евън – каза той на Паола. – Ще пристигне едва в други ден, след четири часа.

– И целият ми труд ще отиде на вятъра! – възкликна тя. – Люлякът ще повехне и ще се развали.

Вълна от топла благодарност заля Дик. Да, това беше тя – неговата искрена, пряма Паола. Докъдето и да стигнеха, колкото и печален да бѐдеше изходът от всичко това, тя щеше да играе честно, без да хитрува на дребно. Винаги е бивала такава – твърде прозрачна, за да лъже успешно.

Въпреки това той продължи да играе ролята си и я погледна въпросително, но все пак без да проявява особен интерес.

– Но да, в статията на Грѐм – обясни тя. – Наредих да занесат там много люляк и сама го подредих. Нали знаеш, че той много обича люляк.

До края на обѐда тя не спомена, че ще дойде мисис Уейд, и Дик окончателно разбра, че тя няма да им гостува, когато Паола между другото го попита:

– Очакваш ли някого?

Той поклати глава отрицателно и запита на свой ред:

– Какво ще правиш следобѐд?

– Не съм намислила – отвърна тя. – Но смятам, че сега вече не мога да разчитам на теб да излезем заедно, тъй като ще обясняваш на Уинтър за изкуственото зарибяване.

– Напротив – увери я Дик. – С него ще се занимава мистър Хенли, който познава едва ли не по име всяка пъстърва, дори новоизлюпените. Ето какво ще ти кажа... – Той се спря и се замисли. Лицето му светна – беше му хрумнало нещо. – Днешният следобѐд предразполага към безделие. Да вземем пушките и да отидем да биѐм полски плъхове. Наскоро забелязах, че са се развъдили много по хълма над Литл Медоу.

От него не се изплъзна тревожната сянка, която се мярна в нейните очи и мигом изчезна – тя плесна с ръце и пак стана оная Паола, която познаваше.

– Добре, но за мен не вземай пушка – каза тя.

– Ако не ти се идва... – започна той меко.

– О, идва ми се, но не ми се стреля. Ще взема със себе си последната книга на Гайен – тя току-що пристигна – и между другото ще ти

почета. Помниш ли последния път, когато бяхме на лов за полски плъхове, четох ти пак от една негова книга – „Златното момиче“.

ГЛАВА XXV

Паола, яхнала Сърна, а Дик – Немирница, излязоха от Голямата къща, като язدهа близо един до друг, доколкото допускаше това злият нрав на Немирница. Тя дори не им позволяваше да разговарят – разменяха само откъслечни думи. Присвила назад малките си ушенца, оголила зъби, тя се мъчеше, въпреки юздите и шпорите на Дик, да захапне ту крака на Паола или пък гладкия хълбок на Сърна. След всеки несполучлив опит бялото на очите ѝ се наливаше с кръв за момент и след това пак придобиваше нормалния си цвят. Тя непрекъснато буйстваше, махаше неспокойно глава, правеше опити да се изправи на задните си крака, но не успяваше, защото юздата бързо дръпваше мундшука надолу, бееше на място, вървеше косо настрани или искаше да се завърти около себе си.

– Тази година ѝ е последна – каза Дик. – Неукротима е. Две години се мъча с нея без никакъв резултат. Тя знае кой съм и как действам, знае, че съм ѝ господар, че трябва да ми се подчинява, но никога не се примирява с това. Храни вечната надежда, че някой път ще успее да ме изненада и за да не пропусне този момент, постоянно прави нови опити.

– И някой път наистина може да те изненада – каза Паола.

– Затова именно се отказвам от нея. Не че за мен е толкова уморително да се справим с нея, но рано или късно по закона за вероятностите тя ще намери сгодния миг да се справи с мен. Може би вероятността е едно към един милион, но не се знае кой ден ще изтегля фаталния номер.

– Чуден си ти, Червени облако – усмихна се Паола.

– Защо?

– Мислиш със статистики, проценти, средни аритметични и вероятности. Каква ли формула си приложил към мен, когато се срещнахме за първи път?

– Дявол да ме вземе, ако съм сторил това – засмя се той в отговор. – Тогава всички закони на математиката се оказаха безсилни. Нямах такава формула, която да приложа към теб. Просто признах пред себе си, че съм срещнал най-чудесното същество от женски пол от двуногия човешки род, че желая това същество тъй, както никога нищо не съм желал през живота си. Просто трябваше да го имам.

– И постигна това – довърши Паола вместо него. – Но оттогава

насам, Червени облако, оттогава насам. Ти сигурно, си натрупал немалко статистически данни за мен?

– Да, доста – призна той. – Но надявам се, че не ще стане нужда да правя последна равносметка.

Прекъсна го характерното цвилене на Планинеца. Жребецът се показа, яздеше го един каубой и за момент Дик се вгледа в красивия своден тръс на великолепия кон.

– По-добре да се махаме – предупреди той, когато Планинеца ги забеляза и препусна в галоп.

Те бързо обърнаха кобилите си, пришпориха ги и се понесоха. Зад себе си чуваха успокоителните викове на каубоя, тропотът на тежките копита по пътя и властното цвилене. Немирница отговори, а миг след нея се обади и Сърна. Тези признаци говореха, че Планинеца е в опасно настроение.

Поеха по една странична пътека, спряха се на известно разстояние и изчакаха опасността да отмине.

– Всъщност досега никой не е сериозно пострадал от него – каза Паола, когато излязоха отново на пътя.

– Като не се смята оня случай, когато той настъпи крака на Коули. Помниш ли? Остана на легло цял месец – припомни й Дик, като оправяше хода на Немирница, която се мятеше косо и пристъпваше настрани. В един бегъл миг забеляза, че Паола го гледа по странен начин.

В погледа й имаше и недоумение, и любов, и страх – да, страх или поне смут, граничещ с безгранична изненада. Но в очите й се четеше преди всичко въпрос – стремеж да намери отговор на нещо. Всичко това не е без връзка с нейната забележка, че той мисли със статистики, каза си Дик.

Но той се престори, че не е забелязал нищо, извади бележника си и вписа нещо, видимо заинтересуван от едно съоръжение на напоителния канал, покрай който минаваха.

– Пропуснали са го – каза той. – Трябваше да го ремонтират още преди месец.

– А каква е съдбата на всички ония мустанги от Невада? – запита Паола.

Ставаше дума за транспорта мустанги, които Дик беше купил, когато тревата по пасищата в Невада беше прегоряла и мустангите се продаваха на безценица, защото бяха застрашени от гладна смърт. Той беше докарал цял влак от тях и ги беше изпратил в планинските пасища на запад.

– Време е да се обядят – отговори той. – Мисля си защо да не устроим идната седмица истинско родео²¹ по стар обичай. Ще приготвим печено на открито и всичко ще бъде, както му е редът. Ще поканим всички местни жители.

– А след туй ти самият няма да дойдеш – възрази Паола.

– Ще се освободя за един ден. Е, решаваме ли? Паола се съгласи. Двамата се отбиха встрани от пътя, защото срещу тях се бяха задали три трактора, които влачеха дискови брани.

– На път са за Ролин Медоуз – обясни той. – По-икономични са от конете; разбира се, на подходящ терен.

Започнаха да изкачват склона на долината, прекосиха различни посеви и гористи възвишения, след това излязоха на оживен път, по който се движеха коли, натоварени е ломен камък от каменотрошачната машина, която пухтеше и трещеше на горния склон.

– Тя очевидно се нуждае от повече движение – забеляза Дик, като дръпна енергично юздите на Немирница, която насмалко не захапа хълбока на Сърна.

– Аз пък така съм занемарила Дъди и Фъди, че ме е срам да призная – каза Паола. – Намалих им храната като същински скъперник, но те пак си остават буйни коне с неизразходвана енергия.

Дик я слушаше разсеяно, но не минаха четиридесет и осем часа и той с горчивина си спомни тия думи.

Продължиха пътя си, трясъкът на каменотрошачката заглъхна. Навлязоха в гориста местност и прехвърлиха малък вододел. Тук следобедното слънце се процеждаше виноцветно през листака на манзанитите и розово през мадрьоновите дървета. След това през млада горичка от евкалипти се насочиха към Литл Медоу, но малко преди да стигнат, слязоха от конете и ги вързаха. Дик сне от седлото автоматичната пушка с калибър 0,22 и двамата с Паола тихо се доближиха до няколко секвои, отвъд които започваше равно поле. Настаниха се на сенчесто място с добър обзор чак до отсрещния край на долинката, където се спускаше стръмно близкият хълм.

– Ето ги там – три, не – четири – прошепна Паола, съзряла с острия си поглед няколко полски плъха между ниските класове.

Те бяха хитри животинчета, най-хитрите измежду събратята си, оцелели, защото благодарение на безкрайната си предпазливост не бяха

21. Родео – празненство, на което каубоите се състезават по езда на необяздени коне и ловене на бикове с ласо. Б. пр.

станали жертва на отровните зърна и железните капани, с които Дик из-
требваше вредителите. Единствени те бяха останали живи от десетки не
тъй предпазливи техни събратя, но бяха достатъчно на брой, за да се
разплодят из цялата местност. Дик зареди пълнителя на пушката с мало-
калибрени патрони, провери шумозаглушителя, залегна и опрян на ла-
кът се прицели. Благодарение на шумозаглушителя не се чу изстрел; с
едно щракване на механизма куршумът бе изстрелян, празната гилза из-
хвърлена, нов патрон влезе в затвора, а пружината на ударника се запъ-
на автоматично. Един едър пясъчнокафяв плъх подскочи във въздуха,
преметна се и изчезна между класовете. Дик зачака, като държеше под
обстрел няколко съседни дупки, оголената земя около които показваше
колко много зърно е било изядено тук. Когато раненият плъх отново се
показа и запълзя по откритото към дупката си, оръжието пак щракна,
той падна по хълбок и вече не мръдна.

Още при първото щракване всички плъхове с изключение на ударе-
ния се изпокриха по дупките си. Нямахме какво да се прави, освен да се
изчака, докато любопитството надвие страха. Именно на тия минути бе-
ше разчитал Дик. Той лежешком следеше зорко дали някой любопитен
плъх няма да подаде глава на отсрещния склон и се питаше дали Паола
ще поиска да започнат разговор. Тя беше в тежко положение: нямаше ли
да го сподели с него? Така тя никога не бе постъпвала. Рано или късно
винаги бе споделяла грижите си с него. Но грижи от такъв характер тя
никога не бе имала, даваше си сметка Дик. Точно за такива грижи тя ни-
кога не би разговаряла с него. Но, от друга страна, тя винаги е била отк-
рита, разсъждаваше той. Беше се възхищавал и радвал на тази ѝ черта
през всичките им години, изживени заедно. Нима сега тя ще измени на
себе си? Така той лежеше и разсъждаваше. Тя мълчеше. Не беше неспо-
койна. Не я чуваше дори да помръдне. Погледна я крадешком и видя, че
тя лежи по гръб със затворени очи, разперила ръце, сякаш уморена.

От една дупка надникна малка глава. По цвят тя бе като околната
пръст, сред която се беше родило животинчето. Дик трябваше да чака в
течение на дълги минути, докато плъхът се увери, че не го заплашва
опасност, и се изправи, за да открие причината на шума, който го бе из-
плашил. Пушката отново щракна.

– Удари ли? – запита Паола, без да отваря очи.

– Ударих, и то какъв дебел – отговори Дик. – Изглежда, че преся-
кох от корен цяло поколение.

Изтече цял час. Следобедното слънце препичаше, но под сянката
беше приятно. Лек ветрец лениво полюляваше младите класове и

поклащаше клонките на секвоите. Дик удари още един плъх. Книгата лежеше до Паола, но тя не бе предложила да чете на глас.

– Зле ли ти е? – реши се той най-после да я запита.

– Не, само ме боли глава – адска невралгична болка между очите, това е всичко.

– От многото бродираме, ще е – пошегува се той. – Такъв грях нямам – отвърна тя.

Външно между тях се чувствуваше старата непринуденост, но Дик, който наблюдаваше как един необикновено едър плъх излиза от леговището си с намерение да пропълзи по голата земя, която го делеше от нивата, си мислеше: „Ясно е, че днес между нас няма да има разговори. Нито ще се сгушим и целуваме в тревата.“

Набелязаната жертва бе достигнала края на нивата. Той натисна спусъка, зверчето се повали и за момент остана неподвижно, след това с несигурни, но бързи стъпки се затича към дупката си. Автоматичният механизъм на пушката зашрака непрекъснато. Малки облачета прах досами бягащия плъх показваха, че попаденията са на косъм от него. Дик стреляше толкова бързо, колкото успяваше да натиска спусъка, и куршумите излитаха в картечен низ.

– Истинска канонада – каза Паола. – Удари ли?

– Да – отговори Дик, който зареждаше отново пълнителя, – ударих праотеца на всички плъхове, изедника на зърното, който подяжда храната на младите телета. Но девет бездимни патрона за един плъх – не си струва. Трябва да мера по-точно.

Слънцето падна по-ниско на небосвода. Ветрецът стихна. Дик успя да убие и друг плъх и унил чакаше да се покаже още някой на отсрещния склон. Беше дал възможност на Паола да му се довери, беше създал необходимата обстановка за това. Значи, положението беше тъй сериозно, както се бе опасявал. А може би още по-сериозно – защото неговият свят се събаряше около му. Старите му опори ги нямаше. Чувствуваше се объркан, несигурен. Да беше някоя друга жена – но Паола! Тъй сигурен беше в нея. Сигурността му се градеше на цели дванадесет години, прекарани заедно...

– Часът е пет, слънцето преваля на небосклона – каза той, като скочи на крака и се наведе към нея да ѝ помогне да стане.

– Много добре ми подеждва разходката – как хубаво си починах – каза тя, като се запътиха към конете. – Очите ми сега са по-добре. Хубаво, че не се опитах да ти чета.

– Хей, прасенце такова – заплаши я Дик тъй безгрижно, сякаш

нищо не куцаше между тях двамата. – Само да си посмяла да прочетеш без мен един-единствен ред от Гайен. Трябва да го прочетем заедно. Дигни ръка и се закълни във Всевишния...

– Заклевам се във Всевишния – рече послушно тя.

– Или нека магарета танцуват на гроба на баба ти...

– Или нека магарета танцуват на гроба на баба ми – повтори тя тържествено.

На третата сутрин, откак Гръм бе заминал, Дик нарочно направи така, че при него беше завеждащият кравефермата, когато в единадесет часа Паола надникна през вратата и подвикна своето „Добро утро, весели Дик“. На обед спасиха положението Мейсънови, които пристигнаха с няколко коли и цяла тълпа младежи. Така Паола се осигури и за следобед, а дори за вечерта, както забеляза Дик, защото тя ги задържа на бридж и танци.

Но на четвъртата сутрин, когато Гръм трябваше да се завърне, в единадесет часа Дик бе сам в работната си стая. Приведен над бюрото, той подписваше писма, когато чу, че Паола влиза на пръсти при него. Без да вдигне глава, той продължи да подписва писмата, но се бе превърнал цял в слух. Чуваше само лекото шумолене на коприненото й кимоно. Усети, че тя се навежда над него, и затаи дъх. Но след като леко го целуна по косата и изрече своето „Добро утро, весели Дик“, тя отбягна ръката, която жадно се протегна към нея, и със смях изчезна. Освен че бе разочарован, поразило го беше щастливото й лице. Тя тъй зле умеше да прикрива настроенията си, че очите й светеха в радостно очакване като на дете. А тъкмо днес следобед трябваше да пристигне Гръм и Дик не можеше да не свърже едното с другото.

Не пожела да провери дали тя е занесла пресен люляк в стаята на кулата, а на масата в присъствието на трима студенти от земеделския институт в Дейвис трябваше бързо да си измисли работа за следобед, когато Паола подметна, че би могла да доведе Гръм от Елдорадо.

– Да караш ти? – запита Дик.

– Да, но с Дъди и Фъди – обясни тя. – Не ги свърта на едно място, иска ми се да поразтъпча и тях, и себе си. Разбира се, ако и ти искаш да се раздвижиш, ще те отведем, където кажеш, а за Гръм ще изпратим шофьора.

Дик се мъчеше да се убеди, че тя не очаква с тревога дали той ще приеме, или ще отклони поканата й.

– Бедните Дъди и Фъди ще обърнат нагоре петалата, ако днес следобед направят пробег колкото моя – засмя се той, като същевременно,

си съставяше програма. – До вечерта трябва да измина сто и двадесет мили. Вземам спортната кола и ще се нагълтам с прах – пътят е неравен, сносен е само на отделни места. Не смея да те поканя. По-добре излез с Дъди и Фъди, както си намислила.

Паола въздъхна, но понеже беше лоша актриса, въздишката, с която трябваше да изрази неохотата си да се раздели с него, излезе като въздишка на облекчение.

– Далеч ли ще ходиш? – запита го с интерес и той пак забеляза колко оживено беше лицето ѝ, колко щастливи и блестящи бяха очите ѝ.

– Ще се понеса с колата надолу по реката, където работят другите – Карлсън настоява да си кажа мнението, – а след това нагоре към Сакраменто, отвъд Тийл слоу, за да се срещна с Уинг Фо Уонг.

– Кой пък, за бога, е този Уинг Фо Уонг, та трябва да отиваш чак при него? – попита тя засмяно.

– Много важна особа, мила моя. Натрупал е два милиона състояние само от картофи и аспержи в района на поречието. Ще му дам под наем триста акра в Тийл слоу. – Дик се обърна към тримата студенти от земеделския институт: – Тези земи се простират отвъд Сакраменто, на запад от реката. Ето ви добро доказателство, че в скоро време ще има глад за земя. Когато ги купих, това бяха обрасли с тръстика блатата и старите поселници от областта много ми се смяха. Трябваше да закупя дори и десетина ловни резервата. Излезе ми средно по осемнадесет долара на акър, а не беше много отдавна.

Знаете какво значи мочурливо място, обрасло в блатни тревни. За нищо не го бива, освен може би за развъждане на патици или за пасище в сушав сезон. Дадох по триста долара на акър за дренаж и пресушаване, включително за укрепяване на речния бряг. Сега сключвам десетгодишен договор със стария Уинг Фо Уонг. И срещу какъв наем, мислите? По две хиляди долара за акър. Самият аз не бих могъл да извадя повече, дори да я обработвам по най-интензивни методи. Тези китайци са истински вълшебници в градинарството и ненаситни за работа. Не признават осемчасов работен ден. Работят по осемнадесет часа. И последният кули участва в предприятието и получава микроскопична част от приходите. По този начин Уинг Фо Уонг заобикаля закона за осемчасовия работен ден.

Същия следобед Дик получи две строги предупреждения за бързо каране, а веднъж пътният патрул дори щеше да го задържи. Той шофираше сам – бързо, но все пак безопасно. Мисълта, че можеше да стане злополука не по чужда, а по негова вина, му беше нетърпима. И такива

злополуки никога не се случваха. Със същата увереност и точност в движенията, с които посягаше към молива на масата или към дръжката на вратата, без да се колебае, без да опипва, без да сбърка ни сантиметър в преценката си за разстоянието, той координираше и по-сложните си движения, например сега, когато караше мощна кола с голяма скорост по оживен междуселски път.

Но колкото и да бе съсредоточен в кормилото, колкото и да мислеше за деловите разговори с Карлсън и Уинг Фо Уонг, на когото трябваше да постави твърди условия, от съзнанието му ни за миг не излизаше мисълта, че Паола противно на обичая си днес ще измени осемте мили до Елдорадо, за да докара Греъм в чифлика.

Възкликна недоволно и започна да мърмори при тази мисъл, но след това кормилото погълна цялото му внимание, защото увеличи скоростта от четиридесет и пет на седемдесет мили в час, мина като вихър покрай един кабриолет, който пътуваше в същата посока, а след това свърна отново в дясната страна на пътя и се размина безопасно с една насрещна лека кола, макар че се промъкна сякаш под носа ѝ. Намали скоростта на петдесет мили и поде прекъснатата нишка на мислите си: „Хм! Представям си какво би предположила Паола, ако се осмеля да направи такава разходка с някое хубаво момиче!“

Засмя се, защото си представи картината, която би последвала: когато бяха още младоженци, бе имал случай да се увери, че Паола може да го ревнува, макар и съдържано. Никога не беше правила сцени, нито явни забележки, изобщо не бе повдигала такива въпроси. Но още от самото начало се показваше обидена, ако той проявеше малко повече внимание към друга жена.

Усмихна се, като си спомни за вдовицата Дихеймъни, приятелка на Паола, миловидна и тъмнокоса, която ги бе посетила някога в Голямата къща. Същия ден Паола бе заявила, че следобед няма да излезе на езда, но след това тя чу как на масата двамата се уговориха да отидат към гористия каньон отвъд убежището на философите. И каква бе изненадата му, когато едва-що бяха тръгнали, Паола ги догони, така че отидоха тримата! Тогава той се бе усмихнал вътрешно, но бе му станало приятно, защото нито мисис Дихеймъни, нито разходката имаха особено значение за него.

Така бяха тръгнали нещата, че от самото начало бе привикнал да не проявява много внимание към други жени. В това отношение той си налагаше много повече ограничения от Паола. Нея той дори насърчаваше, винаги я оставяше съвсем свободна и се гордееше с това, че

забележителни мъже проявяват интерес към жена му. Приятно му беше, че тя прекарва добре и се забавлява. И с основание, каза си той замислено. Той бе тъй сигурен в нея, до такава степен ѝ вярваше – повече, отколкото тя имаше основание да му вярва, признаваше си той. Дванадесетте години, изживени заедно, бяха оправдали това му отношение към нея – той бе тъй сигурен в Паола, както бе сигурен, че земята се върти. А сега, продължи той образното си сравнение, бе започнал да се съмнява, че земята се върти, и допускаше, че тя може би е тъй плоска, както си я беше представял някога Оом Паул²².

Подръпна ръкавицата си, за да погледне ръчния си часовник. След пет минути Греъм щеше да слезе от влака на гарата в Елдорадо. Дик като вихър се носеше към чифлика по пътя от Сакраменто. След петнадесет минути се размина с влака, с който беше пристигнал Греъм. Едва когато остави Елдорадо далеч зад гърба си, настигна Дъди и Фъди с двуколката. Паола управляваше, а Греъм седеше до нея. Като се изравни с тях, Дик намали скоростта, махна ръка за поздрав към Греъм и като стъпи отново на педала за газта, весело подвикна:

– Прощавайте, че ще трябва да гълтате моя прах. Преди вечеря, Евън, ще ви бия на билиард, ако се довлечете, разбира се, дотогава.

---

22. Оом Паул или Крюгер Паул – потомък на бурите в холандска Южна Африка, станал президент на Трансваал. Б. пр.

ГЛАВА XXVI

– Това не може да продължава. Трябва нещо да направим, и то веднага.

Те бяха в концертната стая. Паола седеше на рояла, обърнала лице към Греъм, който се бе надвесил над нея.

– Вие трябва да решите – продължи Греъм.

Нямаха весел вид. Съзнаваха, че се бе случило нещо много важно, и се чудеха как да постъпят.

– Не искам да тръгвате – настояваше Паола. – Сама не зная какво искам. Трябва и вие да споделите тежестта. Не мисля за себе си, престанах вече да мисля за себе си. Но мисля за Дик. Мисля за вас. Аз... аз не съм свикнала с такива положения – заключи тя е тъжна усмивка.

– Но от това положение трябва да се излезе, скъпа моя. Дик не е сляп.

– Какво е видял, какво изобщо е имало, за да го види? – запита тя. – Нищо освен онази единствена целувка в каньона, а нея той не е могъл да види. Можете ли да си спомните още нещо – хайде, помислете.

– Не, друго няма, за жалост – отвърна той, за да се покаже весел пред нея, но веднага стана отново сериозен. – Аз съм обезумял, обезумял съм по вас. Това е всичко, което имам да кажа. Не знам дали с вас е същото, дали изобщо може да ви се случи същото.

Докато говореше, сложи ръката си върху нейната на клавишите и тя нежно се отдръпна.

– Ето – каза той недоволно. – А искахте да се върна.

– Да, исках да се върнете – призна тя и в очите ѝ пак се появи присъщата ѝ откровеност. – Исках да се върнете – повтори тя, този път потихо, сякаш на себе си.

– Но аз не знам какво да мисля – възкликна той нетърпеливо. – Обичате ли ме?

– Обичам ви, Евън, вие знаете това, но... – Тя замълча. Личеше, че иска да претегли думите си.

– Но какво? – каза той рязко. – Продължавайте. – Но обичам и Дик. Не е ли смешно това?

Той не отвърна на усмивката ѝ, а очите му се помрачиха от оня израз на момчешка упоритост, който тъй много ѝ се нравеше. Понечи да каже нещо, но се въздържа, а тя правеше догадки какво ли бе

премълчал, разочарована, че не го сподели с нея.

– Ще се намери изход – увери го тя сериозно. – Трябва да се намери някакъв изход. Дик казва, че от всяко положение се намира изход. Че всичко се променя и само мъртвото е неподвижно. А ние двамата не сме мъртви... нали?

– Не ви осъждам, че обичате Дик... Че още го обичате – отговори той припряно. – Изобщо не виждам какво толкова намирате в мен, като ме сравнявате с него. Казвам това напълно искрено. Знам, че той е великодушен, за мен той е Ричърд Благородното, сърце... – Тя му се усмихна и кимна глава, за да покаже, че мисли като него. – Но щом още обичате Дик, как стоят нещата с мен?

– И вас обичам.

– Невъзможно – извика той, живо се отдалечи от рояла, прекоси стаята и се вгледа в една картина от Кейт, като че ли я виждаше за първи път.

Тя го чакаше със спокойна усмивка. Нравеше ѝ се неговата несдържаност.

– Не можете да обичате двама мъже едновременно – подхвърли той.

– Да, но ето че мога, Евън. Точно това искам да си изясня. Не знам кого обичам повече. Познавам Дик от години. А вие... вие сте...

– Нов познайник – прекъсна я той и припряно закрочи към нея.

– Не, не исках да кажа това, Евън. Вие ми разкрихте каква съм аз. Обичам ви не по-малко от Дик. Обичам ви повече. Аз... аз не знам...

Паола не издържа повече и скри лице в ръцете си. Той нежно сложи ръка на рамото ѝ. Тя не се отдръпна.

– Виждате, че не ми е леко – продължи тя. – Въпросът има толкова много страни, че не мога да си дам сметка. Казвате, че сте като без компас. Знайте, че аз съм още по-объркана от вас. Вие – о, защо трябва да говорим за това, – вие сте мъж, с мъжка природа и с мъжки опит. За вас всичко е просто: „Тя ме обича или не ме обича.“ Но аз цяла съм се оплела, объркана съм. Не съм дете, но все пак не съм преживявала такива неща, не съм ги преживявала с различни хора. Обичала съм само един мъж... а сега вас. Вие и любовта ми към вас дойдохте да разрушите един съвършен брак, Евън...

– Знам – каза той.

– Аз пък не знам – продължи тя. – Трябва ми време, за да проумея нещата или да ги оставя сами по себе си да се разрешат. Да не беше Дик... – Гласът ѝ затрепери и тя млъкна сломена.

Греъм неволно обгърна раменете ѝ.

– Не, не сега – каза тя меко и отстрани ръката му, но преди да я пусне, гальовно я притисна. – Когато се докосвате до мен, не мога да мисля – каза тя умолително. – Не мога да мисля.

– Тогава трябва да си вървя – каза той. Думите му прозвучаха като заплаха, макар че не искаше да я заплашва. Нейният жест изразяваше ням протест. – Това положение е невъзможно, нетърпимо. През цялото време се чувствам подлец, а знам, че не съм. Ненавиждам измамата – о, разбира се, мога да лъжа ония, които постъпват нечестно, но не мога да мамя човек с благородно сърце като Дик. Предпочитам да отида направо при него и да му кажа: „Дик, обичам жена ви. И тя ме обича. Какво смятате да правите?“

– Да, най-добре – каза Паола възбудено. Греъм се изправи решително.

– Да. И още сега.

– Не, не! – извика тя, обзета от внезапен ужас. – Трябва да си вървите. – Ала след миг добави с разтреперан глас: – Но не мога да ви пусна.

Ако Дик все още се бе съмнявал дали Паола е увлечена, или не, със завръщането на Греъм съмненията му се изпариха. Нямаше нужда да търси потвърждения – достатъчно беше да погледне Паола. Тя беше в трескава възбуда. Цъфтеше като пролетта, напъпила навсякъде около им, веселият ѝ смях звучеше щастливо. Когато пееше, в гласа и се долавяше топлота и буйна жизненост, беше в непрекъснато движение и не можеше да се спре на едно място. Ставаше рано и си лягаше късно. Не щадеше себе си, сякаш у нея живееше само духовното, сякаш се поддържаше само е опияняващо шампанско. Дик се питаше дали тя не прави това нарочно, за да няма време да се замисли.

Той забеляза, че тя слабее, но трябваше да признае, че от това ставаше още по-хубава, придобиваше одухотворено изящество, под което прозираше вроденият ѝ чар и жизненост.

В Голямата къща всичко вървеше гладко, весело и безгрижно както винаги. Дик понякога се замисляше колко време ще продължи това и прогонваше от себе си мисълта, че може да дойде ден, когато нещата ще се изменят. Все още смяташе, че с изключение на него никой нищо не подозира, но докога щеше да бъде така? Не за дълго – в това беше уверен. Паола не беше добра актриса. Дори да умееше да прикрива неприятните и досадни неща в живота, от нея лъхаше нещо необичайно, предвестник на пориви, които никоя жена не можеше да скрие.

Известно му беше, че неговите прислужници-азиатци са изумително наблюдателни, но и трябваше да се признае – много дискретни. Но можеше ли да се разчита на жените.

Те бяха коварни като котки. И най-добрата измежду тях би тържествувала, ако узнаеше, че сияещата и безукорна Паола е дъщеря на Ева, както всички други жени. Която и да е жена-гостенка в къщата, пристигнала само за ден и дори само за една вечер, би могла да се досети какво става – поне какво става с Паола, защото Греъм засега си оставаше непонищаем. Но една жена винаги можеше да прозре тайната на друга жена.

А Паола както в други отношения, така и в това не приличаше на другите. Никога не я бе забелязвал да се държи като останалите жени-котки. Никога не бе я виждал да дебне другите жени, за да ги залови в нещо осъдително, освен когато се отнасяше до него. И той пак се усмихна, като си припомни оная, трогателно-наивна случка с мисис Дихеймъни, която Паола бе сметнала за увлечение, защото бе погледнала на нея с очите на страха.

Между многото други въпроси, на които Дик не можеше да намери отговор, беше и този дали Паола се досещаше, че той знае.

И Паола действително се досещате, но дълго време бе останала само с подозренията си. Не можеше да забележи някаква промяна в обикновеното му държане и настроение, в начина, по който се отнасяше с нея. Както винаги той се справяше с огромното количество ежедневна работа, развличаше се както по-рано, пееше своите песни и си оставаше веселият и приятен Дик. Струваше, и се, че сега е дори по-нежен с нея, но раздражена от това свое предположение, повтаряше си, че то е само плод на въображението ѝ.

Все пак съмненията ѝ не продължиха дълго. Понякога в присъствието на много други хора, седнали на вечеря или на карти в салона, тя скритом се взираше в него, полупритворила очи, и в погледа и лицето му прочиташе само едно – че той знае всичко. Пред Греъм тя дори не загатна това. Ако му кажеше, нямаше да облекчи положението. Можеше само да го прогони, а откровено признаваше пред себе си, че за нищо на света не би искала това.

След като почти се увери, че Дик знае или се досеща, тя се одързости: започна съзнателно да си играе с огъня. „Ако Дик знае – а изглежда, че той наистина знае – градеше тя предположение върху предположение, – защо тогава мълчи? Той винаги е говорил открито и направо.“ Тя се надяваше и същевременно се боеше, че той ще заговори, но накрая

страхът ѝ избледня и остана само желанието ѝ той най-после да отвори уста. От тях двамата винаги той беше, който действаше, който решава-ше независимо от това за какво се касае. Когато трябваше да се предприеме нещо, винаги се бе осланяла на него. Греъм бе назвал създалото се положение „Задачата на триъгълника“. Дик можеше да намери отговор на тази задача – той можеше да намери отговор на всичко. Защо тогава стоеше със скръстени ръце?

И тя продължаваше да предизвиква съдбата, мъчеше се да заглуши гласа на съвестта си и да забрави раздвоеността в чувствата си, стареше се да не се вгълбява в размишления, понесена от пенливия гребен на вълната на живота, и уверяваше себе си, че живее, живее и живее. Понякога изобщо не си даваше сметка какво мисли и чувства – изпитваше само гордост от това, че в нозете ѝ са такива мъже като тях двамата. Гласът на гордостта винаги беше силен у нея – изпитваше задоволство от постигнатото, гордост от умението си да свири, да плува, да изглежда красива. За нея бе еднакво важно да танцува изящно и красиво, да се облича хубаво и с вкус, да скача във водата смело и грациозно, както малко жени биха посмели, или яхнала хлъзгавия гръб на Планинеца, като лавина да се понесе към водата и с желязната си воля да накара огромното животно да преплува басейна.

Тя беше горда, затова по природа приличаше на Дик и Греъм и изпитваше доволство при вида на двамата сивооки русокоси мъже. Беше в трескава възбуда, но не и нервна. Случваше ѝ се със студена обективност да ги сравнява, когато биваха заедно, и сама не можеше да каже за кого от двамата иска да бъде по-красива, по привлекателна. Греъм тя вече държеше здраво, а продължаваше да държи и Дик, не искаше да го изпусне.

В гордостта, която гъделичкаше самолюбието ѝ, имаше отсенка на жестоко задоволство при мисълта, че тия двама силни мъже страдат по нея и заради нея: тя не криеше от себе си, че ако Дик знае, или по-скоро тъй като вече знае, и той страда. Повтаряше си, че тя е жена с въображение, която не се отдава на сляпата страст и не новото, не различното я влече към Греъм. Повтаряше си, че повикът на плътта в случая играе съвсем второстепенна роля. Дълбоко в сърцето си разбираше, че е безумна, че предизвиква съдбата, че всичко това ще изведе до край, страшен за един от тях или за тримата заедно. Но ней се нравеше лекомислено да пърха над дълбоката бездна, без изобщо-да мисли за нея. Останала сама пред огледалото, поклащаше глава и с шеговит укор си казваше: „Ах ти, хищница! Хищница такава!“ А когато допускате да се замисли

по-надълбоко, признаваше, че Бърнард Шоу и мъдреците от мадрьоновата гора бяха все пак може би прави, като насочваха жлъчните си стрели срещу хищническите склонности на жената.

Отхвърляше мисълта на Дар Хиал, че жената е несполучливият опит на природата да създаде мъж, но неведнъж се замисляше над думите на Оскар Уайлд: „Жената напада чрез неочаквано и необяснимо отстъпление.“ Не беше ли нападнала Греъм с тази тактика? – питаше се тя. За нея самата бяха неочаквани и необясними досегашните ѝ отстъпления. Щяха ли да последват нови? Той искаше да замине: със или без нея, но искаше. И все пак тя успяваше да го задържи. По какъв начин? С неизречени обещания за нови отстъпки? Със смях прогонваше мислите си за бъдещето и живееше само с мимолетния момент на настоящето, грижеше се за красотата си, искаше да бъде в добро настроение и обаятелна, да сияе от щастие, да живее тъй интересно и трепетно, както не бе и мечтала.

ГЛАВА XXVII

Но когато мъж и жена живеят под един покрив, трудно е да спазват строго разстояние помежду си. Незабелязано Паола и Греъм се приближаваха. От продължителните погледи и докосване на ръцете не беше дълъг пътят до позволените ласки и най-сетне се случи така, че те се озоваха един другиму в прегръдките и устните им се сляха в целувка. И този път Паола не пламна гневно, както първия път, а каза твърдо:

– Не трябва да си отивате.

– Не мога да остана – отвърна Греъм за хиляден път. – О, целувал съм скришом зад вратите и нося греха за всички останали глупости от подобен род – призна той. – Но тук нещата се различни – имам работа с вас и с Дик.

– Казвам ви, че все ще се намери някакъв изход, Евън.

– Тогава елате с мен, така сами ще намерим изход. Да заминем още сега.

Тя настърхна.

– Спомнете си – уговаряше я Греъм – какво каза Дик оная вечер, когато Лео влезе в битка с драконите, че ако Паола, собствената му жена, избяга, той би казал: „Бъдете щастливи, деца мои.“

– Затова ми е тъй трудно, Евън. Той е благородно сърце. Вие добре го назовахте. А сега? Забелязвате ли как се държи сега? Той е тъй нежен, както говореше оная вечер, че ще бъде... Искам да кажа нежен с мен. А има и още нещо. Забелязали ли сте, че...

– Той вече знае?... Казал ли е нещо? – прекъсна я Греъм.

– Нищо не е казал, но уверена съм, че знае или се досеща. Наблюдавайте го само. Не желае да се състезава с вас...

– Да се състезава?

– Да, именно. Не иска да се състезава. Спомнете си вчера на нашето „родео“. Когато пристигнахме с цялата компания, заварихме го да обядва диви мустанги. Но веднага престана и се оттегли настрана. А в обядването на диви коне той няма равен на себе си. Вие също опитахте силите си. Откровено казано, справихте се добре, но изобщо не можете да се мерите с него. Но той не искаше да покаже превъзходството си. За мен това е достатъчно доказателство, че той е отгатнал всичко.

Но чуйте още: не сте ли забелязали, че напоследък, когато кажете нещо, той никога не възразява. А има навика да оспорва и поставя под

въпрос всяко нещо, за да провери верността му. Продължава да играе с вас бiliarд, защото на бiliarд сте по-добър. Готов е да се фехтува с шпага или рапира, защото там силите ви са равни. Но на бокс или борба няма да ви излезе.

– Да, в бокса и борбата е по-добър – промълви Греъм унило.

– Наблюдавайте го и ще разберете какво искам да кажа с това, че не желае да се състезава. Отнася се с мен като с лудо конче, отпуска ми юздите и ми дава възможност да забъркам, каквито каши поискам. За нищо на света не би ми попречил. О, вярвайте ми, познавам го. Оказва се на висотата на философията си. Прекрасно би могъл да поучи нашите мъдrecи какво значи да прилагаш философията си в живота.

Не, не, чуйте – продължи тя припряно, когато Греъм поиска да я прекъсне. – Имам да ви кажа още нещо. Има тайна стълба, която води от библиотеката към работния кабинет на Дик. Използваме я само той, аз и секретарите му. Като я изкачите, излиза точно пред неговата стая, а наоколо са полицаи с книги. Току-що идвам оттам. Искан да отида при него, но чух гласове. Говореха по работа за чифлика. Помислих си – сигурно скоро ще го оставят сам. И реших да почакам. Наистина говореха по работа, и то за чифлика, но беше тъй интересно, тъй „показателно“, както би се изразил Хенкок, че останах да подслушвам. Искан да кажа, че беше показателно за характера на Дик.

Мъмреше жената на един от работниците. Навсякъде, където живеят повече хора, както тук, такива неща се случват. Ако я бях видяла, те бих я познала, а и името ѝ нищо не ми говори. Надълго и широко описваше неприятностите си, когато Дик я прекъсна. „Да оставим всичко това – каза той. – Едно искам да знам – вие насърчавахте ли Смит да ви задирия?“ Името му не е точно Смит, но това няма значение. Той е един от нашите надзиратели и е на служба при Дик от осем години.

„Ах, не, сър – чух я да отговаря. – Още първия път, когато ме видя, започна по всевъзможни начини да ме задирия. Винаги гледах да го отбягвам. При това мъжът ми има буен нрав, а не искам да загуби мястото си тук. При вас е почти цяла година и досега против него не е имало оплакване, нали? Преди да дойдем тук, дълго време беше без постоянна работа и наистина трудно преживявахме. Не е виновен той. Не пие, той никога...“

„Добре, добре – прекъсна я Дик. – Работата и навиците му нямат нищо общо с въпроса. Вие сигурна ли сте, че никога не сте давали повод на Смит да ви задирия?“

Тя бе тъй сигурна, че цели десет минути продължи да описва най-

подробно как Смит я преследвал. Имаше приятен глас – плах, нежен и женствен – сигурно е красива. Едва се сдържах да не надзърна. Исках да я видя как изглежда.

„А вчерашната история? – каза Дик. – Разбраха ли всички за нея? Искам да кажа, знаят ли за това други хора освен вашия съпруг и Смит. Стана ли такъв скандал, че да разберат всички съседи?“

„Да, сър. В края на краищата той няма право да влиза при мен в кухнята. При това мъжът ми не му е подчинен. Той ме прегърна и се опитваше да ме целуне, когато мъжът ми влезе. Мъжът ми е избухлив, но не е тъй силен. Мистър Смит би се справил с двама като него, затова мъжът ми извади нож, а мистър Смит му сграбчи ръката и започна бой из цялата кухня. Разбрах, че ще стане убийство, изтичах навън и нададох вик за помощ. Съседите бяха вече чули виковете и шума от борбата. Мъжът ми и Смит бяха обърнали печката, счупили прозореца и вътре бе пълно с дим и пепел, когато съседите влязоха да ги разтърват. Нищо не съм сторила, за да заслужи такъв срам. Вие знаете какви езици имат жените ...“

Тук Дик я прекъсна, но изминаха още пет минути, преди да се отърве от нея. Големият ѝ страх бил да не би мъжът ѝ да загуби мястото си. Продължих да чакам, защото разбрах, че Дик не е казал последната си дума. Не бе взел окончателно решение и се досещах, че идва ред на надзирателя да бъде мъмрен. И наистина след това влезе той. Много ми се искаше да го видя. Но можех само да слушам отвън.

Дик започна направо. Описа му сцената и скандала и Смит призна, че наистина се вдигнала голяма олелия.

„Тя твърди, че не ви е дала повод да я задиряте“ – каза след това Дик.

„В такъв случай тя лъже – отговори Смит. – Тя хвърля такива погледи, че просто предизвиква. Още от самото начало започна да ме гледа така. А вчера сутринта отидох в кухнята, защото направо тя самата ме покани. Не мислехме, че ще дойде мъжът ѝ. Но щом го видя, тя започна да се дърпа и да се бори с мен. Ако казва, че не ми е дала повод...“

„Да оставим това – спря го Дик. – То не е съществено.“

„Напротив, мистър Форест, много е важно, за да се разбере, че не съм виновен“ – настояваше Смит.

„Не то не важно за другото, за което не можете да докажете, че не сте виновен“ – отговори Дик и чух, че гласът му прозвуча студено, твърдо и решително, както и други път в такива случаи. Смит все още не разбираше. Дик му каза: „Вие, мистър Смит, сте виновен за това, че

предизвикахте сцена, направихте скандал, нарушихте порядъка, дадохте повод на женските езици да клюкарстват, увредихте на реда и дисциплината в стопанството, а всичко това се свежда до едно-единствено и сериозно нещо – понижение на нашата производителност.“

Но Смит още не можеше да разбере. Мислеше, че го обвиняват в нарушение на нравствеността, защото преследвал омъжена жена, и се опитваше да смекчи вината си, като доказваше, че тя го насърчавала. Той молеше за снизхождение, „защото в края на краищата, мистър Форест, човек греша и аз признавам, че тя ми замая главата и станах глупак“.

„Мистър Смит – каза Дик. – При мен работите вече осем години, шест от които като надзирател. От работата ви съм доволен. Безспорно имате умение да се справяте с работниците. Вашата нравственост никак не ме засяга. Безразлично ми е дали сте мормон-многоженец или мохамеданин. Частният ви живот си е ваша работа и не ме интересува дотогава, докато не уврежда на работата ви в чифлика. Всеки от коларите ми може да се напие като свиня в събота – всяка събота, ако ще. Това си е негова работа. Но ако в понеделник сутринта започне да си отмъщава на конете затова, че го боли глава, ако започне да ги плаши и гони, ако им навреди или стане ясно, че би могъл да им навреди и с това макар и малко да понижи производителността им в понеделник, в същата минута пиянството му става вече моя работа и той ще трябва да си върви.“

„Искате да кажете, мистър Форест – промълви Смит, – че трябва да си вървя?“

„Точно това искам да кажа, мистър Смит. Трябва да си вървите не защото сте прескочили чуждия стобор и сте отишли при жената на друг мъж – това си е ваша и негова работа; а защото сте създали безпорядък, който уврежда на производителността в стопанството.“

Знаете ли, Евън – прекъсна разказа си Паола, – че Дик е по-способен да проникне в трагедиите на човешката съдба само като четете статистическите данни за фермата, отколкото средният писател-романист, който наблюдава водовъртежа на големия град. Да вземем отчетите за млеконадоя. Всеки дояч се отчита поотделно – толкова и толкова литри мляко от еди-коя си крава сутрин и вечер и тъй нататък. За Дик не е нужно да познава човека. Обаче забелязва, че млякото е намаляло. „Мистър Паркман – ще каже той на завеждащия кравефермата, – женен ли е Барчи Перата?“ – „Да, сър.“ – „Има ли неприятности с жена си?“ – „Да сър“.

Или пък: „Мистър Паркман, Симпкинс отдавна минава за най-

добрия ни дояч. От известно време изостава. Какво му е?“ Мистър Паркман обаче не знае. „Проучете как стоят нещата – ще каже Дик. – Нещо му тежи на душата. Поговорете с него бащински и се постарайте да разберете какво му е. Трябва да му помогнем.“ И тогава мистър Паркман открива какво има. В случая се оказа, че синът на Симпкинс, който следваше в Станфордския университет, тръгнал по пътя на лесните печалби и се озовал в затвора, обвинен във фалшификация на документи. Дик предаде делото в ръцете на собствените си адвокати. Загладиха работата, пуснаха момчето под гаранция и нормата на Симпкинс отново се покачи. А най-хубавото е това, че младежът се поправи. Дик продължи да го наблюдава, улесни го да завърши инженерния институт и сега той е на служба при нас, работи при драгите, печели по сто и петдесет долара на месец, ожени се, има добри перспективи пред себе си, а баща му дои както по-рано.

– Права сте – замислено промърмори Греъм. – Изглежда, че ненапразно го нарекох Благородното сърце.

– А аз го наричам моята „скала“ – каза Паола признателно. – Той е тъй непоклатим. Може да устои на всякаква буря. О, вие не го знаете какъв е. Той е такава надеждна опора. Нищо не може да го превие. Животът никога не го е повалял на колене. Съдбата му се усмихва – винаги му се е усмихвала. Никога не е претърпявал поражение... поне досега. Аз... не искам да го видя победен. Би било печална картина. Но сега, Евън... – Тя протегна ръка в нежна молба, която се превърна в ласка. – Сега се боя за него. Затова не знам как да постъпя. Не мисля за себе си, когато се дърпам назад и се колебая. Ако той беше способен на долни постъпки, ако беше ограничен в мислите си, ако беше слаб, ако в него имаше поне капка злоба, ако поне веднъж животът го беше вече повалил на колене – тогава, скъпи, скъпи мой, отдавна бих заминала с вас.

Изведнъж очите ѝ се овлажняха. Тя стисна ръката на Греъм в знак да не я прекъсва и за да се овладее, върна се към недовършения разказ:

– „За мен и въобще, погледнато обективно, вие мистър Смит, сте много по-ценен от мъжа на тази жена – каза Дик. – Ето какви са сведенията за него; усърден, иска да се понарава, но не блести с ум, нито с физическа сила и в най-добрия случай е среден работник. И все пак ще трябва да си отидете именно вие, за което много, много съжалявам.“

О, казаха се, разбира се, и други неща. Но аз ви предадох същественото. Защото то разкрива начина на мислене на Дик. А неговият начин на мислене предопределя постъпките му. Според него отделният човек трябва да има свобода на действие. Смята, че човек има правото да

постъпва, както му се харесва, стига да не уврежда с това на околните, сред които живее. Той беше убеден, че Смит има пълното право да обича тази жена и да бъде обичан от нея, ако до това се свеждаха нещата. Винаги съм го чувала да казва, че любовта не може да се задържи насила и не може да се натрапва. Казвам ви самата истина: ако тръгна с вас, той ще каже: „Бъдете щастливи, деца мои.“ Така ще каже, макар и кръв да капе от сърцето му. Според него изживяната любов не дава права върху настоящето. Всеки любовен миг, чувала съм го да казва, се изживява от двама души – те са квит и нито имат да дават, нито да вземат. Никога не можеш да кажеш, че ти дължат, че имаш да вземаш. Смее се над самата мисъл, че в любовта някой може да предявява претенции, да твърди, че другият му е дължен.

– Съгласен съм е него – каза Греъм. – „Обеща винаги да ме обичаш“, заявява оня, когото са изоставили, и иска да получи това, което смята, че му дължат, сякаш държи в ръка полица за еди-колко си долара. Но доларите са долари, а любовта живее или умира. Нима можеш отново да я получиш, след като е умряла? Всички сме съгласни с това – пътят е ясен. Обичаме се. Това е достатъчно. Не трябва да се бавим – не трябва да губим дори минута повече.

Ръката му докосна пръстите ѝ върху клавишите, той целуна косите ѝ, след това бавно обърна лицето ѝ към своето и допря уста до нейните устни, които с готовност му отвърнаха.

– Дик не ме обича тъй, както вие – промълви тя, – искам да кажа, не се забравя и увлича като вас. Заедно сме от толкова години, че, мисля си, станала съм за него ежедневен навик. Много, много често, още преди да ви познавах, питала съм се към кого той храни по-голяма привързаност – към чифлика или към мен.

– Всичко е съвсем просто – твърдо рече Греъм. – Трябва да бъдем праволинейни. Да заминем!

Той я изправи на крака и понечи да тръгне заедно с нея. Но тя рязко се откъсна от него, пак седна и закри с ръце пламналото си лице.

– Вие не разбирате, Евън. Аз обичам Дик. Винаги ще го обичам.

– А мен? – остро запита той.

– Не е нужно да го казвам – усмихна се тя. – Освен Дик вие сте единственият, който ме е целувал така... на чиято целувка съм отвърщала по такъв начин. Но не мога да се реша. Трябва някой друг вместо мен да разреши задачата на триъгълника, както вие се изразявате. Сама не мога да я разреша. Сравнявам ви двамата, претеглям, преценявам. Не мога да забравя Дик и дългите години, които сме преживели заедно. А

за вас търся отговор в сърцето си. И не знам. Просто не знам. Вие сте прекрасен човек и ме обичате истински. Но Дик стои над вас. Вие сте... повече като глина, която може да се оформи... не знам как да се изразя. У вас има повече човешко. И затова ви обичам повече... Така поне мисля.

Не, почакайте – възпротиви се тя и задържа ръцете му, жадно протегнати към нея. – Искам да кажа още нещо. Помня Дик, помня го какъв беше в годините на нашето минало. Но ще го запомня и такъв, какъвто е днес, какъвто ще бъде утре. Непоносима ми е мисълта, че някой би могъл да съжالياва моя мъж, че вие бихте могли да го съжالياвате, а ще го съжالياвате, когато ви призная, че вас обичам повече. Ето защо не съм сигурна в себе си и след като кажа нещо, оттеглям си думите, ето защо сама не знам какво искам.

Бих умряла от срам, ако по моя вина Дик стане за съжаление. Наистина бих умряла. Не мога да си представя по-ужасна картина от това Дик да буди съжаление. Никога през живота си не е бил съжالياван. Винаги е излизал победител – винаги е бил блестящ, лесно приспособим, силен, непобедим. И нещо повече – той с нищо не е заслужил да изпадне в положение, при което ще го съжالياват. Виновна ще съм аз... и вие, Евън.

Тя рязко отблъсна ръката му.

– А всичко, което вършим, всяко наше докосване, го прави достоен за съжаление. Не виждате ли колко объркано е всичко за мен? Освен това и моята собствена гордост – мисълта, че вие виждате как постъпвам нечестно към него, дори в такива дреболии – тя пак пое ръката му и нежно я поглади с крайчеца на пръстите си, – това оскърбява моята любов към вас, унижава ме в моите очи, не може да не ме унижава и във вашите очи. Настръхвам при мисълта дори с такива дребни неща – и тя допря страна до дланта му – се показвам нечестна към него, давам ви основание да го съжالياвате, а мен да осъждате.

Тя задържаше нетърпеливата ръка, долепена до страната ѝ, а сетне разсеяно се загледа в нея с изражението на човек, който мисли за други, обърна я и нежно я целуна по дланта. Миг след това тя се видя изправена и в прегръдките му.

– Ето, виждате ли – каза тя с укор, като се отскубваше от него.

– Защо ми говорите всички тия неща за Дик? – запита я при друг случай Грегъм, когато се разхождаха яхнали редом. – За да ме държите на разстояние? За да се браните от мен?

Паола кимна, но бързо добави:

– Не, не е съвсем така. Знаете, че не искам да бъдете на разстояние от мен... Не искам да сте далеч. Казвам всичко това, защото мисълта за Дик не излиза от главата ми. Давате ли си сметка, че дванадесет години е изпълвал мислите ми. Казвам това... навярно защото го мисля. Представете си какво положение се създаде! Както браконьер прекрива забранената граница, така и вие навлязохте в едно свършено семейство.

– Знам това – отговори той. – И тази роля никак не ми се нрави. Аз искам да отпътуваме двамата, но вие настоявате да стоя тук и да се държа като браконьер. Да се държа иначе, не бих могъл. Мъча се да не мисля за вас, да отклоня мислите си в друга посока. Тази сутрин написах половин глава от книгата, но знам, че нищо не струва и ще трябва да я преработя. Защото не мога да откъсна мислите си от вас. Нима мога да ви забравя и да се задълбоча в етнологията на Южна Америка? А щом пристъпя към вас, ръцете ми неволно се разтварят за прегръдка и откровенно казано, това не ви е неприятно, не можете да го отречете.

Преди да пусне коня в галоп, Паола хвана по-здраво юздите и с лукава усмивка подхвърли:

– Не, не ми е неприятно, ах, браконьер такъв.

Паола се предаваше и се бореше в едно и също време.

– Обичам мъжа си – никога не забравяйте това – предупреждаваше тя Греъм, а миг след това се озоваваше в прегръдките му.

– Слава Богу, веднъж поне останахме само тримата – възкликна Паола, като хвана Дик и Греъм за ръце и ги поведе към любимия широк диван на Дик в големия салон. – Елате, нека поседнем на земята – ще си разказваме печални предания за загинали царе. Заповядайте, милорди и знатни джентълмени. Ще говорим за Армагедон и деня, в който слънцето ще залезе във вечната нощ.

Тя беше във весело настроение и Дик изненадан я видя да пали цигара. На пръсти можеше да изброи колко цигари е изпушила през дванадесетте години, откакто бяха женени. Случваше се да запали цигара само за компания на някоя гостенка-пушачка. По-късно, когато той приготвяше уиски със сода за себе си и Греъм, тя отново го изненада: замоли го да налее и на нея „поне половин чаша“. – Това е шотландско уиски – предупреди я той.

– О, съвсем малко, само на дъното – настоя тя – и тогава ще бъдем трима добри приятели и ще си поприказваме за света. А като се наприказваме, ще ви изпея песента на валкириите.

Тя участваше в разговора повече от друг път и се стремеше да накара Дик да прояви бляскавите си качества на събеседник. Дик схвана

това, но отстъпи на желанието ѝ и увлекателно заговори за русокосите връхчовеци.

„Иска да го накара да се състезава с мен“ – помисли си Греъм.

Но Паола съвсем не мислеше да стори това; приятно ѝ беше да наблюдава двамата привлекателни и силни мъже, които ѝ принадлежаха. „Те говорят за лов на едър дивеч – помисли си тя за момент, – но случвало ли се е някога една малка жена да хване такъв едър лов като тях двамата?“

Тя седеше на дивана, кръстосала крака. Достатъчно беше да извърне малко глава, за да види Греъм, разположил се удобно в дълбокото кресло, или Дик, изтегнат на възглавниците, подпрям глава с лакът. И докато те говореха, очите ѝ се спираха ту на единия, ту на другия. Те разговаряха за борбата с живота – разсъждаваха със студената, желязна логика на реалисти. Постепенно техният начин на мислене се предаде и на нея: тя вече можеше да гледа Дик спокойно, хладнокръвно, без да чувства онова съжаление към него, което от дни наред ѝ тежеше на сърцето.

Тя се гордееше с него, разбираше, че всяка жена би се гордяла с такъв привлекателен мъж. Вече не го съжеляваше. Те бяха прави. Всичко беше игра. В надбягването печелеше по-бързият, в борбата – по-силният. А те се бяха надбягвали, бяха се борили. Защо не и тя? Продължаваше да ги гледа и този въпрос изпъкваше пред нея все по-настойчиво.

Те двамата нямаха минало на аскети-отшелници. Безгрижно бяха крачили по житейския си път, който по необясним начин ги бе довел до нея. Бяха преживели дни и нощи, които жени като нея не познаваха. За Дик поне нямаше никакво съмнение – сама бе чула да говорят за миналото му. Преди да стигне до нея, имал много други жени, когато скитал из света да търси приключения. Мъжете си остават мъже. А те двамата бяха истински мъже. Обзе я ревност към ония неизвестни жени, които те бяха познавали, и сърцето ѝ стана по-безмилостно. „Те късат цветята на радостта, където ги срещнат из своя път“, спомни си тя стиховете на Киплинг.

Съжаление? Защо трябваше да ги съжелява повече, отколкото те нея? Станалото беше тъй значително, тъй естествено, че нямаше място за съжаление. И тримата участваха в една голяма игра. Не можеха и тримата да спечелят. Увлече се в сравнението и се запита какъв ще бъде краят от играта. Винаги беше избягвала тази мисъл, но изпитата чаша с уиски ѝ вдъхваше смелост. И тя почувствува, че ги очаква неумолима съдба, за сега смътна и неопределена, но ужасна.

Върна я към действителността ръката на Дик, която описа движение, сякаш да сграбчи нещо в празното пространство пред очите ѝ.

– Привидения? – подразни я той, когато тя обърна очи към него.

Очите му се усмихваха, но в тях тя видя нещо, което въпреки волята ѝ я накара да сведе поглед. Той беше разбрал всичко. В това нямаше никакво съмнение. Сега тя бе, сигурна, че той знае. Това прочете тя в очите му и затова сведе поглед.

– „Синтия, Синтия, отдал се бях на мисли...“ – весело запя тя. Той поде прекъснатия разговор, а тя отпи от преполовената му чаша.

„Каквото и да стане, каза си тя, не ще се откажа от играта.“ Това беше безумна игра, но игра на живот – тя чувствуваше, че наистина живее. Никога по-рано не бе живяла така. Струваше си да продължи, каквато и да беше неизбежната разплата накрая. Любов? Обичала ли е някога Дик с тая любов, на която сега се чувствуваше способна? През всички тия години не беше ли вземала нежната привързаност за любов? Очите ѝ нежно се спряха на Греъм и тя призна пред себе си, че той я бе увлякъл тъй, както Дик никога не бе могъл да я увлече.

Несвикнала на силни питиета, тя усети, че ударите на сърцето ѝ бяха зачестили. Дик, който от време на време я поглеждаше разсеяно, виждаше всичко и разбираше защо се бе оживила, защо са зачервени страните и устните ѝ.

Постепенно думите на Дик ставаха по-оскъдни, разговорът за свръхчовеците замираще, фактите бяха вече изяснени. Накрая, като погледна часовника си, той се изправи, протегна ръце в прозявка и заяви:

– „Време да се спи, тлее огъня в шатрата. Бледоликия човек клюма, главата му тежи от сън.“ Последна чаша преди лягане, Евън?

Греъм кимна утвърдително. И двамата чувстваха нужда от още малко алкохол, за да могат да заспят.

– А на нашата спиртосана дама – още малко преди лягане? – обърна се Дик към Паола.

Тя обаче отказа и се залови да събира нотите, докато мъжете се погрижиха за чашите си.

Греъм ѝ помогна да затвори рояла, а Дик ги чакаше на вратата, така че, когато излизаха, той бе десетина крачки пред тях. Пътем по указание на Паола Греъм гасеше лампите в преддверията. Дик се спря там, където трябваше да се разделят: оставаше да пожелаят на Греъм лека нощ и той да поеме към стаята си на кулата.

Греъм угаси последната светлина.

– Ах, глупчо такъв, кой ви каза да угасите и нея – чу Дик гласа на

Паола, – оставяме я да свети цяла нощ.

Дик не чу повече нищо, но в тъмнината усети как кръвта бие в слепите му очи. Проклинаше спомена за някогашните прегръдки в тъмното, защото сега добре знаеше какво се случи в краткия миг, преди да светне лампата. Нема смелост да ги погледне в лицето, когато се доближиха. Не искаше да види откритите очи на Паола, сведени надолу, и се залови да пали цигара, като си блъскаше главата по какъв начин да им каже непринудено и естествено лека нощ.

– Как върви книгата? До коя глава стигнахте? – извика той подир Грегъм, който се отдалечаваше, докато Паола завираше ръката си в неговата.

Хванала Дик за ръка, тя подскачаше със ситни крачки и бърбореше, подражайки на малко момиченце, уловило се за възрастен, а той с горчивина се питаше каква ли хитрина е намислила, за да избегне и този път целувката за лека нощ.

Стигнаха до онова място, където всеки трябваше да поеме към стаята си, а очевидно тя нищо не бе успяла да намисли. Все още заловена за ръката му, тя продължаваше да бърбори и така стигна с него до работния му кабинет. Тук той се отказа да изчаква повече – не му достигна смелост, за да види как ще разиграе тя хода си.

Престори се, че внезапно се е сетил за нещо, придърпа я с ръка до бюрото си и взе оттам едно писмо.

– Бях си наумил да изпратя отговора още с първия влак призори – обясни той, като натисна копчето на диктофона и започна да диктува.

Паола поддържа ръката му още малко, след това той почувствува, че пръстите ѝ стиснаха неговите за последен път и тя прошепна:

– Лека нощ!

– Лека нощ, бебе – отговори той механично и продължи да диктува, сякаш не забелязва, че тя си отива.

И продължи, докато стъпките ѝ замряха.

ГЛАВА XXVIII

На другата сутрин, когато диктуваше на Блейк и даваше указания за другите писма-отговори, Дик неведнъж почувствува желание да зареже работата си.

– Телефонирайте на Хенеси и Мендънхол – каза той към десет часа на Блейк, който събра бележките си и стана да си върви. – Ще ги намерите в конюшнията на жребците. Кажете им да не идват сега, а утре сутринта.

В това време влезе Бонбрайт, готов да стенографира разговорите, които през последния час Дик трябваше да води със завеждащите отдели.

– И друго нещо – извика Дик след мистър Блейк. – Осведомете се от Хенеси как е старата ни кобила Беси. Тя, бедната, никак не бе добре снощи – обясни той на Бонбрайт.

– Мистър Хенли иска незабавно да говори с вас, мистър Форест – каза Бонбрайт и като забеляза, че шефът му с досада сви вежди, добави: – Касае се за тръбопровода язовира при Бъкай. Имало някаква грешка в чертежите – доста сериозна според него.

Дик се съгласи и трябваше още един час след това да говори и се съвещава за работите на чифлика с надзирателите и завеждащите отдели.

Веднъж само в момент на разгорещен спор с Уордман за дезинфекционните средства срещу паразитите по овцете той стана от работната си маса и направи няколко крачки към прозореца – беше чул гласове, конски тропот и смеха на Паола.

– Заемете се с оня доклад от Монтана – днес ще ви изпратя копие – продължи той, загледан навън. – Установили са, че въпросното средство не постига целта си. Действало по-скоро като успокоително, отколкото като препарат за дезинфекция. Изглежда, че не е достатъчно силно.

Четирима ездачи прекосиха зрителното му поле. Паола беше между художника Мартинес и скулптора Фрьолинг, стари приятели на Дик, пристигнали с утринния влак. Тя се шегуваше с ездаческото им умение. След тях идваше Греъм, яхнал Селим. Четворицата ездачи отминаха и Дик си каза, че те скоро ще се разделят двама по двама.

Малко след единадесет часа, неспокоен, замислен, с цигара в уста, той излезе на големия вътрешен двор и с горчива усмивка, по редица

признаци забеляза, че Паола е станала небрежна спрямо златните си рибки. Това го подсети за нейния частен вътрешен двор, където в басейните с текуща вода тя държеше най-разкошно обагрените си рибки. Пое нататък през вратата без дръжка, откъдето минаваха само Паола и прислугата.

Това беше най-големият подарък на Дик за Паола – истински царски подарък, направен с разточителството на любовта. Беше ѝ предоставил пълна свобода при оформянето на проекта и бе настоявал да се изпълнят дори най-оригиналните ѝ хрумвания. Достави му голямо удоволствие да подразни някогашните си настойници, като им показва кочана от чековата книжка, с която бяха покрили разходите. Архитектурно това дворче не се свързваше с Голямата къща, но бе тъй закътано, че не нарушаваше общата хармония в линии и цветове. То бе истински бисер, но рядко го виждаха чужди очи. Можеха да влизат само сестрите и близките на Паола, а в редки случаи се допускаше някой художник да му се полюбува със затаен дъх. Греъм бе чул за това чудно място, но дори той не бе поканен да го види.

То бе кръгло и достатъчно малко, за да е уютно – от него не лъхаше студенината, присъща на големите празни пространства. Голямата къща бе построена от солиден бетон, а тук всичко бе изваяно от чудно хубав мрамор. Сводовете на овалната аркада бяха от грапав, прояден от времето бял мрамор, позеленял достатъчно, за да не блести дразнещо на слънцето. Около колонадите се виеха бледи рози, запълзели по ниския плосък покрив, откъдето вместо обикновените озъбени митични същества надничаха дяволити и засмени детски личици.

С бавни крачки Дик прекоси по настилката от розов мрамор под аркадата и се остави околната красота бавно да проникне в него и да го успокои.

Сърцето и душата на това приказно кътче беше фонтанът, състоящ се от три плитки басейна, свързани помежду си и разположени терасовидно. Те бяха от бял мрамор, изработен изящно като морска раковина. По бордюра на басейните лудуваха деца от бледорозов мрамор, изваяни в естествена величина от майсторска ръка. Някои надзъртаха, надвесили се над по-долния басейн, един палавник протягаше ръчичка към златните рибки, друг зад гърба му бе извърнал засмяно лице към небето, едно от децата, легнало по гръб, размахваше пълните си крачета с трапчинки, някои бяха нагазили във водата, други играеха на земята между белите и червени рози, но всички те бяха свързани с фонтана и в дадена точка се допираха до него. Тъй удачно бе подбран мраморът по цвят и тъй

изкусна е била ръката на скулптора, че се получаваше пълна илюзия – те бяха като живи. Това не бяха каменни ангелчета, а истински деца от плът и кръв.

Усмехнат, Дик се наслаждаваше на розовите фигурки. Цигарата му угасна, а той все още я държеше, без да забележи. От това се нуждаеше тя, каза си той тъжно, от малки деца. Тя тъй силно обичаше децата. Ако бе имала деца... Той въздъхна, в същия момент му хрумна нова мисъл и погледна към онова ъгълче, където тя имаше навик да сяда, уверен, че няма да намери както обикновено бродерията ѝ, грижливо подредена. Тия дни тя не бродираше.

Той не се отби в малката галерия зад аркадата, където бяха най-предпочитаните ѝ картини, гравюри, а също мраморни и бронзови копия на любимите ѝ скулптури от европейските музеи. Вместо това се изкачи по стълбите покрай дивната Никая – крилатата богиня на победата, поставена на площадката, където стълбите се раздвояваха – и се насочи към нейните стаи, заели цялото горно крило. Но преди това той се спря до Никая и обгърна с поглед приказното кътче под него. То бе истински бисер по своето съвършенство и умело съчетание от цветове. Трябваше да признае, че макар и осъществено благодарение на него, то бе изцяло нейно творение – единственият ѝ шедьовър. Дълго бе мечтала за него и той и даде възможност да го осъществи. Но все пак, замисли се той, това не значеше нищо за нея. У нея нямаше корист, той го знаеше, и ако той самият не можеше да я задържи, красиви играчки като тая не ще променят решението на сърцето ѝ.

С бавни крачки той обикаляше стаите и обгръщаше всичко с разсеян, но нежен поглед. И тук всичко беше нейно, своеобразно, носеше отпечатъка на собствената ѝ личност. Но когато надзърна в банята с издълбан в земята мраморен басейн, по римски образец, не можа да се въздържа от прозаичната мисъл, че кранът капе и трябва да се съобщи съедновременно на водопроводчика.

Между другото погледна и към триножника. Не очакваше да види поставено ново платно, но се излъга: пред него стоеше собственият му портрет. Знаеше, че Паола често вземаше позата и общите линии от някоя фотография, а детайлите изпълняваше по памет. Този път бе използвала една доста сполучлива негова снимка на кон. Както никога Немирница бе застанала неподвижно, а Дик с шапка в ръка и развяна от вятъра коса, спокоен, без да знае, че го снимат, беше погледнал право в обектива. И фотограф-професионалист не би успял да получи по-голяма прилика. Паола бе дала да се увеличи част от снимката – главата и раменете

– и работеше по тях. Обаче портретът беше вече задминал снимката, Дик чувствуваше отпечатъка на нейната ръка.

Изведнъж той се намръщи и се взря по-отблизо. Нима този израз на очите, това лице са негови? Погледна към снимката. Не, там този израз го нямаше. Отиде до едно огледало, погледна най-напред спокойно, а след това съсредоточи мислите си върху Паола и Греъм. Познатият израз бавно се прокрадна по лицето и в очите му. Не бе още убеден напълно, завърна се към триножника и провери отново. Да, Паола знаеше. Паола знаеше, че той знае. От него беше узнала. Успяла беше да долови този израз в момент, когато той неволно се бе изписал на лицето му, тя го бе запечатала в паметта си и сега го предаваше на платното.

От гардеробната се появи камериерката на Паола – китайката О'Диър. Тя не забеляза Дик, макар и да вървеше срещу него. Очите и бяха сведени надолу, тя изглеждаше дълбоко замислена. Дик видя печалното ѝ лице. Порази го това, че липсваше оня израз на усърдие и загриженост, изразен в приповдигнатите вежди, който бе дал повод да я кръстят О'Диър. В очите ѝ не се четеше усърдие, това бе съвсем очевидно. Тя изглеждаше подтисната, угнетена.

„Изглежда, че лицата на всички ни започват да говорят твърде красноречиво“ – каза си Дик.

– Добро утро, О'Диър – изненада я той.

Докато тя му отговаряше, в очите ѝ, спрели се за миг на него, той прочете състрадание. Значи, и тя знаеше. Първият човек освен тях, който знае. Това беше напълно обяснимо: О'Диър беше жена, при това прекарваше доста време заедно с Паола, точно тогава, когато Паола смяташе, че е сама. Не е било трудно за нея да разгадае тайната ѝ.

Устните на О'Диър трепереха от стеснение, ръцете ѝ се свиваха конвулсивно, но тя събра смелост и заговори.

– Мистър Форест – започна тя несигурно, – може би мислите мене за глупава, но аз искам да кажа. Вие много добър. Много добър със старата ми майка, много добър с мене... отдавна.

Тя замлъкна, овлажни пресъхналите си от смущение устни, събра смелост да го погледне в очите и продължи:

– Мисис Форест, тя, струва ми се, тя...

Но лицето на Дик стана тъй сурово, че тя се обърка и замлъкна зачервена. Зачервена от срам при мисълта за онова, което – още малко – щеше да му каже, реши в себе си Дик.

– Тя рисува много хубава картина, нали? – каза той, за да я извади от затрудненото положение.

Китайката въздъхна, вгледа се продължително в портрета на Дик и в очите ѝ се появи същото състрадание.

Тя отново въздъхна и Дик долови в гласа ѝ студенина, когато отговори:

– Да, хубава картина прави мисис Форест.

Тя се взря внимателно в лицето му. След това се обърна към платното и посочи очите.

– Не хубаво – каза тя с осъдителен тон. Гласът ѝ прозвуча пресипнало, гневно. – Не хубаво – повтори тя през рамо още по-гневно, като се отдалечи и изчезна към спалната веранда на Паола.

Дик сви юмруци, като че ли подсъзнателно се готвеше да срещне приближаващата опасност. Да, това беше началото на края. О'Диър знаеше. Отскоро ще узнаят и други, скоро всички ще узнаят. И той дори се радваше, радваше се, че мъчителното очакване скоро ще се свърши.

Все пак, когато тръгна да си върви, подсвирваше си весело, за да покаже на О'Диър, че засега няма основание да е недоволен от живота.

Същия ден следобед Дик излезе на далечна обиколка заедно с Фрьолиг, Мартинес и Греъм, а Паола на свой ред се вмъкна в неговото крило. Излезе на спалната му веранда, огледа редицата бутони, телефонния номератор над леглото, който го свързваше с всички части на чифлика и с голяма част от Калифорния, диктофона на подвижната подставка, грижливо подредените книги, списания и земеделски бюлетини, приготвени за четене, пепелника, цигарите, бележниците и термоса.

Погледът ѝ се спря на единствената снимка на стената на верандата – тази снимка беше нейната. Беше окачена под барометрите и термометрите: знаеше, че натам Дик най-често поглеждаше. Хрумна ѝ нещо неочаквано: тя обърна засмения лик към стената, опря глава о гърба на портрета и оттам погледна към леглото и обратно към стената. Обзета от уплаха, с бързо движение тя пак обърна засмения портрет с лице към стаята. „Тук му е мястото, тук трябва да стои“ – помисли си тя. Наистина снимката бе сякаш станала неделима част от околната обстановка.

Привлече вниманието ѝ големият автоматичен пистолет в кобура, окачен на стената над леглото, така че да бъде подръка. Протегна се и го изтегли наполовина. Излизаше лесно, без запиране. От Дик друго не можеше и да се очаква. Естествено неговото оръжие ще бъде винаги готово за стрелба, колкото и отдавна да не го е употребявал.

Върна се обратно в работния кабинет, доближи се с бавни крачки към внушителната картотека, картите, класьорите за скици и проекти, въртящите се полици със справочници и дългите редици родословни

регистри в твърда подвързия. Накрая стигна до неговите съчинения – цяла полица брошури, статии, публикувани в списания, събрани и подвързани в отделни томове, и десетина по-сериозни трудове. Тя добросъвестно прочете заглавията: „Царевичата в Калифорния“, „Практични указания за силажа“, „Организация на фермата“, „Отчетността във фермата“, „Шаиърската порода в Америка“, „Изтощаване на чернозема“, „Почвознание“, „Люцерната в Калифорния“, „Тревополната система в Калифорния“, „Късорогата порода в Америка“. Щом прочете последното заглавие, тя нежно се усмихна – спомни си какъв разгорещен спор предизвика Дик с гледището си, че в скотовъдството трябва да се прави разлика между породите за мляко и за месо.

Тя помилва с ръка гърбовете на книгите, опря о тях страната си, постоя така, облегната, със затворени очи.

– Ах, Дик, Дик – прошепна тя и в главата ѝ се оформи мисъл, която мигом изчезна, потопена в неопределена скръб, защото тя нямаше смелост да я домиели докрай.

Личеше си, че работната маса принадлежи на Дик. По нея нямаше безпорядък. Нямаше и оставена недовършена писмена работа; само в телената кошничка имаше написани на машина писма, чакащи подписа му, и необичайно голяма купчина жълти листове, на които секретарите му записваха текста на телеграмите, предавани по телефона от Елдорадо. Очите ѝ разсеяно се плъзнаха по първите редове на най-горния лист, но написаното я заинтересува и погълна вниманието ѝ. Зачете съсредоточено и се намръщи. Прегледа и долните телеграми – накрая намери потвърждение: Джержми Брекстън беше убит – едрият, добродушен и весел Джержми. Убили го тъп мексикански селяни е глави, замаяни от пулке²³. Хванали го в планините – той избягал от рудниците и тръгнал към Аризона. Телеграмата носеше дата от преди два дни. Значи, Дик не е искал да я тревожи. А въпросът имаше и друга страна – материална. Ставайте ясно, че рудниците вървят от зле към по-зле. Дик обаче не беше казал нищо. Той нямаше навика да се оплаква.

А Джержми беше мъртъв. Стори ѝ се, че в стаята лъхна студ. Тя потрепера. Да, такава беше логиката на живота. На края на пътя срещаш смъртта. Обзе я познатият, безимен страх. Дебнеше ги зла съдба. Но ко-го именно от тях? Не се и опита да гадае – достатъчен ѝ беше ужасът, надвиснал в спокойната стая, който бе сграбчил разсъдка ѝ. Тя бавно

---

23. Пулке – алкохолно питие, което мексиканците приготвят от сока на растението агава. Б. пр.

излезе.

ГЛАВА XXIX

– Нашата Малка стопанка обладава особен вид чувственост също като птиците – каза Терънс и същевременно посегна към чаша коктейл от подноса в ръцете на А-Ха.

Беше привечер и Греъм, Лео, Терънс и Макфейн случайно се бяха намерили в пушалнята, която наричаха еленовата стая.

– Недей, Лео – предупреди ирландецът младия поет. – Една чаша ти стига. Страните ти вече се зачервиха. Още една чаша и цял ще пламнеш. Нямаш право да смесваш красотата с алкохола в младата си глава. Остави алкохола на по-възрастните. Не е дадено всекиму умението да пие. На теб например не. Що се отнася до мен...

Той изпразни чашата си, преглътна и се спря за момент, за да определи по-добре вкуса на коктейла.

– Това е женско питие – поклати той глава неодобрително. – Не е за мен. Не пари и вкусът му е един такъв безличен. А-Ха, момчето ми – подвикна той на китаеца, – пригответи ми уиски със сода в една висока дълга чаша. Но да е с повечко уиски. – И той показа с четирите си пръста, изпънати хоризонтално, колко да му налеят. Когато А-Ха го запита какво уиски предпочита, той отвърна: – Каквото и да е, шотландско, ирландско, бурбонско или ръжено – каквото ти падне подръка.

Греъм само кимна с глава на китаеца и засмяно се обърна към ирландеца:

– Мен не можете да напиете, Терънс. Не съм забравил до какво състояние доведохте О'Хай.

– Не трябва да мислите така – това бе случайно. Казват, че когато човек не е във форма, алкохолът го удря по главата като боздуган.

– А вас? – запита Греъм.

– Не ме е удрял боздуган. Аз съм човек с твърде оскъден опит в живота.

– Но, Терънс, вие заговорихте нещо за... мисис Форест? – каза умолително Лео. – Обещавахте да бъде хубаво.

– Друго не би могло и да бъде – укори го Терънс. – Мисълта ми беше, че тя обладава чувствеността на птичките. Но не е като скокливите стърчионашки, нито като сдържаните гълъбици, а като веселите птички, като дивите канарчета, крило се къпят във фонтана, неспирно пеят и чуруликат, блискат водни капки на слънцето, а златните им сърчица

трептят в щастливите гърди. Такава е нашата Малка стопанка. Дълго съм я наблюдавал.

Всяко нещо на земята, под земята и в небето пълни дните ѝ с радост. Радва се, като види някой стрък мирта, обагрен в пурпур напук на всички нормални посестрими-мирти, които са бледозелени; радва се, когато види самотно червено цвете, което вятърът къпе в дъждовни капки, когато види някоя рядко красива роза, подала челце из храста и напъпила към слънцето. „Розова е като зората, Терънс, прилича на целувка“ – каза ми тя веднъж.

За нея всичко е радост – сребристото цвилене на Принцеса, звънци-те на стадата в мразовито утро, красивите ангорски козички, които като жива копринена лента се спускат по склоновете, натежалият от цветове див грах, който се вие по оградите, дългите треви по склоновете и покрай пътеките, пожълтелите от слънцето хълмове, добили цвета на при-таени в пясъка лъвове. Видях дори с какво чувствено удоволствие тя из-лага шията и ръцете си на слънчевите лъчи.

– В нейната душа пее красотата – промълви Лео. – Като я поглед-неш, разбираш как мъжете могат да умрат за жени като нея.

– И как мъжете могат да живеят за тях, да живеят, за да обичат та-кива възхитителни създания – добави Терънс. – Чуйте, мистър Греъм, ще ви кажа една тайна. Ние, философите от мадръоновата гора – отлом-ки, които бурните вълни на живота са изхвърлили тук, в този тих прис-тан, където се радваме на щедростта на Дик, – ние сме едно братство от влюбени. И дамата на нашите сърца е една – Малката стопанка. Ние пи-леем времето си в приказки и мечти, не признаваме ни родина, ни Бог, ни дявол, но сме дали обет на вярност пред Малката стопанка и сме ней-ни рицари.

– Готови сме да умрем за нея – потвърди Лео и кимна с глава.

– Не, момчето ми, готови сме да живеем и да се борим за нея, да умрем, е лесно.

Греъм слушаше внимателно. Младият Лео все още не беше разб-рал, обаче сините келтски очи изпод прошарената грива показваха крас-норечиво, че Терънс се е досетил как стоят нещата.

Откъм стълбата се чува мъжки гласове. Влязоха Мартинес и Дар Хиал. Терънс промени темата на разговора:

– Казват, че времето в Каталина било хубаво и имали чудесен улов на риба.

А-Ха пристигна с нови коктейли и се зае да обслужи Хенкок и Фрьолиг. Без да проявява предпочитания, Терънс обръщаше чашите,

каквото и питие да му предложише китаецът, с неподвижно като маска лице. Същевременно той просвещаваше Лео, като му описваше злините, които таяла „искрометната чаша“.

Влезе О'Май със сгънатата бележка в ръка и се спря нерешително, като се колебаеше на кого да я даде.

– Насам, крилати небесни вестителю – направи му знак с ръка Терънс.

– Това е прошение, съставено по всички правила на изкуството – поясни Терънс, като прочете набързо бележката. – Дошли са Ернестина и Люот и ето каква е молбата им. Чуйте! – И той зачете: – „О вие – благородни и славни елени, които сте се затворили в мъжката, тоест в еленовата стая, две бедни и смирени кроткооки сърни, бродещи самотни из гората, смирено молят, преди да е станало време за вечеря, да ги пуснете в територията на вашето стадо.“

– Има смешение на метафори – каза Терънс. – Но все пак постъпват правилно. Така гласи законът. Дик го измисли и той е добър закон: никакви фусти в мъжката стая освен по единодушно съгласие на мъжете. Готови ли са самците да си кажат думата? Който е съгласен, да каже „да“. Кой е против? Добре, мнозинството е съгласно.

– О'Май, отлети да доведеш дамите.

– „Полети с крилати сандали, изковани от царски корони“ – добави Лео. Той произнасяше с благоговение думите на поета, изговаряше стиховете с глас, в който се долавяше цялата му любов към тях.

– „Ще погази ли той обителта на тяхната нощ“ – продължи Терънс започнатия стих. – Оня, който е написал това, е велик. Той е приятел на Лео и на Дик. Гордея се, че той е и мой приятел.

– А ето още един стих от същия сонет – обясни Лео на Греъм. – Чуйте го как звучи: „Поискал той да чуе на утринната звезда гласът, с мъртва красота що носил на ръце, а как ли ще да върне на бъдното оная негова мечта.“ – Гласът на Лео преливаше от любов към красивите думи.

Той млъкна, когато влязоха сестрите на Паола, и свенливо стана, за да ги поздрави.

Вечерята мина както винаги, когато присъстваха мъдреците от мадрьоновата гора. Дик беше готов да спори и кръстоса словесни саби с Аарън и Хенкок. Спореха за Бергсон, чиято метафизика Дик нападнаше от позициите на безпощадния реализъм.

– Вашият Бергсон е философ-измамник, Аарън – заключи Дик. – В старата си торба е натъпкал всички изтъркани метафизически фокуси,

само че умело гримирани и подмладени с последните научни факти.

– Това е вярно – съгласи се Терънс. – Като мислител Бергсон е измамник. Затова е тъй популярен.

– Не съм съгласен... – намеси се Хенкок.

– Почакайте миг само, Аарън. Хрумна ми една мисъл. Искам да я улова, преди да е отлетяла като пеперуда. Дик пипна Бергсон с пълна торба крадени неща от съкровищницата на науката. Той има високото самочувствие на кукуригащ петел – него пък е откраднал от Дарвиновата етика на по-силния, основаваща се на оцеляването на по-приспособения. И какво е направил той с всичко това? Подправил го е малко с прагматизма на Джеймс, боядисал го е в розово с вечната надежда, която човек таи в гърдите си, че го чака живот отвъд, а накрая го е лакирал с мисълта на Ницше, че успяват най-много ония, които нямат чувство за мярка...

– Искате да кажете, Уайлд – поправи го Ернестина.

– Бог ми е свидетел, самият аз щях да стана крадец на чужди мисли, ако не бяхте вие – въздъхна Терънс, като ѝ се поклони. – Някой ден антикварите, които боравят с вежди мисли, ще решат кой е истинският автор. На мен лично тази мисъл ми напомня за Матусала. Но когато тъй мило ме прекъснаха, бях на път да кажа, че...

– Нима има някой с по-добро самочувствие от Дик? – запита малко след това Аарън предизвикателно, а Паола многозначително погледна Греъм.

– Вчера видях стадото жребчета-годинаци – отвърна Терънс. – Прекрасни животни, още са пред очите ми. И тъй, питам: не са ли налице резултатите от неговата вяра в себе си?

– Но възражението на Хенкок е основателно – намеси се Мартинес. – Жалък и скучен би бил светът без тайни. А Дик не признава никакви тайни.

– Тук именно сте несправедлив към него – защити го Терънс. – Аз добре го познавам. Дик признава тайнственото, но не оная вид тайнственост, която е в детските приказки. Той не признава и не се бои от плашилата, които доставят такава голяма наслада на вас, романтиците.

– Терънс е разбрал какво искам да кажа – потвърди Дик. – Светът винаги ще бъде тайна. За човешкия ум няма по-голяма тайна от свойството на газовете да се превръщат в капка обикновена вода. Ако по начало приемем, че това свойство е една загадка, всички други, дори по-сложни явления престават да бъдат загадка. Тази проста химическа реакция е като една от аксиомите, на които се гради геометрията.

Материята и енергията остават вечни тайни, които се проявяват в две други тайни: пространство и време. В самите им прояви няма нищо тайнствено – тайна е само онова, което стои зад тези прояви на материята и на енергията, тайнство е и сцената, на която те се разиграват: пространството и времето.

Дик замълча и разсеяно се вгледа в безизразните лица на А-Ха и А-Ме, които в момента сервираха на гостите точно срещу него. Лицата им не говорят нищо, помисли си той, въпреки че те с положителност са доловили онова, което бе развълнувано О'Диър.

– Ето забележете – тържествуваше Терънс, – това е хубавото в него, че никога не полита във въздуха, никога не хвърчи. Стои здраво на земята, стъпил на твърда почва, опира се на фактите и законите срещу всякакви въздушни кули на фантазията, срещу всякакви догадки, плод на въображението.

Както на масата, така и след това през цялата вечер никому и през ум не можеше да мине, че в живота на Дик има нещо не наред. Изглеждаше, че пред дълбокомислените философски разговори той предпочита да се отпразнува достойно завръщането на Лют и Ернестина и се впусна във всевъзможни шеги и лудории. Паола се зарази от настроението му, насърчаваше го и помагаше в неговите дяволии, от които никой не можа да се отърве.

Най-голям успех имаше „целувката за добре дошъл“. Нито един от мъжете не можа да я избегне. На Греъм се падна честта да мине пръв, така че след това бе свидетел как другите минаха през същото изпитание. Дик ги въвеждаше в стаята един по един.

Влезе Хенкок, воден за ръка от Дик, и пристъпи към Паола и сестрите ѝ, покачени на три стола.

Той ги изгледа подозрително и настоя най-напред да обиколи столовете, па които те се бяха покачили. Но не забеляза нищо необикновено с изключение на това, че всяка от тях носеше мъжка филцова шапка.

– Не забелязвам нищо съмнително – заяви Хенкок, застана отпреде им и погледна нагоре към тях.

– Разбира се, че няма нищо лошо – увери го Дик. – Като най-красиви представителки на чифлика те ще ви целунат за добре дошъл. Хайде, избирайте.

Хенкок рязко се обърна, за да види дали не го заплашва опасност откъм гърба. Той запита:

– И трите ли трябва да ме целунат?

– Не, ще си изберете една от тях.

– В такъв случай останалите две може да се обидят – упорстваше Хенкок.

– А нямат ли нещо против брадата и мустаците ми? – беше следният му въпрос.

– Абсолютно нищо – те няма да пречат – успокои го Лют. – Винаги съм се питала какво ли ще е да целунеш черни мустаци.

– Трябва да целунем всички философи тази вечер, затова побързайте – каза Ернестина. – Останалите чакат, а и аз съм нетърпелива. Искам да видя какво ще изпита човек, ако целуне поле с окосена люцерна.

– Коя избирате? – подкани го Дик.

– За мен изобщо няма място за избор – отвърна Хенкок галантно. – Избирам дамата на моето сърце – Малката стопанка.

В същия момент, когато той вдигна глава и подаде устни на Паола, тя се наведе към него и от периферията на шапката, подвита нагоре нарочно за целта, върху лицето му се изля струя вода.

Дойде ред на Лео. Той събра смелост и каза, че избира Паола, но едва не развали играта, защото благоговейно целуна крайчеца на роклята ѝ.

– Така не може – извика Ернестина. – Целувката трябва да бъде истинска. Вдигнете глава нагоре, за да ви целуне.

– Вместо последна ще ви целуна първа – целунете мене, Лео – викаше го Лют, за да го избави от неловкото положение.

Той я погледна с благодарност и подаде устни, но не бе вдигнал глава достатъчно, така че водата от шапката на Лют се изля във врата му.

– Нека ме целунат и трите, така райското блаженство ще бъде трайно – каза Терънс, който смяташе, че по този начин е намерил изход от трудното положение. За награда той получи три струи вода изведнъж.

Дик ставаше все по-весел и по-шумен. Изглеждаше най-безгрижният човек на света, когато изправи Фрьолиг и Мартинес до вратата, за да разреши възникналия спор кой от двамата им е по-висок.

– Краката да са изпънати и събрани, изправете глави! – командваше той.

Но в същия миг, когато главите им се допряха до вратата, от другата страна се разнесе оглушителен тътен, който ги накара да подскочат като ужилени. Вратата се отвори и влезе Ернестина, която държеше двете палки, с които удряха гонга.

Дик с атлазена пантофка в ръка се озова под масата заедно с Терънс да го учи на играта „Братко, помогни ми, аз съм под чехъла“ за най-

голяма радост на останалите, които вдигнаха невъобразим шум. В същия момент влязоха семействата Мейсън и Уотсън заедно с цяла компания от Уикенбърг.

Тогава Дик поиска всички новодошли младежи да бъдат целунати за добре дошли. Гостите станаха повече и шумът се увеличи, но въпреки това Дик не изпусна думите на Лоти Мейсън:

– Ах, добър вечер, мистър Греъм. Аз пък мислех, че вече сте заминали.

Всред глъчката, която съпровождаше настаняването на новодошлиите, Дик продължи да играе ролята на весел домакин, но внимателно следеше за ония именно погледи, с които една жена изпитателно оглежда друга. Не мина много време и видя как Лоти Мейсън хвърли крадешком именно такъв подозрителен поглед към Паола в момента, когато тя беше се обърнала към Греъм и му казваше нещо.

„Засега още не е разбрала“ – заключи Дик. Лоти още не знаеше, обаче подозрението беше налице, а той бе убеден, че при дадените обстоятелства най-голяма радост за женското ѝ сърце ще е да открие, че безукорната Паола притежава същите женски слабости като нея.

Двадесет и пет годишната Лоти Мейсън беше висока, тъмнокоса, правеше силно впечатление, беше безспорно красива и твърде дръзка – както Дик бе имал случай сам да се увери. Не беше много отдавна – той се бе почувствувал привлечен от нея. Трябва да се добави, че това бе станало до голяма степен с нейна помощ. Той си бе позволил известен флирт, но не допусна да се стигне тъй далеко, както на нея ѝ се искаше. Дик не бе погледнал сериозно на това. Не бе допуснал и тя да погледне сериозно. Но все пак онова, което бе станало между тях, го накара тази вечер да търси първите прояви на подозрение именно у нея, а не у другите жени, пристигнали от Уикенбърг.

– О, да, той е чудесен танцор – чу Дик Лоти Мейсън да казва на малката Максвел половин час по-късно, когато се приближи към тях.

– Нали, Дик? – обърна се тя към него с наивни, безхитростни очи. Той знаеше, че всъщност този поглед е само маска, зад която тя зорко го наблюдава.

– За кого говорите? Навярно за Греъм? – отговори той естествено и без ни най-малко смущение. – Да, съвършено вярно. Хайде да потанцуваме, а мис Максвел сама ще отсъди. Въпреки че тук има само една жена, с която той може да разгърне пълните си възможности и да покаже цялото си изкуство.

– Паола, разбира се – каза Лоти.

– Да, разбира се, че Паола, защото вие, вчерашни хлапета такива, нямате понятие как се валсира. Не сте имали случай да се научите. – Лоти тръсна хубавата си глава. – Може би все сте понаучили нещо, преди да станат на мода новите танци – поправи се той. – Но както и да е. Отивам да кажа на Евън и Паола, вие пък ще танцувате с мен и обзалагам се, че други двойки няма да излязат.

Но по средата на валса той те опря и каза:

– Нека ги оставим да танцуват сами, заслужава да се погледа.

Явно възхитен, той одобрително гледаше как жена му и Греъм завършват танца. Знаеше, че Лоти, застанала до него, крадешком го наблюдава и че подозренията и се разсейваха.

Започнаха да танцуват всички. Вечерта беше топла, затова отвори-ха широко двукрилите врати към вътрешния двор. Някои от танцуващи-те двойки излязоха навън под дългите сводове, окъпани в лунна светлина. Накрая всички се присъединиха към тях.

– Държи се съвсем като момче – каза Паола на Греъм. До тях долиташе гласът на Дик, който шумно се хвалеше с новия си фотоапарат, който можел да прави нощни снимки. – Чухте, че на масата Аарън го съдеше за неговото високо самочувствие, а Терънс обясни на какво се дължи то. Животът никога не му е поднасял трагични неща. Никога не е бил побеждаван. Неговата самоувереност се е оказала основателна. Както Терънс рече, тя винаги е носела плодове. Той знае какво става, досега се и въпреки това не губи вяра в себе си, дори и в мен.

Греъм трябваше да танцува с мис Максвел и Паола продължи размишленията си сама. „В края на краищата Дик не страда толкова много“ – каза си тя. Всъщност това не трябваше да я изненадва. Той беше трезвомислещ, гледаше философски на нещата. Ако я загуби, ще се примири, тъй както би се примирил със загубата на Планинеца, тъй както бе приел смъртта на Джеръми Брекстън и наводняването на рудниците в Мексико. Не е лесно, усмихна се тя вътрешно, да пламтиш от любов към Греъм и да бъдеш омъжена за философ, който няма дори пръст да помръдне, за да те задържи. И още веднъж трябваше да признае, че Греъм я привличаше с човешките си слабости, с това, че не гледаше студено и философски на нещата. Бяха намерили допирни точки с него. Дори когато увлечението им в Париж беше в разгара си, Дик не бе я запалил така. Прилягаше му ролята на влюбен, имаше дар да се изразява красиво, беше я възхитил с индианските си любовни напеви, но друго беше онова, което изпитваше към Греъм. Същото, което и Греъм вероятно изпитваше към нея. При това в ония дни, когато Дик тъй вихрено я бе

обаял, тя бе млада и много неща за любовта още не знаеше.

При тия мисли сърцето ѝ още повече изстина към него, а чувството към Греъм я завладяваше с все по-голяма сила. Многого хора, общото веселие, възбудата, нежната близост във валса, топлата нега на лятната вечер, окъпана в лунна светлина, дъхът на нощните цветя – всичко това разпалваше огъня в нея и тя силно желаше поне веднъж още да танцува с Греъм.

– Няма нужда от магнезий – обясняваше Дик. – Това е немско изобретение. Достатъчно е половинминутна експонация при обикновено осветление. И най-ценното е това, че плаката може да се прояви незабавно като обикновен диaposитив. Неудобството е, че не могат да се вадят копия направо от плаката.

– Но ако снимката е сполучлива, от нея може да се вземе обикновен негатив, от който да се вадят копия – допълни Ернестина.

Тя знаеше, че в апарата няма нищо друго освен седемметрова пружинена змия, готова да изскочи, щом Дик стисне гумената крушка: имаше и други посветени в тайната и именно те най-много настояваха Дик да донесе апарата и да направи снимка.

Той се забави повече, отколкото мислеше – на работната му маса Бонбрайт бе оставил няколко телеграми за положението в Мексико, на които трябваше незабавно да се отговори. С мнимия фотографически апарат в ръка Дик за по-бързо пресече вътрешния двор. Танцуващите двойки, залели двора като вълна, се плъзгаха покрай сводовете и изчезваха обратно в хола. Облегнат на една колона, той ги гледаше как минават покрай него. Последни бяха Паола и Евън. Дик бе тъй близо, че би могъл да ги досегне с ръка. Но те не го виждаха, въпреки че луната го осветяваше. Имаха очи само един за друг. И нежно се гледаха. Двойката непосредствено пред тях беше вече вътре, когато музиката замлъкна. Греъм и Паола се спряха, той искаше да ѝ подаде ръка и да я поведе към залата, но тласната от внезапен порив, тя се притисна до него. По-предпазлив като мъж, той се поколеба за миг, но тя обви шията му с ръка, привлече главата му надолу към себе си и го целуна. Това бе само мигновен порив – светкавично кратък и неочакван. В следния момент те вече вървяха под ръка, а смехът на Паола звучеше весело и непринудено.

Дик се хвана за колоната и безсилно се отпусна на каменните плочи. Задушаваше се, сърцето му искаше сякаш да изхвъркне от гърдите. Почувствува, че не му достига въздух, че сърцето му наистина ще изскочи – то го задавяше и задушаваше и му се стори, че той го съдвкква със зъби, глътва го обратно и то минава през гърлото му заедно с

живителната струя въздух. Почувствува хлад и забеляза, че е облян в студена пот.

– Къде се е чуло и видяло някой от Форестовци да страда от болно сърце – шепнесе той все още приседнал на плочите, опрял гръб о колоната, изтривайки с кърпа лицето си. Ръката му трепереше, чувствуваше слабо прилошаване – вътре в него нещо потръпваше.

Друго би било, ако Греъм я бе целунал, размишляваше той, но Паола бе целунала Греъм. Беше проявила любовта си, влечението си към него. Картината на станалото отново изплува пред очите му – тя го изгаряше. Отново почувствува, че се задушаваше. С рязко усилие на волята се овладя и стана на крака.

– Готов съм да се закълна, че беше в устата ми и аз го сдъвках със зъби – промърмори той, – сдъвках го.

Върна се обратно и тръгна към хола по обикновения път. Влезе с апарата в ръка с доволно весел вид, както си мислеше той, и се изненада, като видя как го посрещнаха.

– Да не сте видели привидение? – попита го Лют.

– Болен ли сте? Какво ви е? – валяха отвсякъде въпроси.

– Но защо, какво има? – учуди се той на свой ред.

– Лицето ви... изразът на лицето ви – каза Ернестина, – нещо се е случило. Какво има?

Той се огледа и докато съобразяваше какво да отговори, успя да забележи, че Лоти Мейсън бързо погледна към Греъм и Паола, а Ернестина забеляза това и проследи погледа на Лоти.

– Да – излъга той. – Лоши новини. Току-що получих телеграма. Джеръми Брекстън е мъртъв. Убит. Попаднал в ръцете на мексиканците, след като забягнал за Аризона.

– Бедният Джеръми, добро момче беше, Бог да го прости – каза Терънс и улови Дик под ръка. – Хайде, приятелю, човек трябва да се подкрепи в такива случаи.

– Не, нищо ми няма – усмихна се Дик, като тръсна рамене и изправи глава, сякаш за да се овладее. – В първия момент бях наистина поразен. Ни за миг не се съмнявах, че Джеръми ще съумее да се измъкне. А ето че паднал в ръцете им и двама инженери заедно с него. Но не се предали лесно. Били се упорито като дяволи. Скрили се под една скала и един ден и една нощ устоявали на тълпа от петстотин души. Тогава мексиканците се покачили на скалата и хвърлили динамит върху им. Нямащо, плътта е като тревата, а ланшната трева я няма. Терънс, съветът ви не е лош. Да вървим.

След няколко крачки той се обърна и изтика през рамо:

– Това не значи, че прекратяваме веселбата. Ей сега ще се завърна да направим снимката. Ти, Ернестина, нагласи групата и гледай да засанат там, където светлината е най-силна.

Терънс отвори скрития в стената бар в противоположния ъгъл на хола и извади чашите, а Дик запали стенния абажур и разгледа лицето си в малкото огледало от вътрешната страна на вратичката на бара.

– Сега всичко е в ред, видът ми е нормален... заяви той.

– Било е само моментна слабост – съгласи се Терънс и му наля уиски. – На човек не може да не му подейства, когато си отиват старите приятели.

Вдигнаха чаши и мълком пиха.

– Още – каза Дик след малко и протегна чашата си.

– Ще наливам, докато кажете стига. – И ирландецът с невъзмутим поглед започна да следи как уискито се покачва в чашата.

Дик почака да се напълни до половина.

Отново вдишаха чаши и се погледнаха очи в очи. В душата си той благодареше на Терънс за предаността, която прочете в погледа му.

След това Дик се завърна обратно при другите. В центъра на хола Ернестина весело подреждаше бъдещите жертви и в отделни моменти се мъчеше по лицата на Лоти, Паола и Греъм да разбере нещо повече за онова, което несъзнателно чувствуваше. Защо Лоти бе погледнала тъй бързо и подозрително към Греъм и Паола? – питаше се тя. А с Паола явно ставаше нещо. Изглеждаше загрижена, разстроена, а това не можеше да се обясни само със съобщението за смъртта на Джеръми. От Греъм Ернестина не можа да разбере нищо. Държеше се както винаги и с шегите си непрекъснато разсмиваше мис Максвел и мисис Уотсън.

Паола беше разстроена. Какво се бе случило? Защо Дик излъга? – питаше се тя. Вече два дни, откак знаеше за смъртта на Джеръми. А вестта, че някой е загинал, никога не го бе разстройвала до такава степен. Мина ѝ през ума, че той може би е прекалил е алкохола. През съвместния им живот беше го виждала няколко пъти в такова състояние. Но се държеше добре, познаваше се само по това, че очите му светваха, езикът му се развързваше, идваха му най-странни хрумвания и импровизираше нови песни, А може би, измъчван вътрешно, бе пил в пушалнята заедно със здравия като скала Терънс? Беше ги заварила там двамата току преди вечеря. Истинската причина за странното поведение на Дик изобщо не ѝ мина през ума, ако не за друго, то поради това, че той нямаше навика да шпионира.

Той отново се беше върнал при другите и сега сърдечно се смееше на някаква шега на Терънс и направи знак на Греъм да се присъедини, за да я чуе и той. Като се посмя заедно с тях, пригответи се да направи обещаната снимка. Грамадната змия изскочи от фотографическия апарат, уплашените жени запищяха от ужас и цялото това преживяване оправи настроението на гостите, което беше започнало да спада. Дик реши да устройи своеобразен турнир.

Участниците трябваше да пренесат от един стол на друг, поставен на десетина метра от първия, върху нож за ядене най-голямо количество фъстъчени ядки. Дик показа как става това, после избра Паола за партньорка и заяви, че е съгласен да се състезава с цял свят, включително с отборите на Уикенбърг и на мадрьоновата гора. Мнозина се обзаложиха по на кутия бонбони. Накрая Дик и Паола спечелиха състезанието, а на второ място се класираха Греъм и Ернестина. Чуха се гласове, че победителят трябва да произнесе реч, но надделяха ония, които викаха, че той трябва да изпее песен за фъстъците. Дик се съгласи и заподскача с изпънати крака по индиански, като ритмично удряше длани по бедрата си, и запя:

– „Аз съм Дик Форест, син на Ричърд Щастливеца, син на Джонатан пуритана, син на Джон, морски разбойник като баща си, син на Мортимър, пират, обесен с вериги на крака и умрял, без да се покае.

Аз съм последният от Форестовци, но първият от тях, който носи фъстъци. Нито Нимрод, нито Сандоу могат да се мерят с мен. Нося фъстъци върху ножа, върху сребърния нож. Фъстъците се търкалят – сам дяволът се е вселил в тях. Но аз го нося изящно, бързо и по много наведнъж. Не е поникнал още оня фъстък, с който да не мога да се справя.

Фъстъците се търкалят, фъстъците се търкалят. Също като Атлас, който крепи земята, аз ги крепя да не паднат. Не всеки може да носи фъстъци. Моето изкуство е дар Божии. Аз майсторски го владя. То е чудесно изкуство. Фъстъците се търкалят, фъстъците се търкалят, а аз вечно ги нося.

Аарън е философ. Но той не може да носи фъстъци. Ернестина е русокоса. Но и тя не може да носи фъстъци. Евън е спортист. Но той разсипва фъстъците. Паола е моя партньорка. Но и тя е несръчна с фъстъците. Само аз по милост Божия и благодарение на моята вещина мога да нося фъстъци.

Ако някому омръзне моята песен, нека хвърли нещо по мен. Аз съм горд. Аз съм неуморен. Мога да пея без край. Аз ще пея без край.“

А тук започва песен втора: „Когато умра, погребете ме в яма с

фъстъци. Докато съм жив...“

Очакваният залп от възглавници го накара да замлъкне, но не подействува на чудесното му настроение; само миг след това той вече седеше в един ъгъл с Лоти Мейсън и Паола и тримата крояха заговор срещу Терънс.

Времето напредваше, а танците, шегите и игрите продължаваха. В полунощ бе поднесена закуска и едва когато стана два часа, гостите от Уикенбърг започнаха да се стягат за път. Докато се обличаха, Паола предложи за идния ден следобед да отидат надолу по течението на Сакраменто до опитните оризища на Дик.

– Аз пък намислих друго – обърна се към нея мъжът ѝ. – Нали знаеш планинските пасища над Сикамор Крик. През последните десетина дни там са били разкъсани три годиначета.

– Нима от кугуари²⁴! – извика Паола.

– Да, при това са най-малко два. Дошли са от север – обясни той на Греъм. – Случвало се е и по-рано. Преди пет години убихме три кугуара. Там ще ни чакат Мос и Хартли с кучетата, Проследили са дирите на два от хищниците. Какво ще кажете, ще дойдете ли с мен? Ще хапнем в дванадесет часа и тръгваме веднага.

– Може ли аз да яздя Моли? – запита Лют.

– А ти ще вземеш Алтадена – каза Паола на Ернестина.

Бързо се споразумяха за конете. Фрьолиг и Мартинес се съгласиха да отидат с тях, но предупредиха, че нито яздят, нито стрелят добре.

Всички излязоха навън да изпратят гостите от Уикенбърг и след като автомобилите потеглиха, постояха още малко да се уговорят за лова.

– Лека нощ на всички – каза Дик, когато останалите започнаха да се прибират. – Ще навестя още веднъж старата Беси. При нея е Хенеси. А вие, момичета, не забравяйте, че на обед трябва да се явите в костюми за езда и проклет да е, който закъснее.

Престарялата кобила Беси, майка на Принцеса Фодърингтън, беше твърде зле, но Дик не би я навестил в този късен час, ако не бе желанието му да бъде сам и страхът му да останат дори за момент само двамата с Паола тъй скоро след онова, което бе видял във вътрешния двор.

Чу леки стъпки по алеята, постлана с дребни камъчета, и извърна глава. Ернестина го догони и го хвана под ръка.

– Горката стара Беси – каза тя. – Прииска ми се да дойда с теб.

Дик, който все още играеше тазвечерната си роля, със смях започна

---

24. Кугуар – пума, американски хищник от рода на котките. Б. пр.

да си припомня разни весели случки с гостите.

– Дик – каза Ернестина, след като и двамата се бяха смълчали. – Имаш някакви неприятности. – Тя почувствува, че той застава нащрек и бързо продължи: – Как мога да ти помогна? Знаеш, че можеш да разчиташ на мен. Кажи какво мога да направя.

– Добре, ще ти кажа – отвърна той. – Има нещо, което можеш да направиш за мен. – Тя признателно притисна ръката му. – Ще наредя така, че утре да получиш телеграма. Няма да е много тревожна, но все пак спешна. Двете с Лют веднага ще се пригответе за път и ще заминете.

– Това ли е всичко? – каза тя с несигурен глас.

– За мен ще бъде голяма услуга.

– Значи, не искаш да говориш открито с мен? – възнегодува тя с разтреперан глас, огорчена от отказа му.

– Ще наредя така, че да получиш телеграмата, докато си още в леглото. А сега няма нужда да идваш с мен при Олдън Беси. По-добре се прибирай. Лека нощ.

Той я целуна, побутна я леко по посока към къщата и продължи пътя си.

ГЛАВА XXX

След като навести болната кобила и тръгна да се връща, Дик се поспря и наостри слух: откъм конюшната за жребците долитаха глухите неспокойни удари от копитата на Планинеца и другите коне. В тъмнината долетя звън от едно-единствено звънче – на отсрещния хълм някакво животно пасеше. Почувствува топъл ароматен полъх. Нощният въздух ухаеше на зреещо зърно и съхнещи треви. Дочу се пак тропотът на жребците. Дик пое дълбоко въздух. Съзнаваше, че никога всичко това не му е било тъй скъпо. Той погледна към небето и обиколи с поглед звездния хоризонт, пресечен от начупената линия на планинските гребени.

– Не, Катон – помисли той гласно. – Не мога да се съглася с теб. Човек не напуска живота тъй, както излиза от някоя странноприемница. Напуска го тъй, както напуска жилището си – единственото жилище, което му принадлежи. Напуска го и тръгва за... никъде. Прощава се за винаги. Пред него е мрак и призракът на безмълвието.

Понечи да продължи пътя си, но тропотът на жребците отново го спря. Пак се разнесе познатият звън откъм склона. Дълбоко вдъхна ухания нощен въздух и почувствува колко много обича цялата тая хубава земя, разработена от него.

– „Отправих взор към времето, а себе си в него не видях“ – каза той и след това допълни с втори цитат: – „Тя ми народи деветима сина... Другите девет бяха дъщери.“

Стигна до къщата, но се позабави, преди да влезе, и обгърна с поглед нейния хубав дълъг силует, очертан с широк замах. Влезе, но не се прибра направо в своето крило, а бавно обиколи тихите стаи, вътрешните дворове и слабо осветените преддверия. Чувствуваше се като човек, който се готви за далечен път. Запали светлините в приказното вътрешно дворче на Паола, седна в мраморното кресло в строг римски стил и изпуши една цигара, докато обмисляше плановете си.

Да, всичко ще бъде направено умело. В утрешния лов ще инсценира такава злополука, че да излъже всички. Ще съумее да свърши всичко както трябва, без да оплете конците. Денят е избран – утре, в горите над Сикамор Крик. Дядо му, Джонатан Форест, строгият пуритан, също бе загинал в ловна злополука. За първи път Дик се усъмни дали наистина е било злополука. А ако не е било случайно, старецът наистина добре е

разиграл всичко. В семейството никога не бе ставало дума, че може и да не е било нещастен случай.

Протегна ръка да угаси светлината, но се спря за миг да погледне за последен път мраморните деца, които играеха във фонтана и между розите.

– Сбогом, хлапета – обърна се тихо той към тях. – Вие бяхте единствените ми деца – истински аз нямах.

Излезе на спалната си веранда и погледна през големия двор към верандата на Паола. Не се виждаше светлина. Вероятно тя спеше.

Седнал на края на леглото си, забеляза, че бе развързал едната си обувка, усмихна се на своята разсеяност и отново я завърза. Нима имаше смисъл да спи? Беше вече четири часът сутринта. Поне ще може за последен път да види изгрева. Колко много неща вече вършеше за последен път. Та нали се бе облякъл за последен път. А вчера сутринта се бе изкъпал за последен път. Водата, разбира се, е безсилна да спре разложението след смъртта. Но все пак ще трябва да се избърсне – последна проява на суета, защото знаеше, че брадата продължава да расте известно време и след смъртта.

От огнеупорната каса, вградена в стената до бюрото, извади копие от завещанието си и съсредоточено го прочете. Реши, че трябва да направи някои малки допълнения, вписа ги и за всеки случай постави шест месеца по-раншна дата. Последното му разпореждане беше да се обезпечат мъдреците в мадрьоновата гора, като се предвидят средства за седем души.

Провери застраховките си за живот, увери се, че всяка една от тях включва и случай на самоубийство, подписа писмата в подноса, които го чакаха още от вчера сутринта; продиктува в диктофона писмо до своя издател. На бюрото му не бе останала никаква писмена работа. Състави набързо баланс за приходите и разходите, без да смята приходите от рудниците в Мексико. След това състави нов баланс, в който увеличи разходите и снижи до минимум приходите. Резултатът бе все пак задоволителен.

Скъса листовете с надраскани цифри и нахвърли програма как да се действа в Мексико. Изложението бе схематично и като обикновен проект, така че да не възбуди подозрение, когато го намерят между книгата. По същия начин изхвърли проект за по-нататъшното кръстосване на породистите разплодни животни и състави родословно дърво на Планинец, Принцеса Фодърингтън и няколко други избраници от тяхното потомство.

В шест часа, когато О'Май пристигна с кафето, Дик привършваше своя план за оризовите разсади.

„Въпреки че си струва да се правят опити с ранозреещ италиански ориз – пишеше той, – предпочитам в главните оризища да се сее за известно време по равно от японските сортове моти и йоко, както и уотърибън, тъй като те достигат зрелост в различно време и с един и същ инвентар и персонал, без да се увеличават текущите разходи, може да се обработва по-голяма площ, отколкото ако се култивира само един сорт.“

О'Май остави кафето на работната маса, без да се показва изненадан, макар че хвърли поглед към неразтуреното легло на верандата. Вътрешно Дик не можа да не се възхити на неговата сдържаност.

В шест часа и тридесет извън телефонът и той чу уморения глас на Хенеси:

– Знаех, че вече сте буден и поисках да ви зарадвам – Олдън Беси ще оживее. Но животът ѝ беше на косъм. Сега е мой ред да спя.

След като се избърсна, Дик погледна към душа, поколеба се за миг и се намръщи. „Няма никакъв смисъл, дявол да го вземе – помисли си той, – само чиста загуба на време.“ Но все пак събу обувките си и обу други – здрави, с високи копчета, по-пригодни за лов.

Той бе отново на писалището и преглеждаше бележниците си както винаги, преди да започне утринната си работа, когато влезе Паола. Тя не каза както обикновено „добро утро, весели Дик“, а отиде съвсем близко до него и нежно го поздрави с думите:

– Моят сеяч на жълди. Неуморимият Червен облак, който не знае почивка.

Той забеляза тъмни сенки под очите ѝ и стана от стола, без да я докосва. Тя също не го подразположи да я погали.

– Пак ли бяла нощ? – запита я той, като ѝ подаде стол.

– Да, бяла нощ – отговори тя уморено. – Не съм мигнала. Макар че много се мъчих да заспя.

Нито той, нито тя имаха желание да говорят, но трудно им беше да отместят очи един от друг.

– Ти... и ти не изглеждаш твърде добре – каза тя.

– Да, лицето ми – кимна той. – Видях се в огледалото, докато се бърснех. Снощното изражение не ще да се махне.

– Нещо се случи с теб снощи – направи опит тя да разбере причината. Той прочете в очите ѝ същото състрадание, което бе видял в очите на О'Диър. – Всички видяха, че изглеждаш особено. Каква бе причината?

Дик сви рамене.

– От известно време все така изглеждам – отговори той уклончиво, като си спомни, че за пръв път забеляза този израз в портрета, нарисуван от Паола. – Не беше ли забелязала досега? – попита я той с безличен тон.

Тя кимна с глава и в същия момент ѝ хрумна нещо. Той видя как мисълта се роди в главата ѝ, преди още да е отворила уста.

– Дик, да не е замесена някоя жена?

Това би било изход. Ако беше тъй, цялото това объркано положение можеше да се оправи. Лицето ѝ, гласът ѝ изразяваха надежда.

Той се усмихна и бавно поклати глава. Забеляза, че тя остана разочарована.

– Впрочем не – каза той. – Признавам, че не ти казах истината.

– Ти си влюбен?

Тя с нетърпение чакаше отговора му. – Да, влюбен съм – каза той.

Но тя съвсем не бе подготвена за онова, което последва. Той внезапно премести стола си до нейния, така че коленете им се докоснаха, наклони се над нея, бързо и нежно взе ръцете ѝ и ги задържа на скута ѝ.

– Не се плаши, птичко – успокои я той. – Няма да те целуна. Отдавна не съм те целувал. Искам да ти разкажа за тази моя любов. Но преди това искам да знаеш колко съм горд – горд със себе си. Горд съм с това, че обичам. Да бъдеш влюбен на моите години! Невероятно и същевременно чудесно. Влюбен съм и още как! Тъй чудновато, необикновено, наистина забележително. Напук на всичко онова, което е писано в книгите, напук на всички закони на биологията. Оказа се, че съм еднолюбец – че обичам само една жена, единствено нея. Изтекоха дванадесет години, но обичам я тъй, както някога, пак тъй безумно, със същото сладко безумие...

Ръцете ѝ трепнаха и издадоха нейното разочарование, тя несъзнателно искаше да се освободи, но той я държеше още по-здраво.

– Познавам всичките ѝ слабости и заедно с всичките ѝ слабости и качества обичам я тъй силно, както в ония безумни мигове, когато за първи път я държах в прегръдките си.

Ръцете ѝ непокорно се дърпаха, тя вътрешно роптаеше и поиска да се изтръгне от него. В очите ѝ се четеше страх. Той разбра какво чувства тя, отгатна, че устните ѝ още горят от целувките на другия и се бои той да не стигне по-далеч в увлечението си.

– И, моля те, не се плаши, моя боязлива, сладка, хубава и горда птичко. Ето виж – пукам те. Искам само да знаеш, че много, много те обичам, че мисля за теб, мисля за теб повече, отколкото за себе си.

Той отмести стола си и се отдалечи от нея. Видя, че тя пак го гледаше с доверие.

– Ще ти разкрия цялото си сърце – продължи той – и ще поискам и ти да ми разкриеш твоето.

– Тази любов към мен е нещо ново, така ли? – запита тя. – Нещо като втора пролет?

– Да, втора пролет и същевременно не е.

– Мислех, че за теб отдавна съм станала обикновена привичка – казва тя.

– Но аз винаги съм те обичал.

– Все пак не безумно, нали?

– Не – призна той. – Но с увереност. Тъй много вярвах в теб, в себе си. За мен това бе нещо постоянно, веднъж за винаги установено. Признавам вината си. И когато увереността ми, че така ще бъде винаги, се разклати, цялата ми любов към теб пламна отново. Но тя винаги е горяла с равномерен, постоянен пламък.

– Щеше да кажеш нещо за мен? – запита го тя.

– Ще стигнем дотам. Знаем какво те безпокои, какво те разтревожи преди малко. Ти си честна и правдива – такава си създадена, затова мисълта да се делиш между двама мъже ти е противна. Не съм те разбрал погрешно. Отдавна не ме оставяш да те докосна. – Той сви рамене. – Ти знаеш, че също тъй отдавна аз не съм се и опитвал да те докосна.

– Значи, си знаел от самото начало? – бързо попита тя.

Той кимна глава.

– Възможно е – добави той, като претегляше грижливо думите си. – Предугаждах какво ще стане, преди още ти да се беше досетила. Но нека не се задълбочаваме в тези неща.

– И ти си виждал... – започна тя и замлъкна, потънала от срам при мисълта, че мъжът ѝ може би ги е видял в момент на нежност с Греъм.

– Нека не навлизаме в унижителни подробности, Паола. В това не е имало и няма нищо лошо. Не беше и нужно да види каквото и да било. Спомням си как и аз някога съм целувал крадешком и миг след това невинно и естествено съм казвал „лека нощ“. Когато всичко показва, че нещата са на зреели, когато в извивките на гласа се долавят нотки на обич, когато всеки кратък поглед е пълен с несъзнателна ласка, когато в гласа звучи неволна нежност, сякаш нещо ти е заседнало на гърлото – тогава не е нужно да се види целувката за лека нощ. Тя е неизбежна. Но все пак искам да ти кажа, че във всичко те оправдавам.

– Да, но... не се е стигнало до много... далеч – каза тя на

пресекулки.

– Обратното би ме учудило. Тогава ти не би била ти. Но дори това, което стана, ме поразя. След цели дванадесет години то дойде като изненада...

– Дик – прекъсна го тя, като се приближи към него и го погледна изпитателно. Тя замълча за момент, защото търсеше думи, а след това запита направо: – Можеш ли да кажеш, че през тези дванадесет години с тебе никога не се е случвало същото и дори нещо повече?

– Вече ти казах, че за нищо не те осъждам – смекчи той отговора си.

– Но не, отговори на въпроса ми – настояваше тя. – О, нямам пред вид предизвикателни погледи и мимолетни флиртове. Имам пред вид изневярата в буквалния, техническия смисъл на думата. Случвало ли се е?

– Отдавна – отговори той, – рядко, и то твърде отдавна.

– Често съм се питала – промълви тя замислено.

– Казах ти вече, че за всичко те оправдавам – повтори той. – И сега вече знаеш защо не те осъждам.

– Защото по същата логика и аз имам право да постъпвам като теб – каза тя. – Въпреки че нямам това право, Дик, нямам го – побърза да добави тя. – Макар че ти самият винаги си говорил за равенство в правата и задълженията.

– Уви, вече не мисля така – усмихна се той. – Нашият начин на мислене е в състояние да ни изиграе всякакви шеги. През последните няколко седмици започнах да виждам нещата иначе.

– Искаш да кажеш, че трябва да ти бъде напълно вярна?

Той кимна с глава и каза:

– Докато живееш с мен.

– Но къде е тук равенството в правата?

– Няма никакво равенство – поклати той глава. – Знам, че изглеждам непословителен в схващанията си. Трябваше да минат години, за да открия древната истина, че жените са различни от мъжете. Всичко, което съм прочел в книгите, отлита като дим пред вечната истина, че жените са майки на нашите деца. А аз... все още се надявах, че може би ще имаме деца с теб. Но с това е вече свършено. Сега целият въпрос е какво ти е на сърцето. Вече ти разкрих моето. А след това можем да решим как да постъпим.

– Ах, Дик – заговори тя едва чуто, когато мълчанието започна да става непоносимо. – Обичам те, винаги ще те обичам. Ти си моят

Червен облак. Знаеш ли, вчера излязох на твоята веранда и обърнах снимката си с лице към стената. Ужасно беше. Изглеждаше нелепо. И бързо, бързо пак я обърнах, както си беше.

Той запали цигара и зачака.

– Но не си ми казала какво ти е на сърцето, не си ми казала всичко – укори я той.

– Аз наистина те обичам – повтори тя. – А Евън?

– То е друго. Ужасно е, че трябва да говоря пред тебе така. При това не съм наясно. Не мога да разбера какво ми е на сърцето.

– Любов? Или любовно приключение? Едно от двете. Тя поклати глава.

– Нима не можеш да разбереш? – каза тя. – Нима не виждаш, че аз самата не разбирам? Знаеш, че все пак съм само жена. Никога не съм се впускала безгрижно в света на приключенията. И сега, след като се случи всичко това, не знам какво да мисля. Бърнард Шоу и останалите сигурно са прави. Изглежда, че жените са хищни животни. Вие и двамата сте едър лов. Изглежда, че това събужда хищническия ми инстинкт. И откривам, че сама не се познавам. Поведението ми е в пълен разрез с всички мои схващания. Искам тебе. Искам и Евън. Искам ви и двамата. Повярвай ми, това не е любовно приключение. А ако все пак е, то аз не разбирам, че е такова... Но не, все пак знам, че не е.

– Тогава, значи... любов.

– Но обичам теб, Червени облако, наистина те обичам.

– А твърдиш, че и него обичаш. Не можеш да обичаш и двама ни.

– Но ето че мога. Обичам ви. И двама ви обичам. Искам да постъпя честно. Така и ще постъпя. Трябва да си изясня всичко това. Мислех, че би могъл да ми помогнеш. Затова и дойдох при теб тази сутрин. Трябва да има някакъв изход.

Тя го гледеше умолително. Той отговори:

– Или единия, или другия – Евън или аз. Друг изход не виждам.

– И той каза същото. Но както и да се мъча, не мога да го приема. Той искаше да ти каже всичко направо. Не му позволих. Искаше да замине, но аз го задържах тук, макар че това бе тъй непоносимо и за двама ви. Исках да ви виждам заедно, да ви сравнявам, да разбера към кого клони сърцето ми. Но доникъде не стигнах. Искам ви и двамата. Не мога да се откажа нито от единия, нито от другия.

– За съжаление – започна Дик и я погледна със засмени очи, – макар че ти може да си склонна към многомъжие, ние, глупавите мъже, не можем да се примирим с такова положение.

– Не бъди жесток, Дик – възнегодува тя.

– Прощавай. Не исках да те обидя. Говоря така само защото ме боли... Поисках да го понеса с философско спокойствие.

– Казах му, че за мен той е единственият човек, когото бих могла да сравнявам с мъжа си, а моят мъж все пак стои над него.

– Казала си така от чувство на лоялност към мен и към себе си – обясни Дик. – Докато беше моя, ти поставяше мен над всички. Сега за теб най-чудесният човек на света е той.

Тя поклати глава.

– Ще се опитам да ти помогна в трудния избор – продължи той. – Ти сама не знаеш какво мислиш, какво чувстваш. Не можеш да направиш избор между нас двамата, защото ни желаяш еднакво?

– Да – прошепна тя. – Само че по различен начин.

– Тогава въпросът е разрешен – отсече тон.

– Какво искаш да кажеш?

– Че аз губя – това искам да кажа, Паола. Печели Грѐм. Нима не виждаш? В твоите очи аз съм наравно с него, ти не ме предпочиташ, въпреки че сме живели дванадесет години заедно – въпреки цели дванадесет години любов, спомени, всички тия неща, които свързват двама души. Боже мой! Ако във възните всичко това бе на страната на Евън, не би се поколебала ни за миг. За пръв път ти се случва да се увлечеш тъй, че да се почувствуваш завладяна цялата. Твърде късно ти се случи това и затова ти е трудно да го осъзнаеш.

– Но, Дик, и ти ме завладя някога. Той поклати глава.

– Винаги ми е било приятно да си мисля така. Понякога дори си вярвах. Но никога напълно. Никога не можах да те завладя до такава степен. Дори в самото начало на любовта ни, когато всичко бе тъй главозамайващо. Може би ти си била само заслепена. Но никога не си ме обичала тъй безумно, както аз теб, не си била понесена от оня вихър, който понесе мен. Аз бях първият ти мъж...

– И бе тъй царствен в любовта си.

– Аз те залюбих пръв, Паола, и макар че ти ми отговори, с теб не беше същото. Никога не можах да те завладя така. Но Евън е сторил това – ясно е.

– Как бих искала да съм уверена в това – каза тя замислено. – Чувствам се понесена от вихъра и все пак се колебаю. Двете неща са несъвместими. Може би никой мъж не ще може да ме увлече по такъв начин. А ти сякаш изобщо не искаш да ми помогнеш.

– Ти и само ти можеш да решиш това, Паола – каза той

замислено.

– Но да беше ми помогнал, да беше направил поне малко усилие да ме задържиш – настояваше тя.

– Безсилен съм. Ръцете ми са вързани. Не мога да протегна ръце към теб, за да те задържа. Ти не можеш да се делиш между двама ни. Била си в прегръдките му... – Той вдигна ръка, за да спре протеста ѝ. – Моля те, мила, не говори. Знам, че си била в неговите прегръдки. Трепериш като уплашена птичка при мисълта, че мога да те погалья. Не виждаш ли, че всичко е ясно? Държането ти решава против мен, вътрешно ти вече си решила, макар и сама да не знаеш. Плътта ти го е решила. Не се противиш на неговите прегръдки, а самата мисъл, че аз мога да те докосна, ти е противна.

Тя бавно поклати глава замислена.

– И все пак не мога, не съм в състояние да реша – каза тя упорито.

– Но трябва да решиш. Сегашното положение е нетърпимо. Трябва да решиш бързо, защото Евън не може да остане повече тук. Разбираш това, нали? Или пък ти трябва да заминеш. Не може и двамата да останете повече под този покрив. Не е нужно да бързаш. Кажете на Евън да замине. Или пък ти можеш да отидеш за известно време при леля си Марта. Далеч от двама ни може би по-лесно ще дойдеш до някакво решение. И не е ли по-добре да отложим този лов на кугуари. А може и аз да отида сам: ти ще останеш и ще си поговорите с Евън. Или пък ще отидем всички, а из пътя ти ще поговориш с него. Така или иначе, аз ще се прибера късно. Може да пренощувам в някой от овчарските заслони. А когато се върна, Евън не трябва да е тук. Трябва да е заминал – с теб или без теб, – но това трябва да е вече решено.

– А ако замина? – запита тя.

Той сви рамене, изправи се и погледна ръчния си часовник.

– Съобщих на Блейк да дойде по-рано тази сутрин – каза той и се приближи към вратата в знак, че тя трябва да си отива.

До вратата тя се спря и се приближи към него.

– Целуни ме, Дик – каза тя. – Това не е... любовна ласка – прибави тя с разтреперан глас, – а само в случай, че аз реша... да замина.

В хола вече се разнесоха стъпките на секретаря, но Паола все още се бавеше.

– Добро утро, мистър Блейк – поздрави го Дик. – Простете, че ви накарах да станете тъй рано. Най-напред телефонирайте, ако обичате, на мистър Агар и мистър Питс. Тази сутрин не ще мога да ги приема. С останалите също отложете за утре. На всяка цена влезте във връзка с

мистър Хенли. Кажете му, че одобрявам проекта му за отводнителен тръбопровод при Бъкай и да пристъпи направо към работа. Но с мистър Менденхол и с мистър Мансън трябва да говоря. Уведомете ги да дойдат в девет и половина.

– Още една дума, Дик – каза Паола. – Помни, че аз го накарах да остане, той не искаше – вината не е негова. Но аз не го пусках.

– Значи, ти си го накарала да си загуби ума – усмихна се Дик. – Познавам го, затова не можех да си обясня как още стои тук при създаването се положение. Но сега разбирам – ти не си го пускала и той не е могъл да устои, защото всеки мъж би загубил ума си по тебе. Има и други прекрасни хора, но като него са малцина. Ще бъдеш щастлива с него...

Тя вдигна ръка, за да възрази:

– Не знам дали ще мога отново да бъда щастлива, Червени облако. Като гледам как се измени лицето ти, и то само заради мен... А бях тъй щастлива и доволна през тия дванадесет години. Това е нещо, което не мога да забравя. Заради това не мога и да реша. Но ти си прав, време е да се разреши този... – Тя се поколеба и не посмя да произнесе думата „триъгълник“, която той отгатна по устните й. – Да се разреши това положение – добави тя тихо. – Ще отидем на лов всички заедно. По пътя ще поговоря с него и ще му кажа да си отиде, независимо от това как ще постъпя.

– Смятам, че не трябва да бързаш, Поли – посъветва я Дик. – Знаеш, че малко ме е грижа за такива неща като нравственост и обществено мнение – признавам ги само, когато има полза от тях. А в случая тези неща са от голямо значение. Може да имате деца. Не, почакай – спря я той. – В такъв случай един скандал, станал дори отдавна, ще им тежи. Ако просто ме оставиш и заминеш, бракоразводното дело ще продължи много дълго. Ще се погрижа да нареда така нещата, че да ти дам законно основание за развод – това ще ти спести цяла година.

– Ако така реша да постъпя – усмихна се тя печално. Той кимна с глава.

– Но може би няма да реша така. Аз сама не знам. Може би всичко това е само сън и скоро ще се събудя, а О'Диър ще влезе и ще ми каже колко дълго и дълбоко съм спала.

Тя неохотно се обърна към вратата, направи няколко стъпки и внезапно се спря.

– Дик – извика тя. – Ти ми каза какво е на сърцето ти, но не ми каза какво ти е в главата. Да не направиш някоя глупост. Нали помниш

случая с Дени Холбрук. Внимавай – да няма злополуки в лова!

Той поклати глава и я погледна развеселен, сякаш подозрението й му се стори забавно, а вътрешно се почуди на верния усет, с който тъй точно бе отгатнала намеренията му.

– Да изоставя всичко това? – слъга той, като обхвана с широк жест къщата, чифлика и всичко наоколо им. – И книгата за селекцията, и първото годишно изложение на добитък, което е вече почти организирано?

– Наистина глупаво би било – съгласи се тя с прояснено лице. – Но, Дик, знай, че в моите колебания... – Тя се спря, като търсеше думи, и подобно на него обгърна с широк жест всичко – Голямата къща ведно с цялото богатство наоколо и добави: – Всичко това няма никакво значение. Наистина никакво.

– Сякаш не го знаех – увери я той. – Ти си най-безкористната от всички жени, които...

– И знаеш ли какво, Дик – прекъсна го тя, озарена от нова мисъл, – ако обичах Евън тъй безумно, както ти мислиш, щях да бъда тъй безразлична към теб, че щом няма друг изход, една ловна злополука би била добре дошла за мен. Но ти виждаш, че не искам. Помисли върху това. Казвам го нарочно така грубо, защото знам, че само в суровия реализъм вярваш.

Неохотно тя направи още една крачка, след това извърна глава и прошепна през рамо:

– Червени облако, много, много ми е мъчно... И въпреки всичко аз съм тъй щастлива, че още ме обичаш.

Дик успя да се погледне в огледалото, преди да се върне Блейк. Лицето му бе застинало в същия израз, който бе изплашил гостите снощи. Сякаш се бе запечатал завинаги. „Нищо чудно – помисли си той. – Не можеш да съдвечеш сърцето си със зъби и да смяташ, че няма да останат следи.“

Той се отправи с бавни крачки към спалната веранда и погледна снимката на Паола под барометрите. Обърна я наопаки, седна на леглото и погледна известно време стената, която беше сякаш оголяла. След това отново обърна снимката.

– Бедното дете – промълви той. – Не е лесно да се пробудиш тъй късно!

Както гледаше портрета, изведнъж пред очите му изплува познатата картина: тя, обяна в лунна светлина, прегръща Греъм и привлича главата му за целувка.

Дик скочи на крака и разтърси глава, за да пропъди мъчителното

видение.

Към девет и половина той свърши с писмата и почисти масата – останали бяха само някои бележки, които му трябваха за разговора със завеждащите отглеждането на късорогите и на шайърските стада. Подал глава през прозореца, той усмихнат махаше за сбогом на Лют и Ернестина, седнали в лимузината, когато влезе Менденхол. Както на него, така и на Мансън след това, Дик мимоходом успя в текущия разговор да внуши много неща относно плановете си за бъдещата селекция.

– Трябва особено внимателно да следим младите бикове от потомството на Крал Поло – каза той на Мансън. – Имаме всички основания да получим още по-добър екземпляр от него, особено от кръстоските му с Фавън, Алберта Мейд и Нели. И тази година не излезе нищо, но следната или по-другата година, рано или късно от потомството на Крал Поло ще получим бикове, достойни да получат премии.

В разговора си с Менденхол Дик също наблегна на своите планове и идеи за бъдещата селекция.

След като те си отидоха, той се обади на О'Джой по домашния телефон и му заръча да заведе Греъм в оръжейното помещение, за да си избере пушка и друго, каквото му потрябва.

Но той не знаеше, че в единадесет часа Паола се бе качила по тясната стълба откъм библиотеката и притаена зад полиците с книги, слуштеше. Беше дошла с намерение да влезе, по шумът от гласове ѝ попречи. Чу го да говори по телефона с Хенли за отводния тръбопровод на язовира Бъкай.

„А между другото – долиташе до нея гласът на Дик – прегледахте ли сведенията за Мирамар?... Много добре. Не ги вземайте под внимание. Категорично съм против тях. Вода там има. Не се съмнявам, че на неголяма дълбочина ще можем да пробием сондаж за артезиански кладенец. Изпратете съоръженията, започнете сондажите. Почвата там е неимоверно богата и за пет години стойността на това забутано и безводно място ще се удесетори...“

Паола въздъхна и заслиза по спиралната стълба обратно към библиотеката.

„Червеният облак е непоправим, той винаги ще сее жельди – мислеше си тя. – Светът на неговата любов се руши наоколо му, а той спокойно обмисля планове за язовири и за артезиански кладенци, за да може в бъдеще да насади повече жельди.“

Дик никога не узна, че в мъката си Паола бе дошла тъй близо до него и си бе отишла. Той излезе пак на верандата и, разбира се, не

безцелно: искаше за последен път да прегледа бележника до леглото си. Всички работи на Голямата къща бяха в ред. Оставаше само да се подпишат продиктуваните сутринта писма, да се отговори на някои телеграмите, след това обед и – на лов из хълмовете над Сикамор. О, той щеше да разиграе всичко както трябва. Вината ще падне на Немирница. И щеше да се погрижи да има очевидци – впрочем един беше достатъчен: или Фрьолиг, или Мартинес. Две очи са достатъчни, за да видят как юздата се скъсва, кобилата се изправя на задните си крака и пада заедно с него в храстите. А когато зад завесата на храстите проехти изстрел, очевидецът неволно ще свърже падането със злополуката.

Мартинес беше по-емоционален от скулптора и Дик реши, че е подходящ за очевидец. Ще направи тъй, че той да бъде до него по тясната пътека, където Немирница трябваше да го хвърли от седлото. Мартинес беше слаб ездач. Още по-добре. Няма да е лошо, обмисляше Дик, да накара Немирница да се разлудува и покаже целия си зъл нрав една-две минути преди катастрофата. Така всичко ще изглежда по-правдоподобно. А това ще възбуди и коня на Мартинес, следователно и Мартинес ще бъде неспокоен и не ще може да види добре какво става.

Изведнъж Дик стисна юмруци до болка. Малката стопанка беше полудяла. Иначе той не можеше да си обясни тази излишна жестокост: през отворения прозорец на концертната стая долиташе нейният глас и гласът на Греъм. Двамата пееха „По циганските следи“.

Той остана със стиснати юмруци до края на песента. А те я изпяха с увлечение, гласовете им звучаха предизвикателно. Най-послед заглъгнаха и последните тонове на тази влудяваща песен. Той продължи да стои изправен – чу как тя със смях се откъсна от Греъм и отиде към своето крило. От нейните веранди все още долиташе смехът ѝ – тя дразнеше и шеговито укоряваше О'Диър за някакви несъществуващи простъпки.

Някъде отдалеч се дочу глухо характерното цвилене на Планинец, Крал Поло надаваше могъщо мучене, а кобилите и юниците отговаряха на техния зов. Вслушан в тези властни повици на пролетта, Дик въздъхна и каза гласно:

– Все пак оставих следа върху тая земя, сега тя е по-хубава. Не е лошо човек да заспи с такава мисъл в главата си.

ГЛАВА XXXI

Телефонът до леглото на Дик извънтя. Той се надигна и взе слушалката. Същевременно погледна през големия двор, към верандите на Паола. Бонбрайт му обясни, че Чонси Бишъп, който пристигнал с кола в Елдорадо, искал да говори с него. Тъй като Бонбрайт знаеше, че Чонси Бишъп е издател и собственик на вестник „Сан Франциско Диспеч“, твърде влиятелен човек и освен това стар приятел на Дик, беше сметнал за нужно да го свърже направо.

– Тръгнете насам – ще пристигнете точно за обед – каза Дик на собственика на вестника. – Освен това бихте могли и да пренощувате... Оставете ги тези ваши специални кореспонденти. Днес следобед отиваме на лов за кугуари. Обезателно ще ударим. Проследили сме леговището им... Коя? Какво пише тя?... Какво от това? Тя може да остане в чифлика и ще събере материал не за една, а за няколко статии по най-различни въпроси, а специалният дописник ще може след това да опише интересните изживявания при лова на кугуари ... Но да, разбира се. Ще му дам такъв кон, който и дете ще може да язди.

„Колкото повече хора, толкоз по-забавно, особено бърбиви журналисти“ – пошегува се Дик сам със себе си. Нямахше да падне по-долу от дядо си Джонатан Форест – ще инсценира не по-лош финал.

„Но защо трябваше Паола да проявява излишна жестокост? Как може няколко минути само след техния разговор да пее «По циганските следи»?“ – питаше се Дик и същевременно долавяше в слушалката откъслечни думи от далечен разговор – Чонси Бишъп убеждаваше специалния кореспондент на вестника да участва в лова.

– Уговорихме се, нали, пристигайте бързо – каза накрая Дик на Бишъп. – Веднага ще се разпоредя за три коня. На вас ще дам пак дорестия, който яздохте миналия път.

Едва бе успял да окачи слушалката, когато телефонът звънна отново. Този път беше Паола.

– Червени облако, скъпи мой Червени облако – заговори тя, – разсъждаваш съвсем погрешно. Мисля, че теб обичам повече, в момента тъкмо решавам, и то в твоя полза. А сега, за да ми помогнеш да се уверя, повтори ми още веднъж онова, което ми каза преди малко... Помниш, нали... „Обичам една жена, единствено нея. Изтекоха дванадесет години, но я обичам тъй, както някога, пак тъй безумно, със същото

сладко безумие... “ Повтори ми го, Червени облако.

– Наистина обичам една жена, единствено нея – повтори Дик. – Изтекоха дванадесет години, но я обичам тъй, както някога, пак тъй безумно, със същото сладко безумие. Той замлъкна. Настъпи мълчание. Напрегнат и в очакване, той не се осмеляваше да го наруши.

– Има една дреболия, която още малко щях да забравя да ти кажа – пак заговори тя, тихо и бавно, но съвсем отчетливо. – Обичам те. Никога не съм те обичала тъй много, както сега. След като изтекоха дванадесет години, ти най-накрая ме увлече тъй, че ме завладя цялата. Беше ме завладял още в началото, но не го разбирах. А сега вече разбрах веднъж завинаги.

И тя бързо окачи слушалката.

Със съзнанието, че е разбрал какво изпитва осъденият на смърт, когато помилват в единадесетия час, Дик остана замислен, без да забелязва, че слушалката е още в ръката му. Накрая влезе Бонб्राйт от стаята на секретарите и го подсети.

– Обади се пак мистър Бишъп – обясни Бонб्राйт. – Счупила се една от осите на колата им. Позволих си да изпратя една от нашите коли да ги доведе.

– И вижте какво могат да направят нашите механици – колата им трябва да се поправи – каза Дик, след като кимна одобрително на Бонб्राйт.

Останал сам, той се изправи, протегна се и разсеяно закричи из стаята.

– Ех, Мартинес – обърна се той към празното пространство, – на какво хубаво представление щеше да бъдеш зрител днес следобед! Никога не ще узнаеш какво си пропуснал.

От номератора избра телефона на Паола и позвъни. Обади се О'Дийър и бързо повика господарката си.

– Искам да ти изпея една малка песничка, Поли – каза той и запя един от старите негърски „спиричуълз“²⁵:

За себе си, за себе си,
за себе си, за себе си
ще трябва да се изповяда всякоя душа,
за себе си...

---

25. Спиричуълз – религиозни песни на американските негри, подобни на баладите в народното творчество. Б. пр.

Ето и аз искам да ми повториш онова, което каза преди малко – за себе си, за себе си...

Разнесе се смехът ѝ тъй весел, че той потръпна от радост.

– Червени облако, обичам те – каза тя. – Вече реших. Не ще имам на света друг мъж освен теб. Сега бъди добър и ме остави да се облека. И без това едва ще смогна да се приготвя за обед.

– Нека дойда при теб. Само за малко – помоли я той.

– Не още, нетърпеливецо. След десет минути. Остави ни най-напред да свършим с О'Диър. Тогава ще бъда съвсем готова за лова. Слагам костюма на Робин Худ – нали го знаеш, зеления, обшит с кожи и с дългото перо. Вземам моята пушка 30–30. Достатъчно тежка е за кугуари.

– Ти ме караш да бъда много щастлив – продължи Дик.

– А ти ме караш да закъснявам. Затвори телефона... Червени облако, в тая минута те обичам още повече.

Той окачи слушалката и в същия миг изненадан почувствува, че нещо в него му пречеше да повярва, че е наистина тъй щастлив, както твърдеше. В ушите му още звучеше предизвикателната, подлудяваща мелодия на песента „По циганските следи“, която двамата пееха с таково увлечение.

Нима тя си бе само поиграла с Греъм? Или си играеше с него? Никога по-рано не се бе държала така, поведението ѝ беше неразбираемо. И докато се мъчеше да проумее всичко това, пред очите му отново изплува познатата картина: в лунната светлина, притиснала се до Греъм, обърнала устни към него, тя привлича главата му за целувка.

Недоумяващ, Дик поклати глава и погледна часовника си. Както и да е, след десет минути, дори още по-скоро, тя ще бъде в прегръдките му и той ще узнае всичко.

Минутите се нижеха отчайващо бавно. Той закрочи към нейното крило, спря се, запали цигара, пое дима само веднъж и веднага я захвърли. След това се вслуша в тракането на пишещите машини, което се чуваше откъм стаите на секретарите му. Оставаха още две минути. Знаеше, че за една минута ще стигне до вратата без дръжка, затова постоя във вътрешния двор, загледан в дивите канарчета, които се къпеха във фонтана.

В мига, когато стреснатите птички отлетяха като трептящо златно облаче, в което преливаха всички цветове на дъгата, Дик изтръпна: горе в крилото на Паола се бе разнесъл изстрел. Той позна, че беше от нейната пушка 30–30 и бързо прекоси двора. „Тя ме изпревари“ – беше първата му мисъл. И онова, което само преди миг беше загадка за него, сега

се връза в съзнанието му тъй ясно, като пушечния изстрел.

Тичешком премина двора и стълбите, втурна се през вратата, която остана широко отворена зад него, а в мозъка му като с чук се набиваше мисълта: „Тя ме изпревари, тя ме изпревари.“

Просната на земята, тя потрепваше конвулсивно. Беше в пълен ловен екип – липсваха само малките бронзови шпори, които надвесената над нея китайка стискаше в безсилно отчаяние.

Без да губи време, той се зае да я прегледа. Паола беше в безсъзнание, но още дишаше. Куршумът, пронизал лявата страна на гърдите, бе излязъл през гърба. Дик бързо посегна към телефона и докато чакаше да му дадат връзка от домашната централа, молеше се дано да завари Хенеси в конюшната на жребците. Обади се един от гледачите, който изтича да намери ветеринаря, а през това време Дик заповяда на О'Джой да стои при номератора и веднага да му изпрати О'Май.

С крайчеца на околото си той видя как Греъм се втурна в стаята и се приближи към Паола.

– Хенеси – заповяда Дик по телефона, – елате незабавно. Донесете необходимото за първа помощ. Пушечен изстрел, куршумът е пронизал дробовете или сърцето, а може би и двете. Влезте направо в крилото на мисис Форест. Тичайте. Не я докосвайте – каза той остро на Греъм. – Може да стане още по-лошо, кръвоизливът да се усили.

След това се обърна към О'Джой.

– Калахън да вземе спортната кола и да потегли към Елдорадо. Обяснете му, че по пътя ще срещне доктор Робинсън и трябва да го доведе тук минутка по-скоро. Кажете му да кара тъй, сякаш го гони самият дявол. Обяснете му, че мисис Форест е ранена и всяка минутка може да й струва живота.

Без да сменя слушалката, той погледна към Паола. Греъм се бе надвесил над нея, но не я докосваше. Погледите им се срещнаха.

– Форест – започна той, – ако вие сте... – Дик му направи знак да млъчи и предупредително посочи с очи. О'Диър, която стоеше като статуя, безмълвна и безпомощна с шпорите в ръка.

– За това можем да говорим и по-късно – отсече Дик и отново се обърна към телефона.

– Доктор Робинсън?... Добре. Жена ми е тежко ранена, куршумът е пронизал дробовете или сърцето, а може би и двете. Калахън иде да ни пресрещне с бегача. Тръгвайте насам и карайте колкото се може по-бързо, докато ви пресрещне Калахън. Довиждане.

Дик се приближи отново към Паола. Греъм се отстрани, а той

коленичи и се наведе над нея. И този път прегледът му бе кратък. Погледна нагоре към Греъм, поклати глава и каза:

– Твърде опасно е, за да пипаме.

След това се обърна към О'Диър:

– Оставете тези шпори и донесете възглавници. Евън, подхванете я от другата страна, вдигайте бавно и внимателно. О'Диър, подложете тази възглавница... полека... полека.

Вдигна глава и видя О'Май. Застанал безмълвен, китаецът очакваше заповеди.

– Помолете Бонбрайт да замести О'Джой на номератора – заповяда Дик. – И нека О'Джой да стои до Бонбрайт, за да изпълнява разпорежданията ми. Кажете на О'Джой да събере цялата прислуга – може да потрябват. Предайте на О'Джой, щом Саундърс се завърне с мистър Бишъп и останалите, да потегли веднага за Елдорадо и да се оглежда за Калахън, в случай че Калахън е катастрофирал. О'Джой да се свърже с мистър Мансън и с мистър Питс или с други двама от завеждащите отделите, които разполагат с коли, и да им поръча да дойдат пред къщата с колите си и да бъдат на разположение. О'Джой да се погрижи за мистър Бишъп и другите гости както обикновено. След това се върнете тук, за да ми бъдете подръка.

Дик се обърна към О'Диър:

– А сега, кажете как стана това. О'Диър клатеше глава и чупеше ръце.

– Къде бяхте, когато се чу изстрелът? Китайката преглътна и посочи към гардеробната.

– Продължавайте по-нататък, говорете – заповяда Дик с пресипнал глас.

– Мисис Форест каза на мен да донеса шпори. Аз по-рано забравил. Аз отишла бързо, после чула изстрел. Дошла обратно бързо, тичала.

И тя посочи към Паола, за да покаже какво е видяла.

– Но какво е станало с пушката? – запита Дик.

– Нещо не било в ред. Нещо не работило. Може би четири, може би пет минути мисис Ферест се опитвала да направи пушка да работи.

– Опитваше ли се тя да поправи пушката, когато отивахте за шпорите?

О'Диър кимна утвърдително.

– Преди това аз казах може би О'Джой ще може да поправи пушка. Мисис Форест каза няма нужда. Каза, че вие ще поправите. И

оставила пушка. После пак се опитала да поправи, а после ми каза да донесе шпори. А после... пушката гръмнала.

Влезе Хенеси и разпитът се прекъсна. Неговият преглед бе почти тъй кратък като този на Дик. Той вдигна очи и поклати глава.

– Не се осмелявам да пипна нищо, мистър Форест. Външният кръвоизлив е спрял от само себе си, но вътрешният сигурно продължава. Изпратихте ли за лекар?

– Да, за Робинсън. Успях да го намеря в кабинета му. Той е млад, но способен хирург – обясни Дик на Греъм. – Има самообладание и здрави нерви, на него вярвам повече, отколкото на мнозина старци с голямо име. А вие какво ще кажете, мистър Хенеси? Има ли някаква надежда?

– Положението изглежда доста лошо, макар че аз не мога да съдя, защото съм само ветеринарен. Робинсън ще каже. Трябва да се чака. Нищо друго не можем да направим.

Дик кимна и излезе на спалната веранда на Паола, за да провери не се ли чува моторът на бегача на Калахън. Дочу някакъв шум: това беше лимузината, която пристигна бавно, а след това бързо се понесе. Греъм излезе на верандата и застана до него.

– Простете, Форест – каза той. – В първата минута не можах да разбера. Заварих ви тук и помислих, че сте били при нея, когато се е случило. Изглежда, че е злополука.

– Да, бедното дете – потвърди Дик. – А тя тъй се гордееше, че никога не е непредпазлива с огнестрелно оръжие.

– Прегледах пушката – каза Греъм, – но не открих никаква повреда.

– Тъкмо затова е станало нещастие. Повредата се е отстранила и пушката е гръмнала.

И докато Дик говореше с Греъм и нагласяваше лъжата така, че дори Греъм да не се усъмни, той вътрешно си даваше сметка колко добре бе изиграла всичко Паола.

С Греъм бе изпяла за последен път „По циганските следи“, за да се сбогува с него и за да не отгатне той намеренията ѝ. По същия начин бе заблудила и него. Последните ѝ думи по телефона, че в света не ще има друг мъж освен него бяха думи за сбогом.

Той остави Греъм и се отдалечи към другия край на верандата.

– Да, тя все пак намери сили в себе си – промълви той с разтреперани устни. – Бедното дете. Не можа да избере между нас двамата и ето как разреши въпроса.

Чу се моторът на пристигащата спортна кола. Дик се върна при

Греъм и двамата заедно влязоха в стаята да посрещнат лекаря. Греъм беше неспокоен: личеше, че не желае да се махне, а чувствуваше, че трябва.

– По-добре останете, Евън – каза му Дик. – Тя обичаше да бъде с вас и ако отвори очи и ви види, ще се зарадва.

Дик и Греъм се отдалечиха, докато доктор Робинсън преглеждаше Паола. Той се изправи с вида на човек, разбрал, че всичко е окончателно решено. Дик го погледна въпросително. Робинсън поклати глава.

– Нищо не може да се направи – каза той. – Въпрос на часове, а може би на минути. – Той се поколеба и внимателно се вгледа в Дик. – Ако вие разрешите, мога да направя така, че тя да си отиде, без да страда. Не е изключено да се върне в съзнание и да се мъчи известно време.

Дик мълчаливо закрочи из стаята, след това се обърна към Греъм:

– Защо да не поживее още, макар и съвсем малко? В случая болките нямат значение. Така или иначе, тя скоро ще престане да страда. Тъй бих поискал аз, ако бях на нейно място, така бихте искали и вие. Тя обичаше живота, всеки миг от него. Защо да я лишаваме от кратките минути, които са ѝ отредени?

Греъм направи знак, че е съгласен, и Дик се обърна към доктора:

– Ще можете ли да я върнете в съзнание, нямате ли някакви възбудителни средства? Ако можете, сторете го. А започне ли много да се мъчи, ще ѝ помогнете да си отиде безболезнено.

Когато клепките ѝ трепнаха и тя отвори очи, Дик даде знак на Греъм да се приближи редом до него. На лицето ѝ първо се изписа само учудване, след това погледът ѝ се спря на Дик, после на Греъм и като ги позна, болезнено се усмихна.

– Аз..., мислех, че вече съм умряла – каза тя.

Но в същия миг я обзе нова мисъл, която Дик прочете в изпитателния ѝ поглед, отправен към него. Тя искаше да разбере досеща ли се той, че нещастieto не е станало случайно. Той не се издаде. По-добре беше тя да си отиде с мисълта, че планът ѝ е сполучил.

– Колко... колко... съм се лъгала – каза тя. Тя говореше бавно, едва чуто и на пресекулки – очевидно всяка дума ѝ причиняваше, болка. – Винаги бях тъй уверена, че няма да ми се случи нещастие по невнимание... а ето сега какво направих.

– Да, просто срамно – съгласи се Дик. – Но какво стана? Засечка?

Тя кимна в отговор и болезнената усмивка отново се изписа на устните ѝ – тя се мъчеше да изглежда смела. С тон на капризно дете тя каза:

– О, Дик, тичай да доведеш съседите да видят какво е направила малката Паола. Много ли е лошо? – запита тя. – Кажй истината, Червени облако, ти ме познаваш – добави тя, след като за първи път Дик се бе поколебал, преди да й отговори.

Той само поклати глава.

– Ще трае ли дълго? – запита тя.

– Няма да е дълго – отговори Дик. – Но всеки момент може да се облекчи.

– Имаш пред вид?... – Тя любопитно погледна доктора, а след това пак Дик, който кимна.

– Точно това очаквах от теб, Червени облако – промълви тя с благодарност. – Но съгласен ли е доктор Робинсън?

Лекарят направи крачка напред, за да може тя да го види, и кимна глава утвърдително.

– Благодаря ви, докторе. И помнете – аз сама ще кажа кога.

– Боли ли много? – запита Дик.

Очите й бяха широко разтворени, тя се мъчеше да гледа храбро, но изразът им беше страшен и устните й затрепериха, преди за заговори.

– Не много, но е страшно, много е страшно. Не искам дълго време да понасям това. Аз ще ви кажа кога.

На устните й отново се изписа усмивка – беше й хрумнало нещо забавно.

– Странно нещо е животът, много странно, нали? И знаете ли що? Докато умирам, искам да слушам песни за любовта. Най-напред вие, Евън, изпейте „По циганските следи“... Помислете си само – едва преди час пяхме заедно! Хайде, Евън, моля ви.

Греъм погледна въпросително Дик, който направи знак с очи, че е съгласен.

– Пейте с жар, безгрижно и с увлечение, тъй както циганин пее на любимата си – настояваше тя. – И застанете по-далеч, ето там, за да мога да ви виждам.

И Греъм изпя цялата песен до последните й думи:

А на сърцето мъжко – женско сърце...
Нека в моите шатри светлината угасне,
но накрай земята утрото се разгаря
и целият свят ни очаква.

О'Май, застанал до вратата, безмълвен като статуя и със застинало

лице, очакваше заповеди. О'Диър, онемяла от скръб, стоеше до главата на Паола. Вече не чупеше ръце, но тъй ги бе стиснала, че върховете на пръстите и ноктите ѝ бяха станали бели. В дъното на стаята върху тоалетната масичка на Паола доктор Робинсън безшумно разтваряше в чаша таблетките за упойка и напълни спринцовката.

Когато Греъм свърши, Паола му поблагодари с поглед, затвори очи и помълча малко.

– А сега, Червени облако – каза тя, като отвори отново очи, – изпей ми песента за Ай-Кут и за жената – сладостна роса. Застани там, където беше застанал Евън, за да мога добре да те виждам.

И Дик запя:

– „Аз съм Ай-Кут, първият човек от племето нишинами. Ай-Кут е съкратено от Адам; баща ми беше койот, а майка ми – Луната. А това е Йо-то-то-ви, моята жена. Йо-то-то-ви е съкратено от Ева. Тя е първата жена от племето нишинами.

Аз, аз съм Ай-Кут. Това е моята жена, моята роса, моята капчица медена роса. Баща ѝ и майка ѝ са били Зората над Сиера и източният вятър, който подухва лете от планините. Те се наговорили и изпили цялата сладост на въздуха и земята, докато в мъглата на любовта им по листенцата на чафарала и мансанита се появила медена роса.

Йо-то-то-ви е моята медена роса. Чуйте ме! Аз съм Ай-Кут! Йо-то-то-ви е моята жена, моето пѣдпѣдъче, моята сърна, моята опияняваща жена, произлязла от тихия дѣждец и плодородната земя. Тя се е родила в трепкащата ефирна светлина на звездите и зората, когато светът се е пробуждал и за мен тя е единствената жена от всички жени на земята“.

Тя отново затвори очи и замълча. Опита се да поеме въздух по-дълбоко, но немощно се закашля.

– Опитай се да не кашляш – каза Дик.

Те видяха как тя сви вежди и с усилие на волята се мъчеше да превъзмogne дразненето в гърлото, което можеше да ускори края.

– О'Диър, ела тук, за да те виждам – каза тя, когато отвори очи.

Китайката се подчини. Очите ѝ бяха пълни със сълзи, тя не виждаше къде стѣпва и доктор Робинсън трябваше да я хване за ръка.

– Сбогом, О'Диър. Ти винаги си била добра с мен. А аз може би не всякога съм била добра с теб. Прощавай и помни, че мистър Форест винаги ще бъде за теб и баща, и майка... а всичките ми украшения от яспис стават твои.

Тя затвори очи в знак, че краткият разговор е свършил. Пак я замъчи кашлицата, която заплашваше да се усили.

– Аз съм готова, Дик – каза тя с отслабнал глас. Очите ѝ бяха все още затворени. – Искат ми се да заспя, да се унеса. Готов ли е докторът? Ела по-близо. Дръж ми ръката както тогава, когато беше... малката ми смърт.

Тя обърна очи към Греъм. Дик извърна глава да не гледа – знаеше, че последният ѝ поглед към Греъм ще бъде пълен с любов също тъй, както и последният ѝ поглед към него.

– Веднъж, много отдавна – обясни тя на Греъм – трябваше да легна на операционната маса и накарах Дик да стои до мен и да държи ръката ми, докато ме упоят. Помниш ли, Дик, Хенли наричаше това „опияняващ мрак“ или „малката смърт в живота“. А то не бе никак трудно.

Смълчаха се всички. Тя продължаваше да гледа Греъм. След това обърна глава и погледна Дик, който, коленичил до нея, я държеше за ръката.

Тя помилва пръстите му и с очи го помоли да доближи ухо към устните ѝ.

– Червени облако – прошепна тя, – теб обичам повече. И се гордея, че толкова дълго бях твоя. – Привлече го с ръка още по-близо до себе си. – Мъчно ми е, че нямахме деца, Червени облако.

Тя отпусна ръката му, за да се отмести той, така че да ги вижда и двамата.

– Хубави, и двамата сте хубави. Сбогом и на двама ви. Сбогом, Червени облако.

Настъпи общо мълчание, докато лекарят подготвяше ръката ѝ за инжекцията.

– Искам да заспя, да заспя – тихо чуруликаше тя, като подражаваше на сънливите птички. – Готова съм, докторе. Но изопнете добре кожата. Нали знаете, че не обичам да ме боли... Дръж ме здраво, Дик.

Дик даде знак на Робинсън. Той бързо и умело заби иглата в изопнатата кожа, натисна с уверена ръка спринцовката и леко потърка с пръст мястото на убождането, за да се разнесе морфинът.

– Спи ми се, спи ми се. Как ми е хубаво, как се унасям... – прошепна сънливо тя след малко. Несъзнателно се извърна настрана, сложи ръка върху възглавницата, нагласи удобно глава върху нея и се сгуши със свити колена в обичната си поза – Дик знаеше, че тя точно тъй заспива.

Измина доста време. Паола слабо въздъхна... и си отиде тъй незабелязано, че дори и не разбраха.

Навън се чуваше веселият глъч на канарчетата, които се къпеха във фонтана. Отдалеч долетя зовът на Планинец и сребристият отговор на

Принцеса Фодърингтън.

КРАЙ

© 1979 Нели Доспевска, превод от английски
© 1979 Димитри Иванов, превод от английски

Jack London
The Little Lady of the Big House, 1916

Сканиране и разпознаване: unicode, 2007
Редакция: tanyaberb, 2007

Публикация:

ДЖЕК ЛОНДОН
МАЛКАТА СТОПАНКА НА ГОЛЯМАТА КЪЩА

Американска. Второ издание
95366 25432

Литературна група IV. Код 04.
5704 –38–79

Редактор Красимира Тодорова

Рисунки Борис Ангелушев

Художник-редактор Ясен Васев

Техн. редактор Радка Пеловска

Коректори Петя Калевска Людмила Стефанова

Дадена за набор 20.II.1979 г. Подписана за печат април 1979 г. Излязла от печат май
1979 г.

Формат 60×90/16. Печатни коли 163/4. Издателски коли 16,75. Цена 3,15 лв.

ДИ „Народна култура“ – София, ул. „Г.Генов“ 4

ДП „Тодор Димитров“ – София, бул. „Г.Трайков“ 2

Grosset & Dunlap, New York

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/3608>]